

nam sanctificavit. a **A**renua. Interpretatur arca. **O**ra ve
ro lumen nobis. Bene ḡ dāuid volēs placare dñm: altare iu
betur in area areune vel orne p̄stituere: q; aliter nō placatur
deus ab hōte nisi in arca cordis per lumen recte fidei & vere di
lectioꝝ p̄stituat altare hūilitatis: in quo offerat sacrificiū obla
tionis & laudis. vñ: Sacrificiū laudis
b. m. & sacrificiū deo t̄c. Area areune
vel orne. ipa est hierusalē. b **E**t ob
tulit ho. t̄c. Hinc in Paral. Taber
naculū qd fecerūt moyses in deserto et
altare holocaustoꝝ ea tēpestate erat in
excelso gabaon: & nō p̄ualuit dāuid ire
ad altare: vt obsecraret dñz. Namlo em
timore fuerat pterit⁹ vidēs gladiū an
geli dñi. **D**ixitq; dāuid: hec est domus
dei t̄c. In hoc loco sūm hebreos voluit
abraam offerre filiū cū aries subito ap
paruit: quē assumēs obtulit p̄ filio.

Erex dāuid **La. I** senuerat. Nonne tibi
videt̄ si occidente sequa
ris l̄am figmentuz esse
vel athenaruz ludrica?
Frigid⁹ senex obuoluit
vestimentis: & nō cōplexu adolescentule
nō repescit. Vndebat adhuc bersabee:
superat abigail & reliq; vxores & p̄cubis
ne. Dēs quasi frigide repudiant: & in
vni⁹ tm̄ grandeū caelestis amplexibus.
Abraā multo dāuid senior fuit: & tñ vi
uente sara alia nō quesuit vxor. Isaac
duplices dāuid ānos habuit: & cum re
becca iā vetula nōq; refrixit. Tacebo d
priorib⁹ ante diluuiū viris: qui post an
nos q̄ngentos nō dico senilb⁹: sed pe
ne cariosis artub⁹ nūq; puellares que
siere cōplexus. Moyses dux israelitici
ppli centū viginti ānos habuit & sepho
ram nō mutauit. Que est ḡ ista sunami
tis vxor & virgo tā seruēs vt frigidū ca
lefaceret? Tā sancta: vt calente ad libi
dinē non puocaret. Exponat salomon
patris delitias & pacific⁹ bellatoris am
plexus. Posside sapientiā: posside intel
ligentiā. Ne derelinquas eā & appre
hendet te: ama illā & seruabit te. Dēs
pene virtutes corporis mutant in seni
bus: & crescēt sola sapia decrescit cete
ra: ieiunia: camene: hue illucq; discurs
us: peregrinoꝝ suscep̄to: d̄fensio pau
perum: instantia orationū: visitatio lan
guentū: labor manū vñ p̄benē elemo
syne: & cūcta q̄ p̄ co:p̄ exercent: fracto
corpo minora fūt. Nec h̄ dico q̄ in in
nenisibus & adhuc solidioris etatis: q̄
sc̄ labore & ardentissimo studio: vite q̄
sanctimonīa & orationis frequētia scien
tiā cōsecuti sunt: frigēat sapia: q̄ in ple
risq; senib⁹ etate marcescit. Sz q̄ adole
scēntia multa corporis bella sustinet: et
inter incētua vitioꝝ & carnis titillatio
nis quasi signis: in lignis viridibus suf
foecit: & suū nō possit explere fulgoꝝ.
Seneca vero eoꝝ q̄ adolescētia suā ho
nestis actib⁹ instruxerunt: & in lege dñi
meditati fūt die ac nocte: etate fit docti
or: p̄cessu tēp̄o: is sapientior: & veteruz
studioꝝ dulcissimos fruct⁹ metit. Ipsuz
q̄ nomē abisaac sapiam senū indicat am
pliorē. Interpretat enīz pater me⁹ sup
fluus. i. abundās v̄l p̄ris mei rugitus:
verbū supfluī ambiguū ē: sz hic signifi
cat q̄ sapia amplior sit in senib⁹ & redūdans. Alibi aut̄ susfigu
us quali nō necessarius ponit. abisaac aut̄ & rugit⁹ p̄rie nūcu
pas: qd̄ maris fluct⁹ resonat: & (vt ita dicā) de pelago veniens
frenit⁹ audif. Ex quo ostendit abūdantissimū & ultra hūana
voce in senib⁹ diuini sermonis tonitruū cōmorari. Sunamis
tis vero coccinea dicit: vt significet calere sapientiā & diuina
lectione fer

lectione seruere. Quod licet dñi sanguis indicet sacramētū
et̄ seruore oñdit sapie. vñ obsterix illa ī genesi coccinū ligat
in manu phares: q̄ ab eo & parietem diuiserat duos populos
ante separantē diuisoris nomē. i. phares sortit⁹ est. Et raab me
retix in typo ecclie reticulam mysteriū sanguinis p̄tinente: vt

Nico. de lyra

* cabatur ornaz: vt h̄ abet. i. **P**aral.
r̄. a **V**enit autē gad p̄pheta
ad dāuid. **D**ic p̄nter describit̄ placa
tio offensie: p̄ oblationē dāuid ad dictū
gad p̄phete p̄ reuelationē dñi. qd̄ no
tatur cū dr̄. **E**t ascēdit dāuid iuxta
sermonē gad: quē p̄cep̄at ei dñs
t̄c. b **E**t egressus adorauit re
gē p̄no vul. in ter. i. fecit ei reveren
tiā regi debitam. **I**ste em̄ q̄uis eēt ge
tillis erat amic⁹ dāuid & ei p̄federatus:
q̄ p̄ eū dāuid habuerat partem ciuita
tis hierusalem. **C**etera patent v̄sq; ibit
c **O**ia dedit areuna regi. i. d are
voluit: h̄ dāuid accipe noluit nūl p̄ pre
cio. vñd sequit̄: d **E**mit ḡ dāuid
are. i. **P**aral. p̄. d. dr̄. **E**mit ḡ dāuid
ornan. p̄ loco sc̄los auri instiūsum pon
deris sercētos. **E**t ideo l̄a q̄ sic habet
debet sic punctari: **E**mit ḡ dāuid a
reā: & taceat hic p̄cū qd̄. **P**aral. expri
mit sex centoz auri sc̄loꝝ. & sequitur:
e **E**t boues argenti sc̄lis quin
quaginta. s. p̄ bob⁹ tm̄. f **E**t ed̄
ficauit ibi altare. dñs dāuid. sc̄liz
ille loc̄ ē in q̄ abraā voluit imolare isa
ac filiū suū: vt dictū fuit **G**en. xiiij. & ia
cob vidit ibi scalā: vt dictuz fuit **G**en.
xviij. & ibi postea fundatū fuit templū
per salomonem: vt habetur. s. liij. libro
vi. ca. et. ii. **P**aral. iii.

* t̄ **V**eritas obsecro ira tua **H**oraliter
me. **O**litēdīs q̄ p̄nceps p̄fec̄t in boni
tate paral⁹ est exponere se morti p̄ po
puli sui saluatione: exemplū hui⁹ dedit
dñs nōster iesus xp̄s di. **Joh. x. c.** Ego
sum pastor bon⁹: & aīam pono p̄ ouib⁹
meis. **D**oc etiā fecit **L**odus rex persa
rū quis p̄eelegit occidi. p̄pter salutē ppli
sui: vt supra dictum est.

Postilla venerabilis mḡri **Nico**
laus de lyra sup sc̄dm librū **R**egū ex
plicat: Incipit postilla elusdē sup **T**e
rū librū **R**egum. i

Erex dāuid **La. I** senuerat. In p̄ceden
tibus libris actuz est de
regno filioꝝ isrl̄ vñito.
hic p̄n̄ agit de regno
eius dñis: p̄pter qd̄ a. **D**ivisio

pud hebreos duo libri p̄cedētes sunt:
vn⁹ liber q̄ vocat samuel: & duo sequē
tes fūt vnus: aliis liber q̄ vocat mala
chim. i. regū in plurali. **P**rimo igit̄ de
dupli regno agit: p̄ut floruit. **S**cđo
put cadere cepit. s. q̄rto libro: q̄ extē
gētes subdite hebreis ceperūt rebella
re: & tādē dñari eis & finalē eos capti
uare. **C**irca pm̄ sciendū q̄ ybi vnū re
gimen terminat̄: sequēs inchoat̄: ideo
pm̄ agit de regni vñitate sū salomōe
in p̄ncipio regni sui: scđo de regni diu
sione circa fine vite sue. xi. ca. **P**riā in
duas: q̄ p̄mo deseribit ipsius salomo
nis reḡ institutio. scđo iſtituti p̄firma
tio. ca. ii. pm̄a in tres: q̄ p̄mo describit̄
ipsi⁹ dñ senilis p̄ditio. scđo adonie ambitio/ibi: Adonias at
tertio salomōis p̄motio/ibi: **D**ixitq; nathan. **C**irca primū dr̄:
s **E**t rex dāuid senuerat: & tñ nō habebat nūl. lxx. ānos

* ad plus: quia
Ahorat. g **E**t rex dñ se. t̄c. Sic frequētē dictū est p̄
dñ figurat dñs nōster iesus xp̄s q̄ senex dr̄ eo & etern⁹ est in
deitate. **Heb**

Ca. I
T rex da
uid senue
rat habe
batq; eta
tis pluri
mos dies.

Glo.ordi. III Regum La.

I

Nico.de lyra

E hiericho peunte dom^e ei^r saluaref appédit. vñ de scis dr: **Hi** t Lu.12,f sunt q^r venerut de colore dom^r rechab. Et alidi: **Ignē** veni mitere in terrā r̄c. q. s. in discipuloz corde succelus cogebat eos dicere: **Nōne** coz n̄m ardes erat. a **Lunqz** opiref r̄c. **David** nimiū frigia ptulit: vel q^r de seniorib^r natus est parētibus: vel q^r multū in p̄lio sanguinē fuderat: vel potius ex q^r angelum cedente pp̄lm vidit: paurore vehemēti cōtabuit: **Deu. vi. d** vñ in incommoditate frigoz vſq; ad mortē p̄mālit. b **Adonias** autē filius r̄c. **Judaicū** pp̄lm significat: qui maioz filius esse videf: q^r prior legē suscepit: & gentile pp̄lm q^r grām dei posterior vocatus est spēnē se solū cū domino regnare putauit. **Adonias** enim dñator dñs interptat. Sed ecclie pp̄ls cū vero salomone. i. pacifico n̄o cuius ip̄e corpus est p̄ diuinā ordinationē in regnū substitutus: de q^r merito pfidie maior filius. i. p̄o pp̄lus precipitatur.

Ni. De ly.

Versabee

* ad plns q^r.xxx. annoz erat qd cepit regnare: & q̄draginta annis regnauit: vt h̄. s. ii. li. v. ca. Sed ad sensū patz φ aliqui cītus senescut & alij tardius bī diversitatē cōplexionū & laboz & curarū. a **Lunqz** operiref r̄c. qd fuit satis mirabile de tāta frigiditatem ī homine bene cōplexionato. **Cui** vna causa assignat: q^r a iuuentute fuit bellicosus. ppter qd multos ictus & plagas sustinuit ex quib^r plurimus sanguis emanauit: ppter qd cītus senuit & infrieditus fuit. **Alia** etiā causa addit: q^r ex visione angeli tenētis gladiū euaginatum sup h̄ierlm: vt dictū e. s. ii. li. xxiiij. ca. supra modū territus fuit. **Timoz** au tem infigidat et maxime excessiuus: ppter qd timētes pallescut & tremunt: & ideo extūc dauid motabiliter infigidatus fuit. **Aliā** etiā causaz assignat **Ra.** Sa. dices: φ h̄ fuit in pena peti q̄ abscedit orā vestis saul: vt h̄. s. i. li. ca. xxiiij. Q^r enī in hoc peccauerit videf: q^r ibidē subdit: Post hec pcussit coz suū dauid: eo φ abscediss^r orā chlamydis saul: q̄dū enī saul in regno tolerabat a do dauid debebat eū reuererit: & q^r in hoc irreuereret se habuit ad ip̄m: fuit puni tūs pena correspōdente. s. vt vestibus nō calesieret in senectute: p̄m illud **Sap.** xi. c. Per q̄ peccat q̄s p̄ hec & torq̄t. Queramus dño n̄o regi adolescentulaz r̄c. **Glo.** **Hiero.** sup locum istū dicit sic: **Nōne** tibi videf si occidente l̄am seqr̄is figmentū esse vel athletarū ludicra φ frigidus senex obuolutus vestimentis nisi cōplexu adolescentularū nō calescit r̄c. & ideo dr φ h̄ est locutio parabolica: ita φ p̄ abisac virginē intelligit sapia: q̄ est incorupta q̄ p̄iungit senib^r: p̄m φ dr **Job.** xii. b. In antiquis est sapia: & h̄ marime fuit in dauid in q̄ in senectute maxime viguit sp̄us p̄pheticus: ppter dictū fuit. s. ii. li. ca. xxiiij. & hec sapia calescit regē dauid ip̄m ad amorē diuinū accēdēdo: & talis modulus loquēdi parabolicus frequenter habef in scriptura: sic h̄ **Judit.** ix. b. Ferunt ligna vt vngerēt sup se regē r̄c. sicut fuit expōlitū ibide. Sz salua reuerētia. **Hieronymi** istud dictū stare nō pōt vt videf: q^r circūstātia l̄re ostēdit manifeste φ abisac fuit quedā puella ad l̄am adducta ip̄i dauid in remedū frigiditatis corporalis: qd etiā p̄t ex h̄ φ adonias q̄ erat iuuenis petuit eā p̄ vroze mortuo dauid: vt h̄. i. ii. ca. & iō oportet dicere adveritatē l̄re φ fuerit puella corporalis p̄m h̄ iḡif exponit cum dr: b **Dixerūt** ḡ ei serui sui. s. medici q̄ erat solliciti de ei^r vita plōgāda p̄p̄ sua sanctitatē. c **Queram** dō. no. r̄c. Dicunt enī medici φ optimū remediū ī frigiditatē mēbroz & paralysiu imminētē est amplexus mulier^r maxime iuuenile & virginis: & iō talis fuit adducta ip̄i dauid: nec ex h̄ peccauit: q̄ cū ea cōtraxit matrimoniu: vt magis patebit ex sequētibus. **Genes** enī quātūcūz possunt p̄trahere: licet nō possint generare: & sicut dicit doctores si mulier sc̄iter p̄trahat cū frigido nō potēt eā cognoscere: nihilomin^r tenet p̄tractus: & sic fuit in posito: &

a **Cunqz** operiref vestib^r nō cale siebat: **Dixerūt** ergo ei serui sui: b **Queram** dō nro regi adole scētulā virginē: & stet corā rege & foueat eum: dormiatqz in sinu suo: & calefaciat dñm n̄m regē. **Quēsierunt** iḡif adolescentulā speciosam in oibus finib^r israel: et inuenientur abisac sunamitē: & **Sapientia** vel cōtemplatio: quā comple cientes: in eius dilectione flamelcūt. adduxerūt eā ad regē. **Erat** autē puella pulchra nūmis. **Bormiebat** cū rege: et ministrabat ei. b **Rex** vō nō cognouit eā. **Adonias** autē fili^r agith eleuabat / di e cēs: **Ego** regnabo. **Fecitqz** sibi currū & equites: & quinq̄inta viros q̄ ante eū curreret. **Nec** cor sripuit eū pater su^r aliq̄n / dicēs: **Quare** hoc fecisti: **Erat** autē et h̄ ip̄e pulchervalde: secūdus natu post absalon. **Et** sermo ei^r cū ioab: ab filio sarui: & cū abiathar sacerdote: q̄ adiuuabat p̄tes adonias. **Sadoch** vero sacerdos et banaias filius iōiade et nathan p̄pheta & semei & cerethi & p̄hēleti & omne robur exercit^r dauid non erat cū adonias. **Immolatis** ergo adonias arietibus & vitulis et vniuersis pinguis^r iuxta lapi-

m posito: & iō vti amplexib^r hulus virginis in statu matrimoniali nō videt fuisse illicitu ip̄i dauid: maxime cū h̄ esset et in reme dium tāte frigiditatis. d **Adonias** autē. **Hic** p̄nr describit ip̄i adonie ambitio: cum dr: e **Eleuabit** dicēs r̄c. hoc nō dicebat in palā sed secretariis suis q̄ ei fauebat: vt porstea habetur. f **Fecitqz** sibi curru r̄c. ad ostētationē & quandā dispositiōne ad regnandū. g **Nec** corrūt eū r̄c. videf φ ex h̄ dauid peccati. **Hicēdū** φ nō ē simile: q^r pat̄m filiū heli fuit recte cōtra deū. **Factū** autē adonie cītū exteris^r apparebat nō erat nisi quedā vanitas vel ostētatio: q̄ sat̄ cōiter p̄mittunt filijs Regū: & forte dauid q̄ iacebat in lecto nesciuit q̄ in h̄ cederet: & si sciuit tñ ignorauit φ ad regnum aspiraret: qd p̄t ex hoc φ q̄n sibi innotuit φ tanq̄ rex festū faciebat: statim salomonē regē istituit: vt habef. i. eo.ca. h **Erat** autē et ip̄e pul. r̄c. ex pulchritudine enī ista et ex h̄ φ erat p̄mogenit^r inter filios dauid viuētes: et q̄ patrē vledebāt impotētē fuit elatus ad usurpandū sibi honorē regium absq̄ licentia patris. i **Et** sermo eius fuit cū ioab: cuius causa fuit ex parte adonie: vt p̄ ip̄m ioab q̄ erat magister militie haberet militiā sibi fauitem. Ex parte autē ioab causa fuit quia bñ p̄ceperat φ dō h̄ babebat cordi vindictā occisionis abner & amase: & q̄ dō h̄ p̄poneret suo filio regnato: & iō q̄ rebat vt p̄ et auxiliū adonias institueret et sic sibi parceret. k **Et** cū abia. cui^r cā fuit ex p̄te adonie: vt p̄ abiathar q̄ erat summū sacerdos pp̄ls ad ip̄m inclinare: & ab ip̄o inūgeret. Ex p̄te q̄ o abiathar cā fuit: q̄ delcenderat de h̄el cū dictū fuerat ex p̄te dī φ filij ei^r cēnt a summo sacerdotio deponēdi p̄t dictū fuit. s. i. li. ii. ca. Itē q̄ sicut dicit hebrei a tpe q̄ fugit dauid de h̄ierlm p̄p̄ absalon: dñs nō dedit r̄fisuz p̄ abiathar sicut tactū fuit. s. ii. li. xv. ca. licet i alīs faceret officiū sumū sacerdotor. et iō q̄ rebat habere regē sibi fauorable ne a sua tu suo deiceref: l **Immolatis** ḡ adonias r̄c. in signū regie dignitatē. m **Juxta la. 30e.** Zoelēt erat la pis magnū extra ciuitatē ī cui^r motiōe & tractiōe viri fortes ex periebat vires suas: & iō hebrei dicit h̄. Jux lapidē tractum.

* Qui erat vī deitate **Heb.** xii. b. Jesus heri & hodie: ipse ī secula. a **Cunqz** operiref. Per vestes significat veterē legē obvūtātē ceremoniales: eo φ magna p̄ ea ī vestib^r p̄sistebat. s. in vestib^r singularib^r sumū sacerdotor: & ī vestib^r specialib^r minorū sacerdotū & leuitarū: & generaliter ī vestib^r populariū q̄ habebat fimbrias ī suo^r angulis pallioz. **Dauid** iḡif vestib^r nō calesiebat ex se: q̄r ceremonialiū obvūtio dño nō placebat. p̄s. xxix. b. **Sacrificiū** & oblationē nolusti: aures autē p̄fecisti mīhi. **Holocaustū** & p̄ pctō nō postulasti: tūc dixi eccevenio. Nā p̄s veniēs ī mūdū ceremonialē cultū corporeū mutauit ī spūlē. qd significat **Job.** iiiij. c. Veniet hora q̄n neḡ ī mōte h̄: neḡ hiero solymis adorabit^r patrē: sz veri adoratores erūt q̄ adorabunt patrē ī spū & vītate. Et subdit: Spū ē de^r: & eos q̄ adorant eā ī spū & veritate oportet adorare. **Io** dicit Aug. in encher. Fide spe & charitate colit de^r. **Io** subdit: q̄r abisac v̄go pulcherrima p̄ quā significat ecclia q̄ v̄go est sine macula & ruga calefaciebat dauid: q̄r spūalis cult^r ecclie p̄sistēs ī fide spe & charitate ē deo placidus & dilect^r. d **Adonias** autē si. r̄c. ego regnabo. Per istū significat dignitatē ambītōsū: cum in sitē indignus: & ideo quantū pōt p̄tēdīt se sufficiētē: qd nota cā dr: f **Fecitqz** sibi cur. r̄c. Tanq̄ potēs ad agendum regni vel dignitatē negocia: q̄rit etiā ad sequendū p̄positū quantū pōt potentū auxilia: qd nota p̄ h̄ qd subdit: i **Et** sermo ei^r cū ioab r̄c. sed q̄r talis ambītōsū frequētē a suo p̄posito defraudat & sui cōplices p̄fundunt, ideo sequit: *

a ¶ Bersabee. interpretatur filia iuramenti: significat autem antiquam ecclesiam que fuit sub lege: de cuius stirpe versus salomon nasci promissus est. Nathan interpretatur donum et figurat veterem prophetiam.

Nico.delyra ¶ Vulam meam.

* a ¶ Qui erat vicinus fonti rogel: hebrei dicunt fonti fullonis: quia pro fonte illum erat locus ubi fullones parabant panos: et huius colonat: quod habet. i. iii. lib. xviii. ca. de raf- face et sociis eius. Steterunt iuxta aqueductum piscine superioris quod est in via agri fullonis: et sic sum hebreos coelestis et rogel non sunt nomina propria sed appellativa.

b ¶ Nathan autem prophetam tecum quia non tuebant sibi sed salomonem. c ¶ Dixit itaque nathanael. Hic consueverat describitur ipsius salomonis promoto. et secundo adonie confutatio ibi: Aduc illo loquente. Circa primus primo ponit matris petitio. secundo regis concessio ibi: Respondebit rex. et tertio coeptionis executio ibi: Dixit quod rex. Petitione autem matris facta fuit de consilio nathan qui celabat pro salomo ne quia ipsius nutrierat et docuerat: ut dictum suis. s. ii. lib. xii. ca. et quia ex revelatione domini dixerat ipsi dauid quod salomon esset regnaturus post eum sum quod dauid refert. i. Paralipomenon. verba nathan ad ipsum. vbi subdit: ob haec causam pacificus vocabitur. In hebreo habet nomen eius salomon. et p. a. dicit: Salomonem filium meum elegit dominus: et postea eoderat. Salomoni quoque filio meo da cor perfectum. et hoc est quod dicit hic. dixit itaque nathan. et pater littera vobis ibi: d ¶ Et salua anima tuam tecum timebat enim probabiliter quod si adonias in regno confirmaretur quod mortuo dauid puniter bersabee de criminibus adulterii: et contra salomonem quereret mortis occasionem. Sed hic occurrit dubium quod propheta de hoc timebat: cum sicut dictum est ex revelatione dixerat salomonem regnaturum post ipsum. Ad quod dicendum quod istud fuit quedam progressionis facta ipsi dauid et futuro: tales autem progressiones

nes diuine intelligende sunt sub conditione. scilicet si ex parte hominis non ponatur impedimentum sicut diffusus fuit declaratum. s. i. lib. ca. ii. et ideo propheta poterat timere: ne per aliquod peccatum ipsius dauid vel bersabee seu salomonis aliquod impedimentum peruenisset. e ¶ Ingredere ad regem dauid et dicens: Nonne tu domine mi rex iurau. hoc autem iuramentum sciebat nathan per revelationem dauid vel bersabee vel forte quod fuerat presens. f ¶ Complebo sermones tuos. premisit enim matrem ad petendum pro filio: ut cor dauid inclinaretur: et sic inueniret regem dispositum ad perficiendum negocium. Inclinauit se bersabee et adorauit regem: adoratione dulie.

g ¶ Domine mi. Hic format petitionem suam: in qua quoniam exprimit qui faciunt ad reges animi inclinandum: quia primo humilietur petit dicens: Domine mi. secundo iuramentum ad memoriam reducit dicens: Tu iurasti per dominum tecum tertio superbiam adonie exprimit dicens: Et ecce nunc adonias regnat te viuente et ignorante. quarto deuotio nem populi ad contrarium ponit dicens: h ¶ Veritatem dñe mi rex tecum quod populus non approbat adonie ambitionem: sed expectat tuam determinationem quinto periculum persone suae et filii sui inducit dicens: Eritque cum dormierit dominus meus rex cum patribus suis. i ¶ Erimus ego et filius meus salomon. p. o. id est adonias imponebit nobis crimina ad priuandum nos vita: ut probatum est. k ¶ Adhuc illa loquente tecum ad comprehendendum negotium: non tamquam statim intravit cubiculum regis sed stetit aliquatenus extra: quousque de voluntate regis vocaret: vt patet in littera. l ¶ Domine mi rex tu dixisti tecum non dixit propheta affirmatiue: sed magis interrogative. quod mirabile est quod talia fecerat sine scitu tuo: et in his notat eum de presumptione et contemplatione patris quod ipso viuente et consciente vellet regnare. unde subditur: m ¶ Nunquid a domino meo tecum nisi diceret non: n ¶ Et mihi non indicasti: qui sum secretarius tuus: et tibi reuelauit voluntatem domini de regno salomonis post te: et ideo si fuit aliqua causa mutationis huius ex alia reuelatione tibi facta: debuisti utique dicere mihi.

o ¶ Et respondit rex. Hic consequenter post petitionis recessio cum dicitur: p ¶ Vocate ad me bersabee: loquente enim nathana cum rege ipsa exiuerat regem cubiculum: sic in talibus fieri est consuetum. Cetera patent vobis ibi: * Vicius dominus

* c ¶ Dixit itaque nathan ad bersabee matrem salomonis tecum. Per preces enim eorum deiectus fuit adonias cum suis complicibus: quod significatur quod frequenter ambitiosus per preces honorum vtriusque servus a suis conatibus repelluntur.

r ij * Imponite

Abs + Aphe
tes
Aletin

Moffilium

Doraliter

Glo.ordi. III Regum La. I

Es a **A**bulā meā. **D**auid alij eccliam alij synagogā: ppter in secunditatem dicunt.

Nico. de lyra

A* a **C**uiuat dñs de⁹ meus r̄c. i. vita beata q̄ est eterna.
b **D**ixit quoq; rex. **H**ic ponit p̄dite cōcessionis execu
tio: z patet l̄ra vscz ibi: c **I**mponite salomonē r̄c. in sū
gnū regie dignitatis: q; illa mula erat appropriata regi dauid
vt pp̄ls manifestevi
deat q̄volo eum re
gnare post me.

d **E**t ducite eū in gion. fons est sī
loe: vt dicūt hebrei.
Cetera patent vscz
ibi: e **E**t respō
dit banaias r̄c.
amen. i. fideliter seu
veraciter: et est di
ctio hebraica. iō s̄b/
dit: f **S**ic loq
tur dñs de⁹ i. co
pleat verba tua que
sunt fidelia: **Q**uō
fuit dñs cū dño
meo. i. tecū te diri
gēda z i regno sta
biliendo. g **E**t
sublimius fa. r̄c.
non enī est iniudia
patris ad filiū si ex
cedat eū in gloria et
honore: q; pater ma
net quodāmodo i fi
lio: z ideo bonū filiū
est etiā bonū p̄fis: z
ideo sicut nullus tri
stas de bono p̄prio
sic nec de bono filiū
sui nisi ex marima p
ueritate. h **D**e
scēdit g sadoch.
q; ciuitas dauidvb
manebat erat in al
to. i **S**ūpsitq; z
sadoch sacerdos
cornu olei. i. vascu
lum plenū vncīde.
k **D**e taberna
culo. vncīo enī fa
cta tpe moysi ad in
ungenduz reges et
ponifices sernaba
tur reverēter in ta
bernaculo īvase ma
gno et inde accepit
aliquā portionē: et
vnxit salomonē. dīc
Ra. **S**a. q̄ ista vñ
ctio siebat in fronte
regis inter palpe
bras p̄ modum coro
ne. Cetera patēt in
littera vscz ibi:

i **Q**uid sibi r̄c.
hoc aut̄ q̄liuit ioab:
q; ad ei⁹ officiū spe
ctabat sedare tumul
tum z cōmotionē in
ciuitate orientem.
m **A**dhuc illo
loquē. **D**ic p̄n̄ de
scribit adonie cōfi
tatio audita institu
tione salomonis in
regē p̄ ionathā filiū
abiathar: z patz l̄ra
paucis exceptis.

Neq̄b

n **P**teq̄b. s. sum bona annūcians tibi: sed magis aduersa.
o **T**erriti sūt. q; timuerūt ne rex salomō calūniaret eos p
crimine lese maiestatis: sicut aliq; eorū postea calūniatus est:
vt h̄f. i. ca. sequē. p **E**t iuit vnuſq; r̄c. dimittentes
totaliter adoniam. q **A**donias aut̄ tūmē salomonem
surrexit z abijt in ta. do. tenuitq; r̄c. s. holocaustū: ad qd
etiā laici poterāt ingredi. ad altare enī tbymiamatis soli sacer
dotes intrabāt: ex hoc etiā ptz q̄ ibi erat refugū in aliquib; ca
sibus: z multosortius debet
esse in ecclesia: cū taberna
culū in ve. le. erat solū figu
ra. r **S**i fuerit vir bo
Id ē nō querēs machinati
ones de cetero ad obtinen
dum regnum. s **E**t in
gressus adora. re. salo
taciens ei debitam reueren
tiā sicut dño suo.

x c **I**mponite salo
monē filiū meū r̄c. Per
sadoch sacerdotē lex signifi
catur z per nathan p̄pheta.
Per hoc g q̄ vñerunt salo
monē in regē: significatiū su
it q̄ vñctio veri salomonis
iesu xp̄i in regē regū fuit si
gurata in scriptura legis et
p̄phatarū. t **I**lliq; p̄
cipiā yt sit dux sup r̄c.
Nā hō christus sup anglos
q̄ p̄sl̄ z sup hoies q̄ p̄lā
significant̄ erat i glā subli
mādus. **I**n ca. i. vbi d̄
in postil. **L**ūq; op̄ire vesti
bus n̄ calefiebat qd fuit sal
mirabile de cāta frigiditē.
Additio. i. **L**icit
bellicosum fuisse plures legi
nūq; tñ de eo h̄f in scriptur
q̄ vulnerat̄ fuisse seu pla
gat̄ sicut a corpe suo sāguis
copia effluere: qd tñ nō cā
verissile: vt scriptura de eo ra
lia s̄ p̄tigissent tacuisse. **S**z
veri p̄t alia cā h̄i frigidit
at̄ assignari. s. q̄ dō a iuuē
tute fuit libidinosus: z i act
bus venerels excessiue ip̄li
cat̄: vt ptz ex toto p̄cessu sue
historio. s. i multitudine uxoz
z p̄cubinarū. Sed p̄stat q̄
v̄lus venereo z excessiu nā
liter calore p̄sumit nālem: z
ei⁹ s̄biecū. s. humidū radica
le. vñ **P**roverb. xxi. a. Ne
deder̄ ml̄ierib; subaz tuaz.
Suba enī vite corpalis i ca
lore nāli z humido radicalis
p̄cipue p̄sistit iū phoz sen
tētia. **S**ic igit̄ deficitibus
ist̄ mor̄ nāl̄ seq̄: sic ex eoz
notabili diminutione seu cō
fūptōe frigiditas. q. irrep
bilib; h̄seq̄ h̄z. **I**n eo. ca
i. vbi d̄: i postil. Queram
dño n̄r̄ fgi adoleſcētū r̄c
Glo. **H**ie. sup locū istūn.
Additio. ii. **G**lo. **H**iero.
nō est sic reprobadā: s̄z pot̄
ad boni trahēda sētū. **P**ro
cui⁹ declaratiōe sc̄idū: q̄ se
quētes l̄fale sensū si ginalit
p̄siderent̄: sūt i dupliciti diffe
rētia. **Q**uidā ei tenēt: q̄ im
sensu l̄falis ēver⁹ z sol⁹ in
tent⁹ ab auctore: ceteri nō ſe
sus q̄ dicūt ſp̄nales eredūt
ab eis esse

A ab eis esse facti et nullius auctoritatis. Et hanc opinionem seu errorum principali tenet seducei quod sola lumen sequitur. Unde et ne haec resurrectionem: et alia quod ad pedem regni prima facie non apparent. Alii vero tenet quod sacra scriptura sub una lumen habet plures sensus: id est oculi fundentur super unum. scilicet lumen: et est causa sua catholicorum: ut per patrum in Gregorius in iiii. Moralium. et per Augustinum. et Vincentem. et in pluribus aliis locis. Error autem primo concordat multipliciter: primum in duobus modis: quoque primus est: quod secundum sensum regnum eorum error detegitur. sicut per patrem. Matthaeum. xxiiij. ubi salvator volens confundere seduceos negantes vitam futuri seculi: eo quod in lumen regnum te. sic palpabiliter non habet confundit eos per sensum regnum allegans ille: Deus abraham: deus Iacob et ceteri. non est deus mortuorum sed viventium. Secundo modo concordatur tales. scilicet qui regnum sensum immodo sequuntur: cum contingit quod aliqua historia regnum alterum intellecta: non inducit aliquam utilitatem in fide: nec in moribus: nec etiam ad humanam conuersationem. Et illo modo allegat apostolus illud de Deo. xv. a. Non ligabis os bouis terentis. ubi dicit: quasi arguedo: namque est cura deo de bobus. q.d. Si hoc preceptum solum ad pedem littere intelligatur: nullum perducit utilitatem: et isto modo arguit Hieronimus. in hoc loco contra sequentes regnum occidentes. quod si hec historia de ab Isaac modo regnum alterum intelligitur non referendo ea ad aliquem sensum spirituale utilitatem: videtur. q.d. atheistarum ludicra sint: seu fabulationes que minime perficiuntur. Et ideo ista historia pulcherrime et comode Hieronimus exponit: ut per patrem inveniatur: quod quidam sensus Hieronimus est in hoc loco regnum: eo modo quo apostolus in auctoritate predicta tanquam a sensu litterali sumit argumentum ex sensu accepto secundum mysticam expositionem ut per patrem inveniatur. Huic etiam resonat auctoritas quedam beati Gregorii. quod allegatur et exponitur in quadam questione addita. scilicet in prologo super Beatus. in visione ad. viij. Argu. vide ibi: Quod autem inducit postilla. per fulcimento plane expositionis regnum de auctoritate medicorum dicuntur: quod optimum remedium est frigiditate membrorum et ceterum. est amplexus mulierum iuuenie non facit. per eum: id est dicunt medici quod calor naturalis alicuius hominis seu animalis fortet ex suo contactu calor naturalis hominis debilitati: non tamen faciunt differentiam in his de calore iuuenie seu virginis seu corrupte pulchritudine vel incomposito: et ideo ista in his loco ad litteram potius sunt intelligenda secundum mysticam significationem terminorum quam hic auctor sacre scripture: quod deus est ad nostram doctrinam intendit.

Replica. In primo capitulo. lib. Reg. ubi postilla. admisit in senectute potuit infrigidari: ut cooptus vestitus calefieri non potuit regnare. Qui infrigidatidis ponit plures honestas rationes: sed Burgius de optimo rege sue getis regnem reddit minus honestam

Slo. ordi.

Adpropinquauerunt autem regnorum. a. Tu quod nosisti. David precepit salomonis de iusta retributione eorum quod sibi solatio fuerunt: vel iniuste nocuerunt quos ipse patienter tolerauit. Et prophetia indicat: quod malis in futuro fieri oporteat vel bonis: quod verus salomonus ipsebit. Interim tamen patientia dei sepe bonos tribulari reprobos delitijs. vti predit.

Ni. de lyra

Adpropinquaque La. II erit autem. Hic per nos ponit regni salomonis confirmationem. et primo per remotionem impeditum. scilicet per accumulationem expeditum. capitulo iii. Illa quod maxime impedit stabilitatem alicuius regis sunt psonae machinantes contra eum: de quorum morte hic agit: et ne salomonus in his videtur procedere celo. propterea vindicetur: id est circa hunc ad aliqua permisit ipsi dominus ordinatio. scilicet subdit ipsi salomonis executio ibi: Salomonus autem. Circa secundum danieli primo iniungit filio suo salomonis ut sit sollicitus de cultu dei dices: b. Obserua cu. dñi. i. illa quod precepit custodiri: et quod sine illa subiungit dices: c. Ut custodias ce. ei. hunc ad precepta ceremonialia. d. Et precepta eius. hunc ad moralia. e. Et iudicia ei. hunc ad iudicia: de quoque distinctione et distinctione dictum iuit in Exo. f. Et testimonia. hunc ad ea quod promissa sunt in lege de Christo regnante et aliis bonis pplo israel

honestam videlicet quod quod a iuuentute fuit libidinosus et immoderatus coitus consumit calor naturalis et eius subiectum. scilicet humidum radicale. sed Burgius potuit honestum loqui. Nam enim a tempore primae vaccinationis usque ad octuagesimum. annos valde comedebat: et hoc de continentia a tempore iuuentutis vituperat: quod est statim etem morale: nec hoc vituperium fundat Burgius. in aliqua scriptura. Quid enim legat David plures uxores habuisse: non tamen de eo reperiatur sic de salomonis quod cor eius per mulieres depravatum fuisset: potuisse igitur de suo rege sentire: sic beatissimus Augustinus. de Abraham quem dicit usque coiuge temperanter. ancilla temperanter: nulla intemperante dicit. xvi. de civitate dei. capitulo xv. Multi leguntur habuisse uxores et ancillas quod tamen Burgius incertum est non iudicat. Nec valet obiectio Burgius. quod secundum rationem assignata a postilla. Nam ipse ponit plures concurretes ad eundem effectum: non enim sequitur: unde non potest trahere nanum: igitur nec duo vel tres: sic est in postilo. Nec sequitur putatur: non legitur David in bellis vulneratus nec sanguinem effusisse: igitur non est verum. Non est enim consuetudo scripture vulnerum facere memoriam nisi sint ad mortem: qualiter David vulneratus non fuit. ¶ In eodem capitulo passum de ab Isaac sunamite cum postilla. expone ret regnum declinans hunc Hieronim. quod quasi videtur reprobare sensum illud regnum tantum segmentum et athenarum ludicra. Burgius. q. S. lib. ii. capitulo xv. se opposuit. et regnum et postilo Hieronimus. hic per eum certam assument: putatas postilo. excludere sensus scripture allegoricos et alios: quod est fallum sit postilo. moralis quod fecit super totam bibliam. Obiectio etiam Burgius. contra rationem postilo. non valet: cum dicit medicos non facere differentiam fomenti caloris inter iuuentutem bene complexionatum et pulchrum: falsum est enim et contra omnem rationem. Nam in iuuentute calor est magis intensus: in pulchro et complexionato magis in corporatu: in virgine magis mundus: quod calor secundum huiusmodi qualitates maioris est virtutis quam in corrupta turpi veteri et male complexionis. Non igitur recta cum medicis facit magnam differentiam et fortassis ut sensum littere huius Burgius reddat absurdum: ut secundum sanctos doctores ad mysticum oporteat habere refugium cum beato Hieronimo. Ipse turpiter sentit de sancto rege suo quod si ut lascivus ex consuetudine somnium puerile exegerit: quod verum non videtur. Nam servus eius ex consilio medicorum scientes hominem somnium valere per calor naturalis excitamento et vite prolongatione non iussi disponuerunt. Argumentum huius quod non ex lascivitia petitur: hinc ex regno cum dicitur erat puer pulchra nimis: dormiebatque cum rege et ministrabat ei: rex vero non cognovit eam. Ex quo sensu regni potest trahi et utilitas et moralitas quod secundum subdit curaz habere debet tam scientiam: ut etiam omnium diligentiam infirmo prouideat et necessariis: non modo pertinenti: sed etiam non pertinenti immo renuntiati. Scitur ut plurimum sani plus quam infirmi quod infirmo opus est et expediens.

Nico. de lyra

pplo israel. promissis. g. Ut intelligas. vniuersitatem. quod per considerationem legis diuinae dirigitur homo in agendis. Si custodiatur filius tuus vias meas et ceterum. sequitur: h. Non auferet tibi vir. ex quo per patrem quod supra dictum est. scilicet per missiones diuinae de bonis futuris intelliguntur sub conditione. f. Yosu. 23. 3. scilicet quod non ponat speciem suam a parte hominum. i. Tu quod nosisti. Hic per nos ponit ordinatio domini de punitione aliquorum malorum: quod non poterat convenienter punire in vita sua. et primo de punitione ioab cum domino: Tu quod nosisti quod feci. mihi ioab. dicit Rabbis. q. per hunc intelligitur malum quod fecit ioab per persona domini offendendo alios reges quod sibi secreta miserat domini de morte virie: et sic regem scandalizauit: quod enim istud secretum fuerat revelatum: per hunc quod habet. S. lib. xij. d. per nathan dixit ad dominum: fecisti iniurias blasphemare nomine domini: sic fuit ibi expositum: nec istud factum fuit revelatum per nos: neque per versabatur: quod celebatur crimen suum hunc poterat: et id verisimile est per ioab fuit.

Moraliter. a. Appropinquaque regnum autem de domino. d. dicit moysi. Et David auctem anno morte suae salomonis filio suo primo fuit. Re. 3. e. recomendauit cultum diuinum. scilicet bergel. et. 20. c. lai beneficii: etio ioab et semel supplicium.

Per hunc significatur bonus rex vel princeps filios suos primo et principaliter debet inducere ad debitam dei veneracionem: scilicet ad bonorum remuneracionem et promotionem. tertio ad malorum repressionem et iustitiam et punishmentem.

Glo.ordi.

E vti pcedit. a **S**alomō. Salomō xp̄i figurā gestat: h̄ enī templū edificat: sic xp̄us eccliam: hic pacē habuit nōm nomē suū sicut et ip̄e dñs rex pacis est dictus: faciēs pacē his q̄ lōge: et pacē his q̄ xp̄e. In sapia q̄z et dñitūs et gloria saluatoris typuz gestasse nō dubiū est. b **E**lenit ḡbersa. ad resa. vt loq̄ ref p̄ adonia t̄c. Adonias beribee interueniēte (q̄ in terpretaſ filia saturitat) abiſac sunamitē corrūpere gesti uit: q̄ iudaicus ppl̄s p̄ obſeruantia ceremoniarū legis q̄ satur et plenissim erat: spiriſtualē intelligentiā: vel ecclesiā q̄ est virgo incorrupta dauid n̄o coniunctā temera re voluit: consortiū cuius q̄ non meruit: mortem incurrit quam meruit. Nec bersabee apud salomonē p̄ adonia in terueniētē quicq̄ pfuit: nec lex quā iudei ſibi adiutricem apud dñū eſt opinantur.

Abijathar

t̄ 13.q.2.c.fo
roz

Acil.2.e

t̄ 2.pa.29.f

t̄ 11.Re.16.a

Ni.de ly.

Et ioab fuit reuelatum ad exculandū ſe erga alios mili tes de morte vrie q̄ nō fuif set mortuus p̄ incautelā ſuā: ſed per regis mandatum. a **Q**ue fecerit duob⁹ principibus. ſequitur: b **E**t effudit ſan.belli in pace. i. ſanguinē huma nū q̄ nō debet effuudi niſi in bello: effudit tpe pacis: quia q̄n occidit abner nō habebat bellū iustū p̄ tra eū nec rōne regis nec rōne fratriſ ſui in terfecti: ſicut dictuz fuit. S. q̄. li. ca. iij. ſimiliter occidit eūz ſub ſpecie pacis reuocās eū q̄l ad loquendū cū eo de fe dere inīto inter eū et dauid: vt ibidē dictuz fuit. Similic q̄n interfeſit amasam nō ha bebat p̄ tra eū aliquā guerrā et ip̄m occidit ſb ſpecie pacis ſalutādo eū tanq̄ fratre et oſculando: ſicur dictū fuit. S. lib. ii. ca. xx. c **E**t poſuit cruorez plū in bal. ſuo. q̄r penſit eos in inguine: vt habet ibidē: et ſic cruor exiēs de plagiis eorū potuit cruentare baltheū ioab et calcia menta eius: non aut partes ſuperiores: et i. hoc deſignat dauid modū percutiendi p̄ ditorū: q̄r non eleuauit bra chium ad perutienduz eos in parte ſuperiori ne auerteret ictū et caueret. d **E**t nō deduces canicie ei⁹ t̄c. hebrei dicunt: ad foſſam: nō enim erat intentionis dauid q̄ ioab deſcederet ad infernum dñmatorū: immo vna cauſa quare voluit eum puniri in hac vita ſuit ne puni retur in futuro in gehenna: vt dicit Rab. Sa. ſicut et de achān dictum

III Regum La. II

que fecerit duobus principibus exerci tus israel: abner filio meo ner et amasē fi lio iether: quos occidit: et effudit ſanguinem bellī.

vel bellī. nem bellī in pace: et poſuit cruorez p̄rēliū in baltheo ſuo qui erat circa lumbos ei⁹: et in calciamento ſuo qd̄ erat in pedibus eius. Facies ergo iuxta ſapientiā tuā: et nō deduces canicie eius pacifice ad infe ros. Sed et filijs berzellai galaadit̄ ſredes gratiā: erūtq̄ comedētes i mēſa tua.

Occurrerūt enī mihi q̄n fugiebā a facie abſalon fratriſ ſui. H̄abes quoq̄ apud te ſemei filiū gera/filiū gemini d̄bahurim: qui maledixit mihi maledictiōe pefſima quādo ibam ad caſtra. Sed quia deſcen dit mihi in occurſuz cū transire iordanē et iuraui ei p̄ dñm dicens: Nō te interficiam gladio: tu noli pati eum eſte innoxiū.

Uir autē ſapiens es / et ſcias que facies ei: deducesq̄ canos eius cū ſanguine ad infe ros. Bormiuit igit̄ dauid cum pa tribus ſuis et ſepultus eſt in ciuitate dauid.

Bies autē quibus regnauit dauid ſuper israel: quadragita anni ſunt. In he bron regnauit ſeptem annis: in hieruſalē a trīgintatribus. Salomon autem ſedid ſu per thronum dauid patris ſui: et firmatū eſt regnū eius nimis. Et ingressus eſt ad o nias filius agith ad bersabee matrem ſalomonis.

Que dixit ei⁹ Pacificus ne eſt ingressus tuus? Qui respondit: Pacificus. Addiditq̄: Sermo mihi eſt ad te. Cui ait: Loquere. Et ille: Tu inquit noſti quia meum eſt regnū: et me prepoſu erat omnis israel ſibi in regem: ſed trāſlatum eſt regnum et factum eſt fratriſ mei. A domino enim conſtitutum eſt ei. Hūc ergo petitionem vnam deprecor a te: ne confundas faciem meam. Que dixit ad eum: Loquere. Et ille ait: Precoꝝ ut di cas ſalomonī regi (neq̄ enim quicq̄ negare tibi poſteſt) ut det mihi abifac ſuna mitem vxorem. Et ait bersabee: Bene lo quar ego p̄ te regi. Elenit ergo bersabee ad regem ſalomonem: ut loqueretur ei p̄ adonia. Et surrexit rex in occurſum ei⁹: adorauitq̄ eam: et ſedid ſup thronum ſu um. Poſitusq̄ eſt thronus matri regis: q̄ ſedid ad dexterā eius. Bixitq̄ ei: Deti tionem vnam paruulā ego deprecor a te: ne confundas faciem meam. Bixitq̄ ei rex: Dete mater mea: neq̄ enī fas eſt ut auertam faciem tuam. Que ait: Bef abi ſac ſunamit̄ adonię fratri tuo vxor. Re ſponditq̄ rex ſalomon: et dixit matri ſue: Quare poſtulas abifac ſunamitem ado-

Nico.de lyra

achān dictuz ſuit Jofue. vii. et S. et filijs berzellai t̄c. H̄ic tertio po nitur informatio dauid de recompensatione beneficij ſibi exhibiti: qd̄ quidem beneficium plenius expoſitū eſt ſu pra. ii. lib. xvii. f **H**abes quoq̄. H̄ic quarto ponitur ordinatio dauid de ſemei: qui maledixit dauid: ut plenius dictum ſuit. S. ii. lib. xvi. capi.

g **J**uraui ei p̄ dñm dices: non te interficiā. iſtud aut̄ iuramentū nō fuſit trāſgressus dauid iſta imponendo ſalomonis: ſicut dictū ſuit. S. ii. lib. xix. c. et ideo ſentētia huius partis patz er ſu p̄adictis. h **D**ormiuit igit̄ dauid. H̄ic omittunt̄ illa que ordinavit dauid de ampliatione diuini cultus et edificatione templi que exprimunt̄. i. **P**aral. i **S**alomon aut̄ ſedid ſup̄ thronū dauid patris ſui. H̄ic conſequenter ponitur ſalomonis executio. p̄mittitur tamē adone interfectio. et ſecundo abijathar electio: ibi Abijathar quoq̄ tertio predictorū ex cutio: ibi: Venit autē nuncius. Circa primū dicit̄: Salomon autē ſedid ſup̄ thronum dauid patris ſui: pacifice et quiete. k **E**t ſirmatū eſt regnū eius nimis. ita q̄ poſteſtas eius ſuit maior q̄ poſteſtas patris ſui dauid: et ideo ſecure punire potuit illa quorum punitionem dauid ex cauſa rationabi li diſtulerat: ſicut ſuit dictum ſup̄. S. libro. ii. capi. de ioab et xix. de ſemei.

l **P**acificus ne eſt ingressus tuus. timebat enim ne aliiquid machina retur contra ſe eo q̄ dauid inſtituerat ſalomonē in regem ad petitionem ſu am: ut habeatur ca. p̄ceden. m **T**u inquit noſti: quia meum eſt regnum. ratione p̄mogeniture: hoc nō erat verum: quia ordinatio diuina p̄ualet p̄mogeniture que erat pro ſalone: ut dictum eſt capi. precedent. n **E**t me prepoſuerat ois israel ſibi in regem. hoc ſimiliter eſt fal ſum: quia robur exercitus dauid non erat cum eo: nec cōmunitas populi q̄ in hoc expectabat ſententū dauid: ut patz ex ſupradictis. Sed talia dicebat adonias ut maḡ poſſet impetrare qd̄ querebat. o **A**dno enī cōſtitutum eſt ei. q̄l diceret: nō intendo de cetero aliqliter aspirare ad regnū: q̄r agerē p̄ tra dñū cū tñ intenderet p̄ tra um. vñ ſubditur: p̄ **E**t det mihi abifac ſunamit̄ vroze. illa enī ſu erat vroze dauid: et p̄ ſequēs regina: et ſic p̄ eā habebat viā veniēdi ad regnū p̄ auxiliuz ioab et abijathar et alioz ſibi fauientū: qd̄ aduertēs ſalomon qui erat p̄ſpicatoris ingenij q̄m ſua r̄ndit:

* et p̄nitioñ. Allegorite vo p̄ hoc q̄ dauid filio ſuo recompēdauit ioab et ſemei p̄nitioñ: ſignificat q̄ deus pa ter omne iudicium dedit filio: ut habe tur Jof.v. et Acil.x. dī de xp̄o. Ipe eſt qui cōſtitutus eſt a deo iudex viuorū et mortuorū. **E**t iſgressus eſt ad o nias ad bersabee matrē ſalo. t̄c. Per adoniam qui primo adorauit re gem ſalomonem: ut habeat in fine capi tuli p̄cedentis: et hic per matrimoniuſ cum abifac malicioſe voluit regnū obti nere: ſignificatur ambitiosus malicio ſus qui qd̄ non p̄t obtinere p̄ potētia ſtudet habere p̄ maliciā fraudulentā.

* Abijathar quoq̄

a Abiathar quoqz sacerdoti dixit rex. Abiathar sacerdotio expulsus: non tñ occisus: significat iudeos quoru3 l3 facerdotiu3 sit abolit: ipsi tñ ppter eos q in fine mudi ex eis cediti sunt deleti nō sunt. b Fugit ergo ioab. Ioab qui ad altare fugiēs iubete salomone ibibē interfec⁹ est significat magistros peruersi dogmati⁹ q ob h & ecclesiasticos p insidias perimūt sicut ioab abner & amasa: ab altario fidei expulsi ppetua morte punient. Dauid autē & semini ei⁹ sit pax in eternū: h est abolit: xp̄i inimicis: thron⁹ dauid. i.ecclesia eter na pace fruēs maneat i efnū.

Et nō egre

Nico.delyra

* a Postula ei et reg. quasi diceret: p h int̄dit venire ad regnū. b Cōtra animā suā lo. est ado. ver. h: Lū qz machinabat ptra regē Lū qz petebat vrorē h lege. Leni. viij. vbi. p̄hibet ptra. catus matrimonij cū vroxē patris. Letera patent in littera. c Abiathar quoqz. Dic ponit abiectioni abiathar de sumo sacerdotio & de ciuitate regia cū d̄r: d Vlade ī anathot ad agrū tuū. i.ad possessionis tue locū: h em sacerdotes nō haberēt possēdēs rurales: habeat tā ciuitates assigntas, p sua habitatiōe: et suburbana ad nutriendū aīa, lia: vt p̄tz Nume. xxxv. & Jo. sue. xxi. e Et qdēs vires morti. i.morte dign⁹ p p̄spiratione h me & ordinatiōne dei & p̄pis mei. f Et iple re sermo dñi quē lo. ē su. do. he. in si. s. q̄ eūceret a sacerdotio: vt h̄. s. i. lib. ca. h.

g Venit autē nūci⁹. Dic s̄r ponit executiō ordinatiōnis d̄s. & p̄mo q̄tū ad punitiōne ioab. sedo ipsius semeli: ibi: Dicit qz rex. Circa p̄mū d̄r: Venit autē nūci⁹ ad sa. p̄ modū accusationis q̄ ioab declinasset post adoniā nō solum an institutionē salomonis: sed etiā p̄ vt p̄dictuz est. h Et post sa. nō dcli. In hebreo h̄: Venit autē nūci⁹ ad ioab q̄ ioab declinauerat post adoniā: & post absalon nō declinauerat: nūciatū em̄ fuit ioab q̄ salomō h sciebat: & iō sibi periculuz iminebat: qz h̄uis ioab multum diligenter absalon: vt patet ex supradictis. iij. li. xiij. tñ nō declinauit post eū qñ voluit obtinere regnū: imo interfecit eū. vt h̄. li. ii. ca. xviij. Cū ḡ post adoniā & nō salomonē declinauit ad obtinēdū regnū signū fuit q̄ habebat multum

cordi istud negociū. l. machinādo h̄ salomonē p̄ adonia: & iō ioab audiens q̄ salomō sciebat h̄: merito timuit: & iō p̄ refugio fugit ad tabernaculū. i. Egredere: q̄ reformidabat eū in loco sacro interficere. k Hō egrediar. dicit Ra. Sa. q̄ ioab dixit banaias: nō egrediar nisi sub p̄dictiōe. l. q̄ salomon recipiat sup se maledictiōes q̄s d̄s im̄pcat⁹ fuit sup me p̄ interfectione abner. l. leprā debilitatē: gladiū: & famē: vt dicitū fuit. s. ii. li. ca. iij. allegās q̄ nō debebat duplicitē puniri. s. occisiōe in sua gloria: & maledictionibus dictis in semine suo: & q̄ h̄ vide batur habere

batur h̄re aliquē colorē iusticie: iō banaias nō iterfecit eū sed rediit ad salomonē referēs ei h̄ba ioab: & tūc salomō r̄ndit qd̄ sequē: l. **F**ac sicut lo. est: dicēdo ei. s. q̄ recipio illas maledictiōes sup semē meū & sic iterfice eū. **U**n etiaz subdit Ra. Sa. q̄ maledictiōes p̄dicte venerūt sup semē salomōis: q̄ oī as rex fuit leprosus: vt h̄. j. iii. li. ca. xv. et. ii. Paral. xxvi. Et asa doluit pedes: ita q̄ non poterat ire sine baculo: vt h̄. j. ii. Paral. xvi. Et ioachim interfec⁹ gladio: vt h̄. Hiere. xiiij. e. Sepultura asini sepeliet: q̄ interfec⁹ projectus fuit extra hierlm & ecchias indigens pane in obsidione p̄ sennacherib. **U**n tūc sibi dicū fuit. Scđo āno pomis velere: Esa. xxvij. i. fructib⁹ arboz p̄pter panis defectum: s̄z hec exceptio nō p̄sonat l̄re. q̄ hic d̄r: Nō egrediar s̄z hic moriar: nullā cōditionē apponēdo. Silt nō cōsonat l̄re p̄cedēti: q̄ d̄s q̄ erat sanctus illas maledictiōes sciebat: q̄ illas fecerat: & tñ cu h̄ iposuit salomōi punishmentē ioab p̄ iterfectiōe abner & amase: vt p̄dictū ē absq̄ aliq̄ retractatiōe dictarum maledictionū. Itē dato q̄ ille maledictiones sufficerēt p̄ interfectione abner: adhuc remanebat ioab dign⁹ morte p̄ interfectiōne amale: & iō nullo mō est verisimile q̄ salomon maledictiones p̄pis sui recepit sup se vel sup se men suū. Qd̄ autē inducē de q̄t tuor regib⁹ de salomonē descendētib⁹ nō valet ad p̄positū: q̄ ille pene fuerūt eis inflicte p̄ alijs causis: vt patebit ī loci suis dño p̄cedente: & iō qd̄ d̄r hic: **F**ac si cut locut⁹ est: nō reserf nūli ad illō qd̄ dixerat: Dic moriar. Cre dendū tñ ē q̄ violenter auulsus fuit ab altari: & sic iterfect⁹ sicut p̄cipit Ero. xij. b. Si q̄s de industria occiderit p̄ximū suū & p̄ insidias ab altari meo auelles eum vt moriar: sic autē occiderat ioab abner & amase: vt p̄tz ex supradictis. m. **S**epultusq̄ est in tē. Dicit em̄ Ra. Sa. q̄ fecerat ibi hospitale ad recipiēdum pauperes & p̄grinos trāseūtes. **U**n dicūt hebrei ipm eē saluatū: & q̄ mors tpalis sibi inflcta fuit in expiationē p̄ctōz suoz. n. **E**t p̄stituit rex ba. tē. q̄ erat vir forē & prudēs: ppter qd̄ d̄s fecit eū sibi secretariū. vt h̄. s. li. ii. c. xiiij. o. **E**t sadoch sa. p̄p̄ abia. & sic reductū est sacerdotū ad debitā lineā: aarō em̄ q̄ ex electiōe dei fact⁹ fuit summ⁹ sacerdos: vt h̄. Ero. xxvij. habuit duos filios. l. eleaçar et ihamar q̄ remāserūt sibi: alijs duob⁹ mortuis corā dño: vt h̄. Leni. x. & de voluntate dñi sacerdotiū transiit ad eleaçar & filios ei⁹: vt habet

Nume. xx. ca. de q̄ descēdit iste sadoch. heli autē descēdit d̄ithamar: cū esset iuder pp̄li assūpt sibi sacerdotiū: h̄ autē fuit ex diuina ordinatiōe: sic dictū fuit. i. Reg. ii. & ab ipso descendit abia

* thar quē eiecit

* c Abiathar quoqz sacerdoti dī. rex ya. in anathot tē. Per abiectionē abiathar de sumo sacerdotio et substitutionē sadoch: allegorice significata fuit abiectioni veteri sa. cerdotij h̄m ordinē leuiticū: & institutionē h̄m ordinē melchise dech q̄ obtulit panē & vinū Gen. xiiij. d. Et hāc figurā deducit r iij * aplus Deb. viij.

Moraliter

Slo.ordi. III Regum La. III

Nico. de lyra

Ecc. 2. **C**et nō egredieris inde r̄c. Precipit nobis verus salomon habitantib⁹ in hierusalē ne vñq⁹ egrediamur. Qd si fugerint nos nob⁹ an̄ subiecti: nō ideo egrediamur ut seqm̄ fugitiuoꝝ vestigia: ne dū volum⁹ saluare fugientes ip̄i pereamus: qn potius mortui sepeliāt mortuos: et scandalicāt oculū manū.

Luc. 9. g **Dat. 5. d** pedem dum l̄z eruamus et absidamus a nobis. **La. III**

Qonfirmatū est iḡis r̄c. b **A**ccepit nāq̄ filiā eius r̄c. filia pharaonis quā sibi salomon in piugio opulauit: eccliam ex ḡtib⁹ significauit. c **A**ttā-

mē pp̄ls imo. in ex. Maxime popu-

lus in montib⁹ immolabat. vel deo vel

demonibus.

Al. Dely. **A**būt itaq̄

* thar quē eiecit salomō ponendo sa-
doch loco ei⁹. a **A**bisit q̄q̄ rex.
Dic ḥ̄r agis de punitione semei cui sa-
lomon imposnit legē de remanendo in
hierlm sub pena mortis: eo q̄ erat sedi-
tosus: et h̄ acceptauit dīcēs: Bon⁹ ē ser-
mo quē audiui: vt h̄ infra quā trāgres-
sus est: et sic punitus est morte sicut me-
ruerat et absq̄ trāggressione iuramenti
ip̄ius dauid: sicut plenius dictū fuit. s.
ij. li. ca. xix. ex q̄ loco et alijs supradicē pa-
tet sententia hui⁹ partis.

Moraliter * aplus **Heb. vj.** t **E**t surrexit
semei r̄c. p semei q̄ clauſurā intra hie-
rusalē acceptauit et postea exiuit: signifi-
cat pp̄fessus clauſurā religionis qui po-
stea egredif p tentationes diaboli mun-
di vel carnis: et sicut semei mortē incur-
rit corpore, sic iste mortē culpe et nisi ve-
re peniteat mortē gehenne.

In ca. ii. vbi dr in postil. Cōtra ant-
mā suā locutus est adonias r̄c.

Additio. Licet pp̄hibitū sit con-
trahere matrimoniuū cū vrore p̄ris: petere tñ illā in vrore nō
est pp̄hibitū: neq̄ fm̄ legē q̄ talē petit in
vrore est puniēdus capitaliter: si eā nō
habeat: et ideo hec scđa ratio non videſ
valere sed sufficit prima.

5 Replica. In ca. ii. sup verbo:
Cōtra aiām suā locutus est adonias postil. dicit q̄ ɔtra re-
gē machinabat et h̄ legē petebat vrore
patris sui. **Bur.** scđam rōnē dicit nō va-
lere: q̄ petere vrore talē nō fuit pp̄hibi-
tum p̄ vñs nō fuit capitaliter puniēd⁹.
Sz ɔtra: aut petinuit vt haberet: aut nō.
Si p̄imū: talis voluntas reputat p̄fa-
cto: et p̄ vñs puniēda. Si scđm det: tūc
nec p̄ hoc insidiabat regi: sicq̄ fm̄ nō
valeret ad occidēdū adonii: et iō si alte-
ra sola nō sufficit: sufficiat vtraq̄ simul:
vt q̄ petitio adonie fuit h̄ legē et h̄ regē
meruit audire. Cōtra aiām suā locutus

est adonias. **La. III**

Qonfirmatū est. Post remo-
tionē impeditiū stabilitatem
regni salomonis, hic p̄nr agit de accu-
mulatione expedientiū ad hāc stabilita-
tē: q̄ sunt deuotio erga deū: sapia in in-
dicib⁹: magnificētia i familiis: sc̄rimonia
in cultu dei et edificib⁹: et opulētia in di-
uitiis: verūt̄ q̄ deuotio est alioꝝ meri-
toria: iō p̄mittit ei⁹ deuotio. sed alicorū
cōcessio ibi: Apparuitq̄ dñs. Prima i-
duas: q̄ p̄mo cōtinuant dicta dīcēd⁹.
scđo exp̄mit deuotio salomonis ibi: Di-
lerit aut̄ salomō dñz. Circa p̄mū dr: Co-
nfirmatū est r̄c. istud p̄cludit ex dictis
ca. p̄ce. vbi acū est de more machinan-
tiū h̄ salomonē: quib⁹ mortuis p̄firmatū
est regnū salomonis interi⁹. Cōseq̄nter
ondit eius p̄firmatio exteri⁹: cum dr:

CEt affinitate r̄c. q̄ erat rex potēs
et regno

r̄ regno el⁹ p̄pinquis: et iō cā eo cōtraxit affinitatē et regni sui
firmitatē. d **E**t adduxit in ci. da. cuius ratio subdit:
e **D**onec cōpleret r̄c. de cui⁹ edificatiōe postea h̄r. vii. ca.
f **E**t murū hierusa. quā clausit tripli muro: ita q̄ in iē-
riozi clausura erat tēplū dñi et palaciū reg⁹. in exteriori erat vñ-
gues et manu artifices. in media vñ habitabāt p̄p̄hes et nobiles,
vñ. i. iii. li. xxii. dr q̄ olda. p̄p̄hes manebat in hierlm: in scđa. s.
vñ. r. i. Reg. a destructione sylo vñq̄ ad edificationē tēpli arca
dñi nō habuit stabile māsonē: et iō lici-
tū fuit offerre et molare oblatiōes vo-
tuas et sacrificia alibi q̄ vbi erat arca
fm̄ deuotionē offerēt: post edificatio-
nē vñ tēpli nō licuit nisi ex spāl māda-
to dei vel ei⁹ instinctu: sic helias imola-
uit in monte carmeli: vt h̄r. i. xviii. ca.
Querit h̄ vñr salomō peccauit accipi-
endo i vrore filiā pharaonis. Et argui-
tur p̄mo q̄ sic: q̄ pp̄hibitum erat indeis
phere m̄rimoniū cū mulierib⁹ alienige-
nis: vt h̄r. Deu. vii. ca. g. r̄c. Itē. j. vi.
ca. vbi rep̄hēdit salomon de mulierib⁹
alienigenis: spāliter exp̄mis filia phara-
onis. Contrariū arguit p̄ h̄ q̄ dñs illo
tge apparuit salomon dīcēs ei: Postu-
la q̄d vis r̄c. Itē edificato tēplō oratio
nē salomonis exaudiuit et tēplū nebula
i pleuit ad denotādū spālē pānia suā:
vt h̄r. ii. Para. v. q̄ dñs nō fecisset si la-
lomō eu offendisset. Rāsio. dicendū q̄
q̄tū video text̄ sonare non peccauit: q̄
statim subdit: Vilexit aut̄ salomō dñm
ābulās in p̄ceptis dñ p̄ris fuit: excepto
q̄ i excelsis imolabat: et tñ illud erat li-
citu vt dictū est p̄ illo tge: tñ min⁹ bonū
vt videbit. Si iḡit salomō peccasset ac
cipiēdo filiam pharaonis: scriptura illud
multo fortius excepisset. Si cēdū iḡis q̄
mlieres alienigenē erāt i dupli cōdū:
q̄ aliq̄ erāt de pp̄lis habitātib⁹ terram
pm̄issōis añq̄ filiū isrl̄ intraret: q̄rū ali-
que cū eis i terra remāserūt: vt patuit i
libris Josue et Iudi. et cū illis nō pote-
rāt filiū isrl̄ licite sphere m̄rimonia nisi
ex spāli cā vt dicek̄. Cū alijs vñ mulie-
rib⁹ alienigenē poterāt sphere: marie
ex rōnabili cā: gētilitate tñ p̄is relicta:
et sic boq̄ h̄rit cñ ruth moabitide: put
h̄r. Ruth vlti. Et h̄ mō salomō cū filia
pharaonis ad p̄firmationē regni sui: vt
p̄dictū ē h̄rit. Et credēdū ē h̄ nō sū ep̄s
suz q̄ i p̄a reliq̄it gētilitate añq̄ cognō-
uerit eā: q̄ tūc salomō diligebat dñm et
ecōuerso: vt ondet. j. Ad p̄mū iḡis ar-
gumētū dicūt aliq̄ p̄viores alienigenē
de genere chananeoz tñ erāt pp̄hibit
indeis: nō aut̄ de alijs natōib⁹ h̄ p̄z
falsuz. j. Esdr. ix. a. vbi dr q̄ filiū israel
reuerle de captiuitate accepit vrores
de genere āmonitarū et moabitū et
egyptioꝝ q̄ nō erāt de chananeis: tñ
Esdras q̄ optimē sciuit legē determina-
vit h̄ eē illūtū: p̄p̄t q̄ ordinatū fuit tūc
q̄ illas ejcerēt: p̄p̄t q̄ dīcēdū q̄ mulie-
res chananee fuerūt magi: interdice q̄
alie: et iō cū illis nō erāt licitu h̄ere nō
si relicta gētilitate: et cum h̄ p̄ aliq̄ ma-
gno facto i spāli. p̄p̄t fidē vñ veri det:
et sic salomō h̄rit cū raab̄ q̄ erat de illis:
q̄ ex fide salutis nuncios hebreoz: vt
dicit apls ad **Heb. xi.** Cū alijs aut̄ al-
ienigenis licitu erat sphere ex minori cā

Moraliter. b **C**onfirmatū est r̄c.
Per p̄iūctionē m̄rimoniū salomonis
cū filia regi egypti: allegorice fuit signi-
ficata p̄iūctio xp̄i cū ecclia de gētib⁹ col-
lecta: nec i h̄ facto peccauit salomō sicut
* plenius

a Abiit itaq; sa. 7c. In gabaō erat excellsum maximū vbi erat tabernaculū qd fecit moyses: et altare eneū sup qd salomon offerēs mille hostias diuinū meruit oraculū. b Si aut am bula. in vijs meis: et custodieris 7c. Absq; obseruatione mādatoz dei: et adipisci nō pot lōgos dies. i. beatitudinem.

Aico. de lyra

c relictā gētilitate: vt dicit Deut. xxi. q si aliq; iude debellatis aduersariis de istis natiōib; videret inter captiuos mulierē pulchrā relictā gētilitate pote rat eā accipe vrorē: et h̄mō h̄xit dō cum tholomai filia reg; gessur: vt h̄r. ii. li. iii. ca. illas aut q̄s eldras iussit eiici fuerāt accepte a filiis isrl ex mala cā. s. qvixores fidei q̄ cū eis venerāt de captiuitate ex labore itineri erāt deturpates: et ap̄e hoc erāt a maritū suis abiecte et q̄si repudiate. Preterea ille alienigenē docebāt filios suos aliq; ad ritū gētilitatē p̄tinētia. Ad scdm dicēdū q̄ ibi infra. s. xi. ca. duo dicunt de salomōe. Primū ē q̄ ardētissimo amore copulat̄ ē alienigenis mulierib;. Aliud ē q̄ ad satisfaciēdū eis co luit deos earū: et ad h̄ edificauit tēplū. et q̄tū ad p̄mū noīat ibi filia pharaōis q̄ fuit dilecta p̄ oīb; vt dicūt doctores he brei et catholici: nō aut q̄tuz ad secūdū: q̄ reliq; at idolatrie cultū vi dictum est. Alio vero quib; edificauit tēpla nō reli grāt: et istis idolatrīs mulierib; p̄iūctus fuit salomō in senectute: vt ibidē d̄: Si aut dicas q̄ eodē mō fecit p̄ filia phara onis eo q̄ ibidē subdit: Atq; in h̄c mo dū fecit salomon vniuersis vrorib; suis alienigenis: pot̄ r̄nderi q̄ illud qd īme diate subdit: Que adolebant thura 7c. et q̄ h̄ determina p̄ quib; mulierib; ali enigenia fecit h̄. s. p̄ illis q̄ nō reliq; at idolatria vt dictū est. Et si dicas q̄ tūc si lia pharaonis rediit ad idolatriā vidēs salomonē idolatrare cū alijs vrorib; suis: p̄ h̄ nō tollit qn m̄imoniū cum ip̄a a p̄ncipio licitū fuerit. a Dilexit at. Hic p̄nter ostendit salomonis deuotio erga deū: et primo i cultu interiori q̄ po tissime p̄sistit in acti dilectionis: s̄m q̄ di cit Aug. in enchiridiō. Fide: spe et cha ritate colis de?. et h̄ nota cū d̄: Dilexit aut salomon dñm. Scđo in cultu exteri ori cū d̄: Ambulans in p̄ceptis dauid. Verūtamē q̄ in hoc ad p̄fectionē ei nō puenit. ideo subdit: b Excepto q̄ in excelsis imolabat. licet enī h̄ esset licitū illo tpe vt p̄dictū est: tñ meli erat talia offerre in loco vbi erat arca dei: da uid aut nō legit alibi immolasse nisi ex speciali mādato dei in area areuna iebu sei: vt habeat. s. ii. libro vlti. ca. sicut et he lias post edificationē tēpli obtulit ī mō te carmelit: vt dictū est. c Abiit itaq; salomō 7c. cūlū causa subditur: d Illud q̄ppe erat excelsū ma nō magnitudine molis sed reverētie et honoris: q̄ ibi erat tabernaculū et alta re holocausti q̄ fecerat moyses: vt h̄r. i. Paral. xxi. Arca tamē dñi erat ī iherlm vbi adduxerat eā dauid: vt habeat. s. ii. li. ca. vi. e Mille hostias in ho obtu. salo. Ex q̄ apparet effectus sue deuotionis. f Apparuit at dñs. Hic p̄nter ostendit qd deuotio salomōis meruit: et p̄mo circa hoc ostendit dei cōfessio. scđo in effectu ostensio ibi: Tunc venerūt. Circa primū d̄: Apparuit au tem dominus salomoni ppter deuotio nem predicta: et ex hoc patz qd supra di cūm est. s. q̄ licitū erat offerre sacrificia alibi q̄

alibi q̄ vbi erat arca: et nō solum licitū sed etiā meritorū: licet non tantū sicut in p̄sentia arce: sicut cōtinentia cōiugalis meritoria est m̄ln tamē q̄ vidualis et virginalis. g Per som nūm nocte. q̄ illa hora aīa intellectua magis dulciora est ad illuminatiōnes diuinās p̄cipendas: vt pote cestantibus tu multib; et quiescentibus sensib; exte iorib; per q̄ distrahit intellectus. h Postula qd vis. hoc nō dixit deus tantū ex merito salomonis: sed pri ncipaliter ex merito dauid: qui pro eo orauerat: et ideo salomon in respōsione sua primo fecit mentionem de patre suo dicens:

i Tu fecisti cum seruo tuo da uia. et patet littera ex p̄dictis vlc ibit k Ego aut suz puer parvulus ignoras egressuz et introitū me. Id est pcedendi modū in rāto regimi ne: ideo subdit: l In medio est pp̄li quē elegisti. pp̄li infiniti 7c. Hypbouce est locutus ad denotandum magnitudinē multitidis: q̄uis esset fi nita et numerabilis simpliciter.

m Dabis ḡ seruo tuo 7c. Id ē il lustratum a te. n Quis enī pot iudicare pp̄lm istum 7c. quasi dice ret nullus sine tua speciali illustratio ne. o Placuit ergo sermo corā domino: quia petuio erat ordinata ad diuinū honorē: ad p̄priā salutem: et ad bonum pp̄li regimē. p Et de di tibi cor sapiēs et intelligēs 7c. hoc est intelligendū respectu regū qui fuerunt ante eum et post. de alijs autē hominibus plures fuerunt sapientio res: sicut Adam qui fuit creatus in plenitudine scientie p̄ut dictū fuit Gen. iii. et moyses cui dens loquebatur si cut solet loqui homo ad amicum suu: vt habetur Exod. xxiiij. et sanctus Paulus ceteriq; apostoli: et Johannes qui scripsit Apocalypsim: qui omnes fuerunt magis illuminati q̄ aliqui in ve teri testamēto. q Diuītias sc̄z et gl̄iam: vt nemo fuerit 7c. v. Pa ralip. i. c. dr: Substantiam et gloriam dabo tibi: ita vt nulla in regib; nec ante nec post similis fuerit tibi: hoc est intelligendum istis tribus simul con currentibus: sc̄z sapientia: gloria et diuītias: quia aliqui fuerunt eo potentiores et magis gloriosi: sicut Alexander magnus et plures imperatores Romani q̄ dominabant̄ toto orbi. Et aliq ditiones sicut Octavianus et Croesus: deficiebant tñ a salomone in sapientia.

t1. pa. 28. b
2. Pa. i. b
Sap. 9. b
D

t36. dis. c. q

ecclasiastic
h ecce

Woraliter

* plenius dixi in expositione littera li: et textus etiam ostendit q̄ sequitur: a Dilexit autem salomon do minum. Propter qd non potest dici q̄ hic p̄ peccatū significet christi et ecclie mysterium. b Postula qd vis vt dem tibi 7c. Per hoc q̄ salomon a dñō petiit scientiā ad regendū pp̄lm s̄m honore dei et cōmūnē utilita tem: et dñs sibi dedit: et cum hoc addi dit diuītias et gloriā q̄ decet regiā ma iestatē: significat q̄ petetib; illa q̄ sunt ad honorem dei et bonū cōmūnis populi: non solum petita a deo dant̄: sed etiam alia que ad decentem statum p̄tentium suffragantur: Matth. vi. d. Primum querite regnum dei et iusti ciā eius et hec omnia adiūcentur vo bis. + Si at abulaueris ī vijs meis 7c. Per hoc patet q̄ dicta pro missio et consimiles sunt sub conditio ne q̄ hō debeat in bono p̄seuerare.

r v * Tunc vene

Slo.ordi. III Regum

Eta Tunc venerūt r̄c. Greg. Postq; dñs erroris nostri te nebras luce sue cognitionis illustrat: mox temptationis aculeo visitando pbar: qz accedēdo corda nra ad v̄tutes puebit: z re cedendo concuti tentatiōe pmittit. Si em post virtutē mūera nulla tentatiōe pcutit: hoc se h̄re anim⁹ ex le gliaſ. Ut g firmi-

tatis habeat dona: z infirmitatez suam agnoscat: p accessum gr̄e ad alto sustollit: z p recessu qd ex se sit, pbar. An salomō post acceptā diuinā sapiam me retricū qstione pulsat. Quia sepe cum mēte nostrā pcessis v̄tib⁹ respect⁹ iti me largitat̄ illuminat: mox eā lubrice cogitatiōes turbat: vt q subleuata īmēso mūera exultat: z tētatiōe pulsata qd sit iueniat. Sic z helias visitat̄ desup sermone celos aperuit z subito pbar ifirmus p deserta fugiēs vna mulierez ex pauit. Sic paul⁹ v̄sq; ad tertium celū p radisi penetrās secreta cōsiderat: et ad se rediēs ī carnis bellū laborat. Legē aliā ī mēbris sustinet: cui in se rebellionē fatigari sp̄us legē dolet. Post dationē g munere deus hoiez pbat: qz et collato mūera sbleuat: z abstracto pa lulū ipm sibi dmostrat. Qd iō patimur vt ad pmissē incorruptiōis substātiā reformemur. Quidā autemant sup synagogā z eccliam h̄ eē sentiēdū: z ad illud tps referēdū q post crucē z resurrectiōne tā in indeis q̄ in gētib⁹ ver⁹ salomō i pacific⁹ regnare cepit. Osee em accepit vxorē fornicariā deinde adulteram. Hō em xp̄s venit: vt meretrices donaret matrimonio z de duob⁹ gregib⁹ faceret vna ouile. H̄e sūt due virge q̄ in ecehiele iūgūnū: z de qb⁹ p Zachariā dr: Et assūplū mihi duas virgas: vna vocauī dcorā: z alterā vocauī funiculū.

Zach. ii. b **Luç. 7. f** **Mat. 14. a** **Nota** **Cañ. 2. a** **Ibi. 3. b** **Mat. 27. c** **Var. 15. d** **Luç. 23. e** **Moraliter**

Mulier qz illa ī euāgelio q pedes te su lachrymā lauit: crine detersit: z cui oia pcta dimissa sūt: significat ecclia ī de gētib⁹ cōgregatā. Ecclia tñ nō habet maculā neḡ rugā: nec dicim⁹ eā mere tricē p̄mālisse: s̄ fuisse: p̄ q̄ dr: Cum ēēt ielus ī domo simōis leprosi: nō q̄ tūc leprosus erat: s̄ q̄ an fuerat. Notā dū qz qd dicat ecclia ī synagogā. Ego z mulier hec habitabam ī domo vna r̄c. Quia post resurrectionē salvator vna de vtrōq; pplo cōgregata ē. Eleganter dō adiūxit: Peperi apud eā ī cubiculo. Ecclia em de gētib⁹ q̄ nō habebat legē z p̄phetas peperit ī domo synagoge: nec egressa ē de cubiculo. sed ingressa.

Nota **Mat. 27. c** **Var. 15. d** **Luç. 23. e** **Moraliter**

Nūdus ego sum a sanguine iusti hui: z Ceturione p̄sente: H̄ere hic erat fili⁹ dei: Et eos q̄ ante passionē p philippā dñm videre desiderāt: nō ambigis primā peperisse eccliam: et post natū pp̄lm iudeoz p q̄ dñs precabat. Pater ignoscet illis r̄c. z crediderunt vna die tria milia z alia qnq; milia. Grego. Per m̄fes lactates ordo doctor: p filios earū signat̄ psona dī scipuloz. Nā magistri scia vigilates: s̄ vita dormiētes: audi tores suos quos p vigilias p̄dicatiōis nutrīt: dū qd dicūt sa cere negligūt p somnū torporis occidūt z negligēdo opprimūt q̄s alere v̄boz lacte videbant. An dū reprehensibiliy viuūt et h̄re discipuloz laudabilis vite nequeūt: alienos sibi attrahere conant: vt dū bonos se h̄re sequaces oñdunt: apud iudicia hoīm excusent mala q̄ agūt: z subditoz vita mortiferā tegant negligentia. An mulier q̄ filiū extinxit p̄riū: q̄s iuit alienū: s̄ matrē verā salomōis gladiū iuenit: qz cui fruct⁹ viuat vel inte reat: extremo examine ira iudicē demōstrabit. Et notanduz p viuēs fili⁹ p̄us diuidi p̄cipit: vt soli postmodū m̄ri reddat: qz ī hac vita q̄s p̄tiri dēcēd̄ vita discipli: dū ex illa als apd deū meri tū: als apd hoīes laudē h̄re pmittit. Sz falsa mat̄ quē n̄ genuit occidi nō timuit: qz arrogātes mḡi z charitat̄ ignari: si plenissimū nomen

La. III Slo.ordi.

nissimū nomē laudis ex alienis discipulis psequi nequeūt: eo rū vitā crudeliy insequūt. Inuidia em successi nolit alijs vi uere: q̄s se p̄spiciūt nō posse possidere. An nec me sit nec isti. Quos em sibi obsequi nō vidēt ad gliam tpalēeos alijs inuidet viuere q̄ veritāte. Sz v̄a mat̄ satagit vt el⁹ fil⁹ saltē apd extraneū sit z viuat: qz pcedūt veraces magistri: vt ex eoz discipulis alijs magi steri laudē habeat: si tñ iegritatē vte nō amittat. Per q̄ pietatis vñcera hec eadē vera mat̄ agnoscit: qz oīno magi steriū ī examē charitatis approbat. Sola totū recipe meruit: q̄ q̄s totū concessit: quia fideles p̄positi p eo q̄ ex bonis discipulis: nō solū alijs laudē nō inuident: sed etiā vtilitatē p̄fec̄t exorāt. Ipsi integrōs z viuentes filios recipiunt: qn̄ in sup̄mo iudicio ex eoz vita pfecta retribuōt assequūt. Rab. Dū em legl̄ lequitur obseruatiā z grām euāgelii copularē: tenebrārū errore coopta ē. C Lūlit filiū meū. Aliū s̄z: vt nō possidet: s̄z vt occideret. Non em fecit h̄ filij amore sed odio emule. d Quē diligētib⁹ r̄c. Rab. Longū est ostēdere quo p paulū z alios ecclesiasticos iel̄ exerit ecclesia nō esse filium suū q̄ tenebat in lege: z in luce cognouit quem in tenebris non videbat. Due mulieres quarū vna dilectiōe ardebat: in altera simulatio surrepebat: eccliam figurat̄ z synagogā siue hereticaz prauitatem: quārum vtrāq; z suos nequierer nutrien-

do interimit:

Nico. de lyra

v̄ a Igitur euigilauit sa. et in tel. qd eliet somnū. i. intellexit qd significaret z p̄ esset verū. Unde magis p̄frie fuit visio vel reuelatio divina q̄ frequenter fit in somniis: vt p̄tz in muli locis sacre scripture. b Stetit corā arca federis dñi. s̄z ad adorādū. c Et obtulit holocausta et fecit victimas pa. z grande cōui. r̄c. q̄ ille locus erat p̄uenientior ad sacrificia q̄s gabaon: vt dictuz est. z iō post appariōnem domini sibi faciā ibi obtulit. d Tūc venerūt due mulieres meretrices ad regē. H̄ic p̄sequēter ostendit implētio p̄missionis facie salomonis: z p̄mo q̄tū ad sapiam. sed q̄tū ad opulentia ca. r̄. Ista tñ tria sūt ita cōiuncta q̄ vñū p̄ficit aliud z ecōuerso: iō nūc distincte: tunc mixtum agitur de ipsis. Primū ostendit p̄ verū iudiciū q̄ eset mat̄ vera z q̄ ficta: p h̄ q̄ vbi dīscibebat hūana pbatio. sapiēter recurrit ad inclinationē naturalē: quia vera mat̄ afficit ad filiū: z p̄tz l̄rā pauc̄ exceptis. e Et cōsurgens in tē. no. silētio. Intēpestū prout est sublatū ī quarta hora nocti: z p̄t est adiectiū idē est qd sine tpe: z sic noct̄ d̄r̄ in tempesta: nō quia sit sine tempore simplicit̄: s̄z q̄ tūc nō est tps aptum ad opandū: opatione aut̄ z motu tps cognoscit z distinguifit: vt habeat quarto phisicoz in fine cluditur.

* d Tūc venerūt due mulieres mere. ad regē r̄c. Allegorice p̄ eas significant̄ iudea z gētitas q̄ p idolatriam fornicare fuerūt: vt p̄tz sacrā scripture inspiciēti: z de vtrāq; vñcnerūt alijs p fidē ad xp̄m verū salomonē etiā ī ecclia p̄mitua. Per puerū aut̄ viuūt de q̄ due mulieres p̄tenderūt: significat opus meritorū: ī de quo fuit p̄tentio inter iudeā z gētitatem. Nā iudea dicebat fidē xp̄i nō sufficere ad salutē: nec p̄ se q̄s ad opus meritorium sine legalit̄ obseruatiōe. sic dī Act. xv. a. Nisi circūcidamini h̄m moysi nō potestis salui fieri. Ecōtra v̄o apls gētū dicebat Hal. v. a. Si circūcidamī p̄s nihil vobis proderit. Et sic quelibet dicebat filium suū īse viuum z alterius mortuum. Per hoc autem quod dicitur:

* Diuidite infantem

do interimis: et alienos quos
pdat illicido persuaderet. Inter
duas mulieres dñs dñ id qd
iustus est spuoris sui dirimit
vnicuius qd debet restituere.
a **Dixit g rex.** Hierony.
Rab. Simulias ignorantias
humanas p dispesatione car
nis metis affect: sicut et ibi:
Ubi posuistis eum et alibi: qd
me terigit. b **Dividite**
infante. Hiero. Ra. Tertat
naturam nature dñs: vult fm
vtriusq; voluntate viuentem fili
um i legem gratias dividere:
no qd p. p. sed ad arguendam
synagogue caluniam hoc sevelle
dicit: c **Dixit autem multi**.
Rab. Ecclesia q scit suum esse:
libenter cocedit emule ut vi
uat saltē apud eam: ne inter le
gem diuinus et gratiam xp̄i mu
trone ferias. vnde: Ecce ego
paulus dico vobis: quia si le
gem obseruat: christus vo
bis nihil proderit.

Nico.de lyra.

a **Et timuerunt reges**
vi. sa. dei. i. diuinis sibi da
tam. b **Esse in eo.** vltra
modum alioz hominum: et iō tunc
magis timuerunt eum qd an.

* **Dividite infante**
vnuū tē. significatum fuit q
iudei pmitteret obseruare le
galia ad tps scz vsq; ad publi
cationem enāgeliū: et gētib⁹ fu
it impositū q obseruaret aliq
legalia ad tpus scz q abstine
ret ab imolato simulacroz sā
guine et suffocato: et h. p. qui
etum et pacificū suictū cū iu
deis: q abhorrebat vices tri
bus dictis. sicut pleniū expo
sui exponendo l̄aliter: sed qz
circūcisio et alia legalia post
publicationem euangeliū cessa
uerū tāq mortifera: pueri
nus datus suityni. s. ecclie de
gētib⁹ collecte. Nā ad salutē
sufficit fides xp̄i p dilectionē
operās sine legaliū obserua
tione. **Doraliū autem p iudi**
cū salomonis verū ex disqui
stione affect materni placit
docens iudices veritatē inq
rere p circūstatiis vbi deficit
humana probatio p testes et
aliq; veritas est inq̄reda per
moderatas questiones.

Rat autem La. III
rex salomon. Hic
agis de gloria et ho
nore salomonis. et primo i fa
milijs et subiectis. scđo in edi
ficijs. ca. v. tertio in diuitijs.
ca. p. Circa primū oñdī pmo
salomonis glia. scđo ei sapie
tia ibi: Dedit qz de sapiaz.
Circa primū ostēditur primo
salomonis glia in ordine fa
miliū. scđo in multitudine fa
subiectoz ibi: Iuda et isrl in
numerabiles. tertio i magni
tudine exp̄elaz ibi: Erat aut
cibus. Circa primū describit
ordo familioz salomonis in
terius/ cū

terius/ cū dr: d **Azarias fili⁹ sa**
doch sacer. ex h. videt q eset scriba
cū alijs duob⁹ sequentib⁹: sed hoc nō vi
det verū: qz in hebreo incipit ali⁹ ver
sus ibi: helio: eb̄z̄. et idō in hebreo sic
dr: Azarias fili⁹ sa. sacerdos sub pa
tre suo q erat summus sacerdos.

e **Helio: reb et ahia tē.** vnus ad
scribendū acta tēpoz: alijs p l̄is re
gis. f **Sadoch autem et abia.** sa.
hoc videt esse ptra illud qd dictū ē. ii.
ca. q salomō elecit abiathar a sacerdo
tio dices: Vade in anathot ad agrum
tuū. Dicendū q ipsum renocauerat vt
ministraret in tēplo et viueret de alta
rio: non tñ ad summū sacerdotium: et
hoc fuerat predictū Heli. i. libro. ii. ca.
Futurum est autem vt quicq; remanser
it de domo tua veniat vt ore p eo.
et sequit: Dicatq: dimitte me obsecro
ad vñā partē sacerdotale: vt comedam
buccellā panis. g **Azarias fili⁹**
nathā sup eos q assistebat regi
seruēdo ei in palatio. **Ra. Sa. iii**
dicit q isti assistentes erāt. xii. pfecti de
quib⁹ postea agit q prouidebat domui
salomonis devictualib⁹ et alijs necessa
rijs: sed primū dictū melius videtur: qz
isti pfecti nō assistebat regi: sed magis
erāt in duodecim partib⁹ regni sui dis
persi. h **Sabud filius nathan**
sacerdos. i. magnus et honoratus: su
cur dr. s. ii. libro. ca. viii. filij autem da
uid sacerdotes erāt: nō enī nathā erat
de genere sacerdotali: sed nutrierat sa
lomone xp̄e qd filios ei hono:abat.

i **Et ahiasar ppositus dom⁹.**
qz disponebat generalis de his q pī
nebant ad domū salomonis. k **Et**
adonirā fili⁹ abda super tributa.
qz fm eius ordinationē colligebant: et
de ipsis sibi ratio reddebat. Letera q
nō sunt hic exposita de istis officijs ex
posita fuerūt supra. ii. li. ca. viii. in fine.

l **Habebat autem salomon tē.**
Hic pñr ponit familioz ordinatio ex
teriorius videlicet duodecim pfectoū in
diversis partibus regni ad prebendū
necessaria domui salomonis per sin
gulos menses prouidētes: et patet lit
teraz ibi: m **Filiā salomonis**
habebat uxorem. hoc dicitur p an
ticipationem: quia salomon adhuc nō
habebat filiaz matrimonio aptam: sed
quia iste erat industrius: ppter hoc sa
lomon dedit sibi postea filiā suam.

* **Gaber fi**
Moraliter. c **Erat autem rex**
salomon regnās sup oēm israel.
Per salomonē autem q pacificus interp
tat iesus xp̄s significat: q p sanguinez
suū pacificauit oīa q in celis sūt et i ter
ris. Per oēm isrl significat ecclia mili
tās in q de vide p fidē et in enigma
te: et ecclia triūphās in q clare vide et
apte. t **Et hi pncipes qz habe**
Per qz significant ordines beatoruz
in ecclia triūphate et diuersi gradus et
officia viatorū in ecclia militante.

l **Habebat autem sa. xii. pfe. tē.**
Per quos significati sunt. xii. aposto
li p̄b̄tes annō dñi veri salomonis
iesu christi ecclesiam pascēdo verbo p
dicationis et actu celebrationis. Nam
in primitiva ecclia quotidie fideli
bus ministrabatur eucharistia: et hoc
in sortibus sibi assignatis fm ordina
tionem veri salomonis.

* **Juda et isrl**

Glo.ordi.

III Regū

La.

VI Nico.de lyra

E **C** a **T** Lib^o sa/ La. VI
lo. p sin. d. Refectio
pri: qui pascit recta si-
de: et operib^o bonis quod
illi quotidie offerunt ab
ecclesia catholica.

b **T** Eligit boues
pascuales. Predicatores
noui testamēti:
quod quod geminatū decalo-
gū in se habet cum no-
uū et vetus testamēti
equaliter predican ple-
ni dilectione dei et pro-
ximi. **c** **E**xcepta
venatione cer. **T**ē.
Genatio diversorū aia-
liū sūt quod ex diversis gē-
tibus quotidie retib^o
euāgeliū pre spūales ve-
natores capiūtur et in
pastuz saluatoris redi-
gunt. **d** **Q** uadra-
ginta milia presepiā.
Per quadraginta terpro
prise leg^o designātur
quā moyses acceptur

Deū. 9. b **i**eiunauit quod dragita die
bus et populus quod ea in-
struebat: quadraginta
annis in deserto fuit.

c **E**t duodeciz mi-
lia. Hic numerus pre-
sens terpro significat: in quod

apostolica doctrina no-
ui testamēti populū mi-
trit. **f** **H**ordeum.

Ne quod desit in domo
regis ordo predicatorū
scribendo et loquendo
laborat: ut in mensa do-
mini abundet vnde nu-
triantur fideles.

B **C**armīna

Ni. de lyra

F **a** **T** Gaber fili^o
su. in t. g. ētū ad vñā
partē: quod in alia pre
erat bengaber: vt dictū
est: et quod libet habebat cū
hoc alias terras adiun-
ctas: vt patet in littera.

b **J**uda et israel.

Hic describitur gloria

salomonis in multitudi-
ne populi sibi subiecti si-
cut scribit̄ Drou. xiiij. d

In multitudine populi

dignitas reg^o: in pauci-
tate plebis ignominia

principis. iō dicitur: **J**uda et

isrl innumerabiles.

hypbolice est dictū: ad

denotandū excessum et

magnitudinē multitu-
dinis sicut dictū est ca-
pitedenti. **c** **L**ome-
dētes et bi. atque le-
quod nō timebāt de incur-
su aduersarioz prepa-
cem sub salomone datā.

d **A** flumine terre

phi. verque ad termi-
nū egypti: in salomo-
ne em fuit completrū quod

fuerat Abrae promissum

Gen. xv. d. Semini tuo

dabo terrā

saphat fili^opharue in isachar. Semei si
li^o hela i bēiamun. Gaber fili^o suri i fra
galaad: et i fra seō regl āmorrei: et ogre
gis basan sup oia quod erāt i illa fra. Juda et
israel inumerabiles sic arena maris in
militudine: comedētes et bibētes atque le-
a Christus in cui^o ditione sunt oia regna terre.
tates. Salomon autē erat i ditione sua hñs
a Dominabis a mari verque ad mare: et a flumine verque
ad terminos orbis terrarum.

oia regna secū a flumine frē philistijm verque

a Treges tharsis et insule mūera offerent.

b Fidei et bonoz operum.

quod ad ēminū egypti offereū sibi mulne et
a Tomnes gentes seruient ei. b In seculū secuti-

ra et serūētū ei cunctis dieb^o verte eius.

a Erat autē cibus salomonis pre singulos et
a Fides sancte trinitat^o quod in lege dñi continetur.

dies triginta chori simile et seraginta

a Pfectio bonoz operū. b Doctores decalogi.

b Chōri farine decē bō dues pingues: et vi

a Duces christiani gregis qui cu subditis suis eter-
nā gloriam consequi festinant.

ginti boues pascuales: et cēntū arietes:

c excepta venatione ceruoz: caprareū at

quod bubalozū et auū altiliū. Ipse em ob

tinebat oēm regionē quod erat trās flumen

quod a thapsa verque ad gaçam: et cunctos

a Multiplicabis ci^o iperū: et pacis nō erit finis.

reges illarū regionū: et habebat pacem

a Sub defensione eius.

ex omni parte in circūtu. Hābitabatque

a Vere prefitens. b Videntis deū. c Despectis. s.

uida et israel ab eo timore vlo/vnusque oib^o terrent et hostiū minis. a Letificat cor ho-
minis. b Dulcedine charitatis dei et proximi.

quod subvitē sua: et sib*u* sua: a dan verque

bersabee cūctis diebus salomonis. Et b

a Quia in populo legis et euangelij nutriebant

b habebat salomon quādraginta milia i

ad presepiā sc̄pturarū: vt apti fierēt equistū sūmi regl.

c Presepiā equorū curriliū: et duodecim mi-
lia equestriū: nutriebantque eos supra-

dicti regis prefecti: sed et necessaria mē-

a Dantes in terpro diuini tritici mensuram.

se regis salomonis cū ingenti cūra prebe-

bant in terpro suo. Hordeū quoque et pale-

as equorū et iūmetorū deferebant in lo-

cū vbi erat rex iūrta cōstitutū sibi. Be-

a Terpro i quod sūt oēs thesauri sapie et scie absconditi.

dit quoque deus sapientiaz salomonis et

prudētiā multā nimis: et latitudinē cor-
nis quasi arenā que est in littore maris.

Et precedebat sapia salomōis sapientia o-

a Quia fons sapientie.

oim orientaliū et egyptiorū: et erat sapie p-

a Quia participant sapientia.

tior cūctis hōibus. Sapientior ethan quod

ecraite et heman et calchal et dorda filijs et

maol. Et erāt noīat in vniuersis genti-
bus precircūtuz. Locutis est quoque salomon s-

dabo terrā hanc a flumine egypti verque ad flu-
uiū magnū euphraten. e Differētiū si

bi munera. i. tributa. f Erat autē cib^o salomonis. Hic priū describit glia salomo-

nis in magnitudine expensarū. et primo quod tuz
ad virtualia cū dicitur. Per singulos dies tri-

ginta chori simile. Chorus est genes mēsu-
re pretinens. xxx. modios apud hebreos ter mo-

dius est parvus: quia rumb portauit sex modi-
os hordei: vt habeat Ruth. iii. d. Simila est

farina tritici delicatissima et purgatissima de quod siebant panes pre rege et aliis nobilib^o plonis.

g Et quiū altiliū. i. impinguatarū: et dicitur ab alio alis. Letera patēt ex predictis verque ibi:

h Et habebat sa. rec. vbi describitur ma-

gnitudo expensarū i aliis cū dicitur: i Qua-

draginta milia prese. equorū curriliū. i. pre

curribus trabendis et hmōi operib^o faciēdis

ii. Paral. ix. f. dicitur. Habuit quoque salomon. pl.

milia equorū in stabulis: et km hoc preseplia hic

accipiūtur loca distincta pro quolibet equo: in

vna ter domo sicu solet fieri in stabulis vbi in-

ter equos ponūtur alique distincta: vt pote ligna

vel hmōi ne percutiant se mutuo ver mordeat:

et ne vnu comedit annona alteri^o. Sciendū

ter q. ii. Paral. vbi translatio nostra habet. xl.

milia equorū in stabulis: i hebreo habet: qua-

tuor milia preseplia equorū: et km hoc eset dice-

dum quod preseplia hic accipiūtur pro domib^o vbi

plures equi custodiūt: ita quod de. pl. milib^o pre-

seplibus hic positis quattuor milia erant pro

equis regis et famuloz suoz in diversis parti-

bus regni sui. r. xxvi. milia pro equis aliorū

suoz subditoz: quod dicūtur hic eē salomonis: eo

mō quo bona subditoz dicūtur esse bona prentia:

quia potest ea accipere in necessitate.

k Et duodecim milia equestrī. i. dis-

positoz ad ecclāndū. l Dedit quoque de-

rec. hic reuertitur scripture ad declarādū sapi-

entia salomonis dicitur: Dedit quoque de-

sapiam salomon. i. cognitionē speculabi-

liū. m Et prudētiā: i agibilis. n Et

latitudinē cordis: ad magnifice expenden-

dum. o Et precedebat sa. salo. rec. qui stu-

debant in cursu astroz. Et egyptioris: qui stude-

bant in phicis: vt dicit philisophus. i. metha.

p Et erat sapientior cūctis homini-

bus. illius terpro: i. alique ante euz et post fuerint

sapientiores: vt dictū est ca. prece. q Sapiē-

tior ethan ezraite. i. d villa egrai. iste fuit le-

uita et cantor et ab eo intitulat pro. lxxviii. qui

sic icipit. Dissericordias dicitur. r Et hemā:

iste similiter fuit leuita et cantor: vt habetur. i.

Paral. xxv. r similiter alique duo sequentes: quod

fuerunt fratres eius et fuerūt valde sapientes:

qd patet de ethan in ti. pro. prealle. q talis est:

Intellectis sine sapia ethā egraitis: et idem preba-

a **L**armina ei^o quinq^z milia **T**c. Constat neq^z carmina neq^z disputationes salomonis hodie esse. b **Q**uinquaginta mille: sicut enim modū loquendi hebraicū qn̄ duo numeri simili sū gūf minor cōiter pponit: nec ista carmina oīa p̄tinent in libro q̄ dicit sc̄aticum cantico. c **H**ysopū. Hysopus herba humilis et sapo herens p̄pi si-

grificat humilitatem: q̄ a cedro vsq^z ad

hysopū disputauit: q̄ ab excellētia glie

celestis vscz ad carnis humilitatē descē

dit: p̄cedrū q̄z prauoz supbia designa-

tur: **N**ā vox frigētis cedros. A cedro

ḡ vscz hysopū xps disputat: q̄ supboz

corda: et humiliū iudicat. **S**up ligna q̄z

disputauit dum i cruce pepēdit. **T**unc

enī cedrum. i. arrogantiā seculi inclina-

uit vscz ad humilitatē hysopi. i. vscz ad

stultitiam crucis. Verbū enī crucis pere-

untib^z stultitia est: his autē q̄ salui fuit

vir^o dei: et paulopost. **N**ā q̄ i sapientia

dei nō cognouit mūdus p̄ sapiaz deuz:

placuit deo q̄ stultitiam predicationis sal-

uos facere credetes. d **E**t disserru-

it **T**c. Rab. **O**ia enī nuda et apta sunt

chrizito: nec evilla creatura inuisibilis in

sp̄ctu ei^o: ip̄e nouit cogitatiōes hoīm

et numerat multitudinē stellarū: ip̄i p̄t̄z

ab yssus: et infernus nō est absconditus

corā eo. Disputat aut̄ cū singulorū rōnē

nō p̄ponit mūdus p̄ sapiaz deuz:

ad montē dñi: et ad domū dei iacob.

Dicit quoq^z **C**a. V **h**irā rex tyri ser-

uos suos ad salo-

monē. Audiuuit

enī q̄ ip̄m vnxissent regē sup isrl̄

pro p̄re ei^o: q̄ amic^o fuerat hirā

david oīni tpe. **A**hisit at et salo et

mon ad hirā dices: **L**u scis vo-

luntatē david p̄ris mei: et q̄r nō s-

e poterat edificare domū nomini

dñi dei sui / ppter bella imminē

ta p̄ circūtuz: donec daret dñs

eos sū vestigio pedū ei^o. **A**nc at

requiē ddit dñs de^o mihi p̄ circū

itū: et nō est sathā neq^z occursus

mal^o: q̄obrē cogito edificare tē

Precipe

* a **E**t fuerūt carmina **T**c. In hebreo habet quinq^z et

mille: sicut enim modū loquendi hebraicū qn̄ duo numeri simili sū

gūf minor cōiter pponit: nec ista carmina oīa p̄tinent in libro

q̄ dicit sc̄aticum cantico. b **E**t disputauit **T**c. a cedro.

q̄ est arbor maxima. c **V**lsq^z ad hylopum. que est herba

parua. hoc eit dictu q̄ pfecte de istis ar-

borib^z disputauit determinādo de na-

turis et p̄petratib^z earū: maxime de il-

lis q̄ erāt necessarie vel viles vite hu-

mane in medicinis et consumilibus.

d **E**t disserruit **T**c. maxime inquātū

veniūt in ysum et utilitatē hoīm. **I**ste tū

determinationes vñ nō sunt scripte: vel

si fuerūt scripte fuerūt cōbuste p̄ nabu-

cardan: nec fuerūt reparate p̄ esdrā sic

et de plurib^z alijs dī a doctorib^z.

* f **E**t veniebat **T**c. Et ad audi-

endā xpi doctrinā venerūt mlti nō solū

de iudea: s̄ etiā d̄ alijs natiōib^z et terrī.

vt p̄t̄z in euāgelio et ecclastica historia.

Dicit quoq^z. **H**ic La. V

p̄ter describis glia seu ma-

gnificētia salomonis in edi-

ficiū. Et primo describit materie p̄pa-

ratio. sc̄do domoy edificatio. ca. vi. ter-

tio tēpli dedicatio. ca. viij. q̄rto edifican-

tiū remuneratio. ca. ix. Circa primū au-

spilium hirā primo requirit. sc̄do cōcedit

tū ibi: Lū ḡ audisset. tertio pactū p̄figi

tū ibi: Prebebisq^z necessaria. q̄rto nu-

merus oparioz describit ibi: Elegit̄

rex. Circa primū p̄mittit reuerentia fa-

cta salomoni ab hirā rege tyri per nun-

cios ab eo missos/cū dr: **A**hisit q̄z hi-

rá **T**c. pp̄e q̄d salomō cōfiderit^o requirit

ei^o auxiliū/dicens: f **L**u scis **T**c. s.

de edificatione dom^o dei: put h̄. s. ii.

li. ca. vij. g **E**t q̄r nō poterat edi-

ficare domum **T**c. **T**ū q̄r suit prohi-

bitus a deo per nathā: vt habeat ibidē:

Tū q̄r req̄rebat maxima pax in regno

israel tpe huius edificationis. **T**ū pro-

p̄ter magnitudinē exp̄sarū. **T**ū ppter

multitudinem **D**oraliter. e **A**hisit quoq^z hi-

ram rex **T**c. Per istos significati fuerūt

nūci regi Abagari ad rōm petētis per

eos a xpo curari: sicut h̄r i ecclastica

historia et ponit i legēda sc̄dōz aploz si-

mōis et iude. f **A**hisit at et sa. **T**c.

hic agit d̄ p̄paratiōe materie ad edifica-

dū domū dñi. g quā allegorice militas

dis. i. v. salo-

mon

ecclia designat: et tāgūt h̄ q̄tuoz. l. materia: artifices: tps opā

di: et operarioz merces. **M**ū ad primū tria tāgūt. l. lapides et

ligna abiegna et ligna cedrina. Per lapides at q̄ in sūdamēto

ponūt simplices laici significat: in q̄tū ex eoz labore cēra mē-

bra ecclie sustētāt. Per ligna abiegna significat clerici q̄ p̄ in-

tētōne erectā ad deū debēt ad modū abietis eē recti. **H**ero.

Cleric^o q̄ suit ecclie p̄mo vocabulū suū interptēt et nitat ee q̄d

dr: cleros eī grece sors latine dr. igit̄ clerici dicūt eo q̄ sunt de

sorte dñi vñ dñs sit ps et sors clericoz. pp̄e q̄d i capite consurati

sunt ad significādū celestiū appetitiū. Per ligna cedrina religio-

si designant: q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

bēt viuire q̄ nō mordeat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

cleric^o q̄r sic cedrō nō terebat h̄me sic et religiosi talit de

Glo.ordi. III Regum

E & a **P**recipe igitur ut precidant mihi serui tui ce. de libano. Serui hiram p̄cidentes cedros salomoni de libano: doctores sunt electi de gentibus: q̄ eos qui m̄udi rebus & glo- ria letantur: a superbie fastu corrigoendo succidunt: & ad obse- quiū christi transferunt: cum quibus serui salomonis instant memorato operi: quia primi docto- res de gentibus necesse habebant apo- stoloꝝ qui a domino didicerūt eruditio ne institui: ne si absq; magistris docere inciperent: magistri erroris essent. **I**o em̄ salomon seruos hiraz ligna cedere voluit: quia incedendo doctiores erant seruis suis. Suos quoꝝ adesse voluit: vt ostenderent mensuras cedentibus. Apostoli quoꝝ verbū euangelij ab ip- so certius nouerūt: sed gentiles ab er- rore conuersi ad veritatē euangelij me lius gentiliū errores nouerant: & ideo artificiosius expugnabant. b **S**cis em̄ quō nō est t̄c. **B**e. Dicenduz est p̄us de operarijs templi qui vel vñ sue runt: & de ipsa materia. Om̄ia em̄ in fi gura p̄tingebant illis. Scripta sunt au tem ppter nos. Salomon edificaturus domū dñi: quesit auxiliū ab hiram re- ge tyri: qui semper fuit amicus dauid: et cū ipso salomone pacē iam habere cepe rat: promptūq; in oībus iuenerit ut artifi ces & ligna & auruz put opus habebat illi dederit. Salomon vero p̄ annos sin gulos plurimos tritici & olei choros re pendit. Salomon. i. pacificus: & nomi ne & serenissimo regni statu xp̄z signifi cat: de quo dicit: **M**ultiplicabit ei⁹ im periū: & pacis nō erit finis. Hiram ve-ro q̄ viuens excelse interptāt: gentiles vita & fide glorioſus. **N**el q̄ rex erat d̄ regali potentia salomonē in edificatiōe templi iuuabat. cōuersos ad fidem rerū dominos significat: quoꝝ ope augmen tatur ecclesia: & contra hereticos & scis- maticos paganos p̄ncipalibus decreta est erecta. **H**ec ergo salomon in ope-re templi auxiliū ab hiram: quia veniēs in carne domin⁹: & ecclesiam edificare volens: non de iudeis tantū: sed etiam de gentibus adiutores elegit. **D**e vtro q̄ em̄ populo ministros sermonis assū p̄sit. **H**isit hiram salomonis ligna cedri na de libano precisa & abiegnā que in domo domini ponerent: quia conuera gentilitas misit ad dominū viros in se- culo claros: sed securi increpationis de monte supbie defectos & humiliatos: qui ad normā euangelice veritatis insti tuti ī edificio eccliesie pro suo quisq; merito vel tempore collocarentur. **H**isit & artifices. i. philosophos ad veram sa pientiam cōuersos: qui populis regen-dis gratia eruditōis preponerent: qua lis fuit tēporibus apostoloꝝ Dionysi⁹ ariopagita: & Cyprian⁹ doctor eruditis simus & martyr fortissim⁹. **H**isit quoꝝ aurum. viros. i. sapientia & ingenio cla- ros: p̄ quibus expectat dona gratie ce- lestis: triticū. s. verbi dei: oleū charitatisunctionis & spūssan- ci illuminationis. c **I**ta q̄ hiram dabat salomoni t̄c. **T**yrus **A**nde rex hiram insula est dedita negotiatiōi: vbi erāt optimi fabricatores lignoꝝ qui dabant ligna preciosa accipien tes cibaria. viuūt em̄ nō agrū colēdo sed negociendo. **I**bi est mons libanus: de cuius lignis facta est domus dñi. **A**nde et libanus dicitur / ibi: Aperi libane. p.t. d **E**legitq; rex sa lomon t̄c. Non frustra operarios de om̄i israel elegit: quia nō de vna stirpe aaron sacerdos eligendi: sed de om̄i eccl esia sunt querendi qui domū dei exemplo verboꝝ edificēt: & si ne persone acceptance p̄mouendi. Qui cū ad erudiendos in fideles & in collegium ecclie vocandos ordinant: q̄si ad ceden das in libano tēpli materias viri strenui & electi mitunt. **T**ri ginta milia

1. Coz. 10.c

Esa.9.b

Dionysius
ariopagita

Zach.11.a

La. V Glo.ordi.

ginta milia cesores: eos significat q̄ in fide trinitatis sunt per fecti: qđ doctoribus maxime cōgruit. Sed q̄ triginta milia ita erant ordinata: vt dena p̄ mēses singulos operi instarent: ma gis denarij pandendū est sacramentū. Dena milia ad ceden das ligna de isrl̄in opus dom⁹ dñi mittūt. qui em̄ ad eruditio nē insipientiū ordinant: decem p̄cepta legis p̄ oīa seruare & auditorib⁹ debet seruanda monstrare. Premia quoꝝ in celis futura denario figurant. Que & ipsi debent sperare: & auditorib⁹ spe randa intimare. Terni autē menses quoꝝ distantia singulis lignoꝝ cesori bus erat imposta perfectionē triū vir tutū euāgelicarū typice denūciant: ele mosyne: oīonis & ieunij. Per elemo synam nāc comprehenduntur oīa que ad dilectionē propimi explendam beni uole in fratres operamur. Per oratio nem oīa quibus per internā compunc tionem nostro conditori cōiungimur. Per ieunij omnia quibus nos a con tagione vitioꝝ & illecebrib⁹ seculi obser uamus: vt libera mente & casto corpo re semper dilectionē dei & primi valea mus inherere. **H**i sunt tres menses operarioꝝ templi. Qui em̄ menses pl nitudinē dieruz lunaris circuli percut tit: recte per illū plenitudo virtutis ostenditur: in qua mens fideliū a domi no quotidiana illustratione quasi luna a sole respicit. e **O**perarios. **H**i operatores erāt p̄selyti: horū magistris de indeis q̄ nō fec̄t quēq; seruire d̄ isrl̄. **L** Adonirā erat

Nico. de lyra

a **M**ultitudinē operarioꝝ vt patet ex sequentibus: qualis nō fuit tempo re dauid. & hoc notatur cuz dicit: Pro pter bella imminentia. Letera patent a **C**um ergo audisset. **H**ic conse quenter petitio salomonis conceditur. et patet l̄rā v̄sq; ibi: b **I**n lignis cedrinis & abiegnis. i. d̄ genere abi etis que est arbor alta & recta & leuis & odorifera nocens animalibus vene nosis: vt dicit Isido. & scribis abiegnis aliquando per ḡ aliquādo sine ḡ com munius tamē cum ḡ. **I**n hebreo habe tur: Et in lignis buxinis: vbi trāstatio nostra h̄z abiegnis. c **S**erui mei deponent ea de libano. i. de silva sic noīata. d **E**t ego coponā ea. p̄ libitos meos. q̄ rex nō ponebat ma nū ad talia. e **I**n ratib⁹ in mari. i nauib⁹. Dicit in hic Ra. Sa. grates hic dicuntur plura ligna similiū iūcta q̄ p̄ hoīes desup stātes p̄ quā reducunt de loco ad locū: h̄z h̄z vt frequēter fiat in fluminib⁹ vbi p̄ cursū aq̄ portant: et p̄ hoīes desup stātes solūmō dirigunt: h̄z in mari qđ ē p̄ cellosū: & vbi hoīes vadunt p̄m ventoz ipetuz nō videt h̄b̄ possibile. f **P**rebebisq; **H**ic p̄se quēter pactū & fedus iter duos reges disponit: videlicet de recōpensatiōe in vīctualib⁹ p̄ lignis et labore. & hoc est qđ dixit hiram: Prebebisq; necessaria mi hi t̄c. qđ salomon libēter p̄cessit. vnde subdit: Salomo au tem p̄bebat hiram viginti milia choros tritici t̄c. & sub dit de federe inter eos cuz dr: g **E**t percusserūt ambo se. sc̄ amicitie & societatis. h **E**legitq; rex salomo ope ra. t̄c. **H**ic p̄n numerus operarioꝝ describit cuz dr: i **E**rat indictio. i. summa triginta milia viroꝝ q̄ sic disponebant q̄ decē milia p̄ vñ mēsem op̄abāt in libano: & postea alia de cē milia mēse secūdo: & alia decē milia in tertio: & sic duob⁹ mēsibus manebat in domib⁹ suis vt haberet aliquē quietē & eēt cū vxorib⁹ & familijs. p̄p̄is operib⁹ intēdentes: p̄ter aut̄ islos q̄ scindebat ligna erāt aliū ad portandū onera & cedendū lapi des in montib⁹

a Adonirā erat r̄c. Dñs meus excelsus. Dic est xp̄s qui opariū tēpli p̄ponit vt ordinet quib⁹ mēlib⁹ singuli ad operan dum exant: quib⁹ denuo ad curandū suā domū redeāt: cū p̄dīctoz mētes familiarius informat: vt discernat qn̄ oporteat ecclēsia edificare p̄dicādo: v̄l alia pietatis officia p̄stādo: et qn̄ ad p̄scientiā sua examinandā qn̄ ad p̄priā domū inspiciendā reuerti: vt orōnib⁹ et ieiunib⁹ supno inspectore et visitatore digna sit. b Fuerūt itaqz salomoni r̄c. Nec pretereundū q. lxx. et lxx. milia portantū onera et latomorū cum p̄positis suis nō fuerunt israelite: sed p̄selyti. i. aduene q̄ morabant inter eos. vnde in Paral. Numerauit salomon oēs viros p̄selytos: et inuēti sunt dij. milia et sexcenti. fecitqz eos. lxx. milia: qui humeris onera portaret r̄c. P̄selyti aut̄ vocabāt grece: q̄ ex alijs nationib⁹ in sortiū pp̄li dei accepta cruciōne trāsserūt. Fuerunt q̄ operariū domus dñi de israel: et de p̄selytis et de gētib⁹. De srl. xxx. milia q̄ ad p̄cidentas cedros de libano missi sunt. De p̄selytis: hi lapidū cesores. De gētib⁹: hi ram⁹ et ferū ei⁹: q̄ cui seruīs salomonis ligna cedebāt. Omne igis hōm gen⁹ p̄ q̄s edificāda erat ecclia in edificatione templi p̄cessit. Judei enī p̄selyti et geniles ad veritatē cōuersi vñā xp̄i eccliaz recte viuendo et docendo construunt. Opariū septuaginta milia et octoginta milia. Septuaginta. s. pp̄f sabbatimū animarū. Septim⁹ enī dies sabbato. i. quieti cōsacrāt. Octoginta pp̄f sp̄e resurrectiōis q̄ octaua die. i. post sabbatū in dño p̄cessit: et in nobis octaua die et si octaua etate futura sperat. Notan/ dū autē q̄ p̄s in mōte lapides cedebant: pars onera portabāt. Diversa enī sunt dona sp̄ūs: et quidā maiore docendi: et p̄ter uos arguendi cōstantiā habent. Quidā mitiores ad p̄solādos pusillanimes existūt. Quidā vtraqz stute p̄diti ad opus dom⁹ dñi cōueniūt. vñ: Corripite inq̄etos. cōsola. pusillanimes r̄c. c Latomoz. Be. Latomi sunt cesores lapidū: et idē signifit qd̄ cesores lignoz. i. p̄dicatoroz: q̄ mētes insipientiū dolabro verbi dei exercēt: et a natuā tortitudine et deformitate trāsmutāt: ac regulariter institutos vnitati fidelium. i. edificationi dom⁹ dei aptāt. Ligna et lapides in mōte cedunt et ad montē dom⁹ dei trāsserunt: q̄ oēs in mōte supbie natūsum: q̄ de peccato Ade q̄ supbie peccauit originē trahim⁹. Sed excidimur dōmō supbie cathecīdā et sacramēta fidei p̄cipiendo: et in mōte dom⁹ dñi trāsserimur: q̄ eruti de p̄tate tenebrarū ad artem virtutū q̄ est in vnitate ecclēsie puenim⁹. d Absqz p̄positis. Prepositi aut̄ sunt sacre scripture conditores: quoꝝ magisterio erudimur inscios docere: et p̄ceptores corripere: et inuicez onera nostra portare. e Trūl milii. Propter fidē trinitatis quā sc̄a eloquia p̄dicāt. Quod in Paral. tria milia sexcenti scripti sunt ad p̄fectionē eoꝝ respicit. Senarius enī in quo mū di cōpletus est ornatū: pfecta bonoz opa significat: et q̄ sancta scriptura cū fide veritatis: opa iusticie docet habenda: recte p̄positi operū tēpli tria milia et sexcenti fuerūt. f Precepitqz rex tollerēt. Ad edificandū domū dñi primo ligna et lapides de monte cedunt: q̄ eos q̄s in fide instruere q̄rim⁹: primo necesse est vt abrenūciare diabolo et p̄uaricationi in qua nati sunt doceam⁹. Deinde querēdi lapides p̄ciosi et grādes et in fundamento ponēdi: vt abdicata priori p̄uersatione in oībus vīta et mores eoꝝ inspiciam⁹: et auditorib⁹ imitādos p̄ponam⁹: quos p̄ virtutē humilitatis dño specialiter adherere nouim⁹: et mētes stabilitate quadratos ad oēs tentationū incursus immobiles durare cōspicim⁹: grandes et p̄ciosos fama et merito. Viros sc̄ p̄cipios actione et sc̄itate: qui familiarius xp̄o adberet vt quo firmius in illo sperant: eo fortius alioꝝ vīta dirige: qd̄ est parietis latitudinē portare sufficient. Hi sunt probate apostoliz: qui verbū et sacramēta vītatis visibiliter vel invisibiliter ab ipa dei sapientia p̄ceperunt. vñ: Supedificati super fundamentū apostoloroz et p̄pheterū. g Lapidē grādes lapides p̄ciosos. Vel lapides p̄ciosi grādes quadrati: primi sunt magistri qui ab ipo dño audiēre verbū salutis. Superpositi v̄o ordines lapidū vel lignorū sequētes sacerdotes vel docto

vel doctores: quoꝝ p̄dicatione crescit ecclēsia et ornat̄ p̄tūtib⁹. C Bed. Rab. Quali aut̄ colore fuerūt lapides ostēdit dauid in Paralip. salomoni dicens: Omne p̄ciosum lapidē: et marmor pariū abūdātissime p̄paraui. Darmor pariū candidū dicit: quale paros insula gignit. Unde poeta: Olearon nūneāqz Virgili⁹. 3.

Paron r̄c. Unde Josephus. Eleuanuit templū vsc̄ ad camerā ex lapidibus de albo p̄structū. Darmor candidū: ex q̄ cōstructa est domus electoz actionē inūdam et conscientiā ab omni neruo corrutionis castigatā significat. vñ: Undemus nos ab omni inquinamento carnis et spiritus perficientes sanctificatiōnē in timore dei. h In fundame/ tum. Fundamentū est xp̄s. vñ: Fundamentuz aliud nemo p̄t ponere p̄ter id qd̄ posūtum est: qd̄ est christus iēsus. Qui recte fundamentū dicit̄ dom⁹ dei: quia sicut Petrus ait: Nō est aliud sub celo datum nōmen hominibus in quo oporteat saluōs fieri. In eo tollunt la/pides crādes et p̄ciosi: id est oēs perſeti qui fideliter ipsi adhērēt: et fratrū necessitates fortiter sustinent: nec vlla aduerſitate nec etiā morte a rectitudine sua inclinantur: quos ecclēsia non solū de iudea: sed etiā de gentib⁹ suscipit. vnde subditur: Quos dolauerunt cemētarū salomonis r̄c. i Cemētarū salomonis et cemēta hiram. Quia ex vtroqz pp̄lo doctores ecclēsiae fuerunt: et tam sublimes vt ipoz quoqz sublimium doctoz doctores existerent: et quasi quadrantes eos ad subleuandum domus domini edificium pararēt. Nō enim soli Hieremias Esaias et ceteri de circūlōne prophete: sed etiā

Job cum filiis suis qui erant de gentib⁹ maximam vite et pāticie formam: maxima doctrine salutaris p̄conia sequētis eui doctoribus ministrant: vt abiectis verbis: factis: cogitationibusqz superuacuis ad portandū onus ecclēsiae digni fiant. k Porro biblij p̄parauerūt ligna. Ra. Bed. Biblos ezech. 27.b est ciuitas phenicis de qua Ezechiel: ienes biblij: et prudētes eius r̄c. Pro quo in hebreo habetur gohelvel gebal: quod in terp̄etatur diffiniens vel discriminans. Qui enim corda hominum ad edificium spirituale qd̄ ex virtutibus anime construitur parant: sic auditores suos fidem et opa iusticie habere vel docere sufficiunt: si prius sacrī paginis edocti que fides sit tenenda: quo virtutum calle eundum certa diffinitione veritatis didicerunt. frustra sibi officium doctoris usurpat: qui discretiō nem fidei ignorat. Nec sanctuarū domino: sed ruinā sibi edificat qui docere presumit quod ipse nō didicit. l Ad edificandū domū. Post fundamentū de talibus compotūtū. edificanda est domus preparatis lignis et lapidibus: et ordine collatis que de suo situ vel radice abstracti sunt: qui post prima fidei rudimenta post collata in nobis iuxta exemplum sublimium virorum fundamenta humilitatis: addendus est in altum paries bonorum operum: et quasi superpositis sibi inuicem ordinibus lapidum proficiendum de virtute in virtutem.

ALICO. DE LYRA

a des in mōtib⁹ / h est qd̄ dicit: a Fuerūt itaqz salomoni r̄c. ii. Paral. ii. numerant̄ isti simul. et ibidē dicit: Et in uēti sunt cl. milia: et intantū ascendūt isti duo numeri sūt iūcti. b Absqz p̄po. q̄ perāt r̄c. ne fierēt negligēter. c Almero trūl r̄c. ii. d. dr. Tria autē milia et sexcentos p̄positos operū pp̄li. Dicendū q̄ hic euumerant̄ p̄positi q̄ erāt sup oparios immediate vidēdo q̄liter opabāt: et illi fuerūt tria milia. ccc. Trecēti autē q̄ excedunt hūc numēz: nō erāt immediate sup oparios: sed reddebat eis r̄d ab illis qui immediate perāt: et exp̄munt̄ in. ii. Paral. qz qd̄ omittitur in uno loco in alio exp̄mit̄. d Precepitqz rex vt tol. r̄c. hebrei dicūt̄ Pōderos. tales enim lapides sunt apti pro fundamento. e Porro biblij r̄c. nomē est hoīum sic vocatoꝝ a ciuitate biblis: vt dicunt expositores nr̄i. In hebreo h̄t̄ guebelin. et est nōmen plurale hōmū sic vocatoꝝ a ciuitate guebel: vt dicit̄ Ra. Sa. et potest esse q̄ illa ciuitas fuit binomia: et similiter gēs illa: et erat de regno hiram.

Glo.ordi. III Regum

E 5

EActū est igit̄. Be. Ra. Sit cōmemoratio La. VI
egressionis de egypto q̄n tabernaculū cepit edifica/
ri ut scias quot āni inter edificationē vtriusq; dom^o
trāsierūt: et sacramētū spiritale scias inesse sūme tuis. Quater
ēm centenī et viceni quadringētos octoginta faciūt: quattuor
euāgelice pfectiōne cōueniūt: q̄r quattuor
or euāgeliſtē sūt. Centū. xx. doctrine le/
gis: xp̄ totidē ānos legislatoris. In q̄
etīa numero viroꝝ sp̄mancū p̄mitiuſ
suscepit ecclia: ostendēs q̄r q̄ lege legiti/
me vtūt. i. q̄ in ea xp̄i gr̄am cognoscen
tes amplectunt̄/sp̄us el̄ gr̄a replenf: q̄
in charitate el̄ agnoscunt ampli. Per
tabernaculū q̄d seſ moyses et filiū isrl̄ in
deserto: significat synagoga. Per tem
plū vero q̄d salomō et filiū isrl̄ cū pſely/
tis et gētibꝫ cōstruxit gētū ecclia. Per
māsit aut̄ cult̄ et religio tabernaculi an
nos q̄dringētos. lxx. et sic tēplū edifica
ri cepit. Quia scriptura ve. te. tanta pfectiōne redūdat: vt q̄ eaꝝ
bene itelligit: cūcta in se noui testa. mysteria p̄tineat. Plures
quoꝝ p̄res ve. te. tā pfecte vixerūt: vt aplis et aplicis viris in
nullo putent̄ eē minores. Permāsit aut̄ tabernaculū v̄sc̄ ad
p̄structionē tēpli p̄ annos q̄dringētos. lxx. id est. cx. p̄ quattuor
or multiplicatos: q̄r ex tpe date legis v̄sc̄ ad incarnationē xp̄i:
nō defuere viri q̄ in lege euāgelicā p̄ oīa pfectiōne mēte et ope
seruarēt: nec scripturā q̄ gr̄am noui testamēti intimaret in ve/
teri. b. Anno q̄rto. Quarto āno reḡ salomōis cepit edi/
ficari dom̄: q̄r post expletā xp̄i incarnationis disp̄sationē in q̄t
tuor euāgelijs scriptam missō sp̄s sancto ecclie structura cepit.
c. Adh̄ese zio ip̄se ē mē. se. Q̄r mēle scđo ad electionē gen
tiū respicit: q̄ scđo post isrl̄ edificare cepit. An̄ et scđs mēlis in
lege pcessus ē ad faciētū pascha his q̄ imūdi in aīa v̄l in via p
cul in p̄mo mēle facere nō poterāt. Ubi nos designati sum̄ q̄
imūdi sup̄ morte aīe n̄re et adhuc pcul a pplo dei: nō potuim̄
p̄mū facere q̄d in carne agni siebat et sanguine. Celebram̄ aut̄
hodie secūdū pascha: q̄d fit i corpe et sanguine redēptoris. Da
ios sc̄z aprilis. Aprilis em̄ q̄ pascha celebrat̄ p̄im̄ est ap̄d he/
breos i mēsl̄ āni. An̄ p̄t̄ q̄r moꝝ pacto pascha cepit edificare
domū dñi: et p̄secreta mystica solēnitate pplo misit man̄ ad my
sticū opus. d. Edificare ce. do. Be. Ubi edificatū sit tem
plū: in Paral. manifestat̄ sic. Et cepit salomō edificare domū
in hierlm̄ in mōte moria: q̄ demōstrat̄ fuerat dauid p̄t̄ eī: in
loco quē parauerat dauid in area ornā iebusei. Edificat̄ ḡ do/
mus dñi in visiōe pacis: q̄r dilatata per orbem ecclesia in vna
fide et veritatis societate consistit. Sub scissura em̄ mentiū de/
nō est: sed factus est in pace loc̄ eī. Edificat̄ in mōte. i. xpo. de
quo d̄: Et erit in nouissimis dieb̄ p̄parat̄ mons dom̄ dñi in
vertice mōtiū. et alibi: Nō p̄t̄ abscođi ciuitas supra monte po/
sita. Ip̄se est em̄ mons mōtiū: q̄ de terra v̄m carnē or̄ oīm ter/
renoꝝ potentia et sanctitatē culmine dignitatis trāscēdit. In h̄
ciuitas vel dom̄ dñi p̄structa ē: q̄r si nō i illo radicē figat spes
et fides nostra: nulla est. Qui recte mons moria. i. visionis d̄:
quia quos ad eternā claritatis visionē cōseruat̄: in hac vita la/
borantes videre et adiuuare dignaſ. Ip̄se est em̄ loc̄ in q̄ ob/
tulit abraꝝ filiū suū dñō: et p̄ deuotiōe obediētie ab illo videri
meruit vnde nomē accepit. Deniq̄b̄ dñs ait: Tolle filiū tuū
quē diligis isaac et vade in terrā quā mō. et. In hebreo habef
terra moria. Et q̄r imolatio isaac typus dñice passionis fuit: re/
cte i loco eodē tēplū edificat̄: q̄r p̄ fidē et mysteria dñice passio/
nis ecclesia dedicata crevit in tēplū sanctū in dñō. Qui demon/
stratus fuerat dauid p̄t̄ eius. Ostensus em̄ erat dauid sicut ce/
teris p̄phetis ventur̄ in carne dñs: q̄r vocat̄ de gentibꝫ ecclie
stā p̄ ip̄am incarnationē ablueret a pctis: et p̄secreta infidele
domū sibi. In area ornā iebusei. Area eccliam significat. vñ:
Et p̄mūdabit area suā. Ornā vero. i. illuminat̄: natiōe iebu/
seus gentiles significat illustrādos a domino: et in filios ecclie
sīe īmutandos. Unde fūstis aliquādo tenebre: nunc a. l. in d.
Eph. 5.b

2. pa. 3.a

Esa. 2. a

Dat. 5.a

Gen. 22. a

uce. 3. d

Eph. 5.b

Divisio

EActū est igit̄. Descripta materie pre La. VI
paratiōe. Dic p̄n̄ agit de domoꝝ edificatiōe. Et pri
mo ipsius domus dñi. secūdō regalis palacij ca. vñ.
Prima in duas: q̄r p̄mo ponit inchoatiōis tēpus. scđo edifici
modus/ibi: Domus aut̄. Circa primū dicit̄: a. Factuz est
igit̄ qua. et octo. āno egress. filiōꝝ isrl̄ de ter. egypti
ta q̄ annus egressionis in hoc numero includit. b. In an
no quarto.

La. VI

Nico. de lyra

no quarto. s. regni salomonis: et hic ānus quartus nō inclu/
ditur in p̄dicto nūero: q̄r de illo trāsierat tīn vñ mēnsis. id sub/
ditur: c. Adh̄ese zio: hebraice dicit̄ yar: et correspondet par/
tim aprilī nostro: et partim maio: sicut p̄t̄ ex his que dīti de p̄t
mo mēnse hebreoz Gen. vñ. et Exo. xii. Ip̄se est mēnsis secun/
dus apud hebreos. d. Regni sa/
lo. hoc refert ad id q̄d predicit̄ in anno
quarto. Ad vidēndū aitez hunc nume/
rū per partes: posui hic subtus in pagi/
na sequēti tres ordines. Primus con/
tinet noīa illoꝝ qui p̄fuerūt successiue
pplo isrl̄ ab anno egressiōis de egypto
inclusiue v̄sc̄ ad quartū annū regnisa/
lononis exclusiue. Secūdus continet
numeros annoꝝ quibus quilibet eōtū
presuit. Tertiū continet loca scriptu/
re vnde hoc habeb̄. Sc̄iendū tīn q̄ duo
sunt sc̄ilicet ioseph̄ et samuel quorū tem/
pus non exprimitur in scriptura: et idō
intelligitur inclusiun in tempore sequentium.

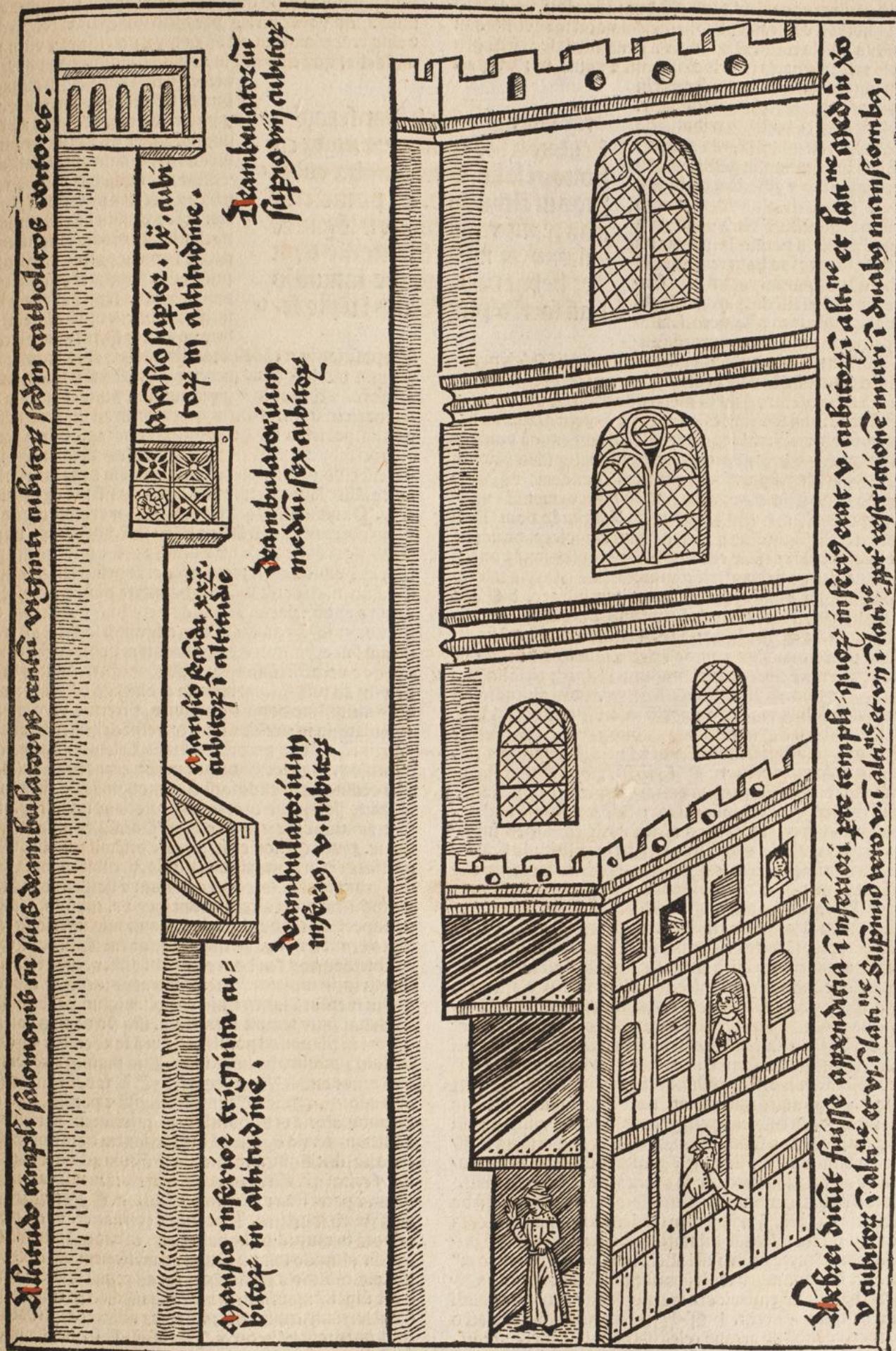
Primus scđs tertius	Primus scđs tertius.
ordo ordo ordo.	ordo ordo ordo
Mōyses xl. Exo. xvii. Josue. pl. Iudi. iii.	Ioth. lxx. Iodi. v. Gedeon. pl. Iudi. viii.
Othoniel xl. Iudi. iii. Delbora xl. Iudi. v.	Abimelech iiii. Iudi. ix. Thola. xiiii. Iudi. x.
Leah xiiii. Iudi. x. Simeon. vi. Iodi. viii. Iudi. x.	Leah xiiii. Iodi. x. Abessan. viii. Iudi. viii.
Aharon. x. Iudi. xiiii. Abdon. viii. Iudi. viii.	Samson xl. Iudi. xvii. Heli. xl. i. Reg. iii.
Samuel xl. Acc. xiiii. Saul. xl. Acc. xiiii. David. xl. Reg. ii. Salomō xl. iii. Reg. ii.	Rectores nūer̄ loca scri. Rectores nūer̄ loca scri.
	annoꝝ pture annoꝝ pture.

e. Domus aut̄. Hic dīt̄ describit̄ forma edificiū: et q̄r h̄ in/
tricate describit̄: et idez pluries repetit̄: et aliqua hic omittuntur
que. ii. Paral. supplēt̄: ppter q̄d l̄fā difficiilius intelligit̄: id
hic aliqua ordinat̄ p̄mittit̄ de forma tēpli: vt intellect̄ l̄fē fa/
cilius possit capi.

f. Moralit̄. a. Factū est igit̄. Hic agit de dei dom̄ edifi/
catiōe p̄ quā significat edificatio ecclie q̄ a v̄o salomōe xp̄o edi/
ficata ē p̄tutibꝫ fidei doctrīa et sacramētū. Q̄r tā ad p̄mū des/
ribit̄ mēsura dom̄ v̄m l̄fā latitudinē et p̄ altitudinē v̄s/
q̄ ad p̄mū tabulatū. Per l̄fā latitudinē significat v̄r̄ l̄fā gānimi/
tatis et p̄seuerātē. Per latitudinē diffusio pietat̄ et misericor/
die. per altitudinē p̄tēplatio celestis patrie v̄m illō Phil. iii. d
Mā āt̄ p̄versatio i celē. In tota v̄o dom̄ altitudine erāt̄ tres
māsiōes: vna sup̄ alia. Per inferiore significat p̄tēplatio cōis
hoīm deuotoroz. Per mediā cōtēplatio xp̄harū q̄ tñ fuit p̄ ima/
ginarias v̄sloēs. Per superiorē v̄o p̄tēplatio xp̄heral̄ q̄ ē sū/
ne talibꝫ imaginibꝫ et figur̄. sic d̄: de xp̄ha d̄b i p̄ncipio glo/
bri psalmoꝝ. Per latera v̄o tēpli q̄ fuerūt̄ q̄tuor: orientale:
occidentale: aq̄lonare: meridionale: designat̄ q̄tuor v̄ntes car/
dinales: de qb̄ d̄: Apoc. xxi. e. Et ciuitas erat in q̄dro posita.
Sic em̄ ecclia h̄ p̄ tēplō intelligit̄ sic ibi p̄ ciuitat̄ significat. Q̄
tū aut̄ ad scđs sacramēta noue leḡ scđs p̄ tēplū salomōis ha/
buit tres p̄t̄. s. porticū: scđm: et scđmctōz. Per porticū v̄b̄ e/
rat̄ itroit̄ significat baptiſm̄ q̄ ē ianua sacramētōz. Per me/
sā v̄o p̄positiōis q̄ erat̄ i pte tēpli q̄ dicebat̄ sanctū: significat
eucharistie scđm i q̄ fidelibꝫ xp̄oīt̄ panis vite. Et p̄ q̄ngi cande/
labra q̄ ibidē erāt̄ vt d̄: ca. se q̄nti significant̄ alia q̄ngi sacra q̄
candelabra dicūt̄ et q̄ in oībꝫ sacramētū deuote accept̄ gr̄a q̄
v̄tūtē h̄ illuminatiōa p̄ser̄t̄. Q̄tū at̄ ad tertū. s. doctrinā fidel/
i xp̄i significabat̄ q̄ illa q̄ erat̄ itra scđmctōz. v̄b̄ erat arca testa/
mēti q̄ erat̄ vñica: et sic signat̄ vñitate eētē diuīe. Per illa v̄o
erāt̄ itra arca significat trinitas p̄sonā: q̄r p̄ v̄gā q̄ signat̄ po/
tētā significat p̄sonā p̄t̄ cui attribuit̄ potētia. Per tabulas
q̄ signat̄ sap̄iam: p̄sonā filiū: cui attributū est sap̄ia. Per man/
na dulce p̄sonā sp̄ssetū: cui ē bōt̄as attributū. Per h̄ aut̄ q̄
arca erat clausa significat q̄ rōes oīm q̄ facta sūt v̄l fīt̄ i dīa
sc̄ia claudūt̄: d̄ qb̄ ē creatiō: carnatiō: r̄surrectiō mortuoz: red/
ditio penaruz: et p̄mioꝝ: et cēta ad fidē ecclie p̄tētē. Per du/
os āt̄ cherubī q̄ plenitudo sc̄ie itēp̄tātē ecclie platī: et mistri i
qb̄ regr̄is sc̄ia significat et ip̄i s̄t̄ disp̄satores et mistri p̄dictoꝝ.
Mā īducē dñt̄ suos s̄bditos ad v̄tutes et eis mīstrare sacra et
eos docere d̄ fide catholica. Per binariū āt̄ cherubī significa/
tur charitas q̄ potissime relucere d̄ in platī ecclie et mītris.

III Regum L. vi

133

Glo.ordi. III Regum

E **S**ebus qz hierlm: culcata interptat. hierlm visio pacis. in qdū ornā gētilis regnat ieb dicit. **C**ū dauid ī ea locū holocausti emit: z salomon edificat tēplū dñi hierlm vocat: qz gētilitas diuinī cultus nescia cōculcat z illudit a demonibz: sed cū eā grā p̄ditoris resperit: pacis in se locū inuenit z nomē. vñ: **B**ti paci

Dat. 5.a

Joh. 4.e

Nota

Ds. 26.d

2. Da. 5.a

Josephus

Nico. de lyra

e* cilius possit capi. **S**ciendū igit̄ qz tēplū erat qdā dom̄ magna cuī lōgitudine p̄tēdebat ab oriente ī occidente: z latitudo a meridie in aq̄lonē: sicut z tabernaculū qd̄ fecit moyses: habebat aut̄ hec dom̄. lx. cubitos in lōgitudine. z. xx. in latitudine intra parietes. et. c. et. xx. in altitudine: vt h̄f. ii. **P**ara. iii. z ido erat facta

La. VI

Nico. de lyra

erat facta ad modū turris q̄drate: cuī duo latera sibi opposita sunt lōgora ī triplō duobz alijs sibi oppositis. ppter q̄ hec dominus aliquā vocat turris. put dictū fuit Gen. xxxv. Tectum p̄ desup erat planū s̄m modū demoꝝ palestine: z ultra planicē ascēdebat qdā clausura in circūtu p̄modū ppugnaculoz ad

decorē z defensionē. In altitudine h̄o huī dom̄ erat tres māsiones. inferior: p̄pe terrā q̄ erat deputata ad cultū diuinum: ppter qd̄ de illa scriptura facit mentionē. in alijs autē duabz. s. media z sup̄ma custodiebat v̄resilia vestes ministroz z cetera p̄ciosa. p̄ tēplo necessaria: z ideo de illis duabz parua sit mentio. Inferior aut̄ s̄m longitudinē diuinus debat in duas partes inēquales: quarū prima q̄ erat a parte orientali z in qua erat introitus tēpli habebat. s. l. cubitos in lōgitudine: z dicebat dom̄ exterior sine sanctū: in q̄ erat altare incēsi z mē

sa p̄positionis z cādelabra: alia aut̄ habebat. xx. cubitos p̄ quā drum: z dicebat dom̄ interior vel sc̄mīctoz sine oazculū: in q̄ erat arca z cherubin z pp̄titatoriū: z diuidebant iste due partes pariete intermedio in q̄ erat ostiū ad ingrediendū de vna ad aliā: parietes aut̄ huī dom̄ erat de lapidibz z a parte interiore opti tabulis cedrinis: z sup̄ tabulas illas aureis laminis: z tecū eius ybi incipiebat mālō media a pte inferiori erat laq̄ atū: gallice lābroisse: tabulis cedrinis sili mō optis laminis aureis. **H**abimentū h̄o s̄uit de pulchro marmore opto desup tabulis ablegnis s̄m trāslatiōē nostrā. **H**ebrei h̄o dicunt q̄ ille tabule erat de buxo qd̄ ē lignū durū z forte ne cito putrefierent ex humiditate terre: z opte erat desup laminis aureis: ita q̄ māsio inferior tēpli q̄ erat deputata diuino cultū: erat coop̄ta auro ex om̄i parte. Altitudo vero huina māsionis erat. xxx. cubito. vbiqz a pauiēto v̄sq̄ ad primū solariū: qd̄ erat māsio media s̄m expositorēs catholicos: s̄m hebreos h̄o domus interior que vocat sc̄mīsanctoz habebat t̄m. xx. cubitos in altitudine v̄sq̄ ad primū solarium: ita q̄ altitudo eī erat breuior. s. cubitis altitudine domus exterioris. Exterius vero erant tria de ambulatoria in circūtu tēpli correspōdentia tribz māsionibus p̄dictis: q̄ erat ad decorē z ad tēpli defensionē ad modū ppugnaculoz. **H**ebrei h̄o dicunt q̄ non erant deambulatoria: sed tres ordines appenditorū q̄ erant domūcile circa templū. et idē dicit Josephus q̄ erat p̄ habitatione ministroz. vñ frequenter nominant hic z in Ezech. et Paral. i. domus laterales s̄m hebre. ppter qd̄ non erat in parte orientali templi: quia ibi erat porticus: et erat quelibet altitudo. v. cubitorum: ita q̄ inferiores erant immediate super terram: z sic illi tres ordines iuxta altitudinem muri ascendebant per. xv. cubitos. z in. xv. cubitis superioribus de altitudine mansioñis inferioris remanentibus erant fenestre ad illuminationem tēpli. de altitudine vero sanctisanc̄toz s̄m hoc remanebat t̄m. v. cubiti superiores p̄ fenestris. in introitu h̄o templi erat porticus. xx. cubitorum lōgi. s̄m mensurā latitudinis templi. z latitu. x. cubi. quia t̄m pro tendebat ante templi introitum. ista h̄o domus non potest figurari in plano: sed posui hic figurā fundamēti: z p̄ ea que dicta sunt possunt alia imaginari. **H**is p̄missis accedamus ad literā exponendā: **D**omus aut̄ tēpli. **H**ic describit̄ forma z modus edificij. z primo q̄tum ad templū z porticū. scđo q̄tuz ad deambulatoria et dispositionem interiorē parietum. ibi: Et edificauit. tertio q̄tum ad distinctionem dom̄ exterioris z interioris. ibi: **E**dificauitqz. quarto q̄tum ad introitum z atrii ibi: **F**ecitqz tēpli. **C**irca primum describit̄ mensura templi z porticus. z patet l̄a ex p̄dictis v̄sq̄ ibi: a. **E**t triginta cubitos in altitudine. **H**oc videt̄ cōtradicere eī qd̄ dictū est q̄ templū in altitudine habebat. xx. cubitos. **D**icendū q̄ hic accipitur altitudo templi q̄tum ad māsionem inferiorē q̄ habebat. xxx. cubitos a pauiēto v̄sq̄ ad primū solariū: vt p̄dictum est: z sup̄ illā mansioñem erat alia media. xx. cubitorum: z sup̄ illam tertia. lx. cubitorum: z sic tota altitudo tēpli habebat. xx. cubitos: prout habetur. ii. **P**aral. ii. **C**ōsequenter ostendit dispositionem fenestrarum. ibi: b. **F**ecitqz in templo se nestrar obliq̄s. **H**ic accipiuntur fenestre p̄o aperturis mūri ad recipiendum lumen: que erant strictiores in exteriori superficie muri z latiores in interiori: vt lumen transiens magis diffunderetur intra domum: et sic linea transiens ab exteriori superficie ad interiorē non veniebat directe ad angulum rectū: sed oblique ad angulum obtusum: sicut appetet in fenestrarum z edificiorum quoꝝ muri sunt spissi.

e* Et edifica

solis fenestre cuncta tēpli penetralia replent. vñ obliq*i.int'* la
tiores fuisse phibent: qz q̄ inbar supne templatiōis vñ ad mo
mētū p̄cipit: mox sinū cordis ampli^b castigādo dilatat: z ad ma
iora capessenda solerti exercitatiōe p̄parat. a Et edifica/
uit z̄. Nec tabulata in euāgeliō vbi dñs tētāt a diabolo: p̄in
nacula tēpli vocant. Jacobū qz fratrez
dñi in p̄naculū tēpli. vñ ad pp̄lm p̄cio/
nareſ lenatū eē legim^a. Utrū aut̄ mos
fuerit doctorib^b vt i tabulat^c sedētes ad
turbā ifer^d loqrent nusq^e legim^f. Nec
ḡ tria tabulata totidē fidelii grad^g p̄iu
gator^h. s. p̄inētiū z virginū signat dissī
ctos altitudine p̄fessiōis: s̄ societate fi
dei z vitaz oēs ad domū dñi p̄inētes:
z fixa mēte inherētes. Supmū ḡ tabu
latū ceterⁱ agusti^j: mediū supmo lati^k: i
fimo angusti^l. Quia altior p̄fessio virtu
tis altiore debz tenere viā viuēdi. Qui
em abrenūciato coiugio viginitatē dño
p̄scrāt: mores oporet virginitate p̄di
gnos ostēdāt: abstineāt ab ociosis ver
bie: ira: ira: detractōe: habitu ipudico:
comesatiōib^m: potatiōibⁿ z hmōi: vigi
lūs sc̄tis oronib^o: lectiōib^p: elemosynis
z hmōi vacēt. Et q̄ future vite statū in
p̄fessiōe tenēt: in q̄ nō nubēt neq^r nubē
tur: s̄ sūt sic angeli in celo. Hui^s qz sta
tu ḡtū mortalib^t possibile ē: in p̄nti stu

deat imitari. **I**nfirmū & ampliorē latitudinis: qd nō dī: piugatio: vede oia q̄ habes & da paupib⁹: s̄z si vis ad vitā igit̄ serua mādata: nō occides: nō adulterab &c. **D**ediū locū tenet cōtinētes: q̄tū virginib⁹ iſeriores: tantū piugat⁹ altiores: quoꝝ portio gloriola edificabat eccliam p̄mitiuā. **A**ñ multitudinis credētiū erat cor v. & a. v. &c. **Q**uoꝝ maximā ptem⁹ xoris reliq̄ eē cōplex⁹ sci Stephani testat⁹ historia: vbi seminas eadē religio, ne pollētes nō piuges s̄z viduas eoꝝ appellat. **b** **L**ata. i. luriculas: ne q̄s īde facile ad iſeriora d̄cideret: qd Ochozie regi ī samaria p̄tigisse legim⁹: hec q̄tidiana diuīe p̄tectionis erga nos munimina designat. **A**ñ īmittit angelū dñis ī circulū. i.e. &c. **A**scendit inq̄t cenaculū ochozias rex samarie: q̄ se a domo dō sepauerat: sed p̄ cācellos decidit. **Q**uiā & si heretici vel scismatici aliquā bone actiōis arcē p̄descēdere vident̄: qd tñ cōpagē vnitat̄ ecclie nō habet: q̄si patētib⁹ & n̄ solidis laterū pieſidūs ad vitioꝝ iſima delabunt: dñ diuīo deſtituti auxilio p̄tacie ſue fastu intereūt. **L**atera. i. muros: vel cācellos: v̄l luri culas: doctores ī tabulari sedētes: q̄ ad circūstantē iſeri⁹ p̄plm actionabāt. vñ dñs: **P**redicate ſup tecta. **E**t ſalomon. **D**elius ē ſedere in angulo domatis: doma grece tectum latine. **T**rabes. **B**e. **D**om⁹ q̄ tabulata portat̄ p̄dicatores: ſignificat̄: q̄ dñ ſublimē & honorabilē in ecclia dei tenet locū iſiriniores p̄dicatiōe ſua ab infimoꝝ appetitu ſuſtollunt: & ad celeſtia p̄ſiderāda & ſperāda ſuſpēdūt: & iſercedēdovt p̄ſiſtat adiuuat̄. **L**egim⁹ at in Paral. q̄ trabes tēpli ſic cetera ei⁹ iſeriora: auro vefite fuerūt. **Q**d ita factū ē: vt ille trabiuū ptes q̄ int̄ ſūt in tēplo aureis eēnt lamīs tece: q̄ ſor⁹ parebat nō deaurate s̄z c̄tri ſpēm formāq̄ oñderēt: in q̄ tñ imposta ſibi tabulata geſtabāt. **Q**d ḡ extrinsec⁹ eminebat: vitā ſctōꝝ q̄ nob̄ iñotelſit deſignat. **Q**d & oꝝ int̄ deauratū fulgebat: claritatez q̄ in celeſti p̄tria ī aspectu creatoris ſui gaudēt. **C**laritas trabiuū aurea illis tantū q̄ templū intrauerat̄ patebat: quia q̄ magna ſit altitudo dulcedinis dei qua abſcōdit timentib⁹ ſe: & p̄ficit ſperantibus in ſe: illi ſoli nouerūt q̄ regnū celeſte meruerūt intrare: & tamē nos vitā paſſiōes doctrināq̄ ſctōꝝ cernētes. i. in ſcripturis le gentes ad b̄ſſaciendū excitamur: & q̄ſi in capiſtib⁹ trabiuū ſor⁹ apparentib⁹ a terra ſubleuamur. **Q**uis em̄ internā ſctōꝝ glo- riā p̄ſpicere nō dñi valeat⁹: ex eo tñ qd exteri⁹ videre valuit⁹: ſublimib⁹ ecclie mēbris fidelis adherem⁹. **P**oſſumus etiā hec de sanctis adhuc in hac vita poſſit intelligere: quoꝝ puritatez dilectiōis qua in ſecreto co:dis corā dñi refulget inſpicere ne quimus: & tñ ex eis q̄ loquēdo agēdo v̄l patiēdo ſorib⁹ oñdūt ſuenim⁹ ſalutis auxiliū. **d** **T**rabes forinsec⁹. **T**ante longitudinis erat vt capita earū forinsecus p̄mineret. In infimo ordine cubitoꝝ ſep̄t: in medio ſep̄t: in ſup̄remo q̄nq̄z vt in capitib⁹ earū tabulata cōponerent̄. nō muria templi infixa: s̄z iuxta muros trabibus q̄ de muris exierat ſuperpoſita. **e** **D**om⁹ autem &c. **H**ec ad illā ecclie partem: que poſt ſeculi labores & certamina ad eterna premia meruit introduci p̄prieſtates pertinent. **N**ihil em̄ inquinatum intrabit in illam ciuitatem.

¶ Et malleus

134

Et edificauit. **D**ic p̄n̄ agit de dispositiōe deambulatoriorū q̄ erāt circa tēplū. et de solarijs q̄ erāt in tēplo: et d̄ dispositiōe pietū iteri². et p̄mo de deābulatorij cū d̄: **E**t edificauit sup r̄c. **A**d cui² intellectu scīdū φ p̄m expositores n̄ros ex trāuerso tēpli trāsibāt trabes i trib² loc². s. in trib² sūnitatis bus mansionū ita φ trabes inseriores portabāt p̄mū solariū: et medie scdm. et tertie tectū domus qd̄ desig. erat plānū: vt dictū ē. **E**t trabes iste erāt ita lōge φ trāsibāt extra murū exteri² i vtrō q̄ laterē tēpli: et sup illā pte trābū q̄ p̄minebat exteri² erāt tabule fortes pte se p̄m lōgitudinē tēpli: et sup illas tabulas poterāt hoīes deābulare: et iō dicebāt deābulatoria: et i pte exteriōr erat qdā clausura pcedes i altū ne ambulātes caderēt et abulatōria ista erāt ineq̄ lis latitudis quod dupl̄ poterat fieri. **T**ono mō φ trabes supiores eēnt lōgiorēs mediūs vno cubito: et sīl̄ medie ī se ridib² sic aliq̄ dicūt. **A**lij āt dicūt et meli²: vt videt: φ q̄uis trabes ea portant̄ eēnt eq̄lis lōgitudis: tñ mur² tēpli a pte exteriōr erat restrict² vno cubito pl̄ in scdō deābulatoriō fī i p̄mo. et sīl̄ in tertio fī i scdō. et sic deābulatoriū p̄m habebat q̄nḡ cubitos latitudinis: mediū vno sex: et supmū septē p̄m modū fuguratū i colūna iteri² i margie exteriōr: put p̄t i plano figuriari. **S**cīdū etiā φ ista deābulatoria vocant̄ i l̄ra tabulata et latera: et p̄t l̄ra ex dictis vsc̄ ibi: b **T**rabes aut̄ po. et c. **Q**ui trabes vt dictū ē trāsibāt vltra murū exteri². c **V**it nō he. Istō nō relērēt ad trabes h̄z istā expositionē: q̄ cū trāsibāt p̄ mediū muri n̄cōrio ei inhērebāt: h̄z referēt ad tabulas sup trabes positas q̄ sic erāt posite φ nō iūgebant̄ muro tēpli imēdiatē tñ illō spaciū qd̄ erat imēdiatē iter mu² et tablas erat ita quū φ hoīes ambulātes nō possēt ibi cadere nec p̄s hoīis utrare. **S**z ad qd̄ dimitterēt tale spaciū iter tabulas et murū nō vī defē: pte qd̄ alij dicūt et meli²: vt videt φ h̄z referēt ad cancellos deambulatoriorū i pediētiū casū abulantū a pte exteriōr: et sic distabāt a muro tēpli p̄m lōgitudinē trab extra murū p̄deūtē: vt sic deābulatoria haberēt latitudinē p̄ueniētē. **S**cdō vno hebreos q̄ nō ponūt ista deābulatoria h̄z appendititia seu domūculas laterales: vt p̄dictū ē. sic ē intelligēdū φ iuxta muros tēpli i pte exteriōr: i erat vñ ordo appēditioꝝ q̄ altitudo erat. v. cubitoꝝ: et cū mur² tēpli eleuare fātra p. v. cubitos erat restrict² a pte exteriōr p̄ vñ cubitū: et i spacio illi² cubiti p̄minēt̄ erāt capita trabū vbi termītabaf p̄m ordo appēditioꝝ fītū ad altitudinē suā: et alia capita trabū susētabāt ab exteriōr pte pietis appēditioꝝ. et iterū eleuato muro tēpli. v. cubit²: mur² iterū tēpli erat restrict² vno cubito vbi ponebāt capita trabū appēditioꝝ medioꝝ: et eodē mō d̄ tertius appēditius. et sic latitu. appēdi. medioꝝ erat cubi. vi. et latitudo fītioꝝ septē. pte maiore restrictiōne muri et tēpli i ascēdēdo: et sic tres ordies appēditioꝝ a scēdebāt iuxta murū tēpli p. xv. cubitos: vt. s. dictū ē. et tectū supi² erat planū et portabat a pte exteriōr p̄ pietē exteriōrē appēditioꝝ: sic figuratū ē i colūna pcedēti. et p̄m hāc intētione hebreorū sic expōat l̄ra: **E**t edificauit sup parietē tēpli tabulata. i. appēditia q̄ sic noīant̄: eo φ erāt d̄ tabul² vt parietes min² spaciū occuparēt: et dicūt sup parietē tēpli: q̄ trabes tegētes p̄mū tabulatū et mediū et tertius erāt sup vñ cubitū muri tēpli vbi mur² i ascēdēdo erat sic retract² siue restrict²: vt p̄dictū est. **P**er circuitū tēpli et oraculi. i. exteriōrē dom² et iteriōrē: ita φ ista appēditia erāt circa tēplū i trib² p̄tib². s. in duob² laterib² tēpli: et i pte occidētali vbi erat oraculū. i. pte vno occidētali n̄ erāt appēditia: q̄ ibi erat portioꝝ: vt dictū ē. **E**t fec̄ lafa. ē replicatio eiusdē: q̄ illa appēditia dicūt latera q̄ erāt i laterib² tēpli. **T**abulatū qd̄ sub̄ erat. v. cubi. habebat id est appēditiu qd̄ erāt i mediatē sup trā erat min² medio i latitudinē vno cubito: et mediū supiori vno: q̄ retractio siue restrictio muri aplabat mediū et supi²: vt p̄dictū ē: et p̄m h̄z trabes erāt ieqles: q̄ trabes i seriorē appēditiu erāt breuiores trabib² mediū vno cubito: et trabes mediū mōres trabib² supiorib² vno cubito. **T**rabes ē posuit i domo p̄ circuitū forinsec² vt nō ihererēt mur² templi. **I**ste sūt trabes de qb² dictū ē imēdiatē q̄ erāt posite sup murū tēpli i pte exteriōr: et sic qd̄ nō ihererēt murū: et h̄z ē qd̄ vocat̄ h̄z nō iherere muro: h̄z stabat sup cubitos vbi mur² erat retract²: vt dictū est. d **D**om² autē. **D**ic ponit mod² edificationis

Glo.ordi. III Regum La. VI

Glo.ordi.

Eta **S**a **E**t malleo et se. Quia hic tūdiniur aduersitatis et discipula veritas exercemur; ut illic iuxta meritū locis regni disponamur; et castigatioē cessate; solo amoris glutino q̄ adiuicē copulemur: uno ipleti spū p̄fūdamur. **S**z quis dicat Noe vir pfectiōnib⁹ suis: et bti immaculati via et huiuscmodi.

T.8.e Null⁹ de pfect⁹ et sine maculatiā hui⁹ vi te incedere pot. Nō ē enī q̄ faciat bonū et nō peccet. **S**z s̄m hui⁹ t̄pis modū pfecti et imaculati vocant: q̄ tūc vere pfectū tur: cū nexib⁹ corporis absoluū ad immorta lē dom⁹ dñi decorē puenērū. **b** Ostium late. **T. C.** Be. Quidā hūc locū male intelligentes putat ostiū tēpli a meridie suis: nō attēdetes: q̄ si scriptura hec si gnificare voluisset nō ita diceret: Ostium lateris mediū i pariete erat dom⁹ dextre. **S**z ita et habebat ostiū dom⁹ ad meridiē nūc aut̄ aliud significat. Parte nāq̄ do mus dextre lat̄ tēpli meridianū dicit: in cui⁹ pte orientali ostiū erat in ipso angulo factū iuxta terrā in qd̄ intrōeūtes statim ad altiora gradatim ascēdebāt: habēres viā et ascēsū p̄ parietē iteriora donec ta li itinere ad mediū cenaculū: et a medio puenirēt ad tertium. Et quis scriptura nō dicat creberrimas hēbāt a meridie fene stras: q̄rū luce certū et sine offensione iter ageret: qui loc⁹ p̄p̄e ad corp⁹ dñi respicit qd̄ de vngine sup̄sp̄it. Ostiū enī lateris mediū i pte erat dom⁹ dextre: qz yn⁹ militū lācea lat̄ eius apuit: de p̄trū autē latus a millite aptū sc̄tā credit ecclia. Apuit ante dixit euāgelistā: q̄si ostiū mediū lateris: p̄ qd̄ nob̄ iter ad celestia p̄dere. Deniq̄ ita subiūxit: Et p̄tinuo exiuit sanguis et aqua. Aḡ sc̄z q̄ ablūimur i baptismō: et sanguis q̄ plecratur i calice sc̄to. Per h̄enī ostiū est nob̄ ascēsū i mediū cenaculū: et medio i tertium: qz p̄ fidē et mysteria n̄re redēptionis de p̄stī ecclie puer satiōe ad requiē aīarū post mortē ascēdim⁹: et de rege aīarū ad ueniēte die iudiciū ad immortalitatē corporoz: vt in magna corporis et aīe bītitudine p̄petuo viuam⁹: H̄iter uisibilē agebat: ita vt soli q̄ intrauerūt nōsſent̄ quis p̄ ipm̄ ostiū eiā foris positi vide ret: qz act⁹ fideliū i h̄sclo et celebratiōes sacramētoz etiā reprobi intueri p̄nt. **S**z arcana fidei et intime grāz dilectionis nullus nisi q̄ p̄ hec ad celestia sc̄dīt dño duce agnoscit. Qui enī dicit se nosse dēū et mādata ei⁹ nō custodit: mēdarē. Ostiū templi dñs ē. qz nō venit ad patrē nisi p̄ ipm̄. **T. N.** Ego sum ostiū p̄ me si q̄s introierit saluabit. Ostiū portic⁹: sermo p̄pheticus: q̄ q̄si recto calle ingrediētes ad ostiū tabernaculi p̄ducebat: quia grām xp̄i q̄ mundū erat redēptur⁹ p̄dicabat. Tota ḡ portic⁹ fa cūra fideles ill⁹ t̄pis signat. Ostiū vō in porticu doctores: qui ceteri lūc̄ vite ianuāq̄ intrādi ad dēū p̄debat exp̄mit. Et bñ vñ ostiū p̄p̄e p̄sonā in oīb⁹ sc̄tis fidē et dilectionē veritatis.

1. Joh. 2. a **N**ota Ascēdebāt **T. C.** Be. Notandū q̄. xxx. cubiti altitudis de quib⁹. s. legit: v̄sq̄ ad mediū cenaculū p̄tingebāt: deinde. p̄x. v̄sq̄ ad tertium addebat: q̄usq̄ ad porticū q̄ erat circa tēplū ab austro aq̄ lone et occasu tectū pueniebas s̄m Josephum: deinde v̄sq̄ ad sup̄mū tecti tēplū. h̄. cubiti numerabant: et sic tota altitudi dom⁹ s̄m Para. in. cxx. cubitos p̄sumata ē. Porticus q̄z q̄ erat an fronte tēpli: ad oriente s̄m eundē librū eadē cubitoz summā in altitudine habebat: q̄. s. liber p̄dictas porticus vocat cellararia et cubilia. Dedit inq̄t dauid Salomonis filio suo descriptiōnē portic⁹ et tēpli et cellariorū et cenacli et cubiculorū i abdit⁹ dom⁹ p̄initiōlā: vbi etiā exteriōrō domoz q̄ erat extra atrium sacerdotū in circūtū tēpli meminit sic. Necnō et oīm q̄ cogitaverat atrioz exedrārū p̄ circūtū i thesauris dom⁹ dñi: et in thesauris sc̄tōz. **D**aut̄ oīs altitudo tēpli cētū vigili cubitoz erat significat p̄ p̄mitina in hierosolymis ecclia post ascētionē dñi. H̄ numero viroz grāz spūsc̄tī accepit: qz qndecim q̄ ex septē et octo p̄stat: solēt ad significationē referri vite q̄ nunc i sabbato geris aīarū fideliū: et p̄ficiēt in fine seculi resurrectionē corporū immortalū. Quindecim vō in trigonū ducta. i. cū oībus suis partib⁹ annūrata. cxx. efficiāt. **B**n̄ iūtētētario nūero et vi cenario magna electoꝝ br̄tūdo i futuro designat. Apte i h̄teriū dom⁹ dñi cenaculū p̄sumat: qz post p̄ntes fideliū labores: post acceptā in futuro requiē aīarū: plena totū ecclie felicitas i resurrectionē cōplebit. Ad qd̄ p̄tinet p̄ resurgēs a mortuis domin⁹: et ad celos ascendēs: h̄ numero viroz spūsc̄tī in liguis igneis misit: q̄ eos q̄ diversis liguis distabant cognatione lin guarū cōm̄ fecit habere sermonē. Ecclia enī suo tpe resurgēs et celos carne incorruptibili ascendēs: plene et pfecte dono sc̄tū spūs illū

spūs illustrabit: q̄n̄ erit de oīa in oībus ad p̄dieāda magnalia dei: q̄ p̄sonā mēte et voce oēs diuine maiestat glāz collanda būt. **d** Laq̄arib⁹. Be. Laq̄aria sūt tabulata q̄ magno de core cōposita et ornata: ab inferiori pte trabib⁹ affigunt: et quia dñi facta erat: terrena habebat laq̄aria. Sc̄tis sublimiorib⁹. s. quoꝝ opus et doctrina cūtis in tēplo p̄posita: q̄si lōgi in alto p̄minent. Quicq̄ intercedēdo: exhortādo: aīas infirmoz ne deficiant p̄tegāt. **e** Cedrinis. Cedrus arbor imputribilis: odoris iocūdī: aspectū nitidi: serpētes accessa nitoze fugans et pīmēs. Que pfect⁹: pueniūt: q̄z insup̄abilis patiētā: fama v̄tuū eximia: p̄senūtā bonis gratissima: auētas ad revincendos et p̄futādos vitā: inimicos cōstatissima q̄ et in hac vita et in futura singulari eminētā p̄fulget. Luriculas significat q̄ in sup̄mo dom⁹ tecto p̄ circūtū factū erat: ne q̄s ad altiora pueniētā repete laberet ad ima: qd̄ in omni domo p̄cepit fieri moyses: et hec supra latera vocata sūt: vbi dictū est: et fec̄ latera in circūtū. In quib⁹ diuina p̄sidia figurant: q̄ nos adhuc in seculo laborātes: et p̄ captu nō ad sup̄iora nitentes q̄tidie ne deficiam⁹ adiuuāt. S̄līr q̄z hūc locū intelligim⁹: s̄ ea distinctiōe qd̄ in hac vita int̄ crebra vel hostis ipacati tētame ta: vel n̄re fragilitat̄ obſtacula p̄tinuo sup̄ne pietatis munere necoruam⁹ defendim⁹. In illa vō vita sup̄mū tēpli tectū cōscēdinus: vt nec velimus v̄ltra peccare nec possimus: nec v̄lo mortis dolore vel tentatiōis aduersariū metu afficiam⁹. De presentibus dñi auxiliis quasi de lateribus tabulatoz dicit ipse domin⁹: Cum ipso sum in tribulatione: eripiā eā et glorifica eū. De futura aut̄ grā q̄ sup̄na ciuitas illustrat: dicit p̄pheta: Lau da hierlm̄ do. **T. C.** v̄sq̄. fines tuos pacē **T. C.** Bene aut̄ hoc tabulatum. v. cubitis altū est: qz i illa patria p̄plentia diuine claritat̄ ita nos implet: vt v̄sus: auditus: olfactus: gustus: tactus: noſter nihil dulce habeat nisi diligere dēū ex toto corde: tota anima: tota virtute: et p̄mū tanq̄ nosipos. **f** Tabulatum sup̄ oēm do. **Be.** Hic sup̄mū ipius dom⁹ tectū dicit tabulatum illud qd̄ sup̄mis trabib⁹ sup̄positū erat. Nō habebat templū culmē in sup̄iorib⁹ sicut nec tabernaculū: sed erat eq̄le: quō in palestina et egypto fiunt dom⁹. Tabulatum autē **T. C.** idem qd̄ laq̄aria signat. i. eximios in resurrectiōe viros et singulari sanctitate ad ipm̄ virtutis apicē pueniētēs. de quoꝝ vno dicit: Int̄ natos mulierū nō sur̄, maior Johāne bap. De cui cōpare dicit: Ipse p̄cedet ante dñm in spiritu et virtute helie. **N**ico. de lyra **G** Et edificauit

Nico. de lyra

* Etūm ad dolationē lapidum que facta fuit in lapicidinis et nō in loco edificationis. et ideo sequit̄: a Et malleo et securis. Id est martellus scindens cum q̄ sculptus lapides. b Nō sunt audita in domo dñi cū edificare. qd̄ est intelligendum de instrumentis ad dolationē lapidum pertinetibus: non autem de instrumentis pertinentibus ad coniunctiōnem et cementationē lapidum. Aliqui autem dicunt q̄ lapides illi incidebantur sanguine cuiusdam vermis habente ad hoc virtutem: sicut lapis adamantis scinditur sanguine h̄ic: et sic non erat ibi sonitus saltēnotabilis. c Ostium lateris mediū. Id est ostium qd̄ erat in medio lateris tēpli. d In pariete erat domus dextre. i. in pariete dextro templi. et hic erat paries meridionalis qui erat dexter egredi entibus de templo. Josephus tamē dicit q̄ erat in angulo mūri in parte orientali. e Et per cochleam. Id est ascēsū tortuosum qui gallice vocatur vīct̄. f Ascēdebant in medium cenaculum: et a medio in tertium. Id est in medianum mansionem templi et superiore. g Exiuit quoꝝ domum laquearibus cedrinis. gallice lambrois. h Et edificauit tabulatum super omnē domuz quinq̄ cubitis altitudis. istud erat tabulatum tertium. de quo supra dictum est: et isti quinq̄ cubiti erant mensura clausure que erat in circumitu ne homines caderent: facte ad modum propugnaculorum que ascēdebant in altum p̄r quinq̄ cubitos: exceptis locis vbi erant canelli seu propugnacula vbi homines poterant se appodiare et respicere inferius. i Et factus est sermo domini. post talem consummationem domus.

* Et edificauit parietes

Glo.ordi. III Regum

E significat: sed lapides viui sunt sc̄i fortitudine fidei in vnā eā dēq̄ regulā ɔglutinati. Tabule cedrine vel abiegne latitudine variarū virtutū s̄m donationes sp̄ūsc̄tī vna i fide ad alterū cōnxi. Turi lamine sūt supēminentē sc̄e charitatē habentes: huiusq; fulgoꝝ etiſſimo adiūc̄t̄ ɔgaudētes. Hec tria apls vna s̄nā cōplectit/dic̄s: **N**ā i xp̄o ielū

Bal. 5. a neq; circūcilio aliqd valet: neq; pp̄cūt̄: s̄z fides q̄ p̄ dilectionē op̄at̄. fide enī inuitatā lapis significat: cedrus actionē odori ferā aurū trāscēdēt̄ oia dilectionē. Et stiturḡ lapideus paries tabulis cedrinis: cū, p̄fessio fidei bonis ornat̄ opib; ne ocioſa videat̄ aut mortua. **S**z q̄ lex in lapide scripta doctrina euāgeliū per si gnū crucis p̄firmata: vñ i p̄p̄l̄ ille lapide circūcidebat in p̄putio: nos signo crucis p̄secramur in fronte. Possunt parietes templi lapidei vel paumentū p̄cioso marmore stratū significare eos q̄ in lege fidelis p̄fectos virerūt̄. Tabule x̄o cedrine vel abiegne sc̄tōs nouit̄: q̄ abnegat̄ semetipos & tollētes crucē suā dñm sequunt̄. Et q̄vtriusq; t̄pis sc̄tōs manet cois glia supne retributionis: lapidib; & lignis p̄ciosis addit̄ tertia sp̄es aurearū laminarū. Nec p̄trariū videat̄ qđ. s̄. dirimus porticū q̄ erat an templū antiq̄s fideles figurare: ip̄m vero tēplū eos qui post incarnationē dñi fuerūt̄. Porro domū interiorē regni celestis gaudia vtrisq; p̄missa: nūc aut̄ dicim̄ parietes lapideos antiquū dei p̄plm tabulata cedrina nouū: aureas laminas vtriusq; in celo p̄mia designare: cū idē parietes tēpli & in porticu & in ip̄o templo & in sc̄t̄sc̄tōz parit̄ fuerūt̄ de lapidib; & lignis aurobz cōpacti. **M**ultiplex est enī in diuersis rebus earūdē repetitio figurarū. Sed & h̄ dicēdū q̄ fuerūt̄ in lege & an legē plurimi q̄ legaliter dño seruirent̄: nō occidētes: nō fornicātes: nō falsum testimoniu dicētes: nō furtū faciētes: honorātes patrē & m̄rez & diligētes primos sicut seipos. **H**i ad parietes porticus lapideos pertinebat. Fuerunt alij p̄fectiores q̄ relictis m̄udi negocis assumpta cruce dñm seqbant̄: ludibria & verbera exptis: super & vincula & carceres. **T**o q̄ an manifesta tpa euāgeliū vitā duxerūt euāgeliā: an ingressuz tēpli q̄si tabulata cedrina in porticu fulgebāt̄: q̄s q̄ idē regnū celeste cōiter (q̄uis in discretis māissionib; recipit) q̄si porticus tēpli post lapide et cedrum auro coop̄ta est. **N**ūc q̄ sunt plures q̄ legalib; p̄ceptis p̄dictis sufficere sibi credit̄ si ad vita venire mereant̄. Sunt alii q̄ ad p̄fectionē nitētes oia sua vendūt̄ & sequūt̄ dñz dicēt̄: **V**os q̄ secuti estis me: in regeneratione cū sederit fili⁹ hois in sede maiestatis. **H**i ad parietes tēpli de albo lapide factos: illi ad cedrinis pertinētes tabulas p̄mia p̄p̄me lūcis a dño q̄si auri laminas quibus decorēt̄ expectant̄. Sunt in abditis tēpli lapides p̄ciosi: sunt tabule ligni aromatici vna & auro coop̄ta: q̄ qui in lege dñi ambulauerunt̄ & qui gratiā euāgeliū perfecte suscep̄erunt̄: eterna vita pariter p̄fruuntur.

a **O**raculū aut̄. **B**e. **O**raculū vbi erat arca habebat vice nos cubitos in lōgitu. & lati. & alti. i. p̄ q̄drum (q̄ in supna patria vbi xp̄m regē vidēt̄ oculi sc̄tōz) sola charitas diuine & futu re grē p̄ oia fulget. **T**o sequit̄: & op̄uit illud atq; vestiuit auro purissimo: q̄ supne menia ciuitat̄ grā charitat̄ ip̄leuit. **H**oc s̄. expositiū ē: q̄. s̄. interio: dom̄ secreta celi: & arca feder̄ saluatorē in q̄ fedis pacis ap̄d patrē habem̄ significat: q̄ post resurrectionē ascēdēt̄ in celū carnē sumptā de ḡgine i p̄ris dextera collocauit. **b** **P**orro ora. **B**n̄ aut̄ interio dom̄. xx. cubitos longa est, p̄ mysterio gemine dilectionis. de q̄ dictum est: q̄ in hac vita ex parte maxima illustrat electoz mētes: s̄z in illa patria cessantib; aliarū ſtūtū opib; sola regnat. **c** **S**ed & al. yes. Thymiamatis. s. qđ erat an oraculū. de q̄ subdit̄: et totū altare oraculū texit auro. vñ intelligit̄ q̄ idē altare de lapi de factū: cedro vestitū: deinde auro coop̄ta esse. Altare ei thymiamatis qđ in domo extērio (s̄z p̄ ostiū erat extērio) typus est p̄fectorz q̄ carne adhuc in mūdo retēti: sed omni desiderio ad celestia suspēsi: velut incētū thure fumū ascēdētē in sc̄t̄sc̄tōz emittūt̄: q̄ supno amore flagrātes: trebris orationuz vocib; aures sui pulsant auctoris: aptaq; late ianua fumū incētūz in supiora vēit̄: q̄ q̄nto mūdiōres & celoviciōres: tāto citius a dño q̄ poscūt̄ accipiūt̄. **H**oc altare p̄fectorz vta significat: qui qua

Typice

Nota

lis vestiebantur: nec omnino lapis apparere poterat in pariete.

a **O**raculū aut̄ in medio domus. **b** in interiori parte fecerat: vt p̄neret ibi arcā fēderis dñi. **D**or b a parietē cedrinū significat. q̄ oraculū. i. sc̄t̄sc̄tōz ab exteriori ede separat ut p̄dictū ē. **r**o oraculū habebat viginti cubitos lōgitudis: & viginti cubitos e latitudis: & viginti cubitos altitudinis: & op̄uit illud atq; vestiuit auro purissimo. **S**z & altare vestiuit cedro. **D**omū q̄z an oraculū op̄uit auro purissimo: & affixit p̄ceptū charitat̄: vñ p̄missis eñe claritat̄. **f** laminas clavis aureis. **R**ihilq; erat in tēplo qđ nō auro tegeret. **S**ed & totū altare oraculū texit & auro. **E**t fecit in oraculo duos

Sz & clavis fecit aureos: ita vt singli clavi sc̄los qnq̄genos appēderet. **Q**uinq̄genario enī signat̄ remissio p̄tōz: & sp̄ūsc̄tī grā: & reques erā: q̄ qnq̄gesim⁹ ē p̄s. p̄cētēte & remissio qnq̄gesim⁹ ān⁹ inbile⁹: qnq̄gesim⁹ die post pascha sp̄ūsc̄tū ad uenīt̄ p̄mitinā & secravit eccliaz: & qnq̄genoz sc̄loz erant singuli clavi: qb; lamiae auree affigebāt̄ in parietib; dom̄ dñi: quia &ba celestia qb; ī amore bonoz operū p̄ficiū & cōseruam̄: veniā nob̄ p̄mittūt̄ p̄tōz: & grāz sc̄t̄spūs: & sabbatīsmū ī fūro eñū. **H**i qdē sūt clavi dilectioz. **S**ūt alij clavi timo:is qb; incipiētes illeceb̄ras vitoz & voluptatē carnaliū mortificant̄ sc̄m̄es. s. vītas: qrū istūtioē carnē crucifigere docemur. **A**p̄ha: **C**ōfige clavis a tōre tuo car. we. &c. **Q**ui rūrsum ad p̄fētōnē venīt̄ de clavis dilectioz ait: **D**īhi at adhe. deo &c. **f** **R**ihilq; &c. **H**ec in Para. plēnū explicant̄: vñ p̄tōz q̄ erat an frōtē tēpli deaurata ē intrīse: & tenacula auro tēp̄a phibent̄. **D**ea urata ē p̄tōz an tēpli: q̄ p̄tē ve. te. deo p̄ charitatē placuerit̄. **D**ea urata ē tēpli: q̄ eadē charitas diffusa ē ī cordib; nřis p̄ sp̄m̄sc̄m̄ q̄ darē nob̄. **D**ea urata ē dom̄ interio q̄ ī supna patria sola charitas regnat. **S**z ibi eo vēt̄ & securus q̄ p̄ns ip̄e deo q̄ est charitas videt̄: ibi eo certi⁹ q̄ ip̄e media tor dei et homi⁹

Nico. de lyra

Aru picturarū erat sc̄luptē ī tabulis illis: vt h̄. j. **E**t lamiae auree desup posite erat sic facte: vt aptarent̄ illis sculpturis. **a** **O**raculū aut̄ &c. **D**icit̄ aut̄ interio ps: q̄ erat remotior ab ingressu tēpli. **b** **P**orro ora. &c. vt p̄t̄ ī descriptione superi⁹ posita. **c** **E**t. xx. cu. al. **In** h̄ differunt hebrei nřis doctorib; q̄ hebrei dicit̄ q̄ tota altitudo oraculū vlsq; ad solariū erat. xx. cubi. tm̄. **H**ri & dō dicit̄ q̄ isti. xx. cubiti erat altitudo pariet̄: diuidētis oraculū a domo extērio. & x. cubiti de sup remanebat̄ apti: vt. s̄. dictū ē. **d** **S**z & alta. &c. i. tabulū cedrinis. & loq̄ h̄ de altari incēli qđ erat intra tabernaculū. & erat interi⁹ de lapide & tectū desup de cedro & sup cedrū laminas aureis opib; fūm̄ q̄ postea d̄: **e** **S**z & totū &c. & d̄ alate oraculū: nō q̄ eēt̄ itra oraculū qđ d̄ sc̄t̄sc̄tōz: **f** extra ī domo anteriori sic declarat̄ fuit plēnū. **E**x. xxx. **S**z p̄tāo d̄: alate oraculū: q̄ sum̄ īde ascēdēt̄ itrabat̄ oraculū p̄ apturā que erat sup pariet̄ diuidētis oraculū & domū extērio: vt p̄dictū est. **f** **E**t se. **H**ic p̄fir agit de duob; cherubin erisētib; itra oraculū: & altitudo cuiuslibet erat. x. cubi. & singule ale qnq̄ cu bi. & sic erat positī ī oraculo. **Q**ala vñi p̄tēla tāgebat pariet̄ meridionalē oraculū: & alia alia attingebat ad mediū oraculū: et alia alterius sit̄ p̄tēla tāgebat parietē aq̄lonarē. et altera alia p̄tēla ī mediū oraculū tāgebat extremitatē ale alteri⁹: & sic p̄ tensio ala

Stor dei & hoīm q̄ solus p̄noꝝ p̄scius est secretorꝝ velut arca te-
stamēti s̄p̄ asp̄cīt. Qd̄ aut̄ cenacula tecta sunt auro: ad idē re-
spicit: sic enī interior dom̄ sc̄tōꝝ vitā iꝝ p̄spectu p̄ditoris signifi-
cat. vñ. Abſcōdes eos in abſcō. vultus tui a cōturbati. hoīm.
Ia cenacula iꝝ alto eandē vitā iꝝ celis esse & nō iꝝ hoc mūndo.

Ita cenaclia in aliis tande vita. in celis est in nobis mundo.
vii. Que sursum sunt quoniam: vbi xps est in
dextera dei sedes. et q sursum sunt sa-
pite: non quod super terram. a Cherubim.
Angelice dignitatis vocabulum est. et de singulariter cherub. pluraliter cherubim.
Per cherubim ergo angelica mysteria que
aditorum spiritus assistunt in celis potest intelligi.
b Oliuarum. Quia angeli gratia spiritu
ali sunt vinciti: nevnoque arescat ab amore
dei quod luce celesti sapientia mos ipsius quod crea-
uit impluit. vii et cherubim dicuntur. id. multipli-
cata scia: vel scientie multitudo. De li-
gnis olimarum sunt facti: quod lucem nobis scientie
tributum iumenta flama charitatis dei. quod per
spiritum diffunditur in cordibus nostris. c De
ceci cu. Be. Decem cubitorum altitudinis sunt:
quod denario erent vite frumenti. habentes iuni-
olata aditorum imaginem: seruata scientia
et iustitia et virtute in quod conditi sunt. De-
narii enim decem obolo constat: et continere in se
regni nomine et imaginem perfuerit. Id figura
re regni celesti significat: ubi angeli in ima-
gine aditorum ad quam facti sunt per manum
electi homines imaginem quam peccando am-
serunt recipiunt. viii. Cum appuerit siles ei eri-
m: et videbitur eum sicuti est. d Quicquid
cu. Et cum in secundis horum figuram ponunt
duentes eorum significat: quod ad celestia vo-
lant et pervenerant. Cum vero in significatio ager
lorum ponuntur: gratias praetulerunt et id est factum est
licitas eorum quod super in celestibus et in ministerio
sui existunt auctori. Vel per levitatem spiritus
nature sunt proditi: ut vobis voluerint: sta-
ti quasi volando pueri sunt: et hunc cum alis figurati
et propter ostensum sunt alati. Bn autem de quod quoniam
de cubitorum fuerit ala cherubym et quoniam
cubitorum ala cherub altera: quod virtutes an-

cubitorum ala cherub altera: quod vultus an-
gelice legem dei in quinque libris scriptam indefessa devotione custo-
diunt: diligendo s. deum suum ex omnibus viribus et proximis tantum se-
ipso: plenitudo enim legi charitas. primi eorum angelici sunt spiritus et
electi eorum hostes priues. Unum utramque ala eiusdem mensura est: quod ea-
de devotione quae se alterutrum in deo diligunt: non rite quam ad se ascendetis
cum societate desiderat. Sicque simile decem cubitos completum: cum in
gemine charitatem exhibitiōe de predictoris punitia letantur. Quia in
omni labore rerum varietate: scilicet hostes sensus corporis in obsequio
cum predictoris extedunt: oculos habentes spiritum ad dominum audire et deside-
rare vocem laudis eius: et enarrare vniuersa mirabilia eius: dulciam
faucib[us] suis habentes eloqua illi super mel et fauor: currentes in odore
unguentorum eius dum superest halitus in eis et spiritus dei in naribus eorum non lo-
quentes initiatum nec stultitiam pronosticantes. sicque per arma iusticie a de-
cbris et a sinistris icedentes ad celestem (quod promissus est in vinee cultori-
bus) venient denariū. et **A**la cherub alte. Seminas habent
alas: quod testamentum et quod prospera et adiuta indecesso proposito spiritu ad
celestia tetradisse et quenam declaratur: quod habens auditorium spiritus
ciecum est demonstratur. f. **D**ecemque cum cu. **B**e. Altius sunt decem cubi-
tis: quod per obviam decalogi deo suicidum predicatur: quod deo fideliter ui-
entes regni denario renuerterdos esse oportet. g. **E**t opus
vnum et ceterum. Duo facti erant cherubini: propter portum charitatis si-
gnificadū: quod minus quam inter duos charitas stare non potest. Unum et de-
scipuli bini ad predicationem mittuntur: ut quod verbum fidei predicatur: ut tunc
dilectionis animo omnia teneantur: vnum mensura et opis duo sunt cherubini:
qui nulla dissensio voluntat in signa patria: ubi una eademque punita
mensura dei visione et gloria oculis illustrantur. Quia virtusque testamenti scri-
ptoris eadem castitate operis et devotione intime charitatis deo ser-
uiebat: deum voce et fide persona predicabantur: et quod nouum de domino in-
carnatione: passione: resurrectione: gentium vocatio: iudeorum expul-
sione: multimoda ecclesie tribulacione facta narrat: eadem vetulam
(si recte intelligitur) facienda predicabantur. Alleluia cherubini interiori
ores super arcu se induit[ur]: pingebantur: quod pari de dno attestacione con-
sentiantur. Itē alis exteriorib[us] iste vnum parieter: ille alterum pingebantur
quod per te: propter antiquum dei populo scriptum est. Nouum nobis quod possit
incarnationem domini ad fidem venimus: et secundum parietem: i. septentrionali
li recte comparatur: quibus post frigora et tenebras idolatrie lu-

bcherubí d̄ lignis oliuaz/decē cu
cbitoꝝ altitudis. **Q**uiꝝ cubitorꝝ
dala cherubyna:z qnqꝝ cubitorū
eala cherub altera: id ē decē cubi
tos habētes a sūmitate ale yni⁹
f vſqꝝ ad ale alteri⁹ sūmitatē. **B**e
cē qz cubitorꝝ erat cherub scđus
s in mēsura pari:z op⁹ ynū erat in
duob⁹ cherubin: id ē altitudinē
habebatvn⁹ cherub decē cubito
rū:z sūl̄ cherub scđs. **P**osuitqꝝ
bcherubin i medio tēpli iterioꝝ.
tExtedebāt aut alas suas cheru
bi:z tāgebat ala yna pietē:z ala
cherubi scđi:z tāgebat pietē alteꝝ:
Ale aut altere i media pte tēpli
a Timortali claritate ſlimauit:dilectiōis
k se inuicē p̄tigebāt. **L**exit qz che
luce replenit. a Tsc̄e.s. ecclie pplos quib⁹
sup ſudamēnū xp̄i locat⁹ totū orbis ambitū
replete:ceptuꝝ ſidei edificiuꝝ q̄tidiē noua
mēbroꝝ p̄genie q̄si p̄ciosox lapidū apposi
rubi auro. **E**t d̄es pietes tēpli p
tiōe augmētare nō cefat. a Tq: alij dat p
ſpm ſmo ſapie: alij ſmo ſcie: alij ſides: alij
grā ſanitatū r̄c. **E**haritas qz gaudiū: pax
longaniras r̄c. celature ſūt ſetāꝝ mētis.
Icircūtuꝝ ſculptuꝝ varijs celatur

ce p̄it cogscere datū est. ¶ **B**ed. P̄nt p̄ duo cherubin duo
testamēta figurari. Qui cherubin ī oraculo sūt facti: qz ī p̄silio
diuīe p̄uissōis nob̄ īaccessibili ⁊ icōphēsibili aī sc̄la dispositū ē
qñ ⁊ qlit qb̄ ve auctorib̄ sacra sc̄ptura p̄deret: **M**otadū sane
qz moyses dū tabnaculū facēt. seē duos cherubin aureos qz
Mot

positus in p̄petuā rēbus q̄cū tūmā am̄ eos q̄
addidit alios duos m̄lto maiores: q̄s
in tēplo poneret: et s̄b eoz alis arcā i me-
dio cū p̄petitorio et cherubī fōrib⁹. In
tabnaculo ḡ fuit̄ duo cherubini: i tēplo
q̄tuor. Sz idē vtric⁹ significat: s̄z repe-
titū ē op⁹ et angusti⁹ factū p̄ salomonē vt
docēt: q̄ multipli catastrophe et carnatiōez dñi
ecclia: lat⁹ celestiū ciuiū pādere fūlimi-
tas: q̄ sic p̄ditorē de sua b̄titudine collau-
dat vt de n̄ra q̄z erexit̄: et ad eādē b̄tē
tudine introductiōe p̄gaudeat. Extēdit
enī alas ad iūicē sup arcā: cū ad laudez
saluatoris refert̄ bonū qđ accepēt. Extē-
dit alfas alas ad pietes oraci. cū scōs
etiā hoīes secū vidē delectat̄: eosq̄z ve-
lut alaz sumitab⁹ tāgūt: q̄s p̄sortes et
imitatores fuisse i hac vita sue puritatis
exultat̄. Duos atē q̄ pietes alis tāgūt:
q̄ fideles vtriusq̄z pp̄li h̄z secū posseſſo-
res aule celest⁹: nō q̄ illa patria sit di-
stinctio localis vtrūq̄z pp̄liz: s̄z q̄ maior
sit festivitas interne b̄titudinis p̄ sortio
adunate frañit̄. b. ¶ In me. Be-
Danifestū ē ex p̄dicti q̄re cherubin in
medio tēplo iterioř sint positi q̄ sp̄ hitat̄
i cel. Extēdebāt alas q̄s iad volādū: q̄z
sp̄ h̄nt̄ aīam ad obſequiū diuīte voluntat̄
patū. ¶ No ala vna vnl⁹ cherub tāge-
bat parietē: et ala cherub scđi alterz pa-
rietē ad illā charitat̄ administrationē p̄ti-
net, quā nob̄ angeli exhibent. ¶ Altere
ale i medio tēplo se p̄tigebāt eā dilectio-
nis grāz: q̄ se aleutriū cōpletūt̄ ex̄mit.
i ¶ Extēdebāt t̄c. Extēdit at̄ cheru-
bi ad vtrūq̄z parietē oraci. alas: q̄ letā-
tes i celesti patria iustos vtriusq̄z pleb.
uidē creatorū excitat̄ nec solū de illorū ag-

Gloriōe q̄z sue glie ad laudē creator̄ excitāt: nec solū de illoz q̄s
secū hñt int̄ iustoz felicitate letāt: s̄z ēt nr̄ q̄ for̄ adhuc positi (d
psūdis ad dñz clamam^o) curā gerūt. vñ de eis i Paral. sc̄ptū ē:
Ipi āt stabāt erecti pedib^r t facies eoz yse erāt ad exteriorē do-
mū. **Q**uia. l. avia yitai i q̄ mox p̄diti positi sūt: nūq̄ aberrauerit
t nos ab hui^r pegrinatiois erūna ereptos ad suū desiderat pue-
nire p̄sor:tiū. **S**ic ḡ pedib^r st̄t erecti. sic alas auro tectas ad ora-
culi parietes extēdūt vt facies bēant̄ das ad domū exteriorē: qz
āgeli sic suā ppetuo inoceitā cōsuāt. sic de sc̄tāz aīaz btitudē in
celis exultat: vt eis etiā q̄l i trīa adhuc pegrari sp̄cītūt opē fer-
re n̄ desināt: donec ad celestē p̄tīa itroducāt. **O**cs enī sūt admī-
stratorū spūs: i mīsteriū missi p̄t eos q̄ hereditatē capiūt salut.
Eversas hñt facies ad exteriorē domū: qz nr̄ (q̄ adhuc for̄ stam^r)
nec re ipa s̄z spe salui facti sum^r sc̄ptores eoz iā regnātē cū dñio
ipm̄qz laudātes curā gerūt salut^r iterpellātes p nob. k **T**e-
xit q̄z r̄c. **C**ircūdati sūt auro: qz p̄claris scriptoz suoq̄ opib^r cō-
firmata ē auctas testamētoz: unāfestata aut̄ p obē cognitio ē di-
uiarū sc̄pturaz: v̄l interna glia celestiū agminū. **U**trūqz enī che-
rubin: t āgelos. l. t testamēta significat. l **S**culpsit r̄c. **B**e-
Sculpunt varietes torni: cū p̄moto vollet anio fideles ad fa-

Nico. de l'vra

* tensio alarum erat per totam latitudinem oraculi. Inter istos autem duos cherubim sub aliis eorum erat arca testamenti et duo cherubim quos fecerat moyses. et bene poterat ibi capi cum vestibus suis; quia arca testamenti habebat in longitudine duos cubitos; et in altitudine cubitum et dimidium. Spacium autem inter duos cherubim erat fere decem cubitorum; ut patet ex predictis; et ale eorum distabat a terra quasi per octo cubitos ut per tres super dictis et ex his per tres infra vise ibi: a **L**exitque deus et ceteri lamis aureis. duo vero cherubim quae fecerat moyses erant toti auro; quae erant valde parvum respectu istorum. Forma autem arce testamenti et duorum cherubim quae fecerat moyses descripta fuit **E**x*po*.xxv. Et ex his intelligi per forma duorum cherubim quae fecit salomon: quae eiusdem forme fuerunt maiores. b **E**t oes parvi. Hic reuertitur ad descriptionem parietum tecti et pavimenti: et

Glo.ordi.

III Regū

Ecclēdū q̄ dñs p̄cipit: b̄ p̄ singula dicētes: b̄ dñcā dñm i oī tpe.
Ds.33.a Et paratū cor meū de° paratū cor meū r̄c. Sculpūtur tornō cū
Ibl.56.b tm̄ v̄tutib̄ intēdūt vt ab earū tramite nullis p̄trarietatib̄ vel
blandimētis auertant. Quia em̄ tornatura ceteri artib̄ velo/
citate p̄ceili: et ipsa sibi regulā q̄ sine errore operes seruat: bñ
p̄ hanc pia sanctoz vita signat: q̄ para/
ta ē semp ad obsequiū dñi. et b̄ iplerē si
ne diuerticulo errādi: lōgo vsu v̄tutum
exercitata didicit. **a** **E**t palmas.
Be. Palmas facit cū memoriā eterne
remueratiōis sanctoz mētib̄ infigit: vt
eo min⁹ ab arce iusticie cadat: quo mer/
cedem iusticie semp aī oculos habent.
b **E**t pictu. v. Fac picturas varias
q̄si p̄minētes de pariete et egrediētes:
cū oēs multipharias v̄tutū opationes
fidelib̄ tribuit viscera. s. misericordie:
benignitatē h̄ūilitatē: patiētiā: modesti
am r̄c. Sup oīa aut̄ charitatē q̄ est vin/
culū p̄fectiōis. He v̄tutes cī in tantaz
electi v̄suetudinē venerūt: vt naturalit
in sitē videant: qđ alīud q̄ v̄t picture
dom⁹ dñi. p̄minētes de pariete erēt.
Quia v̄ba et opa veritatē nō adhuc ab
alijs extrīse⁹ discūt s̄z sibimet infira ra/
dicit parata semp ab intimis cordis q̄
sunt agēda vel docēda p̄ferat. Dixim⁹
aut̄ p̄ pauiēti eq̄litas: humilē p̄cordi
am fraternitatē significat: vbi cū sint iu/
dei v. gentes barbari et scythe liberi et
serui nobiles et ignobiles cūcti se in xpo
eē fratres: et eundē p̄rēz h̄rē i celis glo/
rian⁹. Cōcordissima em̄ h̄ūilitas supno/
rū ciuū nulli dubia ē. Texit ḡ salomon
pauiētū dom⁹ auro in oraculo intrin/
secus et in rēplo extrīset: q̄ p̄ps ange/
los et aīas iusto i celis plenario dono
p̄fectiōis ip̄leuit: et p̄egrinatē i seculo ciues p̄rie celest⁹ signa/
culo dilectionis eterno a mortaliū vilitate se creuit. Un̄ in b̄ co/
gnoscēt oēs: q̄ discipuli mei estis: si dilectionē habueritis ad
inuicē. **c** **E**t in Igres. r̄c. **B**e. Un̄ erat Igressus: s̄z duob⁹
ostiis claudebat. Et eisdē rep̄at aperiebat: sic et tēplū et porti/
cūs ante tēplū vn̄ tm̄ habebat introitū. Quia vn̄ dñs: vna si/
des: vn̄ baptismā: vn̄ deus: vnu in eccliam p̄sentē p̄ baptis/
mū: vn̄ in regnū celeste p̄ opa fidei sperādus est introit⁹. Or
vn̄ ēt ingressus testat b̄ qđ de arca scriptū ē inferius. Cūq̄
eminerēt vectes: et apparerēt: sumitates eoꝝ foris sanctuarī
ante oraculū nō appgebāt v̄lra extrīset: vbi patēter (ni fallor)
ostendit: q̄ vn̄ erat i gressus oraculi fac̄t et reglē arce q̄ erat
in medio ei⁹. Cui⁹ ingressus ostiola multiphariaz significant.
Angelicos em̄ spūs quoꝝ mīsterio in patriā celestē introduci/
mūr dīgnat: et ap̄los q̄bus date sunt claves regni celoz. Qui
accepta a dño p̄tē ligādi atq̄ soluēdiz: dignos intra regnū ia/
nuā admittūt: indignos exēdīcando eliminat. Opa q̄z iusticie
q̄bus ad regnū celeste p̄uenit: p̄ ostia quibue in lantala ncto/
rū ingrediebas p̄nt sugurari. Un̄ custoditio legū p̄sumatio in/
corruptiōis est. Incorruptio aut̄ facit eē p̄mū deo. Cōcupiscē/
tia ḡ sapie deducit ad regnū p̄petuū. Dis oībus apte cōgruit
q̄ ostiola de lignis oliuarū s̄t: q̄ et angeli et homies p̄fecti fru/
ctū misericordie et operib̄ lucis s̄le glorioſos i domo dei exhi/
bent. Imo oēs electi ḡ arma lucē et pietatē adītū sibi patrie ce/
lestis aperiūt. **d** **Duo ostiola. B**e. Duo sūt ostiala: quia
deo et p̄mū diligūt angeli et hoīes sancti: neq̄ ianuā vite ni/
si p̄ geminā dilectionē p̄nt intrare vel q̄ virtuēs p̄p̄li fidelib̄
iudeis. s. et ḡtib̄ eadē vite ianua referat. **e** **P**ostes q̄z an/
gu. Postes h̄st anguloz q̄ngz: q̄ non solū aīas electoz aula
celestis recipit: s̄z et corpib̄ imortali glia p̄dit: in iudicio fores
aperit. Quīz em̄ sunt corpis sensus: vel vteroz postis oraculi
alt⁹ est q̄ngz cubitoz: q̄ solis illis supne patrie introit⁹ pandit
q̄ oībus corporis et cordis sensib⁹ dñs seruūt. Corporis sc̄z cum
p̄ eos aliqd p̄ illa agūt. Cordis h̄o cū sobrie et iuste et pie cogi/
tant de eis q̄ p̄ ipsos corporis sensus agere decernūt. **f** **A**na/
glypha. Posset dici sculptura facta in iūctura tabularū: sed
large accipit. **B**e. Anaglypha grece: latine dicunt̄ celatu/
re: q̄ virtutū opib̄ q̄ p̄ orbē ecclia in lctis et p̄fecti viris exer/
cet: illi p̄cipue q̄bus fideliū cura cōmissa: et claves regni celoz
date oī debēt solertia infistere: vt q̄tū ḡdu p̄minēt ceteris tm̄
p̄cellat mērito bone actiōis: habet em̄ in se pictarum cherubin
sculptam:

Joh.13.d

Eph.4.a

Si gnoscēt oēs: q̄ discipuli mei estis: si dilectionē habueritis ad
inuicē. **c** **E**t in Igres. r̄c. **B**e. Un̄ erat Igressus: s̄z duob⁹
ostiis claudebat. Et eisdē rep̄at aperiebat: sic et tēplū et porti/
cūs ante tēplū vn̄ tm̄ habebat introitū. Quia vn̄ dñs: vna si/
des: vn̄ baptismā: vn̄ deus: vnu in eccliam p̄sentē p̄ baptis/
mū: vn̄ in regnū celeste p̄ opa fidei sperādus est introit⁹. Or
vn̄ ēt ingressus testat b̄ qđ de arca scriptū ē inferius. Cūq̄
eminerēt vectes: et apparerēt: sumitates eoꝝ foris sanctuarī
ante oraculū nō appgebāt v̄lra extrīset: vbi patēter (ni fallor)
ostendit: q̄ vn̄ erat i gressus oraculi fac̄t et reglē arce q̄ erat
in medio ei⁹. Cui⁹ ingressus ostiola multiphariaz significant.
Angelicos em̄ spūs quoꝝ mīsterio in patriā celestē introduci/
mūr dīgnat: et ap̄los q̄bus date sunt claves regni celoz. Qui
accepta a dño p̄tē ligādi atq̄ soluēdiz: dignos intra regnū ia/
nuā admittūt: indignos exēdīcando eliminat. Opa q̄z iusticie
q̄bus ad regnū celeste p̄uenit: p̄ ostia quibue in lantala ncto/
rū ingrediebas p̄nt sugurari. Un̄ custoditio legū p̄sumatio in/
corruptiōis est. Incorruptio aut̄ facit eē p̄mū deo. Cōcupiscē/
tia ḡ sapie deducit ad regnū p̄petuū. Dis oībus apte cōgruit
q̄ ostiola de lignis oliuarū s̄t: q̄ et angeli et homies p̄fecti fru/
ctū misericordie et operib̄ lucis s̄le glorioſos i domo dei exhi/
bent. Imo oēs electi ḡ arma lucē et pietatē adītū sibi patrie ce/
lestis aperiūt. **d** **Duo ostiola. B**e. Duo sūt ostiala: quia
deo et p̄mū diligūt angeli et hoīes sancti: neq̄ ianuā vite ni/
si p̄ geminā dilectionē p̄nt intrare vel q̄ virtuēs p̄p̄li fidelib̄
iudeis. s. et ḡtib̄ eadē vite ianua referat. **e** **P**ostes q̄z an/
gu. Postes h̄st anguloz q̄ngz: q̄ non solū aīas electoz aula
celestis recipit: s̄z et corpib̄ imortali glia p̄dit: in iudicio fores
aperit. Quīz em̄ sunt corpis sensus: vel vteroz postis oraculi
alt⁹ est q̄ngz cubitoz: q̄ solis illis supne patrie introit⁹ pandit
q̄ oībus corporis et cordis sensib⁹ dñs seruūt. Corporis sc̄z cum
p̄ eos aliqd p̄ illa agūt. Cordis h̄o cū sobrie et iuste et pie cogi/
tant de eis q̄ p̄ ipsos corporis sensus agere decernūt. **f** **A**na/
glypha. Posset dici sculptura facta in iūctura tabularū: sed
large accipit. **B**e. Anaglypha grece: latine dicunt̄ celatu/
re: q̄ virtutū opib̄ q̄ p̄ orbē ecclia in lctis et p̄fecti viris exer/
cet: illi p̄cipue q̄bus fideliū cura cōmissa: et claves regni celoz
date oī debēt solertia infistere: vt q̄tū ḡdu p̄minēt ceteris tm̄
p̄cellat mērito bone actiōis: habet em̄ in se pictarum cherubin
sculptam:

Ca. VI Glo.ordi.

sculptam: cū angelica in terris vitā p̄ posse suo mente et opere
imitant̄. habent palmarū species cū supnā retributionē fixa in
tentioē meditant̄. Palma em̄ victricis man⁹ ornatus est. Ha
bent anaglypha valde p̄minētia: cū certissima bonoz operuz
documēta: et q̄ nemo sinistre interpretari valeat oībus ostēdūt.

Et hec oīa sunt aureis laminis optat
cuz ceteris virtutū florib⁹ specialib⁹ in
magnis ecclie membris fulgor supemi
net amoris. His ostioliis velū addituz
est: sic in Paral. scriptuz est. Fecit inq̄
velum ex hyacintho purpuro:occo et
byssō. Et interiuit ei cherubin decoris
sc̄z grā: vt iter parietes deauratos etiā
olosericū fulgeret. Sed in eadē signif
catiōe in q̄ ostiola ante arcā atq̄ in
gressum oraculi appensum: vt sic ostio
la congruis horis aperiebant: sic et ve
lum reuelaret aduenientib⁹ illis q̄ in
sanctas sanctoz intraret. **L**ui⁹ et velū se
dula reuelatio significat apertio le
gis et regni celestis: q̄ nobis p̄ incarna
tionē xp̄i donata ē. Un̄ bapticato dño
celi apti aperti sūt: vt ostendere: quia
p̄ baptismā qđ ipse nobis cōfēravit: ia
nuā celi debem⁹ ingredi: et ipso moriē.
Te in cruce idem velū scissum est mediū
a sumo v̄sq̄ deosum: ostēdens q̄ signi
re legis iam finite erāt: et veritas euā
gelij arcanoz celestia: et ipse celi igre
sus nō adhuc eēt. p̄phetandus et figura
liter significādūs s̄z statim oībus aperi
endus: q̄ ab initio mūdi v̄sq̄ ad id tem
poris in fidei veritatis de mūdo transie
rūt. Quadragesimo em̄ die post resur
rectionē dñi: oēs cum eo celū petierūt.
Remotoz oī velamie multiphariaz i
domo p̄tis māsiōes p̄ merit⁹ accepēt.

Nobis q̄z q̄ adhuc futuri eram⁹ eadē hora reserat̄ est ingre
sus: s̄z nō nisi p̄ interna internoz bonoz desideria p̄ fidē et la
cramenta dñice passiōis: p̄ seruōrē sincere dilectionēs: p̄ moris
cationē concupiscentiae carnis: et p̄ q̄diana angeloz auxilia. Un̄
idēvelū sub q̄ in oraculū intrabat: ex hyacintho purpuraocco
et byssō factū est: ei⁹ cherubin intexti. **H**yacinth⁹ em̄ q̄ celi co
lorē imita⁹: supnō desiderijs cōparat̄. Purpura q̄ sanguine
ochilioz p̄ficit: et sanguineā p̄fert specie sacramentū dñice pas
sionis significat: qđ nos imitari crucē nostrā portādo debem⁹.
In cocco rubet coloris virt⁹ exēmit̄ amoris. de quo d̄: Non
ne cor nostrū ardēs erat in nob̄ de ielu dñi loq̄ret nobis i via
r̄c. Byssus q̄ de terra virēs oris: et longo artificū exercitio na
tuū exiit virore: et deducit̄ in alborē: castigationē carnis insi
nuat. Cui⁹ quasi humorē ingenitū exicari ubet ap̄ls dicens:
Mortificate mēbra v̄ra q̄ sūt sup terrā: fornicationē: īmudi
ciā r̄c. Ad q̄tū v̄o candoris grām velit p̄duci: ostēdit alibi d̄
cens: Obscero vos vt exhibeat̄ cor: p̄a v̄ra hostiaz viuentez:
sanciā: deo placente r̄c. Interiunt̄ cherubin et eisdē coloribus
p̄ficiunt̄ cū v̄niuersis que pie agim⁹ a venenat̄. Smonū telis p̄
angeloz p̄sidia dñō donāte p̄tegimur. Interiunt̄ cherubin
cum in bonis que agimus multitudine sciētie indeſinenter vi
mūr respicentes semp ad eloquia diuina: et ne forte a virtutū
calle erremus: horū intuitu cōtinuo vestigia nostra regimus.

NICO.Delyra

* p̄t̄ l̄ra ex dīc. s. a **E**t i ingress. hic p̄nr agit̄ de ingressu
sc̄tisctoz / cū dr: b **F**ecit duo ostiō. et dicū ostiola: q̄ erāt
qua respectu ostiorū q̄ erāt iūtroitū tēpli. Erāt aut̄ sic situata
s̄m alijs q̄ vn̄ erat p̄e lat̄ meridionale tēpli: alid p̄e lat̄
aqlonare in pariete diuidente sanctū et sc̄tisctoz. Sc̄m ali
os v̄o duo ostiala erāt in eadē p̄te parieti: vn̄ in vna supfici
parietis: alterū in altera: ita q̄ quādo erant clausa v̄debat̄ pa
rietas: quasi cōtinuus ex v̄traz parte. c **P**ostesq̄z angu/
lorum q̄ngz: quia postes vbi situata ista ostia erant: sic erāt
dolati q̄ supficiēs eorum s̄m longitudinem suam habebat̄
q̄ngz angulos. d **E**t sculpsit in eis picturam cheru
bit̄ in r̄c. eo modo sicut dictum est supra de interiori parte pa
rietum templi. e **E**t anaglypha. i. celaturas promin
entes. et dicitur ab ana quod est iūrūm et glyphen quod est scul
pture. f **E**t texit ea auro. eo modo sicut dictuz est supra de
sculpturis existentibus in parietibus templi.

* Fecit

a **Fecitoz in introitu.** Sicut ingressus oraculi q̄ ad arcā dñi cherubin̄ quenit introitū celi significat; q̄ ad visionē dei supnorūq̄ ciuiū nos introduci desideram⁹: ita introitus in tēplū primo: dia nře puerionis ad deū: qñ in p̄sentem eccliaz intramus. Iste ingressum nřm ad fidem: ille designat ad spem

b **Postes q̄d rā.** Be. Quadrāgulatōs xp̄ter q̄tuor sc̄ p̄ncipales virtutes prudentiā: fortitudinē: iusticiā: tēperatiā: q̄rū velut fundamē firmissimo ois bonoꝝ actuū structura nitit. Prudentia enim est q̄ discernit qd nos agere q̄litteriuere deceat. Fortitudo p̄ quā ea q̄ agēda didicim⁹ implem⁹: q̄s breniter p̄pheta cōp̄lectis dices: Dñs illumina natio mea t̄ salus mea quē timebo. Iluminatio. s. vt q̄ agere debeam⁹ edoce at. Salus vero vt ad hec agēda confirmet. Tēperatiā est q̄ discernim⁹ ne pl⁹ aut min⁹ iusto prudētē: t̄ fortitudinē stu deam⁹: t̄ q̄ quisq̄s prudentia fortitudi ne t̄ tgantia vituit: vere ē iust⁹. Quar

ta post prudentiā: fortitudinem t̄ tp̄tā: iusticiā sequuntur: c **Altrinsecus.** Quia ad invicē respiciunt: vt vna sine altera haberi nō possit: exterius ostiū dilectio fraterna: interius diuina: q̄ illa prior tpe: hec sublimior dignitate: t̄ per illam ad hanc intratur: q̄ in amore p̄ximi dicit: qualiter cōditor debeat amari. d **Et vtrūq̄ ostiū dū.** Beda. Quia in vtrāq̄ dilectione duo sunt p̄ncipaliter obseruāda. In dilectione dei fides veritatis t̄ puritas opationis. Sine fide enī impossibile est placere deo: et fides sine opib⁹ mortua est. In dilectione aut̄ fraternitatis patiētā t̄ benignitas. Vnde charitas patiēs est: benigna est: vt dimittat. s. p̄moꝝ iniurias t̄ eis benefaciat. Unde: Dimitte t̄ dimittet vobis: date t̄ dabitur vobis. Hac nobis dilectionē impēdi desideram⁹ dicētes: Nanc noſtrum q̄tidianum da nobis hodie: t̄ dimitten nobis debita nřa sicut t̄ nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris. Atrūq̄ ostiū se inuenit tenēs aperiebat: q̄ iuncte sunt virtutes nec possunt separari: q̄ neq̄ s̄ fides sine operib⁹: neq̄ opa sine fide placet: neq̄ iniurias ferre sufficit: q̄ ei q̄ tolerat necessaria non imparit: neq̄ necessaria ministrare: qui illatas molestias non nouit ex corde dimittere. Apertio enī ostiorū nō significat separationē virtutū: sed q̄ p̄ harum diunctionē ingressus ecclesie nob̄ magis magisq̄ patescit: vt q̄ his amplius abūdamus verius sanctoz ceterib⁹ sociemur: sicut diuīsio rubri maris p̄ quā ppl̄s dī egyptium p̄sequenē euasit: nō diuīsionē baptismi sed apertōnē signauit: qua extintis peccatis oib⁹ ad littus et soliditatē virtutum transeamus. Ebed. Notandum q̄ in ingressu oraculi duo dicunt̄ fuisse ostia: sed nō duplicita. In tēpli vno. i. prioris dom⁹ introitu ita erat duo ostia vt vtrūq̄ esset duplex: q̄ in plēti ecclesia tales nos ingredi t̄ ducere vita necesse ē: in qua dilectionem dei t̄ p̄ximi p̄ fidem t̄ operationem p̄ patientiam t̄ benignitatē seruemus. In futura aut̄ vita vbi deū et proximos in luce eterne beatitudinis videbimus: eadē gmina dilectione sine labore: sed in summa dulcedine perfruēmur. Unde introitus interioris dom⁹ duo habebat ostia: sed simplicia. Non enī ibi fides necessaria est: vbi que nunc creditur t̄ speramus manifeste videbimus: nec labor operū nec fariū: q̄ p̄petua mercede eoꝝ que hic laboram⁹ donabinur. Nō necessaria patientia vbi nihil aduersi. Non munificentia benignitatis: vbi nulla indigētia. Juxta formā operis decoris gratia prouisum est in eodem templi ingressu duo essent ostia. Necesse enī erat parietes domus qui centū viginti cubitos habebant in altitudine: nonnullos etiā grossitudinis cubitos habere: in cuius grossitudinis extrema parte ostia erat affixa: vt ostium vtrūq̄ parieti esset equale: et siue intus siue foris templum quisq̄ positus ostium aspicere: vñus ei paries per omnia esse videretur. Similiter cedrinus paries cum in longitudine t̄ altitudine vicenōz esset cubitoꝝ: nō parvā habuit grossitudinē: ḡ et in hui⁹ ingressu duo facta sunt ostia: vt ab vtrōq̄ latere. i. intus t̄ foris equali parieti ostium pateter. Et q̄m easdē picturas ostiū t̄ paries habebat: vt vñus p̄ omia: et continuatim extensis paries videret: vñu decoris gra pretenēdēs: aliud mysterii dispensationē p̄figurās. e **Et le inuicē tenens.** Del ostiū qd se inuicē tenebat aperit cum p̄ miniſterium p̄dicatoriis discernit: quid proprie ad cognitionē fidei: quid ad

quid ad viuendi castitatem pertineat: que vtrāq̄ nequeunt se parari: t̄ qd parū sit proximoꝝ mala tolerare: t̄ eis bona nō cōmodare: cū hec certissime soleat in corda perfectoz indissolubiliter p̄manere. f **Et sculpsit cherubin.** Hec supra etpo sita sunt: quia in parietib⁹ domus t̄ in osiis interiorib⁹ eadem

picture vel celature facte sunt: q̄ eadez arcana fidei: spei: t̄ charitatis: q̄ sublimes t̄ pfecti sublimiter capiunt: t̄ que omnes electi plene in eterna visione p̄cipiunt: etiā cathēcīadis rudibus pro suo culq̄ captu discenda t̄ p̄fitenda tra

dunt: vt sacrū iniciati mysteriis: qñq̄ ad capiēda ea q̄ p̄ciderunt perueniant. g **Edificauit atrū in.** tē. Bed. De interiori atrio breuiter loquitur. De exteriori prosus tacere videt. sed in dībis dierū vtriusq̄ sit mētio. vbi scriptu est: Fecit etiā atrū sacerdotū et basilicā grandē: t̄ ostia in basilica q̄ tepitere. Atrū ḡ interius qd vocaꝝ sacerdotū: eo q̄ sacerdotes t̄ levite in eo ministrarēt: erat vndiq̄ tēplo circūdatū.

h **Et ab oriēte vnde tēpli erat ingressus** multo lōgius a tēplo q̄b a ceteris trib⁹

plagis secretū: q̄ in ea plaga. i. in facie tēpli siebat ministeria sacerdotiꝝ: ibi altare enē ad hostias dñi offerēdas: ibi decē luterē ad eas lauandas: ibi erat mare enē positū ad lauandas man⁹ pedesq̄ sacerdotiꝝ: cum ad ministrandū intrarent. Habeat aut̄ h̄ atrū tres cubitos altitudinis (vt Josephus narrat)

vt ab ingressu tēpli ceteros phibet: t̄ solis sacerdotibus hoc licere significaret. Eratq̄ ei ianua ad orientalē plagā: ad quā vñq̄ ppl̄s hostias suas t̄ sacrificia inferebat a sacerdotib⁹ suscepienda: t̄ ad altare p̄ferenda. De exteriori vno atrio (qd verba dībū basilicā grādē vocant) ita scriptū Josephus. Extrinsecus aut̄ huius tēpli alia edificauit aulā q̄dranguli schemate sacram: erigens maximas porticus t̄ latas: t̄ portas excelsas: et amplas p̄ q̄tuor mūdi partes ī ea p̄stituēs: q̄rū singule ad vñū quēq̄ vñū q̄ttuor angulis attendebāt: vbi aureas ianuas collocauit: t̄ paulo post. In hoc ergo sacrarium omnes ppl̄s qui bus purgatio t̄ obseruatio legitimū inerat introibāt. Has porticus Cassiodorus ī pictura tēpli quā ī pariete posuit: sc̄cut ī psalmoꝝ expositōe meminit: tripli ordine distixit. P̄i mū. l. ordinē ponēs extra atrū sacerdotū ex omni pte p̄ q̄drum. Sc̄dm eodē mō extra intimas porticū vñz in gyro vndiq̄. Extremū sūt ex omni latere prior porticū ī circūtū. Sicq̄ tēplū triformalē edificioꝝ p̄sidio ab omni parte erat munitū: facto pauciamento sub diuo: inter edificia singula de marmore et parietibus domoz interioribus. i. eis qui ad templū respiciebant facias ī columnis exterioribus solidis. Sicq̄ siebat vt omnis tēpli structura p̄ gradū varietatē esset rationabilē distincta. Hā ī sc̄laſtōꝝ intrabat p̄tifer: in ip̄m templū sacerdotes

h purificati et

Nico. de lyra

a **Fecitoz tē.** Dic agit de ostiis ī introitu tēpli cū dr̄. b **Postes tē. i. q̄tuor anguloꝝ et ī h̄ differebāt a postib⁹ oraculi. c **Et duo ostia deli. ab.** Hebrei dicūt buximis. d **Altrinsecus.** Ista aut̄ ostia magna erat t̄ erat ī medio parietis orientalis ip̄ius tēpli: t̄ in medio duoz ostioꝝ erat postis fortis vbi claudebant: iō dicunt̄ esse altrinsecus: q̄ vñum erat ex vna parte illi postis: t̄ alterū ex altera. e **Et vtrūq̄ ostiū dū.** e. qd exponit duplicitē. Uno mō qd vñū erat ī superficie exteriori muri t̄ alterū ī superficie interiori: sic dictū ē de ostiis oraculi. Alio mō q̄ vtrūq̄ ostiū ēēt de duab⁹ p̄tib⁹ copulari: ad invicē fortis: ita q̄ vna p̄ ostiū posset claudi altera res manēte apta: t̄ sic q̄ qñ totū apiebat vna p̄s ēēt iux spissitudine muri: altera iux lat⁹ ei⁹: sic videm⁹ in ostiis q̄ apud nos dicūt fracta. t̄ iō sequit: f **Et se inuicē tē.** q̄ vna p̄s alteri copulabat mō p̄dicto. g **Et scul. che. t̄ pal.** in istis ostiis eo mō sicut in parietib⁹ tēpli. h **Et edifi. atrū.** Dic vltio agit de atrio qd erat circa tēplū: t̄ erat platea magna q̄drata ī circūtū tēpli: erat tñ altera pte lōgiors sicut tēplū. Et in parte hui⁹ platee q̄ erat an̄ ingressuz tēpli erat altare holocaustoz t̄ mare vbi lauabant sacerdotes: t̄ luterē vbi hostie lauabant t̄ erat ista platea clausa muro facto ex trib⁹ ordinib⁹ lapidē diversoz coloz. Et dicūt aliq̄ q̄ isti ordines erat bñ spissitudinē muri: ita q̄ ordo lignoz cedri erat a parte interiori. Alio autē dicūt t̄ meli⁹ vt videt q̄ isti q̄ttuor ordines erat bñ altitudinē muri: sic enī melius apparebat varietas t̄ decor operis.**

e Anno q̄rto

Glo.ordi. III Regum

E purificati et non purificati una cum leuitate et catoribus: in internum atrium basilice maioris viri iudei purificati statim et orantes (sub diu si serenius esset: si tempestas porticu) prias se se recipiebant. In extremitate atrium mulieres iudee purificate. In extremum atrium gentiles et iudei qui nuper venerant ex gentibus usque ad septum purificatiis die.

Ps. 133. a sedum **D**. qd ita incipit: Ecce nunc benedicte domus deus servus domini: qd stat in domo regis. In his porticibus Hieremias et alii prophete. In his dominis et apostoli predicabant. In parvum aliq sedebat dominus docens: qd tentatibus phariseis oblata est ei mulier ad mortem iudicada. In his iuuenity edetis oves et boues et colubas quod eliminavit de templo. In his petri et iohannes claudium iuuentes sanauerunt: et secundum iugredientes intefuerunt ad orandum duxerunt. In his orabat ois multitudine populi: qd iicens ponenti Zacharie angelus ad altare thymiamam apparuit: eumque de cursore domini nativitate predocuit. Hec autem atria cum porticibus suis aspectu templi ab hoge aspiciuntur abscdere non potuerunt: qd locum in quod templum erat

Josephus

Sacerdos vnde

Rom. 12. a
1. petri. 2. b

Ego. 19. a

I. Cor. 3. a

Ro. 15. d

Mar. 9. d

basilice maioris viri iudei purificati statim et orantes (sub diu si serenius esset: si tempestas porticu) prias se se recipiebant. In extremitate atrium mulieres iudee purificate. In extremum atrium gentiles et iudei qui nuper venerant ex gentibus usque ad septum purificatiis die.

Hec ut in pictura Casiodori distincta regim breuiter annotauimus: rati eius ab antiquis iudeis didicisse: neque virum tam eruditum voluisse in exemplum legendi pponere: qd non plus haec cognovisset. Hoc locorum meminit supermodorum

Joh. 8. b
Mat. 21. b

Act. 3. a

Luc. 1. a

multo sublimior erat quam ubi porticus erat. Nam sic iosephus scripsit: Extremum atrium fabricum cum in quod regim cubitum eent erexit: tamen ad verticem motum in quod templum edificatum est non puererunt. Hec quidem de structura templi studio lectori credidimus. Intimamente: sicut in eis quod sacra scriptura referre commodus dixit: figuram mysteriorum quemadmodum ceterum per historie cognitione similius utamur. Edificium proprium ita atrium sacerdotum prefectorum in ecclesia vita exprimit: quod excellētia tantum domino appropinquat: et alijs vero et operae ducatum salutis ostendit. Sacerdos enim inde dominus per sacrum minoribus ducatur beatum quod non solus altari ministri episcopi. et presbiteri: sicut et oes censem: quod altitudine doctrine et persuasiois preminet nec sibi tamen sicut plibet pluit quod dum corpora sua hostia vivent: sancta: deo placitatem exhibet: sacerdotale mysterium spiritualiter exercet. Unde toti ecclesie loquitur petrus: Vos autem genitum electi: regale sacerdotium: gens sancta: populus acquisitorum. Et antiquus populus dominus: Vos eritis mihi regnum sacerdotale: et gressus sancta. Basilica vero grandis quod erat extra atrium sacerdotum: in quo ois populus orare vel debet audire solebat: carnalium in ecclesia vita moresque figurat. Quibus dicit apostolus: Non potui vobis loqui quasi spiritualibus: sicut quasi carnalibus regem. Qui bene per basilicam grandem signantur: quod multo maior est in ecclesia talium quam prefectorum numerus. Sed quantum pertinet numero tam succubunt merito. Unde hec basilica plurimos capit: non tamen eos in interiora templi deauratis: non ad altaris officium: non in ipsum atrium sacerdotum intramittit: quod carnales et infirmi: et si ob meritum caste fidei et pietatis ad electorum sorte pertinet: hoge tamen abest ut illis exequentur: quod cum fiducia perficiuntur. Non audeo aliquod dicere eorum quod per me non efficit spiritus inobedientia gentium vero et facies. et bonum certame certant regem. Accedebat vulgo usque ad atrium sacerdotum: et hostias usque ad ianuam deferebant: suscepimus a sacerdotibus et in altari oblatas oculis prospicere. In ipsum etiam templum cum aperiebant a longe inspiciebant: nec tamen etiam sacerdotum atrium intrare poterat: sicut de inferioribus clamabat ad dominum: quod nec carnalium in ecclesia simplicitas a domino despiciuntur: quod fideliter quod possunt uota pietatis offerunt. Inspectum enim a hoge in templum domini cum vita sublimius discere et admirari gaudent: et quod virtus imitatio sequitur nequeunt: pie veneratiois amplectus affectu. Videntur hostias sacerdotum in altari sacro igne consumi: quod magna magna opera cognoscunt a domino per spiritum dignantur accipi. Uferunt hostias suas ad atrium sacerdotum per illas dominum offerendas: dum bona qualiter opates maiorum et doctio exhortatione firmant et intercessione commendantur. Offerunt et sacerdotibus hostias per illos dominum commendantes: cum sanctis egentibus necessaria quibus abundat sub mercedis intuitu tribuunt. Vnde: Amem dico vobis non poterit mercede suam. Ac si utruncque hostias in altari dei id est ignis absunt: cum dominus elemosynis diuinitus una cum magnis scilicet virtutibus intuitu suo et retributione dignas iudicat. Multitudo et credentium quod relicti possessoibus uno corde et una anima deseruit deo. ipsa est templum dei et locum ita atrium sacerdotum sparsiter illi pseferat. Porro basilica grandis: et orantes in ea circa atrium sacerdotum in gyro eos figurantur quod eorum tpe credebant ex gentibus in syria et in antiochia: ceterisque paucis et ciuitatibus quibus apostoli et seniorum res quod erant

a Tempore necessaria est certa discendi solertia: ut quod dinoscatur quod credere: quod sperare: vel quod diligere debeat. b Tempore bona. s. opatio sine simulatione corruptio: sine cuius adlectio: fides et spes: et charitas vero etiam non valent.

a diuinibus lapidum politorium: et uno a Tregni salomonis. ordie lignorum cedri. Annus quartus a Tempore inchoata.

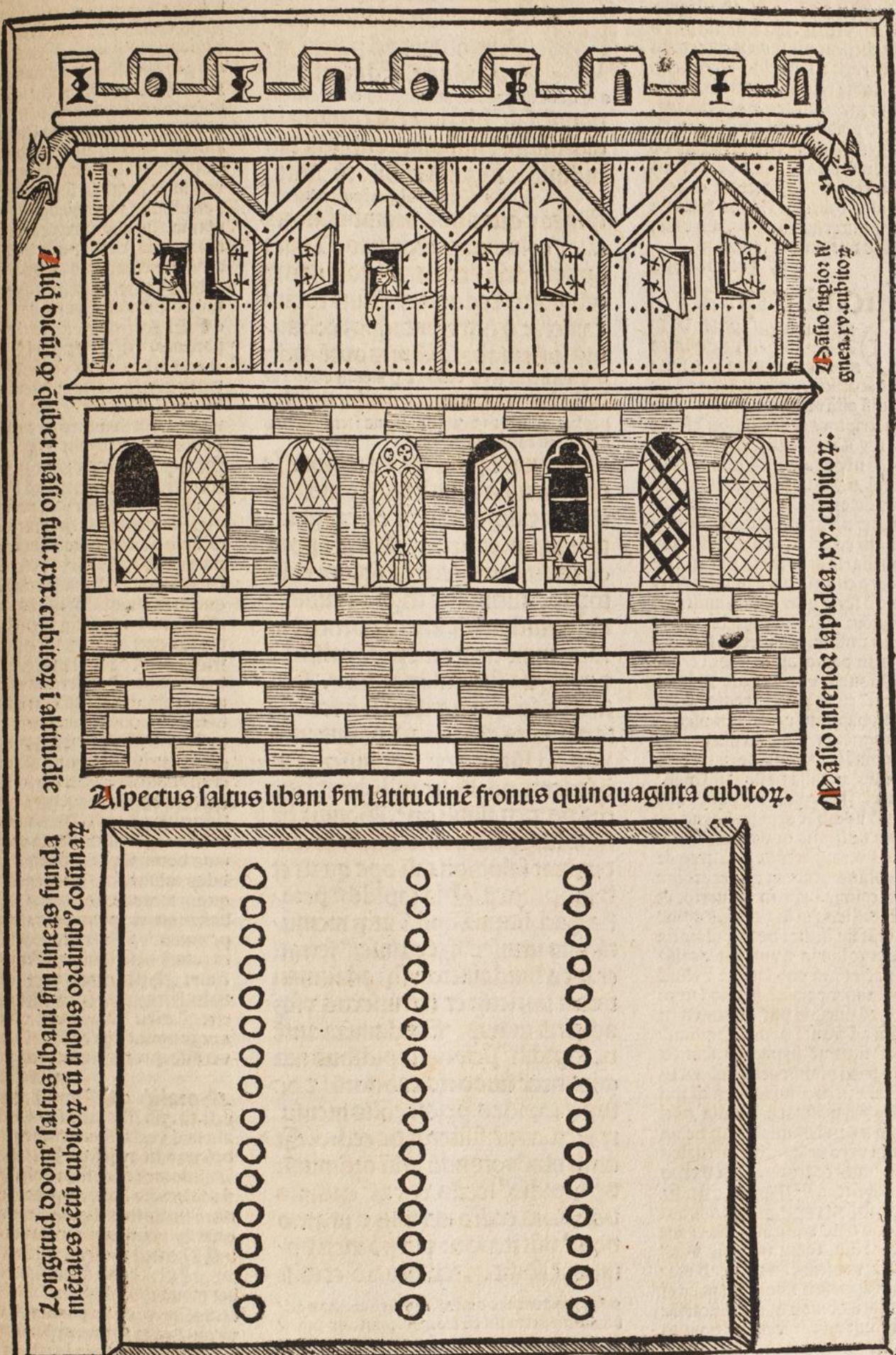
fundata est domus domini in mense Aprilis. s. inchoata. b Tempore regis. ci: et in anno undecimo mense Octobris. b Tempore ipse est mensis octauus: pfecta est domus in omni opere suo et in vniuersis utensilibus suis. Edificata est in anno septem.

res quod erant hierosolymis non plus iponebant oneris quam ut abstinerent ab idololatria et sanguine: et suffocatione: et fornicatione: quod in oblationibus volebant paupes sanctorum qui erant hierosolymis sustentari: ut eis carnalia misericordia eorum fieret picipes. Barnabas vero et Paulus cum sociis suis quod oblationes eorum accipientes hierosolymam deferebant sacerdotes sibi: quod hostias suscipiant ad altare domini consecrandas prout: quod dona deuotiois eorum sacrificia quod per eis oraret attulerunt. Atrium et positum in locum vulgi et sacerdotum: illa divisione significat: quod carnales in ecclesia nunquam icipientes ab arce pfectorum non sorte electi: sed meritorum quantitate fecerunt. Carnales enim sufficere sibi creditur si fidem spe charitatem et operum iudiciam habeant. Perfecti super hec oia vero pfecti cado laborant pauperibus oia sua tribuunt: vigilus: ieunius: hymnis: cantibus spiritualibus et sacris locutionibus operantur. psecutiones pericula ppter iusticiam tolerant: et cetera quod se paulus fecerit: se gloriat: prompta metis deuotio exequitur. Unde sequitur: edificavit atrium interiorum tribus lapidum regem. a Tempore uno ordine lignorum cedri. Unus ordinis lignorum cedri bona est opatio sine corruptione simulationis exhibita: sine cuius adlectio fides spes et charitas ve-

ra esse non potest: ligna enim cedri ppter odoris gram et iputribus nature potentiam: pseueratiam et famam pie actionis designant. Sicut ad hunc atrium vniuersi concordant electi: quod fidei spe charitate et opere deo placere appetunt: hunc alta meritorum gra trascendunt pfecti: cum in tanto virtutum culmine pfecti ut dicere auditoribus possint. Imitatores mei estote sicut et ego christi: et nescitis quoniam angelos iudicabimur: qd tomagis secularia. b Tempore est mensis Octauus. Be. Queritur quod dicatur domus domini in mense octauo pfecta in oī ope suo: et in vniuersis utensilibus cum in sequentibus legat mense septimo dedicationem ei et cōpletam. Nec credibile est quod se pte annis templum edificas salomon: octauo mense anni octauo pfecterit. vel usque ad septimum anni noni mensem dedicationem pfecti distulerit. Unde potius verisimile videtur domum septem annis et se pte mensibus edificata: ita ut eodem mense septimo dedicatio sit celebrata: et die vigesimo tertio ipsius mensis in Paralipon. Salomon dimiserit populum in tabernacula sua: sicut post vnu septimanā adueniente mense octauo pfecta sit domus domini operibus usque vniuersis: et ipsa dedicatio pfectus completa. Nisi forte putandum est post dedicatum templum aliquod utensilium in ministeria eius additum fuisse usque ad ingressum octaui mensis accelerata rege: ut oī mense septimo quod erat totus solenis templum dedicaret et ita vera reperias utrum templum usque octauo mense in oī ope suo et vniuersibus perfectum et ipsum septimo mense dedicatum fuisse. Quod autem in octauo anno: et octauo eius mense perfecta est domus in oī ope suo ad futurū seculū dicere pfecterit: quod ad tanquam pfectionem ecclesia pueniret. ut quod ei amplius addatur iuenerit non possit. Tunc enim Christus ostendit nobis pfectum et sufficiet nobis. Dies autem iudicij octonario numero typice pfectus: quod hunc seculum quod agitur septem diebus sequitur. Unde dauid psalmus per octauam intulit ut quod per metu iudicij cōstat dices: Domine ne in furore tuo arguas me neque in ira tua corripias me. c Tempore edificatus est annus annis. Quia ecclesia tota hunc seculi tempore quod septem diebus circumfuit peragit: ex electis pstruit aiabus: et in fine seculi subcrementum ad finem perducit: vel ob significationem gratiae spiritus per quam ecclesia solus ut sit ecclesia percipit: quia sine donis spiritus nemo fidelis efficit: vel fidem seruare. vel merito fidelis ad coronam iusticie potest peruenire.

Nico. De lyra

* a Tempore quarti. Hic agitur de psumatione operis cum dominus anno quartus. s. regni salomonis: ut dictum est. b Tempore in anno vnde s. regni eius. Hunc bul. aliquod corrigunt elul dices: eo quod vnde mensis apud hebreos sic nota est: sicut hec correctio est magis corrumpit: quod ille mensis quod apud hebreos vocatur elul est sextus mensis, usque septembris. Iste autem in quod pfecta est domus est mensis octauus: ut pfectus in lira et corripit pfectus septimo. s. thecri quod october apud nos dominus et pfectus octauo nouembri. s. apud nos: apud hebreos autem vocatur coiter mare suum. in hunc autem loco vocatur bulvel bol. ubi alias coiter hunc ebullit quod significat marcorum: quia ista tpe terrenascetia marcescunt et folia de arboribus cadunt et incipiunt putrefieri.

Glo.ordi. III

Regum

La. VII

Nico.delyra

Domū autē **La. VII**
suā r̄. a **A**bulieris
vidue. Ecclesie sc̄ p̄tis
p̄ qua christus vir suus morte gusta-
rare surrexit: r̄ in celos ascendens
peregrinat̄ reliquit in terris: culus
filij sunt predicatorēs: r̄ oēs fideles.
Domū vñ. Pro p̄ibus tuis nati sunt ti. si.
Qui cum venisset. Quia do-
ctor strenu⁹ illis cōmittit dei verbūz
q̄ pie suscipiunt r̄ p̄seuerant̄ custodi-
unt: r̄ alijs p̄dicando latius diffama-
re que didicerint satagūt. Es enim
est valde durable et sonorum.

Fecit oē opus

Nico.delyra

Divisio **D**omū autē **La. VII**
hic p̄nter agit de edifica-
tione domoꝝ regaliū r̄ pmo
de hmōi edificiis agitur. Sc̄do ad de-
scribendū aliq̄ utensilia dom⁹ dñi no-
tabilia scripture reuertit̄ ibi: **H**isit
quoḡ rex. Cīca p̄mū sc̄dūm q̄ fm̄
doctores n̄ros salomoꝝ fecit tria edi-
cia. Unū p̄ habitatiōe sua: aliud pro
habitatiōe vxoris sue. s. filie pharaon-
nis. Et tertū qđ vocabat dom⁹ salo-
mus libani eo qđ circa illud edificiū
erāt viridaria arboribus cōsita. De
pm̄o vero edificio parū loquitur scri-
ptura r̄ h̄ forte q̄ erat d̄ p̄simili ope
ficut r̄ dom⁹ salt⁹ libani: q̄ hic descri-
bit satis diffuse: vt videbit. h̄ tñ ex-
cepto q̄ in domo saltus libani erant
due māsiones: vna inferior r̄ altera
superior: sic est in palatio regis Par-
sius. In habitatiōe inferiori p̄serua-
bant vnguenta r̄ pigmenta et aro-
mata r̄ hmōi: ppter qđ parietes erāt
de lapidib⁹ vt talia possent ibi meli⁹
cōseruari. In supiori v̄o ponebant
arma: vñ vocabat armamētariuz: et
erāt tota de lignis in parietib⁹ r̄ col-
ūnūs. r̄ i vtracq̄ māsione erāt tres or-
dines colūnarum: r̄ in qlibet ordine
erāt. xv. colūne. s. xlvi. in vniuerso. et
erāt isti ordines fm̄ lōgitudinē dom⁹
ita qđ erāt ibi q̄ttor deambulatoria
duo inter colūnas r̄ vñū inter colū-
nas r̄ parietē in vno latere: r̄ aliud
iter colūnas r̄ parietē in alio latere
p̄ modū aī p̄ncipiū hui⁹ capituli figu-
ratū q̄ttū ad frontē dom⁹. Pauime-
tū aut̄ ei⁹ figurat̄ in pagina sequēti
r̄ desup tectū planū: q̄r̄ sic siebant in
terra illa: r̄ in circūlū murus cū pug-
naculis p̄ q̄ trāsibāt stūlicidia p̄p̄ci-
enda extra aquā pluuialē. sup deam-
bulatoria vero erāt trabes arcuales
laq̄ati tabulis cedrinis. r̄ fm̄ h̄ expo-
nat̄ l̄fa cū dr̄: a **D**omū autē su-
am edi-salo.trede.ānis: r̄ loqui-
tur de istis trib⁹ edificiis q̄ oīa erant
salomōis: q̄uis eēt diuersis v̄ib⁹
applicata: vt dictū ē. Et ppter h̄ ma-
ius t̄p̄is apposuit salomonī in edifi-
catiōe istarū domoꝝ q̄ in edificatiōe
dom⁹ dñi: q̄ ad edificationē domus
dñi erant multe expense p̄parate p̄
regē dāuid: vt ptz. i. Paral. Itēz q̄
ppls erat maḡ deuot⁹ r̄ intent⁹ ad
edificationē dom⁹ dñi. Cōsequēter
in speciali describit mensurā domus
salt⁹ libani in longitudine latitudine
r̄ altitudine: vt ptz l̄fa ex dictis. hoc
excepto q̄ altitudo hic accipit fm̄ ali-
quos v̄ib⁹ ad māsionē sc̄dam tantū.
fm̄ alios

Omnū aut̄ suā **Ca. VII**
edificauit salomoꝝ trede-
cim ānis: r̄ ad p̄fectū v̄-
q̄ pdixit. Edificauit q̄
a **T**q̄ de lignis libani montis edificata est.
domū salt⁹ libani cētū cubitor̄ lō-
gitudinē: r̄ qn̄q̄inta cubitor̄ lati-
tudinē: r̄ triginta cubitor̄ altitu-
dinis: r̄ quattuor deambulatoria
inter columnas cedrinas. Ligna
q̄ppe cedria exciderat i columnas: r̄
tabulatis cedrinis vestiuit totam
camerā: q̄ q̄dragintaq̄n̄q̄ columnis
sustentabat. Unus autē ordo
a **T** r̄ ita erāt tres ordines p̄ mediū dom⁹: ac
habebat columnas q̄ndecim cōn-
per hec quattuor deambulatoria iter parietes
r̄ medias columnas.
tra se inuicē positas: r̄ e regione se
respicientes equali spacio inter co-
lūnas: r̄ sup columnas q̄drangula-
ta ligna in cunctis eq̄lia. Et porti
cū colūnarum fecit qn̄q̄inta cubi-
tor̄ lōgitudinē: r̄ triginta cubito-
rū latitudinē: r̄ alterā porticū in
facie maioris porticus: r̄ columnas e
r̄ epistylia sup columnas fecit. Por-
ticū q̄ solij in q̄ tribunal ē fecit: et
texit lignis cedrinis a paumento
v̄ib⁹ ad sumitatez: r̄ domūcula in
q̄ sedereb̄ ad iudicandū erat i me-
dia porticū simili ope. Domū q̄ b
fecit filiē pharaonis quā vrorem
durerat salomon tali ope quali et
hanc porticū. **O**ia lapidib⁹ p̄cio-
sis q̄ ad normā q̄ndā atq̄ mensu-
rā tam intrinsec⁹ q̄ extrinsec⁹ serrati
erant a fundamēto v̄ib⁹ ad summi-
tatem parietū: et intrinsecus v̄ib⁹
ad atrū maius. Fundamēta autē
de lapidib⁹ p̄ciosis/lapidibus ma-
gnis decē siue octo cubitorū: r̄ de
super lapides p̄ciosi eq̄lis mensu-
re secti erant: siliterq̄ de cedro. Et
at atrū mai⁹ rotundū triū ordinum:
de lapidib⁹ sectis et vñi⁹ ordinis
de dolata cedro necnon r̄ in atrio
dom⁹ dñi iterori: r̄ in porticu do-
mus. **H**isit q̄ rex salomoꝝ et tulit
a **T**yrus artifex q̄ assumpsit salomon ad-
iutorem operis sui electos de gentibus predi-
catores significat.
a h̄irā de tyro filiū mulier̄ vidue de
tribu neptalim patre tyro/artifi-
cem erarium et plenum sapientia
intelligentia et doctrina ad faci-
bendū omne opus ex ere. Qui
cum venisset ad regē salomonem

fm̄ alios vero v̄ib⁹ ad tectum domus.
b **E**t sup columnas q̄dran.ligna.
ad portādū tecta. Cōsequēter describit
dispositionē porticus erisētis ante do-
mū p̄ habitatione reg⁹ cum dr̄: c **E**t
porticum col. fecit qn̄.cubi.lon.i.
fm̄ mēsurā latitudinē dom⁹: r̄ er h̄ p̄z
q̄ ista dom⁹ erat similis i latitudine do-
mū libani. Ante v̄o porticū istam
magnum erāt due alie portic⁹ minore:
vna iuxta aliam in lōgitudinē maioris
portic⁹: r̄ in vna teneban̄ indicia com-
munia. In alia v̄o erat thron⁹ salomo-
nis: in quo sedebat qn̄ volebat eē in di-
uitiis r̄ delitiis. r̄ h̄ est qđ dr̄: d **E**t
alteraz por. in fa.ma.por. Hec est
illa portic⁹ in q̄ erant indicia communia.
e **E**t columnas. q̄bus clandebeantur
porticus. f **E**t epistylia. i. capitelū
q̄ erāt sup columnas ad decorē. g **E**t
domūcula. i. thron⁹ salomonis mira-
bili opere fact⁹: vt h̄. j. r. ca. Cōsequē-
ter delcēdit scripture ad describendum
domū regine cuž dr̄: h **E**t Domū qđ
fecit. p̄ha. quā vro. du. sa. ta. ope
qli r̄ h̄ac porticum: nō q̄tuſ ad h̄ q̄
clauderet columnis: s. q̄ parietes erant
de p̄simili materia cuž muro q̄ erat sub
columnis portic⁹: q̄ columnē ille claudētēs
portic⁹ nō descendebat v̄ib⁹ ad terram
sed erāt posite sup murū habentem ali-
quā magnitudinē: nō magnā: r̄ h̄ est
qd̄ dicitur: i **O**ia lapidibus pre-
ciosis qui ad normā quādā atq̄
mensuraz tā intrinsecus q̄ v̄o. be-
b̄ei dicunt: Ponderosis v̄ib⁹ ad atrū
mai⁹. istud atrū nō erat atrū domus
dñi: sed domus regie. p̄terea subditur
postea: k **E**t atrū mai⁹ rotundū.
atriū em domus dñi quadratū
erat: vt dictum est ca. p̄ce. l **H**isit
quoq̄ rex sa. r̄ tu. h̄irā de tyro fi-
liū mulieris r̄. **H**isit reuertit scriptu-
ra ad describendū aliqua utensilia do-
mus domini: r̄ p̄mo describit duo nota-
bles columnē. sc̄do mare enēū ibi: fecit
quoq̄ mare. tertio luteres ibi: Et fecit
bases: quarto plura vasa alia ad tēpluz
pertinentia ibi: fecit quoq̄ hiram. Cr-
ca primū describitur artifex istoz cuž di-
citur: **H**isit quoq̄ rex salomoꝝ et
tulit hiram de tyro filium mulle-
ris r̄. tulit: h̄ ē: adduxit: r̄ fuit iste alio
a rege hiram eiusdē tñ noīs. nō est em̄
verisile q̄ rex tyri esset artifex in talib⁹.

* **E**t finit duas
Amorit. a **D**omū autē suam
edi. sa. r̄. Per quā significat fidelis
aīa in q̄ ver salomon iēsus xps p̄ graſ
delectabilis reget. Prouerb. viii. d.
Velit me eē cū filiis hoīz. In domo
v̄o salomōis q̄ttuoꝝ erant deambulatoria:
q̄ in aīa fidelis significat p̄cessus fm̄
quattuor virtutum cardinaliū opera.
b **D**omū q̄ fecit si. phara. quā
vrox̄ du. ideo p̄ ipsam significat q̄li-
bet persona xpo p̄ iegritatē fidei despōsa-
ta. ii. Cor. xi. a. Despondi vos vñi vro
virginē castā exhibere xpo. **D**omū autē
h̄irā v̄oꝝ ē solitudo lectiōis r̄ orōnis
Osee. ii. c. Dūc eam in solitudinē r̄ lo-
quar ad cor ei⁹ r̄ canet. s. in orōne r̄ le-
ctiōe. l **E**t tulit h̄irā de ty. Per
h̄irā q̄ fuit ḡtis et artifex sapia plen⁹:
significat q̄libet l̄fatus ad fidem xpi de-
gentilitate vocat⁹: tales fuerūt Diony-
sius ariopagita r̄ ali⁹ plures quoū vi-
ta r̄ doctrina ec. lie dom⁹ est edificata.

* **E**t finit duas

a **F**ecit om̄e op̄ ei. Quia sancti doctores dū ministro verbi fidelit̄ inistūt̄: opus dei operant̄: q̄ loquēdo foris viā veritat̄ aperiūt̄ illis q̄s ip̄e int̄ illustrādo ad vitā pordia uit eternā. vñ: Ego plātaui appollo rigauit̄ dñs iure. dedit.

b **E**t finxit. **B**ed. Colūna aī fōres tēpli decē et octo cubi

ties alta ē: cū p̄dicator palā cūc̄ insinuāt̄ non n̄fī p̄ fidē et ōga iusticie nos ad supne vite gaudia posse guenire. Non men q̄s ielu apud grecos ab h̄ numero incipit. Prima em̄ l̄a hui⁹ noīs decē: sc̄da octo significat. Et apte decē et octo cubitis alte sūt̄ colūna dom⁹ dei: q̄ doctores sci ad h̄ bñ viuēdo tendunt: vt cōdito: ē suū facie ad faciem videre mereant̄. neq; enī aliqd̄ vltra querendū: cū ad eū q̄ est sup̄ oīa quenerit. De quib⁹ paul⁹: iacob⁹: cephas et iohānes qui videban̄ colūna esse et c̄. Quibus verbis exponere videt̄ mysteriū colūnāz materialiū: et qd̄. s. figurarūt̄ et q̄re due sūt̄: ap̄los em̄ et cūctos doctores significat: fortes fide et ope et erectos cōtemplatiōe. Due aut̄ sunt vt p̄putiū et circūcisionē p̄dicādo in eccliam introductāt̄. Stabat̄ i portici aī fōres tēpli: et ingressuz illi⁹ suo decole vtraq; p̄te ornabāt. Ostiū aut̄ tēpli dñs ē. q̄ ait: Nemo venit ad patrē nisi p̄ me. Et alī

b: Ego suz ostiū et c̄. qd̄. s. ostiū colūne ab vtrāq; latere posite circūstāt̄: cū m̄stri sermonis vtrāq; pplo introtū celi ostēdūt̄: vt siue a luce sc̄ie legali: vel ex rigore gentilitat̄: ad fidē euāge liū q̄s venerit: habeat eos paratos q̄ sibi iter salut̄. Vbo ministrēt̄ et exēplo. Al q̄ de his colūnās in Paral. sc̄ptū ē: Ipsas colūnās posuit in vestibulo tēpli: vñā a dext̄ et alterā a sinistr̄: iō facte sūt̄ due colūne: et ita disposite vt nobis i p̄sp̄er et in aduersis i gressū patrie celest̄ aī ocl̄os mēl̄ habēdū esse doceat̄. Hinc paulus colūna dom⁹ dñi nos p̄ arma iusticie a dext̄ et a sinistr̄ municiēdos esse suis suorūq; hortat̄ exēplis vt nec p̄sp̄er delectati: nec fracti asperl̄ et recta via q̄ ad pro

B missaz patriā gradimur vlla in pte declinem⁹. c **D**ecē et octo cubi. Ter em̄ seni decē et octo faciūt̄. tria. s. ad fidē p̄tinēt̄: ppter trinitatē: s̄ ad opationē q̄r̄ sex dieb⁹ fact⁹ ē mūdū. tria et sex multiplicant̄: cū iust̄ ex fide vinit̄ et cognitiōe pie si dei cumulat executiōe bone actiōis. d **E**t linea duodecim. **B**ed. Norma apl̄ice institutionis ambit colūna vtrāq; cū doctor iudeis vel gētib⁹ p̄dicare missus: ea tm̄ facere curat et docere: q̄ p̄ ap̄los accepit et didicit ecclia. Nā q̄ alī docere vñere v̄l̄ p̄dicare voluerit̄: et apl̄ica d̄creta lgn̄ere v̄l̄ p̄ libitu suo noua statuere: nō ē colūna in tēplo dei: q̄r̄ dū apl̄ica insti tutā seq̄ p̄tenit̄: vel exilitate inertiē: vel elatiōis grossitudine duodeci cubitorū linee nō p̄uenit̄. e **D**uo q̄z capi. et c̄. **B**e. Capita colūnāz i. sup̄ma p̄s eoz p̄cordia sūt̄ doctorū q̄z deo deuotis cogitatiōib⁹ s̄i capite mēbra ita ipsoz oga dirigunt̄ et vbo. Duo aut̄ capitella capitibus superposita duo sunt et stamenta: quoz meditationi et obseruationi doctores et aīo subdūt̄ et corpē. Un vtrūq; capitellū qnq; cubitos altitudis h̄z: q̄z qnq; libris sc̄ptura mosaice legis comp̄hēd̄is. qnq; etiā seculi etates tota veteri testamēti series cōplexa est. nouū vbo testamentū nō aliud p̄dicat̄ q̄z q̄ moyses p̄dicādo p̄ h̄ predicat̄ et p̄phete. Un: Si crederet̄ moysi: crederet̄ et mihi. Cū & admirabili diuīe opatiōis p̄cordia et noui grā testamēti i velamē erat veteris p̄dita. et nūc sacramēta veteris p̄ lucem noui sunt reuelata: q̄si capitellū vtrūq; colūna. qnq; cubit̄ altū ē: q̄ manifestū ē p̄ i veteri cui⁹ sacramēta in qnq; etatibus sunt pleni⁹ cōprehēsae: euāgeline p̄fectiōis est insita grā.

f **S**eptena vñū retia. Hoc in Paral. ita scriptum est: Necnō et q̄si catenulas i oraclo: et supposuit eas capitib⁹ colūnāz. Sp̄es enī catenaz et sūtudo retis i capitellis: varietas ē specialiū p̄tutū in sc̄tis. vñ: Astitit regia a de. i ve. de. i. in vestitu fulgide dilectionis circūdata varietate diūsorū charismati. Uel multiplex et extio catenaz et reti expāsio: multipharias electoz p̄sonas insinuat̄: q̄ cū v̄bis p̄dicatoroz fidelis obediēdo adherent̄: q̄si colūnāz capitib⁹ suppositi retis et catenule miraculuz sue cōnexiōis cūc̄ spectatib⁹ v̄bēt̄. De em̄ catene miro sibyūnicē sūt̄ ope extet̄: q̄z mirabilis grā sp̄us actuē est: vt vita fidelium locis t̄pib⁹ gradu cōditōe sexu et etate mltū secreta vna fide et dilectione sit p̄iuncta. Septenario spirali⁹ grā signat̄. Un q̄ sūt̄ septē sp̄us dei missi in oēm terram:

G qd̄ Elaias

* a **E**t finxit duas colūnas ereas. Iz enī mltas alias fecerit iste. tñ due specialiē describūt̄: q̄r̄ erāt̄ valde notables i magnitudine et operis subtilitate. habebat em̄ q̄libet. xxxv. cubitos altitudis. vt habet̄. iij. et q̄libet habebat quatuor: partes: videlicet basem inferi⁹ et desup̄ stipitem: et in superiori parte stipitis caput: et desup̄ capitelū. lōgitudo vbo stipit̄ erat. xviii. cubi. et lōgitudo capit̄ q̄tuor: et lōgitudo capitelli quinq; vt habet̄ hic in littera.

De mensura aut̄ basis non fit mentio. sed ex dictis sequit̄ q̄ ascendebat in altū per octo cubitos: quia sic habetur xxxv. cubiti longitudinis totius columne. et ex dictis pater littera vñq; ibi:

b **E**t linea duodecim cubitorū t̄. q̄r̄ quelibet p̄ se sumpta tantū habebat in circūitu: vt p̄t̄ Diere. vlti. e. vbi dicit̄ sic: Decem et octo cubiti altitudinis erant in columnā vna: et funiculus duodecim cubi. circūbat eā. et ideo male dicunt illi qui dicunt q̄ quelibet per se sumpta habebat tm̄. vi. cubi. in circūtu. c **D**uo quoq; capitella. Hic p̄sequenter dūmīs dispositiōe basis et stipitis agit̄ de dispositiōe capitellorū et capitum que erāt̄ subtiliora. Ad cui⁹ intellectum p̄siderandum q̄ capita ista rūm̄ columnaz in parte superiori dilatabant̄ ad modū floris liliū: et capitella ponebant̄ super stipitez quasi in medio illius dilatationis existentem: et inferior pars capitelli aptabatur illi stipiti: et post aliquā elevationem erat q̄dam dilatatio in circūitu capitelli p̄ modū cuiusdam circuli supereminentis: et super illū circulum erant centum malograna ta quasi superposita p̄ circūtū: et centum alia malograna ta circulo illo quasi dependentia ex eo. Super istum autem circulum et malograna ta erat quedam eleuatio strictior ascendens quasi p̄p̄ mediū altitudinis capitelli. et diuidebat̄ in portioes septem per lineas intermedias seu circulos graciles: et quelibet portio erat p̄forata in circūitu subtiliter p̄ varias figuraz: sicut solet fieri in ostijs laterinarum erarū: et quia capitella et columnæ erant interi⁹ cōcaue: ideo lumen transiens per illa foramina circūquaq; ostendebat pulchritudinē illi⁹ operis. Su per istas autem septem portiones que in littera vocantur reticula et catene: eo q̄ in retibus et catenis apparēt̄ talia foramina et intricaciones: prope medium capitelli erat alia dilatatio circularis per modū circuli omnino similis predicti: et ibi erant centum malograna ta supposita: et totidem supposita: et desup̄ septem portiones distincte p̄forate sicut et predicti: s̄ erāt̄ strictiores: quia capitellū in ascendendo restringebatur. et in summitate capitelli erat opus simile florii liliū. Ad capiendum autē imaginem istorum facilius posui quandā figuram in columna quarta sequenti: t̄uis nō possit in plano p̄fecte figurari s̄z opoz̄ tet residū p̄ imaginationē suppleri. Predic̄t̄ igit̄ adaptet̄ l̄a q̄ valde ē intricata et p̄fusa posita. **D**uo q̄z capitella fecit. s. cuilibet colūne vñū. d **F**usilia ex ere. Quia totū opus colūnāz et capitelloz erat factū p̄ fusurā et nō p̄ martelloz p̄cussu ram. e **Q**uinq; cubitorū alti. capitellū vñū. Cōputato ope liliū q̄d̄ erat desup̄. f **E**t q̄si i modū retis t̄. Quia p̄p̄ foramina p̄dicta dicebat̄ op̄ reticulatū et cōcatenatū mō p̄dicto. g **S**eptena vñū retiāla t̄. Cōfusus h̄ accipit̄ p̄ ordie sic **E**ro. xxvij. In primo versu erat lapis sardius t̄. Ex dicti aut̄ p̄t̄ q̄ ibi erāt̄ duo ordīes retiāculoz. vñ sup̄ malogra nata sup̄iora. et ali⁹ sup̄ malograna ta inferiora. et in q̄libz ordīe

* erant septē

Doraliter

* a **E**t finxit duas co. t̄. Inter mltas vasa q̄ fecit hiram p̄ tēplo salomōis tria fuerūt̄ notabilia: sc̄z due columnæ mirabiles: mare eneū et luteres. Per colūnas intelligit̄ doctrīa doctōrū ecclie p̄ quā fides defendit̄ et roboraet̄ et fideles de moribus instruunt̄: p̄p̄ qd̄ vna colūnarū vocata fuit iachim. i. firmitas p̄p̄ fidei roborationē. alia vbo booz. i. fortitudo: q̄r̄ doctrīa morū fortificat̄ et tra passionū impullum. Dare eneū in q̄ lauabāt̄ sacerdotes q̄n̄ debebāt̄ ministrare in altari: signat̄ verā confessionē qua sacerdotes noue legis accedētes ad altare debent lauari. Per luteres autē in quib⁹ lauabāt̄ carnes hostiarum offerende in altari holocaustorum: significantur lachryme contritionis et deuotionis quibus anime lote preparant̄ vt domīno sanctū sacrificiū offerat̄. **P**s. l. d. Sacrificiū deo sp̄us cōtribut̄ co: cōtritū et hūiliatū de nō despicias.

Glo.ordi. III Regum

Esa.ii.2 qd̄ Esaias agit explicat dicens: Et requeſet ſup eū ſpūs dñi: ſpiri-
tū ſapiētie & intelligentie: ſpūs pſolatiōis & forti. **T**er. Septe-
na verſuū retiacula erāt in capitello vtroqz: qz p̄rē vtriusqz te-
ſtamēti p̄ grām vnl ſpūs ſeptiſormis vt eēt electi acceperunt.

Dſ.83.b **E**t duos or. **Beda.** videt malogranata facta eē i circū-
tu capitelloz a pte iſeriori: & ex ip̄is ma-
logranatis oriri retiacula qbus capitel-
la ex pte aliq tegerent: ſignaf p̄tutes
ex p̄tutib nascunt: & ſcī ambulat d
p̄tute in p̄tute. **Beda.** Duo ordines
erant retiaculorū in gyro capitelli. ſed
vterorū ordo ſeptēplici verſuū currebat
ordine/donec circumacto capitello in ſe-
lpm qsi ſacto cirkulo rediret: qz ſez deuz
ex toto corde: & p̄imū ſicut nos dilige-
re p̄cipimur: ſed vterorū ordo ſeptē habz
verſuū retiacula: qz nec de nec p̄imū ſine ſpirituali gratia diligit. **Heridica** eī
ſentētia dr: Charitas dei diſfusa ē i cor-
dibus noſtris p ſpiritū ſanctū. **S**ilt aut
& p̄imi: qz vna ſine altera eſſe nō pōt.
Facta ſūt retiacula hec vt tegerent capi-
tella. i. vndiqz i gyro circūdarēt: qz ois
ſcriptura ſancta cū recte intelligentiſ: grām
p omnia charitatis ſonat & pacis. **Capi-**
tella em volumina diuina: retiacula ſūt
vincula mutue dilectiōis. **E**t retiaculū te-
gūt capitella cū ſacra eloqua dono chari-
tatib vndiqz veſtita. **N**ā & in eis q
in ſcripturā nō itelligim̄ charitas lateret: &
i eis q itelligim̄ late patz. **b** **E**t te-
gerēt capi. **Beda.** Cū dictū ſit d retia-
culis vt tegerēt capitella q erāt ſup ſummitate malogranatorū: vi-
deſ iuxta ordinē ip̄i opis: qz malogranata facta fuerūt i circū-
tu capitelloz a pte iſeriori: & ex eisdē malogranat̄ orientē re-
tiacula qb̄ capitella ex pte aliq tegerent. **P**atetqz mysteriū q
retiacula ſup ſummitate fuerūt malogranatorū annexa: q ad vna pe-
ne ſignificationē pſonaz vel p̄tutū p̄tinēt. **S**icim em p̄tutes de
p̄tutib nasci: & ſcī ambulare de p̄tute i p̄tute: donec videat
deus i ſion: qua p̄tute nulla pōt maior adiri. **N**ō tribulatio pa-
tentia opera: patiētia p̄bationē: p̄batio vō ſpem. **I**n ip̄o etiā
electoz collegio inuicē ſibi ſuccedūt pſone iuſtoz: & mōres an-
teceſoz gaudēt adherere veſtigis eoz dictis vel ſcriptis mu-
niti ne in errorē labant. **R**etiacula ergo ſūt ſup ſummitate malo-
granatorū appoſita: cū p̄co dia charitat̄ pfectis ſunt ſupadiecta
opibus: & vtroqz p̄tutis itinere opatiōe. s. et charitate ſanctorū
vita clareſcit: qsi cirkulo malogranatorū in capitellis colōne cō-
catenatio retiaculoz ſupaddita cōmittat. **E**t qm̄ omnia p̄tutum
dona p̄ſentū ad eternā remunerationē que p̄ euāgeliū eſt nob̄
pmissa & ministrata reſpiciūt: apte ſubīngi: **C**apitella aut que
erāt ſup capita colūnaz **T**c. **c** **A**halogranatorū. Que vno
foris cortice multa inter grana circūdarēt: ſicut ecclia vno ſidei
mūnime inuera electoz agmina icludit: pōt etiaz cuiusqz iu-
ſti vita moresqz ſignari: q velut plurima vno cortice grana com-
pleteſ: multa cogitationū p̄tutū ſigna ne deſluat firma ſidei
& hūilitatis vallat cuſtodia. **B**ene aut capita colūnaz malo-
granatis erāt in gyro circūdata: qz ſancti doctores vō ſidelū vitā
ad memorā reuocāt: eoꝝ exemplis actus ſuos & ſermones vni-
dīqz muniūt: ne ſi aliter vixerint/errēt. **S**icut q retiaculoz con-
nexio vnitatez fideliū ſignat in vinculo pacis: ita malogranata
ipam inſinuāt vnitate: que innūeros populos vna ſidei regula
cohibet. **V**el retiaculoz cōcatenatio maniſtā fideliū p̄cordiaz
moſtrat. **A**halogranatorū vō ſoſtio internas animi p̄tutes: q
ad alijs videri nequeūt patiētia. s. humilitatē/beniguitatez **T**c.
& quāli pulcherrima foris ſpecies pomoꝝ apparet: ſed clauſa i-
tus granoꝝ copia nō apparet: cū ſanctoz opatio palā oſtendit:
ſed q intus eſt ſidei ſpezi & dilectiōis: ceterorūqz animi bonorū
gratia nō cernit. **d** **Q**ualis ope liliū. **Beda.** Per lilia cla-
ritas ſupne patrie & imortalitatis florib̄ redolens padifi deſ/
gnat amenitas. **P**er q̄tuor vō cubitos euāgelicus ſermo q in
troitū eterne beatitudinē p̄mittit: & iter pueniēdi oſtēdit. **C**uz
& ſcī doctores pmissa nobis lumina regni celeſtis i q̄tuor: euā-
gelij lib:is oſtēdit: qsi capita colūnaz opus in ſe liliū q̄tuor cu-
bitoz exhibet. **N**bi notādū iuxta lſam: qz cū opus liliū in capitel-
lis q̄tuor cubitoꝝ eſſe memorat: neqz addit latitudinis vel al-
titudinis: lectoris iudicio: vtrū in altitudine: an in altitudine in-
telligi debeat relictū eſt. **C**ōſtat aut q colūna quā duodecim cu-
bitoz reſtis ambiebat: q̄tuor cubitos habebat in grossitudine.

Mota

tiacula in capitello vno: et ſepte-
na retiacula in capitello altero.

a **E**t p̄fecit colūnas: & duos ordi-
nes p̄ circūtu retiaculorū ſingu-
loꝝ vt tegerēt capitella q erāt ſu-
per ſummitate malogranatorū. **E**o-
dē modo fecit & capitello ſecun-
do. **C**apitella autē q erāt ſup ca-
pita colūnaz qsi opere liliū fabri-
cata: erant in porticu cubitoꝝ q̄t
ſtuor: & rursuz alia capitella in ſu-
rā colūnē p̄tra retiacula. **M**a-
logranatorū aut ducenti ordines
erāt in circūtu capitelli ſecundi. **s**

ficiā ſu dī ſcribūt. **E**t rursu alia capitella **T**c. **J**uxta mēſurā colūne ſi-
unt capitella desup: cū ſancti doctores /imo omnes iuſti doctoz
veſtigia ſequentes premia fuſcipiunt eterne retributiōis ſim
merita opationis. **S**up retiacula qz ſiunt eadē capitella: quia
luxta modū dilectionis qua ſibi in hac vita ſancta fraternitas
copulat: ſupernoꝝ qz ciuiū ſocietati in pſentia ſui creatori cō-
iūgef. **S**z q illa ſocietas vtriusqz populi fidelibus tribuit: re-
cte ſubiugit: **g** **A**halogranatorū. In malogranato to-
tā ſignificat eccliam. **C**etenarius vō q pmissus traſit ad depe-
rā: beatitudinē eternā. Duplicat hic numer⁹ malogranatorū
in circūtu capitelli ſecundi: vt ſignificet q vtriusqz testamenti
populus in christo ſit adunādus: & ad eternā introduceđus co-
ronā. **N**ō em longe erant a terra: ſed quāli cubitos due-
t̄ trahētes rhete pſicū. Per ducētos ei cubitos rhete plenū
magnis pſicibus diſcipuli ad dominū trahunt effectum ſue re-

Nico. de lyra

Surreciōis

* erant septem portiones perforate que retiacula dicuntur:
& hoc eſt quod dicit: **S**eptena verſuum retiacula: id eſt
ſeptem retiacula erant in quolibet duoz ordinū dictoz. & idē
replicat dicens: **a** **E**t duos ordines per circūtu retiaculorū ſingulorū vt tegerent capitella que erant
ſuper ſummitate malogranatorū. quia ſeptem retiacula inferiora erant ſuper malogranata inferiora: & ſeptem alia
retiacula ſuperiora ſuper malogranata ſuperiora: vt dictū eſt.
b **C**apitella autē que erant ſuper capita colūnrum ſu-
mi quāli opere liliū fabricata. quia in ſummitate capitelli
colūne & ſimiliter in ſummitate capitelli ſuppoſiti erat opus ſu-
mile lilio: vt dictū eſt. **c** Erant in porticu. quia iſte colū-
ne fuerūt ſituate in porticu tēpli: vt poſtea clarius exp̄mitur:
d **C**ubitorū quattroꝝ hoc refert ad capita colūnarū:
q erant q̄tuor cubitoꝝ in altitudine: vt p̄dictū eſtit: & caput
colūne & capitelli ſimil ascēdebāt p noueꝝ cubitos. **e** **E**t
rurſum alia capitella **T**c. loquit de p̄dictis capitellis que
erant ſup capita columnarū. **f** **J**uxta mensurā colūne
cōtra retiacula. **A**halogranatorū **T**c. quia ſicut dictū eſt
p̄pē partē inferiorē capitelli erāt. c. malogranata ſuppoſita:
et. c. dependētia eis correspōdētia: & ſic vnl malogranata ſu-
poſitū: & vnl depēdēs/ei correspōdēs/faciebāt vnl ordinē: &
io erāt ibi. c. ordines malogranatorū: qz ibi erāt ducēta malogra-
nata. c. ſuppoſita: et. c. dependētia. & eodē mō in malogranat̄
ſupiorib̄ tales & tot erāt ordines: vt p̄z ex p̄dictis. & ſic erant
ibi. cc. ordines malogranatorū in vniuerso in vno capitello. iō
ſbdit: **g** **I**n circūtu capitelli ſecundi. vocat aut ſecun-
dū respectu capitelli colūne: cui erat ſuppoſitū: qd̄ quidā caput
dicat hic qdāmō capitelli. s. respectu ſtipitis colūne.

* **E**t ſtatuit

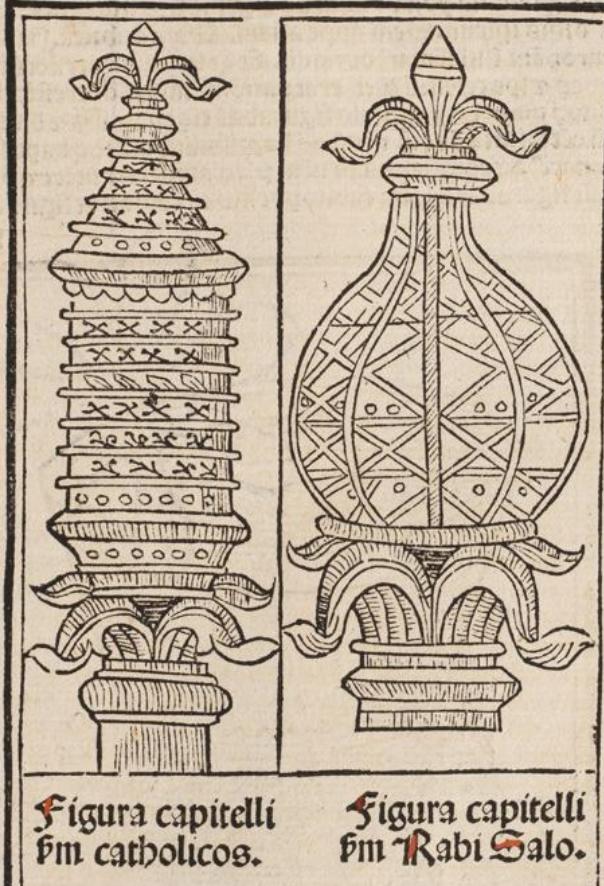
surrectōis iā i littore mōstratē: cū p̄dicatores iudeis & gentib⁹
vōbū fidei cōmittū: & vtriusq; p̄pli electos in vna bītudīs ar-
ce colligūt. a Colūnā dexterā. Dextera colūna doctores
p̄mitiue ecclie significat. sc̄da eos q̄ ad p̄dicādū gētib⁹ missi sūt.
Vel dextera significat eos q̄ vētuū carne dñm p̄phetādo p̄di-
gerūt. Sc̄da illos q̄ iā hūc venisse & mū-
dū redemisse testat. Sili vocabulo am-
be censem colūna. Una enim firmitas
altera in robore dr. vt vna fidei & opis
fortitudo cūctis inesse doctorib⁹ mon-
straref: & nr̄i t̄pis inertia tacite notare
tur: vbi se quidaꝝ doctores sacerdotes
& colūnas dom⁹ del videri & vocari vo-
lunt: cū nibil in se firme fidei ad cōtem-
nendas sc̄li pompas & desiderāda bo-
na inuisibilia nihil habeat roboris ad
corrīgēdos: nihil industrie saltē ad in-
tellīgēdos eoz quib⁹ plati sūt errores.
S fecit quoq;

Nico. de lyra

* a Et statuit duas colūnas
iuxta muros qui claudebāt latitudinē porticus: ita q̄ spaciuz qd̄
erat an ostia tēpli erat mediū inter istas duas colūnas. ideo sequit:
b Tūq; statuisset colūnā dexterā. l. in pte dextera porticus.
c Vocauit eā noīe iachin. qd̄ interptat firmitas. d Silr
erexit colūnā secūdā. l. in sinistra pte. e Et vocauit no. ei⁹
booz. qd̄ interptat fortitudo. & dicūt hebrei q̄ istas duas colum-
nas lignabāt firmitas & robur regni dñi. Letera patet ex dictis.
Huc aut̄ expositiōi vidēt alīq; strariari q̄ sunt soluēda. ii. Paral.
iii. d: Malogranata qz. xl. & retiacula duo. Hic aut̄ dr q̄ erant. cc.
ordies malogranatoꝝ: & retiacula septena i vno & septena in altero
capitello. Dicēdū q̄ trāslatio nra i bibliis nr̄is cōit corripta ē vicio
sc̄toꝝ. Or̄ tu ad p̄mū p̄p̄t silitudinē dictionū: q̄ vbi. ii. Paral. nra
trāslatio hz. xl. malogranata. In heb. h̄r. cccc. malogranata. q̄ p̄z ex h̄ qd̄
erat ibi. cc. ordies: et q̄libet ordo hebrei duo malogranata. & p̄p̄t h̄. i. i
istu. d: p̄ modū & recapitulatiōis. Et malogranata q̄dringēta i duob⁹
retiaculis: ita est in hebreo & in libris correctis nr̄is. Or̄ tum vō ad
sc̄dm dicēdū q̄ duo retiacula ibi accipiunt p̄ duob⁹ ordinib⁹ retia-
culoꝝ. in q̄libet tñ ordine erat. vii. retiacula: & sic nulla ē p̄trarietas
ad p̄cedētia. Ite Hiero. vlt. a. vbi fit mētio de istis colūnis dr: Et su-
erūt malogranata nonaginta & sex dependētia in. c. retiaculis. sc̄dm
p̄dicta hic erat. cc. malogranata depēdētia. silr de retiaculis dictū
est q̄ erat duo ordines retiaculoꝝ: & in q̄libet ordine septē retiacula
tñ. Or̄ tum ad p̄mū dicēdū q̄ colūne sicut p̄dictū est erat posite iu-
sta murū portic⁹ hinc & inde: ita q̄ capitellū iūgebāt parieti: vt di-
cē Ra. Sa. Et p̄p̄t hāc iūtūram alīq; malogranata nō poterāt videri
ab aspicientib⁹: & illa nō numerauit. Hieremias cū dicit q̄ erat no-
naginta set depēdētia: & loquīt de malogranatā vnius circūtū tñ: q̄
q̄tuor residua de. c. occultabāt mō p̄dicto: q̄ tñ s̄m vītate erat. c.
iō ibidē subdit Hiero. s̄m vītate hebraicā: Oia malogranata. c. sc̄z su-
per capitellū qd̄ ē intelligēdū d vno circulo malogranatoꝝ: & tot erat
in q̄libet alioꝝ triū circuloꝝ: vt p̄z ex supradicti: & sic erat. cc. malo-
granata depēdētia: q̄ duo circuli erat dependētia: vt p̄dictū est. Or̄ tu
ad sc̄dm de. c. retiacul. dicēdū: q̄ ibi trāslatio nra videſ corrupta: ne-
scio tñ q̄ vicio. In hebreo enim sic h̄r: Hiero. vlti. Fuerūt malo-
granata nonaginta sex dependētia. Oia malogranata. c. sc̄z sup capitellū:
ita q̄ de retiacul nō sit ibi mētio. P̄t tñ dici s̄m trāslationē nr̄az q̄
h̄ eēt bis septē retiacula vt dictū ē: tñ varie & m̄ltiplicēt erat p̄fora-
ta: ita q̄ talis varieras ad vnu cētenariū in alīq reducebat. Sc̄dm
tñ q̄ alīq doctores catholici & etiam hebrei alīq sentiūt de lōgitudinē
colūnaꝝ p̄dictaꝝ: dicētis q̄ q̄libet habebat in lōgitudinē decē & octo
cubitos tñ: cōputato etiā capitello s̄m q̄ text⁹. s̄. posit⁹ videſ dicere
cū dr: Et finxit duas colūnas ereas: decē & octo cubitoꝝ altitudinis
colūnaꝝ vna. Ad h̄ etiā inducit q̄ si altitudo cuiuslibet colūne ēt
xxx. cubitoꝝ. excederet p̄mū tabulatū tēpli: q̄ distabat a paūmeto
xxx. cubitoꝝ tñ: & ad illud qd̄. s̄. inducit ē de. ii. Paral. iii. d. vbi dici-
tur: An fore etiā tēpli duas colūnas q̄ trigita & q̄ng cubitos ha-
beant altitudinis: dicūt q̄ ibi altitudo vtriusq; colūna ponit. simul
iuncta: s̄ h̄ dictū videſe p̄tra text⁹ & iplicare p̄traditionē: q̄ s̄m
eos q̄libet habebat decē & octo cubitos altitudinis. Si ḡtingaf vtra
q̄ altitudo s̄lhabens. xxxvij. cubiti & nō. xxv. tñ. Itē in l̄ra dr exp̄
se q̄ capitellū habebat. v. cubitos altitudinis: quib⁹ remotis nō re-
manēt p̄ toto residuo colūne nisi. xij. cubiti lōgitudis. Itē dr in l̄ra
exp̄se q̄ linea. xij. cubitoꝝ ambiebat columnā vna: vt. s̄. declaratuz
est: ex quibus sequit q̄ linea mensurans longitudinē colūne capitel-
lo excepto n̄ excedebat linea n̄. t̄suratē grossicē ei⁹ nisi i vno cubito
tñ: & hec forma colūne ēt valde i decēs: tñ oēs doctores tā hebrai-
ci q̄ latini

ci q̄ latini dicūt q̄ ille collūne erat posite i porticu tēpli tñ ad
decorē: q̄ nō iuenit q̄ portarē aliqđ p̄od̄: Tū q̄ erat ita pa-
rietas portic⁹. Tū q̄ i supiori pte erat op̄ q̄si liliū vt p̄dictū ē
qd̄ nō ē op̄ dispositū ad aliqđ portādū: s̄ solū ad decorē: et iō
dicēdū sicut p̄r̄: q̄ q̄libet columnā erat altitudinis. xxxv. cu-
bitoꝝ. Ad illud quod obijciunt de textu
s̄. posito: Decē & octo cubitoꝝ altitudinis
colūnā vna. Dicēdū q̄ loquit de altitu-
dine stipitū: vt. s̄. dictū ē. Ad illud qd̄
inducit de p̄mo tabulato tēpli. Dicēdū
q̄ s̄m hebreos h̄ nullū ē incōueniēs: q̄
in pte tēpli anterioꝝ nō erat deambula-
toria. Hōt etiā dici q̄ nō sequit q̄ exce-
deret p̄mū tabulatū: q̄ portic⁹ erat inde-
cliui mōtis: & p̄ gradus ascēdebat in tē-
plum: & colūne iste erant in inferiori pte
portic⁹: ita q̄ terra erat ibi demissior q̄n/
s̄ cubitis q̄ pauimentū tēpli. Notāduꝝ
etiam q̄ Ra. Sa. & alīj doctores hebrei
hāt alia imaginationē totaliſ d̄ isti capi-
tellis. Dicēt em̄ q̄ capitella ista erat duo
grossi pomelli super capita duarum co-
lumnarum magis lati q̄ alti: sicut solet fieri in summi-
tatiſ cāpaniliū: & i latiori pte vtriusq; pomelli exterius
erat duo circūtū m̄alognatoꝝ: vnu sup̄: ali⁹ subter: et i
q̄libet circūtū cen tñ malogranata: & q̄ duo malogranata
faciūt vnu ordinē: vt p̄dictū ē. iō ibi erant centū ordines
malogranatoꝝ i capitello cuiuslibet colūne: & sic ducēt or-
dines i duab⁹ colūnis: & i h̄ differt ista imaginatio a p̄-
cedētī q̄ ponit ducētōs ordies malogranatoꝝ i q̄libz colū-
na: vt p̄dictū ē. In supiori vō pte hūi pomelli erat op̄
q̄li liliū: & a pede hūi opis descēdebat op̄ p̄ modū reti s̄

factū de cēdens
¶ Nec est figura capitelli s̄m expositionem Ra.
Sa. hebrei: lōgitudo & dispositio stipitū colūne &
basis vt potest imaginari per supradicta.

¶ Expositio h̄iūs l̄re & seqntis q̄stuz ad istas colūnas
est eadē cū p̄cedētī. Nō mireſ alīq ſi tñ imorat ſū cir-
ca istas colūnas: q̄ ſc̄ptura in diuersis loci loquit varie
de ip̄is & contrarie vt p̄ma facie videſ: s̄m q̄ p̄z p̄ p̄dicta
& iſtā diſſonātiā oportuit remoueri. Preterea a p̄cedētī
bus exp̄ſitorib⁹ nō iueni alīq ſc̄ptū p̄ qd̄ posſet text⁹
p̄ ſe q̄nter exp̄oni. Itē q̄ nō ſolū exp̄ſitionē latīnoꝝ: ſed
etiā hebreoꝝ p̄ ſonere voluit: vt lector eligat qd̄ ſibi maḡ
placuerit: & videbitur expedire.

Eta **G**ecit qz mare fusile. **B**eda. **H**oc mare i figura baptismi factum est; q in remissione pcoz emundamur. **S**acerdotes em i eo la uabant y^r Paral. testaf. **S**acerdotes em oes electi vocan; q sunt mēbra sumi sacerdotis iesu xp̄i. **R**ecte aut hoc vas mare dicit i me moria, s. maris rubri: in quo pus p egyptioruz extinctione: t populi dei liberatione baptismi forma pcessit.

Cop. 10. b **A**n patres nostri oes sub nube fuerunt t oes mare trāsierūt: t omes in moysi bapticati sūt in nube t in mari. **S**acramētu aut baptis̄mi t vite a nobis mundicaz querit in hoc seculo t vite eterne gliam pmittit in futuro. **Q**d vtrqz in mari eneo signat: cū esse decē cubitorū a labio vscq ad labiū phibet. **D**ecez em pceptis in lege dñs omnia q facere debe mus exp̄ssit. **D**enario eque mercedē be nefactoz signauit: cū hūc in vinea labantibus dandū esse pdixit. **b** **A**la

b **V**scq ad labiū. **Q**uia a primo bapticato in nomine iesu christi vscq ad ultimū q in fine seculi crediturus t bapticadus est: omis si delū chorus eandē veritatis viā ingredi: t communē debet sperare a dño iusticie coronā. **c** **Q**uinqz cubitorū. **Q**uia quicqd visu/ auditu/gustu/odoratu/tactuqz delinqm̄us: gratia dei nobis p ablutioz viuifici fontis relaxat. **S**ed nō sufficit pteritoz remissio peccatoz: nisi qd deinceps bonis studeat opibz: alioqn diabolz q exierat de hoie: si hūc a bonis opibz vacare viderit: multipli p redit: t facit nouissima illi peiora pribz. **A**n subdi: **d** **E**t resticula triginta cu. **D**isciplina celestii pceptoz q a voluptatibz religamur.

Eccs. 4. c **A**n funicul triplex difficile rūp̄t: q obseruatio mādatoz q in corribz electoz fide/dilectione/spe supne retributioz firmata ē: nullo pōt obstaculo dissoluī. **R**esticula mare ambit/ cū sacramētu baptis̄mi qd accepim̄/ p̄ijs opibz munire studem̄. **H**ec triginta cubitorū est. qnqies em seni triginta faciūt. **S**enario aut in q dñs hoiez fecit cū nō esset: t refecit cū perijset: bona opatio nostra figurat. **E**t sex p qnqz multiplicant: vt ad triginta pueniāt: cū oes corporis sensus diuinis subiugant imperijs. **A**litter. **T**er deni faciūt triginta: et gen̄ humanū post diluuiū de pgenie triū filioz noe: latitudine totū orbis ipse. **S**em q̄ppe aliam. **C**ham aphricā. **J**aphet soboles europā: t iūsulas mar̄ obtinuit. **E**t qz baptismi mysteriū cū executioz opez t spe celestii cūcūt erat natiōibz mīstrādū: resticula trigita cubitorū mare i q baptismō figurabas cingebat. **S**z t h dicēdū q dñs cū eet trigita anorū venit ad baptismū: q qm̄ suo baptisme qd tricenari acceptit: baptimū nrm̄ pscravit: recte mare qd nrm̄ baptimū figurabat trigita cubitorū restis circuibat: vt significaret dono illi q ba

* factū descendēs vscq ad īferiora malognata reges ea q si viderent p mediū retis: t illud op̄ reticulatuz a superiori parte vscq ad īferiorē diuidebat lineis itermedius facie tibz quasi septē portioes q dicunt septē reticula. t ad hoc meli capiēdū describit figura put i plano potest figurari.

Igit vī istā imaginationem hebreoz

pōt exponi līra a principio/ cū d: **D**uo

qz capitella t. t p̄t līra ex p̄dictis vscq

ibi: **E**t qsi i modū retis t. loq̄ d ope

reticulato qd opiebat a sumitate pomeli

li vscq ad īferiora malognata. **S**e

ptena versu reticula i capitello vno:

qz illud op̄ reticulatū in qlibet colūna

erat distinctū septē portioibz: vt dictuz

est. **E**t duos ordines p circuitū reticula

z singulorū: qz in qlibet colūna reti

cula erat distincte ordinata in superiori p

te t īferiori. **I**n superiori tm pte erat stri

ctoria: t īferi platiōra vī dīlatationē pomelli cui erat sup

posita. ideo s̄bdit: **E**t tegerēt capitella t. vt sup za. Erat

in porticu cubitorū quattuor scz columnē tantū occupabat

spaciū in porticu: quia sicut dictū est linea duodecim cubi

torū ambiebat vñā columnā: t p cōsequēs linea diametra

liter trāsies p spissitudinē colūne erat quattuor cubitorū: t

nisi p amouēda est septima pars hui⁹ quaternarij: qz hec

est cōclusio demonstrata in geometria q cōcūferentī cir

cūlū p̄tinet ter diametrū t eius septimā partē. Verbi gra

tia: si scz diameter est septē pedū: cōcūferentia erit viginti

duoz pedū. **M**alognatorū aut ducētis ordines erant

in circuitū capitelli secūdū: scilicet accepti cum primo: quia

vī istam expositionē in duobus capitellis duarū colūna

rū erant tm malognata quadringenta: t p p̄sequēs du

centi ordines malognatorū: centū ordines in vñā colū

na: t cētū in altera. **E**t statuit duas colūnas.

a **G**ecit qz mare su. **H**ic p̄t describit mare enē

qd erat lauatorū sacerdotū: cui⁹ pmo describis latitudi

cū d: **b** **D**ecē cu. t scdō altitudo cū d: **c** **Q**uin

cu. altitudo eius. **s**. ipius mari: quia boues super qz

erat positū nō computant in hac altitudine. **d** **E**t re

sticula: id est funiculus. **t**riginta cubitorum cingebat

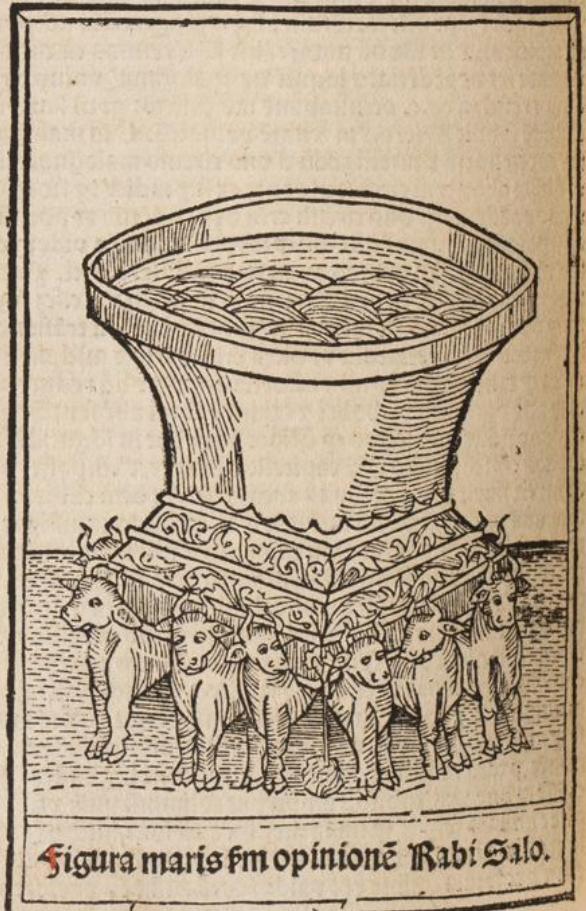
illud per circuitū: quia sicut dictū est supra dia

meter circuiti est tm tertia pars cōcūferentie: t adhuc deficit

septima pars diametri: sed scriptura non accipit sic preci

se. **L**inea p̄o diametraliter transies a labio in labiū erat

* decē cubitorū

illiq; baptismū sine pctō subiit; baptisimū nob̄ i eū credētib; remissiōne peccatorū dedicari. a Et sculptura r̄c. cū p̄ dictum sit q̄ resticula. ppx. cubitoz mare circūterit; et nūc addatur q̄ sculptura hec subter labiū posita. r̄c. cubitū ambierit; p̄t q̄ vas erat in modū phiale repandū et diffusum; qd a. ppx. cū bitis circūtū q̄s habebat in labio v̄s; q̄ ad decē est coartatū. Sculptura aut̄ histriata est q̄ aliq; rex historias imitatur. Enī p̄ sculpturas histriatas qui bus mare circūdat; exēpla priorū tēpō rū signant; q̄ nobis sunt intuenda; vt videam⁹ quib; opib; ab initio sc̄i deo placuerat; q̄ obstinatidē iniq; in sceleribus pdurauerūt; quāta in felicitate reprobū perierūt. Quō in exordio nascētis seculi Cham ob maliciā inuidie dñmatus. Abel iusticie merito coronat; Lamech ob adulteriū et homicidiū maledict⁹; Enoch ob gratiā pietatē ad patrūsūmū redact⁹. Cham post diluvium ob impietatē detestat; Sem et Iaphet p̄ obsequio reuerētie ppetua bñdictio ne donati. Abraaz fidei merito heres diuine pmissiōis effect⁹; cetera gentiū multitudi p̄ infidelitate relicta. Adveniēt q̄z in carne dñō iudea p̄ perfida repulsa; gētilitas grā ad salutē reducta; et h̄mōi q̄ in vtrōq; testamēto solerter p̄ siderata studiosis p̄sunt. Ideo s̄risitān duo sunt ordines sculpturarū histriataz in mari eneo; vt q̄ fonte baptismati imbuti sunt; vtrōq; testamēti; auscultēt historias. Ideo. x. cubitoz erāt in gyro; vt q̄scunq; in eisdē historiis deditos; iussis celestib; obedire; et tota intenidē ad supna p̄mia suspēsos p̄sperint; imitari cōtendat. b Duodecim boues. Be da. Aplos: euāgelistas: imo oēs v̄bi ministros. vñ: Nō alligabis os boui tritūrātū r̄c. Hi mare sibi sup̄ impositū portat cū apli eorūq; successores iniūctū sibi euāgeliū officiū p̄mpta denotidē implēt. E quib; tres respiciebāt ad aq̄lonē r̄c. q̄ in vniūlīs q̄drati orbis p̄tib; fidē p̄dicat trinitat. Hinc q̄z apli duodecim. i. q̄ter terni sunt electi; vt fidē et p̄fessionē trinitatis p̄ q̄ttuor mūdi plagas euāgeliātes; baptiçarēt oēs gētes i noīe p̄ris et filiū et sp̄scti. Quōz et successorū suoz v̄ba act⁹ et passiōes; facile in p̄nti videre et cognoscere legēdo valeat⁹. Que v̄o illos i futuro maneat glīa retributiōis nōdū videre possim⁹. c Grossitudo aut̄ lu. r̄c. Be. Qui lauacrū baptismi ad salutē et vītā suscipit; fidē et spez et charitatē dī p̄rez sine quib; nemo p̄t recte opari. Enī subiūgīt; Grossitudo luteris triū vnciaruz erat. f Bed. Quia robore fidei spei et charitatis mūnī p̄ceptio baptisimi; neq; alī p̄ficū esse accipiētibus ostēdit; nīl h̄az p̄tutū firma certitudo mentē accipiētibus et corpora p̄firmet. d Liliū. Be. Liliū comitante odoris grā candidū colorē foris; int̄ aurolūm ostēdit. iō gloriā ei⁹ surrectionis insinuat; q̄ corpis īmortalitatē foris discipul⁹ ostēdit; et aīam diuīa luce coruscans ibi sīl inesse docuit. Christus q̄z aī passionē suā q̄si adhuc clausū liliū fuit; cū i miracul⁹ clausū v̄o resulſit Post resurrectionē v̄o et ascensionē repandū sese liliū celi aub⁹ exhibuit; quib; in assūpta hūanitate potentiā diuīe claritatis quā habuit ante q̄z mūndus esset ostendit. vñ: Ego flos campi et liliū cōuallū. Labiū ergo maris i quo sacerdotes lauanc; quasi labiū fuit calicis; et soliū repandi liliū; q̄ baptisimus quo mēbra summi sacerdotis efficimur; i fidei passionis eius nos a peccatū purificat; et purificatos ad visionē glorie sue introducit. In hoc lauacro populus circūcisiōnis et p̄putiōis et p̄putū p̄ fidem et spēm vñū in dñō efficit. vñ: Alias oues habeo. v̄sq; et fiet vñuz ouile et vñus pastor. vñ subdit; e Duo milia bathos r̄c. Be. Bathus hebreoz mēsura ē q̄ apud eos bath dr̄ h̄ns modios tres; ipsa ē ephī quā ip̄i epha nuncupat; s̄z ephī p̄tinet ad mēsura frugū Bathus v̄o ad liquida; vñū sc̄z aquā et oleū. Bathus ḡ que certe mēsure norma est; opa significat equitatis et iusticie; q̄bus hi qui in remissione pctōz baptiçanē necesse habent instiuti. Bathos mille capit mare; cū aqua baptisimi plebē iudeoz abluēs ad regnū celeste transmittit. Recipit et alios mille; cū gentiles eodē fonte renatos et operibus iusticie cōfirmatos; eiusdem regni facit esse p̄cipes. f Be. Dille p̄fectionem significat

significat; q̄ denariū quadratū solidū facit. Decies enī decem centū faciūt; que figura iam quadrata s̄z adhuc plana. Verum vt in altitudine surget et solida efficiat; multiplica centū p̄ decē et fiunt mille. Quo numero stabilis et velut q̄drata iustoꝝ consciētia signat. Quocūq; enī insertis q̄dratuz stabit; sic animus electoꝝ nulla tentatiōe a statu rectitudinis inclinat. f Et fecit bases decē r̄c. Multipharie multisq; modis ea dem nostre salutis sacramenta figurantur. Apostoli enī et apostolici viri sic p̄

Nico. de lyra

* decem cubitoz vt dictū est; et sic seq̄tur q̄ linea transiens p̄ circūferentiam esset. ppx. cubitoz; et cum hoc p̄tinaret se p̄tima partē diametri; sed scriptura illū omittit que non computat sic precise.

a Et scul. subl̄ la. cir. il. decē cubitis. non p̄t intelligi q̄ ista sculptura esset imediate sub labio qd erat supior p̄s maris; q̄ ibi mare h̄ebat. ppx. cubitos i circūtu; et iō dicit doctores n̄i q̄ mare illud i supiori pte erat lati⁹; et descedēdo restringebat; ita q̄ i pte inferiori habebat tm̄. x. cubitos i circūtu; et ibi erāt sculpture in duobus ordinib;. Hebrei dicunt q̄ mare in supiori pte tribus cubitis fm̄ altitudinē erat rotundū; et i pte inferiori duob; cubitis erat quadratū; et q̄dlibet latus vñū quadrati habebat. x. cubitos. ita q̄ linea ambiēs totū quadratū; erat. xl. cubitoz et fm̄ h̄mare erat lati⁹ inferioris q̄ superius; et in illa parte erāt iste sculpture histriate. et iō cū dr̄ b: Et sculptura subl̄ labiū. i.

Cantarū

in parte inferiori maris. b Circūbat il. decē cubitū. intelligendū est in vno latere quadrati; et eodē modo intelligendū est de alijs laterib; trib⁹. Sed isto dictū multū dissonat a Josepho; q̄ dicit q̄ mare enēū erat sīc cātar⁹ magn⁹. Cantarū aut̄ idē est qd crater. i. cyphus. et ideo figura maris enēū fm̄ Josephū est eadē vel valde p̄pinq; ei quam ponūt expositores n̄i; et valde dissimilis ei quam dicunt hebrei moderni; vt patet figuras. istas aspiciendo in colūnis istis formatas. c Et stabant super duodecim boues. sicut aliquā videmus in ciborīs q̄ de subtilis sunt imagines leonum quasi portates ciborīū; et capita apparent extra; et posteriora sunt sub ciborio. d E quibus tres r̄c. Sic enī disponeban̄t in circūtu q̄ capita trium erant v̄sus orientē; et alioz triū v̄sus occidētē; et sic d̄ alijs sex ad aq̄lonem et meridiē. Scđm hebreos v̄o q̄dratura maris sic erat situata q̄ q̄ttuor latera erāt opposita quattuor partibus orbis; et i q̄libet latere erāt tres boues mare sustentātes. e Grossitudo aut̄ luteris. i. maris qd dicit luter hic a luo luis qd in vna significatione significat idez qd abluere; q̄ sacerdotes ibi abluēbant manus et pedes qñ ingredieban̄t tabernaculum; vt h̄r Erod. ppx. nō est tñ sic intelligendū q̄ ad se abluendū intrāt ip̄m mare; q̄ ibi erat marima q̄ntitas aque; vt videbit; que ex tali ingressu fedareb; et etiā sacerdotes submergerent; q̄ qñ mare erat plenum; p̄funditas aque erat. v. cubitoz fm̄ altitudinē maris. quīq; v̄o cubiti faciūt septē pedes et dimidiū fm̄ vna opinionē. fm̄ alia v̄o quā credo veriorē p̄tinet decē pedes; et iō sic intelligendū ē q̄ in circūtu maris erant claves in loco apto ad manū lotionē; sic fit in lauatorijs religiosoz; p̄ quas exibat aqua ad manū lotionē. et p̄ easdez recipiebat i vasis ad h̄ ap̄ ad pedū lotionē. f Tria vñci. r̄c. tāta erat sp̄issitudo h̄i vasis. ii. Paral. iii. b. dr̄ q̄ habebat mensurā palmi; et tenēdū est q̄ iste mēsure sūt eäles. In heb. aut̄ h̄r sic: q̄ttuor digitorū. et h̄mō apud hebreos accipiēt mensura palmi. g Labiūq; ei⁹ r̄c. q̄ sic dictū est mare erat rotundū i supiori pte fm̄ doctores hebreicos et latinos. h Et soliū repādi liliū. q̄ illud labiū erat aliquālū recurvatu in pte exteriori. i Duo milia ca. qd aut̄ subdit; k Tria mi. metre. nō ē in heb. nec in libris correct; s̄z ē dictū fortasse alicui⁹ expositoris volēt ondēre q̄liē se habeat bath⁹ et metreta. et q̄ bath⁹ cōinet metretā et dimidiā. et sic duo milia bathi valēt tr̄ milia metretas. Postea v̄o dictū illud magistrale fuit insertū textui ex iperitia scriptorū. Scđm Papiā metretā ē mēsura vñēs deceem sextarios hebreicos. Sextari⁹ aut̄ iste ē eadē mēsura cū chopina parisie, et iij. * si vel ei

E bous mare portates significant: etiam per bases que portandas luteris patet erat: sicut ipse luterus spumale lacrui sicut et mare figurabat. Sed quidam iuxta Paral. oia in eis quod in holocaustu ob-

latur erat lauabant holocaustu autem domini generaliter omnes multitudine electorum intelligit: quod baptizat in spumato et igni. Sicut et sacer-

L. viii. 4. d
Act. 8. a

botes quod in mari lauabant significant eos quod per baptismum efficiunt sunt sacerdotis portantes: quod est in christo iesu: ita et holocausta eosdem significant: cum per ablutiones baptismi gratia spumata implentur. Lauant enim in luteris hostias: cum fidelis baptismu profundit. Offerunt in holocaustu: cum impositio-

nem manu episcopi donum spumata accipit. Phi-

lippus cum predicaret in samaria in luteris tenui hostias lauabat: sed quod non dum in quocumque spiritu descendebat: sed tunc baptizatus erat in nomine domini iesu: velut ablute hostie non dum ad altare igne pureretur: at cum mis-

si illuc petrus et iohannes inponerent eis manus: sed accipiunt: sicut loquuntur linguis: ita ad altare igne hostie pureretur: ut fieret holocaustu. Item incensus: quod scientias eorum gratia spiritualis implens: diuinum fecit amore seruiceret. **Beda.** Quod ad portandas luteris decem bases sunt facte: poterat ita mystice interpretari: quod ministri baptismi ad eternum gaudium quod in denario figura quod imbuunt vocantur. Sed quod sequitur quod quocumque positi sunt ad dexteram precium tem-

pli: quocumque ad sinistram: magis in eis quoniam numeri non dum est mysterium. In utrigenz enim pte templo posite sunt bases luterum: ut in

utroque populo baptismi gratia signaretur esse padeda. Et quocumque sunt in utrigenz pte ut si-

gnificetur universaliter quod quocumque sensus cor-

poris deliquerat: in baptismum fideli est remittenda. **Sicut et in uno mari** bonum su-

pposito baptismi exponit universalitas per apo-

stolos toto orbe predicanda: ita per duos or-

dines luterorum genitilitas et iudea in una

fidei per baptismum erat colligenda. **Quod** enim in geminis luteris

hostie lauabantur: quod a destris: quod a sinistris: vino tamen igne alta-

rissum ebrium: ut fieret holocaustu. **Quisquis** enim iudeus vel gen-

tilis baptismum suscipit: uno oculo spuma ut filius dei fiat: scripturam. **Tunc**

In quod claimamus: abba propter te. varijs. scilicet. liguis per diuersitatem natu-

rum: sed uno eodem nomine deum patrem propter unum dominum spumam invoca-

tes. **a** **Quatuor cubitorum.** **Beda.** Quatuor cubitorum erat longitudine et latitudine basium: quod predicatorum siue aduersa mun-

di et longitudine exili et laborum presentium foris tolereretur: siue cor in di-

lectio dei et proximi interna exultatio dilatetur: sed virtutibus studetur prudenter. scilicet bona et mala discernentes: fortiter aduersa susti-

nentes: cor ab appetitu voluptatis temperantes: iustitia in operacione te-

nentes. **b** **Et ipsum opus.** Tabule ex quatuor bases facte sunt quadratae fuerunt: in quatuor formulis rotunda erat: quod coronula siue plecta ap-

pellatur: quod medio celature leonum et ceterum. **c** **In coro.** **Et ceterum.** **Beda.**

Non erat plana villa ex parte superficies basium: sed vnde mysticis sculp-

ta figuris: quod scilicet metes immovniusa eorum pueratio virtutum gratae predebet. Nec alio quod hora vacua pterit in quod non vacet puerus opibus et ser-

mobi vel cogitationib. Coronulas enim in se sculptas habent: cum ad

ingressum pennis vite infatigabili desiderio anhelat. Plectas cum in

ter desideria vite celesti quod sursum est fratre charitate qui in eis est/ in

cula non soluit. Non in coronulas et plectas leones: cum ita ad spe-

ra dea celestia metes eriguntur: ita ad diligendos primos dilatatur: ut in

peccatis quod sibi commisisti sunt asperius habeantur: cum in leonibus: quod

infectione correctidis exhibet cum spuma mansuetudinis: quod in feruore

arguedi numeri scissaz habere vngulata discrete actioides et locules: num

quam vnde lectio velut ruminando in ore volvuntur cessant. **Et**

planarum basia eximia seu leones detestes et vngues ostendebat pse-

cutoribus dicentes: Dura ceruice et circuncis corde et ceterum. Bubaluz vero

mansuetudine cum dicebat: Domine ne statuas illis per nos. **Sed** quia

nec spem eternorum in celis: nec amorem primorum in terris: nec fer-

vorem celi mordetis: nec lenitatem modestie compatiens sine scia scri-

pturarum habere possumus: bene post coronulas et plectas: post leo-

nus et boues cherubin sculpti esse memorantur: quod scripturam signi-

ficatur. **Vel** quod duo cherubin in propitiatorio arce in figuraz duorum

testamentorum recordis de christo canentium fabricati sunt. **Vel** quod multitudine scie interpretantur. **Quato** autem quod studiosi diuine scripture institutum: tanto amplius in omnibus agit aut iudicat: iudiciorum dei primi scire-

ne nimis peccates vindicat: vel sine discretione ignorantes sive

iudicis incurrit. **Qui** enim addit sciens: addit et labore. **Tunc** hic

quod post sculpturas cherubini bene adiungit: **d** **Et** subter leo-

nes et boves. **Quia** doctores et in leueritate districtios qua-

peccates iudicant: et mansuetudine lenitas quod penitentibus remit-

tur: timet iudicium dei. ne iuste ligando

atque soluendo iuste ligens ab eo cuius ne

quod errare iudiciorum. **e** **Quatuor**

rotas. **Be.** **Quatuor euangeliorum libri**

quod sicut volubilis rota citissime currit

quod ducit in beatum dominum per apostolos totum mun-

dam iudeorum in beato regno eius. **Et** sic rota ipsius

sibi currunt a terra subleuantur: et quod auri

ga dirigunt portat: ita electorum metes a

trenis ad celestia suspeditur: et ad pse-

cum opatio.

f **Et** **de ly** **c** **cum opatio.**

g **Si** vel ei propinquissima: ut dicunt alii.

et hunc una metretum continet duas quar-

tas parisenses et dimidiatur. **Et** secundum hoc ba-

thus continet tres quartas et tres copias

et duo milia bathi secundum hunc continet se-

ptem milia quadragesimas quartas: quod faciunt se-

ptarios mille octingentes. **lxv.** **parisiens.**

Monaginta vero sex sextarii parisie-

sunt faciunt vnu dolium. **Et** secundum hunc eueni-

petinebat. **xix.** **dolia et dimidiatur dolium:** et

tres sextarios. **Scdm** **Iodo.** **vo.** **xxvi.**

Etymol. **bathus** continet. **l.** **Sextarios he-**

braicos: quod sunt chopine parisenses. **Et** secundum hunc

mare eueni petinebat. **lxv.** **dolia et de-**

cextarios: ut poterit deduci per reducio-

ne **chopinaz** ad sextarios et dolia mo-

do predicto. **Causa** vero tam diversitatis

doctorum circa hunc puerit ex ignorantia quanti-

metsuraz hebraicaz quod in sacra scri-

ptura ponuntur: nec mirum pro distantiis et

porum et locorum. **Hicdem** enim sensibiliter

mensuras liquidorum et aridorum mira-

biliter variari: non ictum in diversis re-

glonibus: sed etiam in villis sunt per quatuor et in eadem regione. **Alia** est

etiam **pinta et quartata parisie:** et secundum **Dyonisij:** et in eadem villa variantur

mclure secundum tempora diversa. **A** **iudea** enim est magna distans versus par-

ris: et a tempore salomonis versus ad tempore istud: et propter hunc sicut alias

dixi securum est dicere quod de quantitate mensurarum hebraicarum non ha-

bem aliquam determinat certitudinem. **Et nota** quod sextarii sunt masculini generis et nulli neutri: dicit in libro quod Lathalicum non minantur. **a** **Et fecit decem bases.** **Hic** vero quater agit de lu-

teribus et eorum basibus: et vocant conches. **ii.** **Paral.** **iii.** **In** quatuor sa-

cerdotes lauabant hostias offerendas in holocaustu: postea tamen lo-

te erant per nathinneos in propria piscina: de quod habebat Ioh. v.

Ad intellectum huius litterae scientiarum quod secundum exposidores latinos col-

ter basi siue sedes luterorum erat facta ad modum arce quadratae/ba-

ses in quilibet latere quatuor cubitos: et habebat inferius in quatuor angulis

quatuor rotas quibus poterat deduci de loco ad locum.

In altitudine vero habebat tres cubitos: computata altitudo rotarum etiam est sustentatur.

In pte vero supiorum in medio tabule quadrata erat qddam foramen rotundum: cuius diameter habebat cubitus et di-

midius intra quod ponebatur sundus luterorum: quod in pte inferiori habebat

quasi cubitus et dimidiatur in diametro rotunditatem siue ut sic aptaret dila-

tatio foraminis: et procedebat superius dilatando se versus ad mediū: ita

quod ibi diameter erat quatuor cubitorum: et inde procedendo superius restabat: ita quod diameter orifice erat vni cubiti.

In lateribus vero basi et in tabula supiorum circa foramen per dictum erat figurata circu-

li ad modum coronarum: et in illis circulis erat scilicet sculpture

rubri: leonum bovinorum et palmaz: et super leones et boues lora quasi eam-

bi alligata. In tabula vero supiorum in quatuor locis in quatuor angulis

erant quatuor columnae breves pectentes versus ad mediam laterum su-

metas et sic solet fieri in bacini magnis. Et propter hunc continet

imaginacionem exponit hinc latus.

Et fecit bases decem: quod erant omoines. Et secundum hunc describitur vni-

us habebat descriptionem.

b **Quatuor cu. lon. et. h. patz**

ex dictis.

c **Et ipsum opus.** **Inter.** **Et in planum in sculpturas**

et in terrasile: quasi in sculpturas rasas: quod in variis sculp-

turas erant aliq spatia plana.

d **Et scul. in latus. h. et. late-**

ribus quasi iugabatur in angulis.

e **Et in longitudine et in circulo.** **Et** p-

ctū opatiōis vel mysteriū p̄dicatōis q̄ spūalis ḡra ladiuare voluerit ducūt: q̄ subdit: q̄ tales erāt rote q̄les solēt i curru fieri. legim̄ aut̄ de sc̄is: Curr̄ dei decē mīlib̄ m̄ltiplex milia letātū r̄c. Si ḡ bases lutez doctores sūt: q̄ lauacrū vite mini strāt: r̄ rote q̄terne basiū q̄ttuor euāgelia; axes rotaz q̄ bases gestāt: corda doctoz sūt: q̄ euāgeliū as fidua preceptis eos ab imis fustollāt: et velut immis̄is rotis axes a terra bāsim altius subleuant. a Thumeru li. Beda. Qui rote aūpositi ne ab axi dilabi possent obſtēbat: p̄conia sunt xp̄haz q̄b̄ euāgeliā r̄ ap̄licā ſcriptura ne cui legentiū in dubiū veniat confir mat. Un̄ habem̄ firmiorē p̄pheticuz ſmonē: cui bñfacit attēdetes r̄c. Un̄ et Darc̄ ait: Iniciū euāgeliū filij dei: ſic ſcriptū ē in Eſa. p̄phā. et Matthe. H̄at totū faciū ē vt adipleret ſcriptura p̄phaz. b C̄ Lōtra ſeinui. reſpe. Be. Quia ois ſcriptura p̄phetica ſibi ē p̄ſentanea: ſic vno ſpū cōdita. Quatuor: aut̄ fuere p̄ baſes ſingulas hume ruli iux. l. nūq̄ rotaz: nō q̄ q̄ttuor ſint t̄m libri. p̄pheticū: ſz oia q̄ locuti ſūt p̄phete q̄ttuor euāgeliū ſtēmoniū pre buere: vt ex p̄ſenli vtriusq; ſtamēti vna fides r̄ dilectio r̄pi nr̄a oīm cor da ſirmaret. c Unū cubitū r̄ di. Be. Prop̄ p̄fectionē. l. op̄is r̄ meri tuū contemplationis. Integer enim cu bitus in lutere p̄fectionē actiōis bone quā habebat ille d̄ q̄ dictū ē Nūqd co siderasti ſuū meū iob q̄ nō ſit ſilis ei i era: Et dō al̄ cubitū diuine viſiōis: q̄ et aliq̄ pte i hac vita fidelib̄ daf. Un̄ idez iob deuicto adūſario ait: Auditū aurū audiui te: nūc aut̄ oculū meū videt re. Ideo p̄ cubitū bone opatiōis q̄ in hac vita p̄t p̄fici ſc̄is: cubitū incipit ſugne p̄tēplatiōis q̄ i futura vita p̄fici enda ē in electi. Densura dō vniū et dimidiū cubiti nō luterib̄ t̄m: ſz r̄ rote eaz inerat r̄ baſis. Un̄ ſeq̄: Una ro ta habebat alti. cubi. vnum r̄ ſemis. et paulo post. In ſumitate baſis erat q̄dā rotūditas vniū r̄ dimidiū cubiti r̄c. Lutez q̄ppē mēſura erat vniū cubiti r̄ dimidiū: q̄ ea fide i fontevite lauamur vt p̄ opa iuſtie ad vitā ingredi mere amur: q̄uis ſine p̄tō dū h̄ viuim̄ eſſe nequim̄. Ip̄am dō celeſt̄ vite dulce diuine guſtare ex pte r̄ diligere i hac vi ta: perfecte aut̄ videre nulla rōne vale mus. Rote q̄z vno cubito et dimidiō mēſurant̄: q̄ ſcriptura euāgeliū q̄līt q̄ p̄feti eſſe velint viuere debeat: oñdit r̄ ſpēm eterne retributiōis. ip̄az dō re tributiōis q̄lītē in futuro pandēdaz r̄ donādā eſſe p̄mittit. Baſes dō vnu habebat cubitū r̄ ſemissem amplitudi nis in ſumitate ſui ybi luteres recipi ent: q̄ doctores r̄ miſtri lauaci: ope q̄ppē p̄feti in hac vita fulſerūt: ſz lucre p̄tēplatiōis ex pte fructi ſunt. vñ: Ex pte enī cognoscim̄: et ex pte p̄phamus r̄c. d C̄ Media int̄colūnia q̄. r̄c. Dicit tabula ſupiōrē: q̄ ſic alie q̄drata erat ſilbz ſculpta: r̄ i ſumitate ſui ha bebat rotūditatē vniū r̄ dimidiū cubiti i q̄lītē ponebat. e C̄ In hūc mo dū. Be. Quare decē baſes ſint facte r̄ totidē luteres ſuppoſiti. ſ. dictū eſt. Q̄ dō vna erat mēſura ſculpturaq; ſilis oīm baſiū vel lu terū: nō ea ſignificatiōe factū ē q̄ eq̄lia poſſint eſſe oīm merita doctoz: ſz q̄z eis ē vna fides euāgeliū q̄ instruūt: vnu ſacra mentū bap̄tismi q̄ ablūunt. vñ: idēq; ſpū ſ. oīs ſecran̄: ſz uis habeat diuersas donatiōes in ipſo ſpū q̄ diuidit ſingulis put vult. f C̄ Quadragita bathos ca. lu. vñ: r̄c. Be. Quadragita

Quadragita magnā p̄fectionē ſignificat: q̄ q̄ter deni faciūt q̄ dragita. decē at ſūt p̄cepta q̄b̄ nr̄a oī ſcriptura ē i lege dī. Quattuor dō euāgeliōz libri in quib̄ p̄ diſpēlationē dñice in carnatiōis celeſtis p̄atrie nobis patefact̄ eſt introit̄. et q̄ oī ſ. q̄ ad mysteriū bap̄tismi p̄tinent cū ſide r̄ ſacramētis euāgeliū fructū debent recte opatiōis oſtendere. ſinguli luteres in quibus holocausta la uabāt quadraginta bathos capiebat.

g C̄ Eratq; quattuor cubitoz. Be

da. Q̄d ſupradictū eſt: piteroz havebat

vnu cubitū r̄ dimidiū. r̄ vtrū ibi ampli

tudinē an altitudinē ſignificaret nō ad

iecit: videſ q̄ fundum ipsius luteris hu

iūs eſſet amplitudinis: voluerit intelli

gi q̄ ex mensura baſis in qua poſitus e

rat quicq; luter facillime coniūct̄: quod

ita deſcribitur: In ſummitate aut̄ eſt erat

baſis quedā rotunditas vniū et dimi

dij cubiti: ita fabrefacta vt luter ſupim

poni poſſet. Latitudo ergo fundi in lu

teribus vniū erat cubiti r̄ dimidiū. Ipsi

dō capacitas luterū quattuor habebat

cubitos: ſed vtrū in altitudine an in am

plitudine an in vtrōq; dicat qui nouerit

g Bed. Propter quattuor euāgeliā

in quibus forma bap̄tismi. C̄el cardina

les virtutes quibus bap̄tizati debet in

ſtitui. C̄el propter quattuor mundi pla

gas quibus bap̄tisma ministratur.

g Et cōſtituit

Nico. de lyra

a lis baſis a parte exteriori. a C̄ Et

per quattuor partes. tabule ſuperi

oris. b C̄ Quali humeruli. ſ. colūne

breues p̄dicate ad ſuſtēndū luterem.

c C̄ Os q̄z luteris. i. orificiū vasis im

politi ſup baſem. d C̄ Intrinſec̄ e

rat. ſ. recurvatu ſen replicatū. ſ. mō eō

trario mari eneo: q̄ labiū mar̄enei erat

replicatū exterius. vt ſupradictū eſt.

e C̄ Et quod forinſecus appa

rat: id eſt apertura orificiū. f C̄ Unū

cubitū erat r̄c. quia ſicut dictum ē dia

meter illius rotunditatis erat vniū cu

bitti. g C̄ Pariteroz habebat vnu

cubitum r̄ dimidium. ſcilicet in dia

metro fundi. vt predictum eſt. h C̄ In

angulis autem columnarum: id

est in angulū tabule ſupioris q̄ termina

ban̄ ad q̄ttuor colūnas exiſtētes in q̄t

tuor angulū baſis: in quib̄ colūnis late

ra iungeban̄. i C̄ Et me. infcolū

nīa. i. latera baſis q̄ erāt in ſ colūnas p̄

dicas. k C̄ Quadrata ſi. ro. q̄d ptz

ex p̄dicti. l C̄ Quattuor q̄z ro. q̄ p

q̄ttuor angulū. ba. erāt. in pte iſeriori.

m C̄ Coherebat ſi. ſub. baſim quia

due rote exiſtentes hinc r̄ inde iungeban

tur p̄ axem tranſenntez ſub baſi. ſicut ro

te curru. n C̄ Una rota habebat

altitudinē cubiti ſilis vnu r̄ ſemis.

et ſm hoc in altabat baſem p̄ dimidiū

cubitum r̄ modicū plus. o C̄ Et axes

earum. axis eſt illud quod inſiguit in

medio vtriusq; rote. p C̄ Et radij. q̄

de medio rote recte procedunt ad circū

ferentiam. q C̄ Et canti: id eſt partes

circumferentie que ſunt inter radios.

r C̄ Et modioli. Modiolus eſt illud

quod eſt in medio rote habēs in medio

foramē in quo ponitur axis. s C̄ Om

nia fusilia. i. p̄ fusionē facta et nō p̄ martellationē. t C̄ In

ſummitate aut̄ baſis erat quedā rotunditas. In iſta

erat foramen ſupradictum: in quo ponebat ſuſtē

luteris. v C̄ Secit quoq; decē luteres. ad po

neendum ſuper de

cem baſes deſcriptas. ſ. C̄ Quadraginta bathos capie

bat luter vnu. q̄ ſm p̄dicta faciūt. p̄ vnu. ſextarios r̄ imidiū.

g Mare aut̄

a Et p̄stituit decē bases tē. Be. Sz dexterā pte tēpli et sinistrā nō int̄ i ipo tēpli: s̄z aūtē dicit ad orientalē plagā. s. i atrio interiori: qd̄ sacerdotū ppter vocabat. Quinq̄ aūtē posuit ad dexterā pte tēpli ppter iudeos: q̄ sole iusticie p doctrinā legi antiq̄ vteban̄. Et qnq̄ ad sinistrā p̄ nos: q̄ ceco diut̄ corde

Esa.14. d adh̄erebam ei. Qui ait: Ponā sedem meā ad aq̄lonē. q. d. in illis cordib̄ req̄ escere desidero: q̄ a luce vitat et flāma diuine charitat̄ aliena esse p̄sidero.

b Mare aūtē po. ad dex. tē. Be da. Et in h̄ eodē atrio positi ē ad orientē. Qz aūtē ait: Ad dexterā pte tēpli: h̄ ē qd̄ repetit dices: ad meridiē. Ingredie tib̄ em̄ atriu ab oriente p̄mo diuertēdū erat ad meridiē: vbi mare in ipo angu lo stabat ad lauādū sacerdotib̄ patum.

Deinde p̄greditib̄ intro occurrebat luteres ad lauādas hostias ab vtraq̄ pte positi. Intra hos basiē erat enea qnq̄ cubitoz latitudinis: et triū cubitoz altitudinis. In q̄ stans salomon dedicabat tēplū. Deinde vltra p̄greditib̄ occurribat alta re holocausti cōtra meridiē atrij. Deinde porticus tēpli vel vestibulū in q̄ erant colūne eree circa ostiū tēpli. Qz ḡ mare posuit ad dexterā pte tēpli significat nos p lauacrū baptismi ad celeste regnū (qd̄ p dexteram figurabat) debere puenire. Qui em̄ crediderit et bapticā fuerit salu erit. Ubi em̄ dexterā simul et sinistra in bono accipiunt: vel indeā et gētilitatē: sicut in basib̄ dictū est: vel p̄sentē ecclie vitā et futuraz: vel leta seculi et tristia: vel aliqd̄ hm̄oi designat. Ubi v̄o absolute in bono ponit dextera/eterna sepe gaudia demōstrat. Qz v̄o contra orientē posuit mare: ad eandē ppe significationē respicit: qz p lauacrū baptismi aperit nobis splendor interne claritatis. Qz ad meridianū latus atrij significat fideles p acceptance spūs ad flagrantia ve re charitatis accēdi. Feroz em̄ meridiani solis in scripturis: si gnificat ardorē dilectionis: et illustrationē spūsancti p quā eadē dilectio diffundit in cordibus nostris.

Jordanis

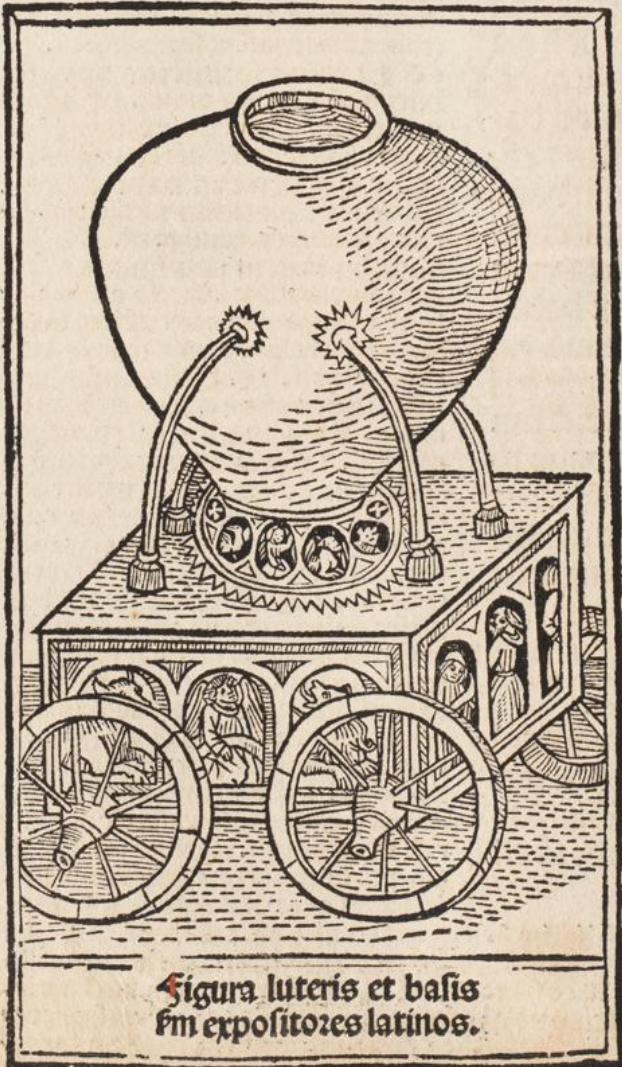

Figura luteris et basis
fm expositores latinos.

* a Mare aūtē posuit ad dexterā pte tēpli cōtra S oriente. i. in pte orientali atrij sacerdotū q̄ erat aūtē templi in gressū: mare tñ nō directe erat aūtē ingressū tēpli: s̄z declinabat ab eo v̄sus meridiē. Cetera q̄ nō sūt hic exposita satis patent ex p̄dictis fm istā expositionē. Sed quoniā luteres dicti ad h̄ erāt ut lauāren̄ ibi hostile cremāde super altare vt p̄dictū est. vas aūtē qd̄ in superiori pte multo est stricto: q̄ i medio et in pte inferio: i nō ē aptū ad hoc q̄ ibi aliqd̄ laueſ: sed maḡ in superiori pte debet esse latu et ap̄tū: iō p̄dicta figura luteris nō videſ rōnabilis. Itē vas cuius labiū est recurvatuſ interl̄: nō ē ap̄tū ad hoc q̄ ibi im̄ersa extrahan̄ libe re: qz illa recurvatio retinet ibi immerſa maxime qn̄ orificiū est restrictuſ: vt

fm istā opinione dicis. Itē fm p̄dictā figurā nō videſ q̄ poss tantū capē qntū hic dicit. s. qdraginta bathos. ppter qd̄ pono hic alia expositionē fm dicta hebreoz. Ad cui⁹ intellectū sciē dū q̄ p̄z eos altitudo rote sub base erat vni⁹ cubiti et dimidi⁹: et altitudo basis sup rotas cubiti et dimidi⁹: ita q̄ i tota altitudine erāt tres cubiti: vt d̄r i l̄fa. Corp⁹ aūtē basis q̄dratū erat habēs q̄ttuor cubitos in longitudine: et q̄ttuor in latitudine: et vnu⁹ cubitu i altitudine: et desup erat qdā eleuatio circulari in medio q̄drati. Interi⁹ cōcava: habēs dimidi⁹ cubitu in altitudine: et cubitu: et mediū in latitudine: et i tra illū circulū ponebas fund⁹ luteri: sicut mulieres portat̄ vinas sup capita sua faciūt vnu⁹ circulū de panno in q̄ situat⁹ fund⁹ v̄ne: et ille circul⁹ vocabat̄ os basis: qz intra ipm recipiebat̄ fund⁹ luteri: et pcedēdo in altū dilatabat̄: qnta esset illa dilatatio et altitudo luteri nō habef ex sc̄ptura: s̄z oportet dicere q̄ tanta eēt q̄ luter capet q̄draginta bathos: vt dicit in l̄fa: ppe v̄o q̄ttuor angulos superioris tabule basis erāt q̄ttuor colūne: vel potius pedes sustentātes luterē: ppter qd̄ humeruli dicebant̄. Sc̄d̄ igit̄ istā imaginationē exponēda ē l̄fa: Et fecit decē bases tē.

* exponas sicut b

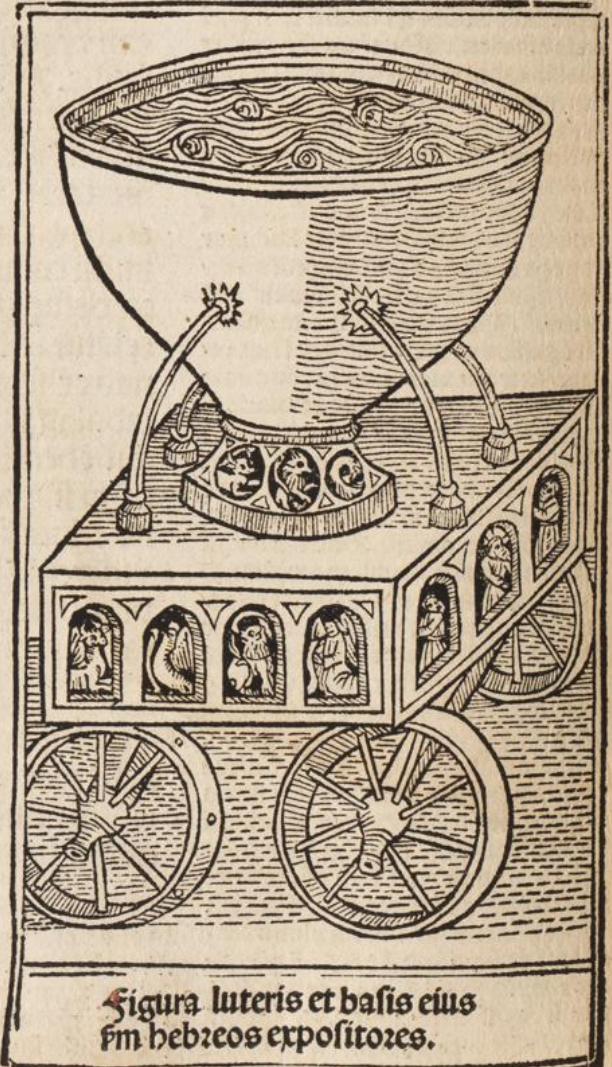

Figura luteris et basis eius
fm hebreos expositores.

a **Jordanis.** Beda. In q̄ dñs noster baptiçat̄ est: eiusq; tinct̄ vndis aq̄x nobis elemētu in ablutionē p̄tōx cōuertit. Et q; oē fidelii baptisma q̄ dño p̄scrans in exēplū illi⁹ celebra:at: q̄ ip̄e sc̄ificauit aq̄s recte in regiōe iordanis vasa dom⁹ dñi sūt fa-
cta. Nō em̄ alie vasa electiōis ⁊ misericordie efficimur nisi ad

baptismū ei⁹ respic̄tes in tali sumiē sa-
tagam⁹ ablui. Motādū aut̄ q; nō tñ i re-
giōe iordanis: sed ⁊ in c̄apestri regiōe il-
lī facta dicit eadē vasa: significās mul-
tiplicationē fidelii q̄ nō solū i iudea: s̄z
i oīz regionū erat latitudine futura: b̄z
illud: Saudebūt c̄api ⁊ oia q̄ in eis sūt
Et alibi: Ecce audiuium⁹ eā in effrata: in
ueniem⁹ ea in cāsilue. Audiuium⁹ em̄ in
effrata. i. in bethleē sacramēta dñica: q; re-
p̄missū legim⁹ dauid q̄ erat ex eadē ciui-
tate de fructu vētr⁹ ei⁹ xp̄m in carne vē-
tur. Inueniem⁹ ea in cāpis silue: q; re-
uelata⁹ latitudine gētiū p̄ orbē ipsi cog-
uim⁹ / vidim⁹ / p̄ticipes facti sumus: fu-
dit q̄ rex vasa dom⁹ dñi i c̄apestri regio-
ne iordanis: q; xp̄s baptismū salutē d̄ q̄
vasa misericordie faceret: p̄ totā mūdi la-
titudinē ip̄lebit.

b **Argilloſa ter.**
Be. De q̄ facte sūt forme ad sūdēda va-
sa ſc̄pture de q̄ regulā bñ vñuendi ſumi-
mus: q̄si em̄ argilla ignib⁹ durata for-
mat vasa: cū nobis ſc̄ptura regulā iuſti-
cie quā ſeq̄mūr oñdit: ſc̄t̄: q̄ exēpla q̄
igne paſſiōis iuincibiles extiterūt: in oī-
bus lequēda p̄moſtrati: s̄z vasa in domo
dñi p̄ciosa eſe p̄ſpicim⁹: eſq; igne liqfa-
ctū argille formas ingreditur: vt poſſit
aptū vas ministerijs celeſtib⁹ effici: cuž
ſalubriter hūiliati: ⁊ flāma diuine chari-
tatis: vel hūane aduersitat̄ emolliti: vi-
am pat̄ bñ opando iſram⁹: vt ad p̄mia

coꝝ bñ currēdo gueniam⁹. **c** **Fecit**
q̄ salomō. Beda. Supius dixit hirā
fecisse salomonī oia vasa: nūc ſc̄ptura
ſubiugit eadem feciſſe salomonē. Salo-
mon em̄ fecit dictādo: hirā operando.

d **Altare au.** Be. Corda pſector⁹
ſterne charitat̄ ⁊ caſtitat̄ luce coruſcat:
q̄rū ſublimitati ſignificāde etiā loc⁹ que-
nit eiusdē altari. Stabat aī ſtū ſciſſa
coꝝ: vt in factura tabernaculi legiſ: q̄a

ſancti neglectis tpaliū cupiditatib⁹ tota intētōe celeſtia q̄runt:
In vicino oraculū ſūt. nō longe a veſo q̄ tēplū ⁊ ſanctas anctōrū
dirimunt: q; corpe terrā incolūt: mēte p̄uerſationē in celis ha-
bēt. Ab h̄ altari ascēdit fum⁹ incenſor⁹ intra ſanctas ctōr⁹ vbi ar-
ca eſt recōdita: cū ōnones ſc̄t̄ flāma charitat̄ excitate ad celuz
guenūt: vbi xp̄s ē in dexterā dei. S̄z in h̄ altari nō ſanguis ho-
liaz: s̄z thymiamā tñ ſc̄dēt̄: q; tales viri nō habēt oga carniſ
q̄ in ara cordis dñi mactent: s̄z ſolūmō lachrymarū ⁊ ōnoris ei-
vota. p̄ desiderio regni celeſt̄ offerūt. **D** Bed. Altare thymia-
mat̄ moyses fecit: habēt ſubitū lōgitudinē: alter ſublimitinē:
⁊ duos in altitudine. Q̄ magnū autē fuerit q̄d ſalomon fecit/
ſc̄ptura nō dicit. Cōſtat aut̄ q̄ tātū nō fuit/ q̄ntū illud holocau-
ſti: q; ſi viginti cubitoꝝ in lōgitudine ⁊ latitudine factū eſſet to-
tā ſepli latitudinē ip̄leret. Ut tñ anguſti⁹ fuit q̄ ſmoſicū ſicut cū
cta alia q̄ ſalomon fecit. Quāto igit exteri⁹ erat altare holocau-
ſti q̄ incēſt: quātuꝝ genere oblatiōis ac vilitate metalli ignobi-
li⁹: tātū q̄ntitate mēſure ⁊ hoſtiaz frequentia p̄ſtabat. Quia ni-
miz plures audire delectat: Si vis ad vitā ingredi ſerua man-
data q̄: Si vis pſect⁹ eſſe vade ⁊ vēde oia q̄ habes ⁊ da pau-
perib⁹. Altare holocausti illoꝝ typū tenet q̄ corp⁹ ⁊ aīaz p̄ ignē
amoris dño p̄ſcrāt. Perſeueraſtia hoꝝ in bona opatiōe p̄ lōgi-
tudinē altari: amplitudo in charitate dei ⁊ primi p̄ latitudinē:
ſpes in expectationē diuine viſiōis p̄ altitudinē figurat̄. Quīq;
libri moysi: q̄ttuoꝝ ſūt euāgelice libertat̄: ⁊ cū ad itēlligētiā atq;
cuſtodiā leḡ ſpūale illustrāte euāgelij grā guenim⁹: quater qui
nos pſicim⁹: q̄ numer⁹ ſit in lōgitudine ⁊ latitudine cū electi do-
cēte vtroq; teſtamēto: ⁊ pſeueraſtia boni opis ⁊ hilariatez ſuāt
dilectionis. Idē altare decē cubit⁹ erat altū: electoꝝ vitā ppetu-
am denario ſignificās. Vñ q̄ in vinea magni patrifamilias la-
borat̄: denario remunerant̄. **e** **Ahēsam.** Beda. Scriptu-
ra ſpirituali itēlligētiā clara. De q̄: Parasti in p̄ſpectu meo mē-
sam. Panes

sam. Panes p̄poſitiōis ſancti doctoꝝ: quoꝝ oga nobis vel
verba ad exemplū p̄poſita in diuiniſe paginis q̄ bene querit
inuenit. Unde idem panes in Erodo. xii. fieri p̄cepti ſunt pro
pter apſtoloſ. xii. per quos ſcriptura noui testamenti eſt cōſi-
ta: ⁊ veteri reuelata mysteria. Quoz nūero oēs doctoꝝ ſi-
gnant̄: q̄

Ero. 25.c

Nico. de lyra

* exponat ſicut prius vſq; ibi: Os
quoꝝ luteris. In hebreo nō habet lu-
teris: ſed ſic habet: Os quoꝝ eius. ⁊
ſim hebreo li ei⁹ nō referit ad luterē:
ſed ad baſem: cuius os dicebat circul⁹
intra qđ ponebat luteris fund⁹: vt di-
ctū eſt: Intriſecus erat: quia nō erat
in extremitib⁹ quadrati: ſed in me-
dio: In capitib⁹ ſumitate: ⁊ qđ forinſe-
cūs apparebat vñi⁹ cubiti erat totū ro-
tundū. In hebreo nō habet capitib⁹: ſz
pro tota iſta l̄ra ſic habet in hebreo: Et
deſup p̄ vñi⁹ cubiti os ei⁹ rotundū: q̄
ſup altitudinem que erat vñius cubiti
vt dictū eſt: erat circulus qui vocabat
os: vt dictū eſt habens dimidiū cubiti
in altitudine. Pariterq; habebat vñi⁹
cubituz ⁊ dimidiū: ſz in latitudine: q̄
tante quantitatib⁹ erat diameter illius
circuli: vt fundus luteris poſſit ibi recl
pi. Letera que ſequuntur exponat ſi-
cut prius vſq; ibi. Nam ⁊ humeruli il-
li quattuor p̄ ſingulos angulos basis
vñi⁹ ex ipſa baſi fuſiles ⁊ cōfuncti erat:
qđ ſic intelligit: nō q̄ erant fuſi p̄ ſe: ſe
poſte a ppōſiti corpori baſis: ſed ſiml' cō
corpe ip̄ius baſis: ita q̄ faciebat vñum
corpus cōtinuū: Et eodē mō dicunt he-
brei de rotis ip̄ius baſis: q̄ erant fuſe
cū ea in vno coſpore continuo. ⁊ ex hoc
sequit̄ q̄ non erant volubiles: nec ba-
ſis per eas de loco ad locū poterat du-
ci: ſed erant ad decorēm baſis ⁊ ad in-
altandum eam a terra loco peduz. In gloria
ſummitate autem baſis erat quedā ro-
tunditas: id eſt quedam circularis ele-
uatio: vt dictum eſt. Unius cubiti ⁊ di-
midij ſc̄lit̄ q̄tū ad diameſtrum ad po-
nendum ibi luteris fundum. Habens
celaturas ſuas / variq; ſculpturas in parte exteriori per cir-
cūtū. Ex ſemetip̄a: quia ille ſculpture non erant per ſe fuſe: et
poſte a ibi appoſite: ſed magis erant fuſe ſimul cum baſi: vt p̄-
dictū eſt. Letera autem exponantur ſicut prius. Ad capien-
dum predicta facilius ponit ſigura luteris ⁊ baſis eius ſim ex-
poſitores latinos communiter in columnis iſtis. **a** **Fecit**
ergo hiram le. ⁊ c̄. Dic consequenter agit de quibusdam
aliis vtensilib⁹ ad templū pertinētibus in diuertiſis officiis:
⁊ hoc notatur cuž dicitur: Fecit quoꝝ hiram lebeteſ: id
eſt caldarias. Erant em̄ ibi aliq; caldarie vbi ponebantur ci-
neres amoti de altari holocaustorū: vt portarent extra ciuita-
tem ad locuz mundū: ⁊ aliq; ad decoquendū carnes aliquo-
ruꝝ ſacrificioꝝ: vt habeat ſupra p̄mo libro ca. ii. **b** **Et ſcu-**
tras. vasa ſunt equalis amplitudinē in ſuperiori ⁊ inferiori:
vbi ponebantur carbones accepti de altari holocaustorum: vt
portarent intra templū ad cremandū thymiamā ſuper altare
incensi. **c** **Et amulas.** id eſt fuſinulas: vt dicunt aliqui:
ſz nō vides veſ: q; ſic dicereſ de hamo mas. ⁊ haberet h̄. i p̄n-
cipio: ⁊ iō dicunt aliū q̄ ſunt vasa vinaria ad modū ampule fa-
cta qbus effundebat vñi⁹ libaminis ſup altare holocausti.
d **Colūnas dū. de qb⁹ diffuſe. ſ. dictū ē.** **e** **Et funi-**
cō. circulos cingētēs capitella ad modū ſuniculoꝝ. Letera pa-
rēt ex ſupradict̄ vſq; ibi: f **f** **De aurichal.** erat. qddā gen-
metalli ē ſile auro i colore. **g** **Fudit ea rex. ſ. ſalomō:** q; ſe-
cit talia fieri: ſc̄t̄ ſ. ſ. dictū ē i p̄ncipio hui⁹ ca. Domū ſuā edifi-
ſalomō ⁊ c̄. vel pōt referriri ad hirā q̄ dicebat rex artifici⁹ p̄ter
art̄ excellētiā. **h** **In argil. terra.** q̄ ē apta ad ſaciēdū for-
mas in qb⁹ metalla fundunt̄. **i** **Altare aureū:** id eſt alta-
re incensi qđ erat intra templū. **k** **Et mensam ſup quā**
ponerent panes ⁊ c̄. de quoruꝝ forma ⁊ diſpoſitione ⁊ ſitu
dictum ſuit Erodi. xxv. et. xxv.

t v c̄ * Et cādelabra

Glo.ordi. III Regum La. VIII

Glo.ordi.

a. Pa. 4.b gnanū: qz iōam doctrine formā quā a dñō apli acceperunt se quinī. In verbis diez legim⁹ qz fecit salomō mensas decem in templo: quīqz a sinistris: quīqz a dextris: qz ad vasa dñi portanda factas esse sciendū est: scz phialas: quas pariter factas scriptura refert: et thymiamateria in quib⁹ thymiam a/ dolebat zc. Quod paulo post in eodē volumine subinfert: fecit salomō men-
tas: et sup eas panes ppositionis. vel plurale. p singulari poluit more septu-
re: vel certe panes nouiter cocti illis
mensis imponebanſ: vbi nocte illa ser-
uarenſ operti: donec pmo mane abla-
tis veteribus sup mensam ppositionis
ponerent calidi. Dense decē a figu-
ra vnius nō discrepat. Nā sic vna mē-
sa duodecim panib⁹ onusta: vnan/
mē scripture qua pascimur concordiaz
auctoritate apostolica munitam desi-
gnat: ita decez mense legis et prophe-
tarū eloquia denunciāt: que nobis fi-
delium exempla quasi propositoū ī se
valorum domini claritatē et miracula
pponut. Hē sūnt bis quine. Qui-
ne: quia lex tam quīqz libros qz qnqz
etates seculi complectit: bis: quia post
incarnationem domini vtrig⁹ populo
iudeo scz et gentili cōmittit: et qz ple-
na figuris ostēdīt: qz quondā iuxta lit-
teram intelligēda putabat. **B.** Si
cut mēse in typo scripture ponunt: qz
panē verbi ministrat: et vasa ferūt mi-
nisterij. i. iſtoꝝ nobis actus in exēplū
pponūt: ita p cādelabra eadē figurat:
qz luce sapientie errantib⁹ pfert. **Vñ** sa-
lomō: **D**andatū lucerna est: et lex lux.
For. 6.c

t2. Pa. 5.a Qz cādelabra qnqz a dextris: qnqz a si-
nistris. id ē qd. s. de mēsis. **O**raculū
vbi erat arca aditus patre celest⁹: vbi
xp̄s in extra dei sedens paternoz vti
qz scz arcanoz. Cādelabra ī oraculū
qz eloquia dei ad habitationē supne ci-
uitatis aspectat: vt ad eam pmerenda
nos accēdāt. Lucerne sūt viri sancti qz
oleo spūsceti infusi: et ipsi igne dilectio-
nis ardent in corde et primis luce scie
pferunt in lingua. Cādelabra qz lucer-
nas in sublime tollūt: sacra scripture ē
qz sanctoz v̄tutes et doctrinā sua lectio-
ne demōstrat. **Vñ** de Johāne dī: Ille
Joh. 5.f erat lucerna ardens et lucēs. aut ita lucerne diuia sunt eloqa.
P̄s. 118.0. vñ: Lucerna pedib⁹ meis verbū tuū. Cādelabra lucernarū
sancti sunt: qz corda et corpora ferendis dñi mādatis supponunt.
Quisqz enī in nullo ppriā sequi curat voluntatē: verū qz scri-
ptura dicat attēdit: eiusqz se subiçere mādat! satagit et auscul-
tare pmissis: qz cādelabru aureū aureas gestat lucernas: et
hoc tam fixa intentiō: qz firmiter cādelabru ad supna erectū
impositas sibi lucernas absqz motiō seruat. Flores lili⁹ ame-
nitatē semp virentis terre viuentū designat. Bene hi flores
in cādelabro sūt: qz scripture spret⁹ terrenis ad appetēda ce-
lestia puocare p̄sueuit: et quō erectū cādelabru lucernas ha-
bet in capite et lili⁹ flores: ita electi qui i scriptura p̄tinēt ere-
cto ad supna sensu bona celestia a dñō querunt et p̄cipiunt.
For. 7.c

Quasi lili⁹ flo. **H**oc videſ dicere: qz supma p̄s cādelab-
roꝝ in modū repādi lili⁹ erat deformata. Lucernas desuper
aureas p qd p̄tinet id qd p̄tinet. i. vasa aurea in quib⁹ ole-
um lucebat designat. **b. Forcipes.** **B**ed. id est emunctoria
quib⁹ emūgebanſ lichini ut reparati meli⁹ lucerēt.
c. Hydrias. **H**ydrē p̄cordia scōꝝ signant: aqua sapientie et
vino copunctiōis repleta. **d. Fuscinulas.** Fuscinule qui
bus carnes p̄parant p̄dicatores qz suis auditoribus cibū itel-
ligentile administrat: qz officiū est corp⁹ et sanguinē credētib⁹
distribuere: infidelibus abnegare. **e. Dom⁹ interioris.**
Beda. Ostia dom⁹ interioris angelica sunt ministeria: qz no-
bis de corpore egressis introitū vite celest⁹ reserat. Ostia do-
mus tēpli doctores sunt et sacerdotes: qui instruēdo: baptiçā
do: dñici corporis et sanguinis mysteria cōmunicādo. pma no-
bis ecclie p̄sentis limina pandūt. Cardines vtrig⁹ ostiorū
sensus et corda sunt angeloz et sanctoz: quibus imobiliter cō-
templationi et

templationi et dilectiōi cōditoꝝ adhēt̄: vt eo ministeriū sibi
delegatū recte cōpleant: qz a volūtate dñi nunqz oculos auertunt
aperiunt enī et claudunt ostia: sed cardinē nō deserunt: qz an-
geli et sancti siue in hac vita fidei: seu in illa specie fideles et ele-
ctos suscipiat: semp animū in radice interne dilectiōis fixum te-

nent. **Vñ** bñ ex auro cardies facti sūt:
ppter fidem vel meritū p̄prie clarita-
tis: vel quā habent in deū charitatis.

f. Derficit omne opus tc. Bed.

Dum status seculi gerit. facit quidē opus
domus dñi: sed nōdū p̄scit: qz cor-
da electoz dñs vt bona operent inspi-
rat et adiuuat: nullū tamē in hac vita cō-
morantē absqz peccato esse tribuit. **Nā**

qz future beatitudini reseruat. Perfi-
cit p̄ omē opus tēpli salomonis: et de-
dicationi aptū reddit: cu nōster pacific⁹
in die nouissima electos resurrectionis
imortalitate glorificat: et eternū p̄du-
cit ad regnum. vnde templum sep̄t an-
nis edificatum: octauo autē perfectum
ac dedicatum est. **C**ui tempore cōuenit
quod sequitur: et intulit que sanctifica-
uerat tc. **S**anctificauerat dauid pater
salomonis argentum cum deo pater
eloquentes grā sui spūs ad loquēdū
verbū dei confortat. **S**anctificauit
cū naturali ingenio p̄ditos ad intelligē-
dam legem illuminat. **S**anctificauit etiā
vasa cum omib⁹ ecclie filijs spiritus san-
cti gratiā largit. **H**ec sanctificata salo-
mon infert in templū: cum dñs pacto in
dictio doctoz et ceteroz fidelium cētū in
gaudium celestis regni introducit. Re-
posuitqz in thesauris do. d. qz deos su-
os absōdit in abdito vulp⁹ sui a contur-
batō hoīz. **V**lti sūt thesauri ī vna do-
mo dñi: qz ī vna ecclia scz meriti dīsāt.

Et vna est p̄pria celest⁹: quī ī ea stella a
stella differat ī claritate. **Qd** vtrig⁹ di-
stributor p̄mijor dñōstrauit: cu ait: **In** **30**
domo p̄pis mei māsiōes multe sunt.

L In sc̄m sanctoz

Nico. de lyra

a. Et candelabra aurea qn
qz ad dexteram tc. **I**sta erant facta
ad modum candelabri qnōd fecit moy-
ses: cui⁹ forma fuit descripta Ero. xix.

b. Et forcipes aureos. Ad rescidendum partem lichi-
noꝝ combāstā. **c. Et hydrias.** in qb⁹ erat oleū p lucernis.

d. Et fuscinulas. ad extrahēdū d lucernis si ibi aliqd īmū-
dicie d lichinis cōbustis cecidisset. **e. Et phialas.** ad ponen-
dū vnguentū p inunctiōe regū et pōtificū et vasoꝝ qz erat appli-
cāda ad cultū diuinū. **f. Et mortariola.** ad terēdū spēs et
radices vñ siebat talia vnguenta. **g. Et thuribula.** ī qb⁹
cremabant thymiamata. **h. Et cardines ostioꝝ tc.** de
qb⁹ ostijs. s. dīctū est ca. vi. Illa em̄ p̄s tēpli dicebat sc̄m san-
ctoz. et iō cardines ostiorū eius erant de preciosiori materia: qz

ostioꝝ domus exterioris. Letera patent. **La. VIII**

Lunc congregati sunt om̄es maiores natu-
rū Israel tc. **H**ic cōsequēter describit̄ tēpli dedicatio: et
primo ponit introductio arce. scđo signū diuine presentie ibi:
Factū ē āt. tertio salomōis oōdō ibi: Setit aut̄ salomō. qz p̄p̄
bñdictio et licētatio ibi: Factū ē āt. Circa p̄mū dī: **L**uc⁹
congregati sūt oēs mājō. na. isrl̄ tc. vt cu debita solēnitate dedica-
re tēpli et deferre ibi arca dñi. id s̄ dīct: k. Ut deferret ar-
ce. tc. vbi adducta fuerat d domo obedēdō vt h̄. s. u. li. vi. ca.

*** In mēse**

Ahoraliter. **i. L**unc congregati sunt om̄es maio-
res natu isrl̄ tc. **H**ic agitur de p̄o: tētōe arce testamēti ad lo-
cu sibi paratū in templo intra sanctūscōꝝ: p qd significat celuz
empyreū qz est locus beatorū sicut dictū fuit Ero. xix. **V**ictum
etia fuit ibidē qz p arcā figurata fuit bñ virgo Maria: propter
qz p hanc arce deportationē figurata fuit hui⁹ virginis assū-
ptio. **P**er maiores natu duces et principes qui congregati
fuerunt ad salomonē in arce deportationē lignantur angeli de
diuersis ordib⁹ cu christo venientes ad beate viginis veneratio

*** nem in ei⁹**

a In sanctissimis. Be. Dom^r templi exilio; pugnare. **L**a. VIII natu ecclia sanctissimis supne patrie celestis felicitate designata. Illa in sanctissimis arca assumpta christi humanitate ita velu regie cessit inducta. b Subter alas tc. **B**ed. Moyses fecit duos cherubin aureos quos posuit in propitiatorio quod erat super arcam salomon addidit duos maiores: sub quod alii arcam nunc dicit posuisse cum propitiatorio et duobus cherubin horibus. c Lc. emine.

ne. tc. Be. Hoc manifesti in Paral.

Dentes inquit quibus portabat arcas: quia paululum longiorer erat: capita patebant an oraculum. Si vero quod paululum fuisse extinsec eos videre non poterat. Ubi notandum: quod si vestrum capitula diligenter intueris: patebat an oraculum: non tamen fieri poterat ut ipsa capita an oraculum eminerent: quod necesse erat ut clauso oraculo et appeso an ostia velo: ipso quod vectes cum arca ad ducerent interi: quod fieri non poterat si primates ultra ostium vectes producendas ad claudendum ostium locum non darent.

d Qui et fuerit ibi. In Paral. dicitur: fuit itaque arca ibi usque ad presentem diez: quod ab historiographe additum est: significatur usque ad tempore etiam sue ea ibi permanuisse: quod non de Esdra potest intelligi: quod iaz erat in cœlum templo: sed de nathan vel aliquo prophetate a quibus oia gesta suorum temporum scripta esse credunt. e In arca autem non

erat aliud. Ra. Erat in arca una aurea habens manuam: quod in hoie christo habet omnis plenitudo divinitatis corpora liter. Erat virga aaron que excisa denuo floruerat: quia potestas iudicandi penes eum est: cuius iudicium in humilitate passionis videbatur esse sublatum. Erant etiam tabule testamenti: quia in illo sunt thesauri sapientie et scientie absconditi. Adherebant enim vectes quibus portabantur: quod doctores qui laborant verbo nunc presenti visione gaudent glorie christi. An Paulus: Lupio dissoluimus et esse eum christo. Apparebat summitates vestrum foris ante oraculum non semper: sed eum ostia oraculi aperiri pingeretur: neque oib[us] his soli quod propter accessum: attentius interiora satagebatur intueri. Dentes sunt conditi in oraculo: quia electi qui processerunt nunc sunt in abscondito vultus dei. Quorū tamen summitates videntur aperto oraculo his qui appropiant visuntur cum posterioribus oculis sordidis purificatis: dei gratia aliquid extremum de supernis gaudio contemplandū donauere: quia his qui paulo longius recesserunt: id est mente exterius vagantibus contemplatio minime concedit. Ipa arca quod est posita solis eis qui oraculum intrassent videre licebat: quia soli super patrem patrie ciues gloria ibi redemptori plene contemplantur. f Nebula ipluit domum dñi: et non poterat tc. Raba. id est synagoga ipluit: quia eorum metes infidelitatis caligo repletebatur: et sacerdotes propter nebula ministrare non poterant: quia dum mysticos sensus litterae velamine cooperatos: et nativitatem christi sacramenta inuestigare despiciunt: debitis fideli sue ministeriis per nebula erroris perdiderunt: ita ut exigentibus meritis non agnoscant cultum credulitatis: quibus in nebula doctrine sue dominus se etiam aperta narravit. Sed quod auditorum metes infidelitatis caligo ipluerat: quod emissum sol radiis nebula interlacebat abscondebat.

Nico.de lyra.

¶ Stetit ergo

a In mense bethanum. Ille est menses septimus quod apud hebreos erat quasi totus festivus: sicut dictum fuit Levit. xxiij. tam festivitas principaliter erat festum expiacionis: quod celebrabatur de prima die illius menses. b Et portauerunt arcam domini et tabernaculum federis. quod fecit moyses: quod illud tabernaculum fuit dispositum cum aliis vasibus sacris in thesauris domus domini. Aliquis autem liber habebat: Et portauerunt arcam domini ad tabernaculum federis: quod imperitum aliquo correctorum positum est ad p[ro]pt[er]. Non enim arcam tunc fuit portata

fuit portata ad tabernaculum federis: sed intra templum quod fecerat salomon. c Et imolabatur oves tc. Hyperbole est: ad de notandum in longitudinem hostiarum. d Subter alas cherubim. Loquuntur de illis cherubim quos fecit salomon: habebant enim de cœlo cubitos altitudinem: et in medio domus sub aliis eorum se continerent: fuit arca posita sicut dictum fuit supra capitulo vi. e Lc. eminerent vectes tc. Dicit Rab. sa. quod vectes transibant per latitudinem arce: ita quod longitudo arce erat inter vectes: sicut dictum fuit Exo. xxv. et sic capita vectuum erant pertra cortina pedem: tem in ingressu sanctuariorum: et aliquantulum eorum impellebatur: et sic apparebat ibi sicut due matronae mulieris sub veste sua: et ad h[ab]et inducit illud Cant. i. d. Inter vbera mea conmorabitur. Et propter hoc subditur: Non apparebant ultra extrinsecus: quia dicta cortina erat intermedia: et sic non apparabant corpora vectuum: sed tamen figura: sicut videtur manus per chiroteca. Doctores autem nostri aliter expoundunt: dicentes quod licet vectes possent videri ab illis qui erant prope ostium sanctissimorum: non tamen ab illis qui erant longius. Et hoc videtur rationabilius dictum: quia in templo salomonis non soluz erat cortina media inter sanctum et sanctissimum: sed partes qui non poterant vectibus sic impelli: ut eorum capita exterius apparerent.

f In arca autem non erat aliud nisi due tabule lapideae. Contrarietur videtur dicere Ap[osto]ls ad Heb. ix. a. scilicet quod ibi cum tabulis erat virga aaron: et una aurea habens manna. Ad hoc dicitur duplex. Uno modo quod sole tabule erant ibi principaliter: quia ad hoc solum fuit arca facta. Alia vero duo occasionaliter: scilicet virga ad repressionem rebellionis de sacerdotio: et una aurea ad memoriam cibi dati de celo. Alio modo quod virga et una aurea non erant intra arcas: sed extra in scrinio ad hoc facto et in latere arce posito: sicut dictum fuit de libro in quo moyses legem scripsit Exo. xxvi.

g Factum est autem cum existent sacerdotes de sanctuario tc. Hic consequenter ostendit signum diuine presentie cum dicit: h Nebula ipluit domum domini. Que erat signum diuine presentie: quia dominus frequenter legitur aperuisse moysi in nube. i Et non poterant sacerdotes stare: propter reuerentiam diuine presentie se elongantes. Dicit autem hic aliquod quod nebula ista non erat obscura sed lucida: sicut nubes que sapientia paruit in transfiguratione domini Matth. xvij. et ideo sacerdotes non poterant ministrare propter excessum claritatis quam

non poterant sustinere: sed hoc non consonat textui sequenti: ubi dicit: Dominus dixit ut habitare in nebula. In hebreo habet in caligine. An 7.ij. Paral. vi. a. dicit: Dominus pollicitus est: ut habitaret in caligine: nisi dicatur quod ista nebula in parte erat caliginosa: ut propter exterius: et in parte lucida: sicut dicit de nube existente inter egypios et filios israel Exo. xij. e. Et erat nubes tenebrosa et illuminans noctem: tenebrosa egypcius: et illuminans noctem hebreis: sicut plenus dictum fuit ibidem: et hoc videtur concordare ei: quod dicitur. Paral. viij. a. Sed et o[ste]r filii israel videbant descendentes ignem et gloriam domini super dominum.

* dominus dixit ne in ei assumpcio. Hiero. i sermone. Legimus h[ab]et se ad exercitum quibus et funera quorumlibet sanctorum angelos aduenisse et exercitum eorum obsequia constituisse: necnon et eorum aias ad celum cum hymnis et cantibus detulisse. Sequitur: Et quanto magis credendum est hominibus die militum angelorum cum suis agminibus obviam aduenisse genitrici dei: eaque ingenti lumine circumfuluisse: et usque ad thronum olim annus mundi constitutum sibi patrum cum laudibus et cantibus perduxisse. Sequitur ibidem: Nec in merito creditur quod ipse salvator omnium per se totus festinus occurrit: eaque secundum in throno collocavit.

* Stetit autem

III Regum La. VIII Nico. de lyra

E ppter nebulam. Impleuerat enim gloria domini domū do-

Tid est statuit:

t2 pa.6.a mini. Tunc ait salomon: **D**ominus dixit vt habitaret in ne-
bula. Edificans edificauit domū i habitaculum tuū: firmissi-
mū solium tuū in sempiternū. Cōuertitqz rex faciem suam: et
benedixit omni ecclesię israel. **O**mnis eīn ecclesia israel sta-
bat. Et ait salomon: **B**enedict⁹ domin⁹ deus israel qui locu-

a T per prophetas.

t1.q.7.c.2 tus est ore suō ad dauid patrem meum: et in manibus eius p-
fecit dicens: **A**die qua eduxi populu meū israel de egypto/
nō elegi ciuitatē de yniuersis tribub⁹ isrl⁹ vt edificaret dom⁹
et esset nomē meū ibi: s̄ elegi dauid vt eēt sup pplm meū isrl⁹.
Coluitqz dauid p̄ me⁹ edificare domū noi dñi dei isrl⁹: et ait c-
dñs ad dō patrē meū: **O**r cogitasti i corde tuo edificare do-
mū noi meo bñ secisti: hoc ipm mēte tractāst⁹. **V**erū tu n̄ edi-
ficabis mihi domū: s̄ fili⁹ tu⁹ q̄ egredies de renibus tuis: ipse
edificauit domum noi meo. **C**ōfirmauit dñs sermonē suum
quē locut⁹ ē: **S**tetitqz p̄ dauid p̄ meo: et sedi sup thronū isrl⁹/
sicut locut⁹ est dñs: et edificauit domū noi dñi dei isrl⁹: et p̄stitui

Tid est tabule testamenti.

ib⁹ locū arcę i q̄ sed⁹ dñi ē: qđ pcussit cū prib⁹ nr̄is qñ egressi
sunt de terra egypti. **S**tetit aut̄ salomō aī altare dñi i cōspe
ctu ecclie isrl⁹: et expādit man⁹ suas in celū: et ait: **B**sie de⁹ isrl⁹ c-
nō est s̄ilis tui de⁹ i celo desup: et sup terrā deorsū: q̄ custodis
pactū et miscđiam suis tuis: q̄ ambulant corā te in toto corde
suo: q̄ custodisti fr̄o tuo dō patri meo q̄ locut⁹ es ei. **O**re lo-
cut⁹ es et manib⁹ p̄fecisti: vt h̄ dies pb̄at. **N**ūc igis dñe deus
isrl⁹: **S**erua fam̄lo tuo dauid p̄ meo q̄ locut⁹ es ei/ dicest⁹. **N**ō
aufereſ ō te vir corā me/ q̄ sedeat sup thronū israel: ita tamen
si custodierint filij tui viam suā/ vt ambulent coram me: sicut
tu ambulasti in cōspectu meo. **E**t nūc dñe deus isrl⁹ firment⁹

t2. Re.7.b s.2.a a T nō ppter hoc q̄ indigeas: q̄ nō indiges.
vba tua/ q̄ locut⁹ es seruo tuo dauid p̄ meo. **E**rgo ne putā-
s dum est q̄ vere de⁹ habitat sup terrā: **S**i enī celū et celi celo-
rū te cape nō pñt: quāto magis dom⁹ h̄ec quā edificauit tibi:
Sz respice ad orationē serui tui/ et ad p̄ces eius/ dñe de⁹ me⁹. **b**
Audi hymnū et orationē quā seru⁹ tu⁹ orat corā te hodie: vt i-
sint oculi tui apti sup domū hāc nocte ac die: sup domum de-
qua dixisti. **E**rit nomē meū ibi: vt exaudias orationē quā ser-
uus tu⁹ orat ad te i loco isto: vt exaudias dep̄cationē fui tui
et ppli tui isrl⁹: qđcūqz orauerit i loco isto: et exaudies i loco ha-
bitacli tui i celo: et cū exaudier/ pp̄ti⁹ er. **+S**i peccauerit hō i
i primū suū: et habuerit aliqd iuramētū q̄ teneat astrict⁹: et ve-
nerit ppter iuramētū coram altari tuo i domū tuā/ tu exaudi-
es i celo: et facies et iudicabis fuos tuos: p̄dēnans īpū: et red-
des vīā suā sup caput ei⁹: iustificāqz iustū/ et retribuens ei fm
iusticiā suā. **S**i fugarit pp̄ls tu⁹ isrl⁹ inimicos suos: q̄ peccatu-
rus ē tibi et agētes penitētā: et p̄fitētes noi tuo/ venerit et ado-
rnuerint et deprecati te fuerint i domo hac: exaudi i celo: et di-
mitte pctm pp̄li tui isrl⁹: et reduces eos i terrā quā dedisti pa-
trib⁹ eoꝝ. **S**i clausuz fuerit celū: et nō pluerit pp̄f pctā eoꝝ: et
orātes i loco isto penitētā egerint noi tuo: et a peccatis suis
cōuersi fuerint ppter afflictionē suam: exaudi eos i celo: et
dimitte pctā seruoꝝ tuoꝝ/ et ppli tui isrl⁹: et ostēde eis vīā bonā
q̄ quam ambulent: et da pluuiam super terram quam dedisti
populo tuo in possessionem. **F**ames si oborta fuerit in terra: p-
aut pestilentia/ aut corruptus aer/ aut erugo/ aut locusta/ p-

t2. Deu.16.b a T nō ppter hoc q̄ indigeas: q̄ nō indiges.
vba tua/ q̄ locut⁹ es seruo tuo dauid p̄ meo. **E**rgo ne putā-
s dum est q̄ vere de⁹ habitat sup terrā: **S**i enī celū et celi celo-
rū te cape nō pñt: quāto magis dom⁹ h̄ec quā edificauit tibi:
Sz respice ad orationē serui tui/ et ad p̄ces eius/ dñe de⁹ me⁹. **b**
Audi hymnū et orationē quā seru⁹ tu⁹ orat corā te hodie: vt i-
sint oculi tui apti sup domū hāc nocte ac die: sup domum de-
qua dixisti. **E**rit nomē meū ibi: vt exaudias orationē quā ser-
uus tu⁹ orat ad te i loco isto: vt exaudias dep̄cationē fui tui
et ppli tui isrl⁹: qđcūqz orauerit i loco isto: et exaudies i loco ha-
bitacli tui i celo: et cū exaudier/ pp̄ti⁹ er. **+S**i peccauerit hō i
i primū suū: et habuerit aliqd iuramētū q̄ teneat astrict⁹: et ve-
nerit ppter iuramētū coram altari tuo i domū tuā/ tu exaudi-
es i celo: et facies et iudicabis fuos tuos: p̄dēnans īpū: et red-
des vīā suā sup caput ei⁹: iustificāqz iustū/ et retribuens ei fm
iusticiā suā. **S**i fugarit pp̄ls tu⁹ isrl⁹ inimicos suos: q̄ peccatu-
rus ē tibi et agētes penitētā: et p̄fitētes noi tuo/ venerit et ado-
rnuerint et deprecati te fuerint i domo hac: exaudi i celo: et di-
mitte pctm pp̄li tui isrl⁹: et reduces eos i terrā quā dedisti pa-
trib⁹ eoꝝ. **S**i clausuz fuerit celū: et nō pluerit pp̄f pctā eoꝝ: et
orātes i loco isto penitētā egerint noi tuo: et a peccatis suis
cōuersi fuerint ppter afflictionē suam: exaudi eos i celo: et
dimitte pctā seruoꝝ tuoꝝ/ et ppli tui isrl⁹: et ostēde eis vīā bonā
q̄ quam ambulent: et da pluuiam super terram quam dedisti
populo tuo in possessionem. **F**ames si oborta fuerit in terra: p-
aut pestilentia/ aut corruptus aer/ aut erugo/ aut locusta/ p-

t2. Pa.6.d a T nō ppter hoc q̄ indigeas: q̄ nō indiges.
vba tua/ q̄ locut⁹ es seruo tuo dauid p̄ meo. **E**rgo ne putā-
s dum est q̄ vere de⁹ habitat sup terrā: **S**i enī celū et celi celo-
rū te cape nō pñt: quāto magis dom⁹ h̄ec quā edificauit tibi:
Sz respice ad orationē serui tui/ et ad p̄ces eius/ dñe de⁹ me⁹. **b**
Audi hymnū et orationē quā seru⁹ tu⁹ orat corā te hodie: vt i-
sint oculi tui apti sup domū hāc nocte ac die: sup domum de-
qua dixisti. **E**rit nomē meū ibi: vt exaudias orationē quā ser-
uus tu⁹ orat ad te i loco isto: vt exaudias dep̄cationē fui tui
et ppli tui isrl⁹: qđcūqz orauerit i loco isto: et exaudies i loco ha-
bitacli tui i celo: et cū exaudier/ pp̄ti⁹ er. **+S**i peccauerit hō i
i primū suū: et habuerit aliqd iuramētū q̄ teneat astrict⁹: et ve-
nerit ppter iuramētū coram altari tuo i domū tuā/ tu exaudi-
es i celo: et facies et iudicabis fuos tuos: p̄dēnans īpū: et red-
des vīā suā sup caput ei⁹: iustificāqz iustū/ et retribuens ei fm
iusticiā suā. **S**i fugarit pp̄ls tu⁹ isrl⁹ inimicos suos: q̄ peccatu-
rus ē tibi et agētes penitētā: et p̄fitētes noi tuo/ venerit et ado-
rnuerint et deprecati te fuerint i domo hac: exaudi i celo: et di-
mitte pctm pp̄li tui isrl⁹: et reduces eos i terrā quā dedisti pa-
trib⁹ eoꝝ. **S**i clausuz fuerit celū: et nō pluerit pp̄f pctā eoꝝ: et
orātes i loco isto penitētā egerint noi tuo: et a peccatis suis
cōuersi fuerint ppter afflictionē suam: exaudi eos i celo: et
dimitte pctā seruoꝝ tuoꝝ/ et ppli tui isrl⁹: et ostēde eis vīā bonā
q̄ quam ambulent: et da pluuiam super terram quam dedisti
populo tuo in possessionem. **F**ames si oborta fuerit in terra: p-
aut pestilentia/ aut corruptus aer/ aut erugo/ aut locusta/ p-

* a **D**ñs dixit r̄c. **V**icū aliq̄ q̄ nō inue-
nit h̄ dictuz a deo verbo sed facto: q̄ plurime
legit apparuile i nube: vt p̄dictū ē. p̄t etiā
dici q̄ inuenit dictū verbo dñi **L**eui. xvi. b
Dixit dñs i nube apparebo sup oraculū. **C**ō
sequēter ponit gratiarūactio salomōis: eo q̄
videbat p̄ signū diuine p̄tentie q̄ domus ab
eo edificata erat deo accepta. ideo subditur:
b **E**t ait salomō: **V**ndic r̄c. et pat̄ l̄fa
vsc̄ ibi: c **E**t ait dñs ad dō pa. m. r̄c.
Ex h̄ p̄t q̄ nō oportet voluntate huāna sp̄ con-
formari diuīe i volito. **D**auid em̄ voluit edifi-
care tēplū dñi: et dō h̄ cōmēdat a deo: et tñ de-
nolebat q̄ ip̄e edificaret: s̄ fili⁹ ep̄. **L**etera pa-
tēt in l̄fa. d **S**tetit aut̄ salomō r̄c. **H**ic p̄n̄ ponit oratio salomōis p̄tēs sepi
petitiōes. **P**rima respicit bonū statum regni
dauid. p̄mittit tñ ipsi⁹ salomonis deuota dis-
positio cū dr̄: **S**terit aut̄ salomō aī alta-
re. s̄ holocaustoz: q̄ ad altare incēsi soli acer-
dotes itrabāt. e **E**t expādit ma. suas
i ce. Per h̄ designās q̄ oē bonū a dō ē expe-
ctādū. scđo regratias salomō de p̄terito bñf-
cio cū dr̄: **D**ñe de⁹ isrl⁹ r̄c. et ibd̄: **Q**ui custo-
disti bñuo tuo dauid p̄ meo r̄c. tertio p̄t̄ de
futurū petitiō cū dr̄: **N**ūc igis dñe de⁹ isrl⁹ cō-
serua r̄c. f **F**irment ver. tua. Per h̄ n̄
designat i deo mutabilitas aliq̄ s̄ i boib⁹ q̄
bus p̄missa s̄t̄ diuīa bñficia s̄b cōditione q̄
bñ debeat se h̄re. est igis sensus: **F**irmetur
x̄ba tua. i. da mihi et alijs posteri dō stabili-
tate mētis i bono: ita q̄ nō fraudemur p̄mis-
so tuo. g **E**rgo ne p̄. ē r̄c. Per h̄ enī ex-
cludit errore illoꝝ q̄ putauerit deū h̄re formaz
cor galē. b **S**z respice r̄c. q. d. ista dom-
n̄ ē edificata ut ibi habiles: s̄c̄ hō i domo sua:
s̄b ut p̄ces ibi facte sint magis exaudibilis q̄
alib⁹; p̄p̄ exercitū cult⁹ diuīi. i **E**t s̄c̄
oc̄l̄ t. r̄c. **O**cli tue pietat̄ et misericordie.
k **D**e q̄ dixisti r̄c. hoc dixit Deu. xi.
l **S**i peccauerit. hic p̄t̄ scđa petitiō et
rep̄icit iidelitatē viri cū p̄xio suo. i plurib⁹ ei-
calib⁹ determīabat p̄t̄o aliq̄ q̄ iuramētū
vt pote i deposito: furto bñlato q̄ nō inuenie-
bat: tūc depositari⁹ erat liber iurādo q̄ nō fe-
cisset fraudē p̄xio: vt h̄r̄ Erod̄. xxi. in tali casu
et p̄silb⁹ adducebat aliq̄ ad iurādū aī tem-
plū: et si plurabat freq̄nter se q̄bāl vīdicta di-
uīa ad d̄claratiōne iusticie. et h̄ est q̄b ibd̄:
Judicabis seruos tuos p̄dēmās impū r̄c.
m **S**i fugarit p̄o. **H**ic ponit ternia peti-
tio q̄ respicit p̄p̄l cōitātē in bello q̄ q̄l erat in
fecta p̄t̄o cōit ab aduersarij debellabat: vt
pt̄z i multe loc̄ ve. testamēt. et h̄ est q̄d dr̄: **S**i
fugarit p̄p̄ls tu⁹ isrl⁹ inimicos suos q̄
peccatur⁹ et tibi: b̄ ē dictū: p̄t̄m futurū er-
causa fuge seque. n **E**t agētes penitētā.
q̄ sic p̄ offensaz diuīa debellabant: ita q̄ de-
bitā pñiaz deo recōciliati victores efficieban-
tur. o **S**i clausuz fuerit ce. **H**ic ponit
q̄rta petitiō p̄p̄l nūia lūcūtē et peccato p̄o/
p̄li accidētē. et pt̄z l̄fa. p **J**ames si ob-
orta fuerit. **H**ic ponit q̄rta petitiō p̄amo/
tione diversoz maloz q̄ accidere solēt ppter
p̄t̄a hominū cū dr̄: **J**ames si oborta fue-
rit: q̄ p̄t̄ cōtingere ex multe causis: vt ex ste-
rilitate terre: vel ex tēpestate fruct⁹ deuastātē
v̄l ex aduersarij bona destrūtib⁹ et p̄similis-
bus. q̄ **A**ut pestilentia. i. mortalitas ho-
minū v̄l alia. r **A**ut corrupt⁹ aer. et
quo sequunt̄ infirmitates. s **A**ut eru-
go r̄c. corodentes terrenaſtia. **E**t rubigo
* d **S**tetit aut̄ salomō aī al. dñi r̄c. **D**
Der oratiōes aut̄ salomōis h̄ diffusē positas;
signant̄ oratiōes homis chris̄t̄ quas pro su-
is fidelib⁹ in vita presenti adhuc degenti-
bus offert deo patri.

* **F**ecit ergo

a **S**tituit ḡ t bñ dixit. In Para. referunt qđ hic nō dñ. Fece rat salomō basem ene am t posuit in medio basilice sup quā stans bñdixit oī ecclie israel.

b **E**t dedicauerunt tēplū dñi. Rab. Tē plū dñi sc̄a ecclesia ē iuu. xta illud: Tēplū dei sā cū est qđ est vos. hāc dedicauit rex xp̄s: cum eā sanguine suo spiri tussanci gratia sanctificauit: diversis v̄tibus multiplicauit. hāc dedicat t filiū israel: cū fideles sūm donum sibi collatū verbo p̄dicatio nis t v̄tū opib⁹ p̄sumis prospicunt.

In die illa

Al. de ly.

v* a **C**el rubigo. delicās stipulas bladoz ita q̄ nō possūt facere spicas: vel si faciunt: faciunt inanes.

b **L**ucta deuota id ē maledictio seu ma lii p̄secatio. Letera pa

tēt in l̄fa. c **I**nsup t alienigena. hic po

nūl sexta petatio pro ex audiūtē gēriliū veniē

tū ex denotōe ad orā dū in tēplo. H̄lti effi

gētiles audientes in di

uersis prib⁹ orbis mi

rabilita q̄ fecit de q̄ co

lebat i hierusalē: ascē

debāt illuc cā oratiōis:

vt habeat Job. xii. t sic

deū colebant: t sūm di

ciamē recte rōnis viue

bā: p̄ces eoz erant ex

audibiles. Quis nō ser

uarēt legē moyst: quia

ad illā nō tenebāt: ml-

ti etiā de his ad iudaic

mū uertebeant. t pa

ter l̄fa. d **S**i egrē

sus fuerit pp̄ls tu⁹ ad bellum t inimi

cos suos. H̄c ponit

leptima petatio q̄ respi

cit bellī. p̄spēritatez et

aduersitatē: p̄spēritas

aut est qñ sequit victo

ria: t h̄ siebat frequen

ter p̄ bñ q̄ iminēt bel

lo pp̄ls v̄tebat se ver

sus hierusalē ad oran

dū dñm: t h̄ petit p̄mo

salomō. Et p̄t l̄f. vsq̄

ibi: e **O** si pecca

uerint tibi. Abi tan

gī belli aduersitas q̄

est qñ pp̄ls capi⁹ t i ca

p̄tuittatē ducit: a q̄ fre

quiter liberabāt popu

lus israel: p̄ter hoc q̄

i terra captiuitatē ora

bat dñm versa facie

sus hierusalē: t h̄ pe

tit hic salomon/cū dñ:

Et orauerint

vel rubigo: t afflixerit eū t inimic⁹ eius portas obsidēs: om̄is a plaga vniuersa ifirmitas: cūcta deuotatio t imp̄catio q̄ acci b derit om̄i hoi de pp̄lo tuo israel. Si q̄s cognouerit plagā cor dis sui: t expāderit man⁹ suas i domo hac: tu exaudiens i celo in loco habitatiōis tuę: t repropitiaberis t facies vt des vni cuiq̄ sūm oēs vias suas sicut viderē cor ei⁹ t qr tu nosti sol⁹ cor oīm filioz hoīm: vt timeāt te cūctis dieb⁹: q̄bus viuūt sup fa ciē terre quā dedisti patrib⁹ nostr̄. Insup t alienigena q̄ nō ē c de pp̄lo tuo isrl̄: cū venerit de terra longinq̄ ppter nomē tuū: audieſ em̄ nomen tuū magnū: t manus tua fortis: t brachiūz tuū extentū vbiq̄: cū venerit ḡ t orauerit in hoc loco: tu exaudiens in celo t firmamēto habitaculi tui: t facies oīa p qb⁹ in uocauerit te alienigena: vt discāt vniuersi pp̄l terrarū nomen tuū timere: sicut pp̄ls tu⁹ isrl̄: t pb̄t qr nomē tuū iuocatū ē su per domū hāc quāz edificaui. Si egressus fuerit pp̄ls tu⁹ ad bellū h̄ inimicos suos p viā q̄cūq̄ miserē eos: orabūt te h̄ viā ciuitatī quā elegisti t h̄ domū quā edificaui noi tuo: t exaudi es in celo oīones eoz t p̄ces eoz: t facies iudiciū eoz. Q̄ si e peccauerit tibi. Nō ē em̄ hō q̄ nō peccet) t irat⁹ tradiderē eos nūmīl suis: t captiui ducti fuerint in terrā inimicorū ppe vel lōge: t egerint penitētā i corde suo: i loco captiuitatē: t ouer si deprecati te fuerint i captiuitate sua/ dicētes: **H**eccaum⁹: inique egim⁹: ipie gessimus: t reuersi fuerint ad te in vniuerso corde suo: t tota aia sua in fra inimicorū suoꝝ ad quā captiui ducti fuerit t orauerit te h̄ viā frē sue quā dedisti patrib⁹ eo f rū: t ciuitatī quā elegisti: t tēpli qđ edificaui noi tuo: exaudi es in celo i firmamēto solij tui/ oīones eoz t p̄ces eoz: t facies iudiciū eoz: t pp̄tiaberē pp̄lo tuo q̄ peccauit tibi: t oib⁹ ini q̄tatib⁹ eoz q̄bus ḥuaricati sūt i te: t dabis misericordiā corā eis q̄ eos captiuos habuerint: vt misereant̄ eis. **D**pls em̄ tu⁹ ē t hereditas tua/ q̄s eduxisti de terra egypti de medio forna s cis ferreꝝ: vt sint oculi tui apti ad depreciationē serui tui t pp̄li tui israel: t exaudiens eos in vniuersis p qb⁹ inuocauerint te. **T**u em̄ sepasti eos tibi in hereditatē de vniuersis populis ter b re: sicut locut⁹ es p moyse seruū tuū: quādo eduxisti patres nostros de terra egypti dñe deus. Factū est aut cū cōplesset i salomon orans dñm omnē orationē t depreciationē hāc: surrexit de cōspectu altaris domini. Utrūq̄ em̄ genu in terrā fi k xerat: t manus expanderat ad celūz. Stetit ergo t benedixit i om̄i ecclie israel voce magna/ dicēs: **B**enedict⁹ dñs deus q̄ m dedit requiē populo suo israel iuxta om̄ia que locut⁹ est. Nō cecidit ne vnius quidez sermo ex om̄ibus bonis que locutus est per moyse seruū suum. **S**it dominus deus noster nobiscum sicut fuit cū patrib⁹ nostris: nō derelinquēs nos neq̄ projiciēs: sed inclinet corda nostra ad se: vt ambulemus i vniuersis vijs eius t custodiamus mandata eius: et ceremonias

a **D**ecisiones causar̄. b **T**ēplū ad moralia.

eius t iūdicia que cūq̄ māndauit patrib⁹ nostris: t sint ser mones mei isti q̄bus dep̄catus sum corā dño: appropinquantes dño dō nostro die ac nocte: vt faciat iudiciū suo suo t po pulo suo israel per singulos dies: t sciāt om̄es populi terre: qr dominus ipse est deus: t nō est vltra absq̄ eo. **S**it quoq̄ cor nostrum perfectum cum domino deo nostro: vt ambulemus in decretis eius: t custodiamus mandata eius sicut et hodie. **I**gitur rex t om̄is israel cū eo imolabāt victimas corā dño. **M**actauitq̄ salomō hostias pacifical q̄s imolauit dño: boū vigintiduo milia: t ouū cētū vigiti milia. Et dedicauerūt tē

f **E**torauerint te cōtra viam ter re sue quam dedi sti patrib⁹ cor. **T**ē. **V**nde Dan. vi. c. dñ: ip̄ exiſtēs in chaldea senestrī ap tis cōtra hierusalem tribus in die t̄gibus flectebat genua sua: t adorabat tē. t p̄ tet littera vſq̄ ibi: **Q**uos edu xisti de terra egypti de medio forna ferree. Labor em̄ filioz isrl̄ faciēdo lat eres: t coquēdo in fornae erat eis nūmis durus: vt habeat in Exodo. h **T**u em̄ sepasti eos. dā do eis legē speciale: t p̄ signuz circūcisio nis in carne. Letera patēt in l̄fa. i **F**actum est aūt. **D**ic ponit populi benedictio post orationē sa lomonis/ cum dicit̄: **T**ānie. 3. c

k **S**urrexit de cōspectu altaris domini. vt benediceret populo. **U**trūq̄ em̄ genu in terrā fixerat. **V**trūq̄ em̄ in solario et multo fortius hic: q̄a basis illa non vultū distabat a fra: quia tū distabat trib⁹ cu bitis. l **E**t bene dixit om̄i ecclie isrl̄ voce mag. non illa benedictio que pertinet ad officiū sacerdotale: sed ī precando populo bona: t regratiādo deo de bonis p̄teritis dicens: m **B**enedictus dñs deus q̄ dedit requiē populo suo tē. t dep̄cando pro futuris: dicens: n **S**it dominus deus nobiscum tē. **E**t patet littera vſq̄ ibi: o **A**ppropiquatēs domino deo nostro die ac nocte: vt faciant iudiciū suo tuo corā eo. **L**etera patent vſq̄ ibi: **I**n die il.

Glo.ordi.

III Regum

La. IX

Nico. de lyra

Eta. In die illa scifisi rex. Ra. qd e q salomon edificauit mediū atrij offerēs ibi: qz altare eneū qd erat an̄ fores tēpli nō poterat totū capere: nisi q pps q in lege pp̄ infirmitate ei p̄fici nō poterat: nūc in ecclia pleniter gerit. H̄e ē em̄ atrij dom̄ dñi: qz p ipm ingressus p̄t in hierlm celestē: qz g holo/ causta z sacrificia in altari typico nō poterat offerri: eo q oia sibi figuraliter siebant. Rex noster erexit altare fidelis in ecclia in q holocausta z sacrificia q̄tide spiri/

tualit̄ deo offerunt. hinc ē etiā qd dñs ait: Holocausta z sanguinē victimarū nolui. b Altare eneum. Qd fecit moyses positū erat an̄ tēplū ī ianuas ei: z qz illud angustū erat z capere nō poterat: mediū atrij s̄ diu scificauit: vbi posuit illud altare maximū qd fece/ rat viginti cubitorū. c Festiuitatē

fēcē. Ra. In obis diez: ita de eadī re dis. 1. c. i. q̄ scriptū ē. fecit g salomō festiuitatē ī tpe sefīt g salo/ illo septē dieb̄ z ois isrl cū eo. Ecclesia mon et. c. so magna valde ab introitu emath v̄q ad torrentē. Fecitq die. viij. collectā: eo q̄ dedicasset altare septē dieb̄ z lolēnita tē celebrass̄ dieb̄ septē. Igit̄. xxij. die mēsis septimi dimisit pplos ad tabna/ cula sua. Et ē lensus q̄ expletis diebus septem dedicatiōis: subsecuti sunt dies scenophegie: q̄ a. xv. die mēsis. viij. in/ choabāt z in die. xxi. finiebat. Ut rīsq ergo festiuitatibus recte pactis z sceno phegiaz: viij. die. finita dimisit rex po/ pulos ad sua: qd etiā Joseph̄ attestat.

Mystice Be. Mysti. Solēnitas quā fecit sa/ lomon z ois isrl signat gaudia sc̄toz q̄ cū xp̄o vero pacifico p̄petualiter habet. Loca qz ḡruūt. emath em̄ interpretat dñi veritas. Riū sine torē egypti si/ gnificat morte xp̄ale quā in egypto s̄i/ stens. i. in tenebris huius mudi nullus euadere pōt. Ois g isrl a riuo egypti v̄q emath festū celebrat cū salomone: q̄ sc̄ti post finē p̄ntis vīte veracū eternis gaudijs cuiz dñō xp̄o p̄fruunt. Se/ ptem z septē diebus festa celebrant: qz electi p̄ sc̄ptiformē gratiā mō in hac vi/ ta q̄ septenario discurrat gaudēt ī spe: et tūc in sabbato v̄o. i. aīaz requie gau/ debūt in re. i. in ipsi⁹ veritat⁹ p̄ceptio. Dies octauis resurrectio ī sancto z se/ cultura p̄ sabbatismū aīaz. Tunc ī mā/ sionib̄ celestib̄ quicq̄ sim meritoz q̄li/ tates collocabunt vbi alaci corde letā/ tur dñi laudātes sup bonis q̄ i xp̄o pa/ ter xp̄ianis. d Ab introitu emath. Ra. Per introitū emath se/ p̄tērionale iudee plagā. Per riū sine torē egypti designat australē. Iste aut̄ riū nō est nilius: sed ali⁹ flui⁹ q̄ iūx̄ riuocorulā influit in mare. Emath aut̄ ciuitas syrie ē q̄ nūc epiphania vo/ cat ab antiocho epiphane. e Letā/ tes. Decantātes cū delectatione hym/ nos ita vt in ea iocunditate sine labore ad propria remearent.

ai. de lyra & Prebete

a In die illa scificauit rex mediū atrij. i. pauimētū atrij sacerdo/ tū. p̄pe altare holocaustorū qd nō erat recte ī medio an̄ tēplū: s̄ declinabat ad p̄tem aq̄lonarē: altare em̄ holocaustorū qd fecerat salomō licet et vestitū ere ex/ teri⁹: interi⁹ tñ erat de lapidib̄ impoli/ t. z iō pauimētū atrij in necessitate po/ terat ad op̄ cōsimile applicari et sancti/ ficari: ista tñ sanctificatio fuit facta p̄ p̄/ tificē: ad cui⁹ officiū h̄ spectabat: qz tñ h̄ factum fuit ad instinctū reḡ: d̄ rex hoc fecisse. b Ab introitu emath. qui est

a plū dñi rex z filij isrl. In die illa scificauit rex mediū atrij quod erat an̄ donuiz dñi. Fecit q̄ppe holocaustū ibi z sacrificiū z adi

b p̄ pacificoz: qm̄ altare eneum qd erat corā dño mun⁹ erat: z ca/ pere nō poterat holocaustū z sa/ crificiū z adipē pacificorū. Fe/ + cit g salomon in tpe illo festiuita/ tē celebrē: z ois isrl cū eo: mīlitū

d do magna ab introitu emath v̄b̄ q̄ ad riū egypti corā dño deo nro: septē dieb̄ z septē dieb̄: id ē est quattuordecimi dieb̄: et ī die f

a Tagētes gratias p̄pe ope que fecisset et

orātes salomonem lōgeno tpe regnare.

octaua dimisit pplos. Qui bñ/ dicētes regi p̄fecti sunt in taber/

nacula sua letātes alacriq̄ cor̄s

de sup omnib̄ bonis q̄ fecerat

dñs dñuid suo suo et israel po/

pulo suo. Ca. IX

E Actū ē aut̄ cū p̄se/

cisset salomon edifi/

cū dom̄ dñi z edifi/

cū regis: z om̄e qd optauerat et

voluerat facere apparuit ei dñs

secūdo: sicut aparuerat ei in ga/

baon. Dixitq dñs ad eū. Exau/

diui orationē tuā et deprecatio/

nē tuam quā deprecatus es co/

rā me: Sanctificauit domū hāc k

quā edificasti: vt ponerē nomen

meū ibi in sempiternum: z erunt

oculi mei z cor meuz ibi cunctis

dieb̄. Tu qz si ambulaueris co/

raz me sicut ambulauit pater tu⁹

in simplicitate cordis z in equi/

tate: z feceris oia q̄ h̄cep̄i tibi: et

iudicia mea et legitima mea ser/

uaueris: ponā thronū regni tui

sup isrl in sempiternuz: sic locut⁹

sum dñuid patri tuo dicēs: Nō

auseref vir de genere tuo de so/

lio isrl. Si aut̄ auersione auersi

sueritis vos z filij v̄rū nō sequē/

tes me: nec custodiētes mādata

mea et ceremonias quas p̄posui

vobis: sed abieritis z colueritis

deos alienos z adoraueritis eos:

auferā isrl de superficie terre quā o/

dedi eis: et templū qd scificauit p̄

qui est in termino aq̄lonari terre pmissiōis. c Ulos ad ri/ uū egypti. qui vocat riuocorula: z est in termino aurali ter/ re pmissiōis: z inter istos duos terminos est er̄ longitudo.

d Septē dieb̄. p dedicatione. e Et septē dieb̄. pro/ festo tabernaculoz qd incepit die. xv. mēlis lepami: z tertia die p̄me septene fuit festū expiatiōis cōcurrēs. f decima die mē/ lis septimi et sic tūc fuit duplex festū. f Et ī die octaua di/ misit pplos. nō q̄ ulla die recenerint: qz fuit dies collectā: t illa die dedit lice/ tiā q̄ ī crastino possent recedere q̄ die. viij. fecit collectā: z ī crastino recesserūt. s. xiij. die mēsis septimi ut pleni⁹ habet. u. Paral. vij. g Letantes alaci/ bz zē. In cōpleriōe et dedicatiōe dom̄ dñi p̄ filū sibi succedētē in regno suo sit pmissū ei fuerat vt h̄. s. ii. ca. vij. De/ brei aut̄ alis exponūt. d. q̄ cū sacerdotes vellē ītrudere arcā ī tēplū: porte clau/ seūt se z cū sacerdotes p̄ aptio ipetrā/ da cātarent. Ds. cxxi. b. vbi d: Surge dñe in re. tuā: tu z arca scifica. ue. et cū/ venirent ad illū versum: Prop̄ dñuid seruū tuū. i. ppter ei⁹ merita. Nō auer/ tis facie xp̄i tui. i. salomonis ī regez vñ/ cti: denegādo ingressū arce intra locum quē p̄parauit: tūc porte aperuerūt se: ad ostēdendū q̄ dē acceptauit locū ppter merita ipsius dñuid: qd vidētes ppli q̄ astabat letantes dñū landauerūt. z hoc est qd d: Letantes alacriq̄ corde sup omnib̄ bonis q̄ fecerat dē dñuid. z hoc videtur plonari ei qd subdi/ tur. u. Paral. vi. in fine.

* t Ec̄it g salomō in tpe illo festiuitatē celebrē zē. Per qd signi/ ficas q̄ beate virginis assumptio dēbet esse valde celebris om̄i pplo christiano. Un̄ d: in quadā antiphona: Ascendit ch̄ristus sup celos z p̄parauit sue casti/ simē matri īmortalitatē locū. Et hec ī il/ la p̄clara festiuitas om̄i sanctoz festi/ tutib̄ īcōparabilis: in qua gloriola et felix mirātib̄ celestis curie ordinib̄ ad ethereū puenit thalamum q̄ pia sui me/ moy īmemor nequaq̄ existit. La. IX

E Actū ē aut̄. Dic p̄n agit d̄

remuneratiōe edificantiū. z d̄

mo salomonis q̄ fuit principal̄ in edificādo. sc̄do h̄irā regis tyri q̄ iūtē

eū ligna ministrādo. ibi: Expletis autē.

tertio ppli isrl q̄ coopt̄ fuit in laborib̄ z expensis ibi: Hec est summa expesa/ rū. Remuneratio aut̄ salomonis dēscr/ bitur p̄ h̄ib̄ sibl diuinitus fuit reuelāt̄ orationē eius esse exauditā: cum dicit̄:

Apparuit ei dñs secundo: qz primo ap/ paruerat ei in p̄ncipio regni sui: vi dī/ ctum est. s. iij. ca. i. Sic apparu/

rat ei in gabaon. Ex q̄ p̄t̄ q̄ ista ap/ paritio fuit in somnis sicut z illa: et hoc expresse d: ii. Paral. vij. k Scif/

icauit domū hāc. i. applicauit z dedi/ caui meo cultui. l Tu qz si ambu/

laueris corā me. Sancte z iuste viuen/ do. iō subdit̄: m In simplicitate

cordis: id est in innocentia. n Et in equitate: id est in iusticia. cetera pa/ tent in littera v̄q ibi: o Auferam

israel de superficie. eos capiuando.

p Et tēplū qd lan. no. m. p̄ciā

a cōspectu

Ahoraf. h Factū ē aut̄ cu per/

fecis. z. sequit̄: p Et tempū qd

scificauit no. meo zē. Et p̄t̄ q̄ oia

exteriora q̄ fuit ad cultū diuinū: sic est

materialē ecclia vasa argentea z aurea z

vestes q̄tū cungū sint lūptuosa z p̄tiosa

* rōrē ministros

a Drebete regi salo' **La. IX**
m monu li. ce. **Tc.** **Raba.** Multū auri &
arg argenti ligna qz cedrina & cyp̄sina ad
edif edificiū rex tyri cōtulit: quē salomon i-
cōp anis cōp̄atioōb redonauit: inter qz
clu cluitates. **xx.** nō p̄cul a tyro p̄donauit.
Que cū displicuissent mittens ad salo-
m monē dixit se ciuitatib' nō egere: & ex-
tūc tūc appellate sūt terra gabaon qd lin-
gu gua phenice displicere significat. Sed
chab chabul qz germē interptat. Quō g di-
cte sūt chabul: nisi forte dicū sit p̄ ironi-
am: qz germē cū plenitudine fructuum
nō nō afferrent. **b** Edificauit g sa.
Raba. Urbes qz edificasse b: hoc est
mello: & muz hierusalē: heger: maged-
d do: gaer & reliq̄ ecclie decorē signant/
quā quā ver salomon ad sempiternā letici-
am ppauit. Interptat autē mello adim-
plio: heger sepatus vel sc̄ificat: ma-
geddo cenaculū el: gaer p̄cilio vel di-
uissio: bethoron dom' montū: balaath
ascēda ascēda interptat. Sancta & ecclia ipa-
ciuitas dei est: vbi implef volūtas dei
bec segata ab errore: sanctificata est in
fide & bonis opibus: ibi est refectio
ntū. Discernit autē hec mūdū ab imun-
do: & dom' est mōtiū. i. habitatio sc̄to-
rū: & fruct' iusticie sicut palma florens
ascēdit de v̄tute in v̄tute: vt videat de-
us deoz in sion. **C**icos suos qui erāt
absq muro muniuit salomō: qz xp̄s ce-
tus fidelī ḡra sua ita p̄tegit: vt hosti-
b b' sp̄ualib' iſupabiles existat. **Ra.**
Ciuitates qz salomon edificauit de re-
liquij amoreoz fuerūt qz nō potue-
rūt rūt filiū israel delere: sicut in iesu naue-
legi: has postea rex egypti subuertit
& & dedit i dōtē filie sue vxori salomōis:
et & idcirco reedificauit eas salomon.

E Et palmyrā in soli. **Tc.** Inha-
bitabilis regio eo qz nūq̄ aqua inue-
nire: sed illo loco vbi edificata est ciui-
tates fontes abūdant: & palma qz grece
vocat palmyra ipa est emath siue epi-
phania vel antiochia. **d** Uniuersū populū. **Ra.** Qui nō fuerat de fi-
liis israel: fecit pacific' nō tributarios
cū cū eis qz nō sūt in filioz nūero: sed i ser-
uili i dōtē v̄tis ad p̄priū seruitiū: ta-
les licet in mule aduersent: tñ frequē-
ter v̄sib' seruit ecclie: cū in p̄sentī tpe
de de rebus suis solatia p̄bent. **e** De
filiis israel. **Raba.** Eos qz nō ancil-
le filiū sūt: s̄ libere: qz fili' dei sanguine
liberauit: nō p̄stituit salomō noster ser-
uire: qz neminē cogit ritu ḡtili sūire:
neminē ceremonias veter' leg' t̄pibus
nouite. seruare: s̄ bellatores esse: qz cō-
tra spiritales neqtias scuto fidei & gla-
dio sp̄us dimicēt: & ministros suos fie-
ri: b' sp̄uale obsequiuz in bonis opib'
sibi p̄bere. Et principes & duces: s̄c vt
b b' sibi p̄cipient: & carnis lasciuā do-
mentis siue vt subditos sibi bene regāt/
& in semitas iusticie ducāt.

Quinquaginta

Nico.de lyra

* a cōspectu meo / ipm destruēdo: qd
factū fuit postea p̄ nabuchodonosor: vt
babetur isra. iiii. lib. xxv. a Eritoz
israel in prouerbium. quia oēs lo-
quent de ei' deiectiōe & captiuitate.
b Et in fabulā: qz in narratiōe ta-
lituz multa falsa īmisen̄t. c Et do-
mus hec erit in exēplū. diuine offensiōis. d Qis qz trā-
sibilitat. qz in narratiōe ta-
lituz multa falsa īmisen̄t. c Et do-

nomini meo p̄ijciam a cōspectu
meo: eritq̄ israel in puerbiū & in
fabulā cūctis populis: & domus
hec erit i exemplū. Qis qz trā-
sibilitat. qz in narratiōe ta-
lituz multa falsa īmisen̄t. c Et do-

bllabit. Sicut solē facere hoēes qn vi
det casum subitū alicuius rei magne.

f Expletū autē. Dic p̄nr describit
ip̄i hirā remuneratio. & p̄mo ponit tēp̄
cū b: g Annis vigili t̄c. qz septē
annos poluit i edificatione tēpli: & tre-
decim in edificatiōe dom' sue: vt dictū ē
b. i fine. vi. ca. & in p̄nci. vii. h Tunc
dedit sa. hi. yiginti op. in recōp̄elati
one lignoz & alioz qz ei ministrauerat.

i Et egressus est hirā. s. rex tyri.

k Et appellauit eas terrā cha-

qd sonat displicetiā: vt dicūt aliq: & b in

lingua phenicea cui' erat hirā: & b cōso-

nat ei qd p̄mittit. Et nō placuerit ei. Dic

it vo Rabb. Sa. qz sonat tenacitatē i he-

b: eo: qz illa terra ē lutosā & adherēs pe-

dib': & iō sic vocauit eā. l Hec ē sū-

ma expē. Dic p̄nr ponit remuneratio

ppli: & diuidit in duas: in p̄tē p̄ncipalez

& incidētale. sc̄da ibi: Filia autē pharao

nis. Remuneratio autē ppli p̄sistit in bōa

dispositiōe ip̄i: qz maxime puenit ex tri-

b. s. ex bona mūnitōe fortalicioz: & b

lectiōe aduersarioz: & ex libertate ciuitā.

secūdū p̄oib ibi: Uniuersū pp̄lm. tertius

De filiis autē israel. Circa p̄mū dicitur:

Hec ē sū .expēsa. quā t̄c. In hebreo

h̄: Dic ē cēlū quē leuauit salomō. & b

eos n̄ referit ad h̄raz īmediate p̄cedētē. s.

ad. cx. talēta auri qz misit hirā: s̄ ad illō

qd postea subdit de alienigenis qz salo-

mō fecit tributarios. s. ad portādū onera

i opib' qz b exp̄mūt m. Et muꝝ hie.

quē fecit triplicē: vt. s. dicitū ē. iii. ca.

n Et hezer & maged. t̄c. noīa sūt

fortalicioz. o Pharaō rex egypti

ascendit t̄c. Dic resp̄ōdef tacite que-

stioni: qz posset aliq̄ querere quare mu-

nuit ḡer cū nō posset sub eius potesta-

te: & iō ponit hic quo pharaō rex egypti

cepit terrā illā & dedit illā filie sue in do-

tē: & sic facta est sub ditione salomonis.

p. Abuniuit ciuitates curruum

& ciuitates equitū t̄c. i. vbi reserua-

rent currus bellici arma ad resistendū

aduersarij si iisurgerēt. q Uniu-

ersū populū qz remāserat. Dic ponit

secūdū sc̄z sublectio aduersarioz: cū dici-

tur: Uniuersū populū qz remāserat de-

amorreis & d'etheis t̄c. fe-

cit salomō tributarios. Si b fecit cu-

p̄ditate tributi & absq̄ b qz p̄uererēt

ad iudaismū: vt dicunt aliq̄ tūc peccauit

dupl. s. pctō auaricie & inobedītē: qz

dñs p̄cepat illos extermiari: vt h̄r. I.

xxiiij. ca. Si autē fuerūt p̄uersi ad iudais-

mū: & fecit eos bnos vt filiis isrl p̄cerēt a

labore & nō duc' cupiditate: forsūtā non

peccauit sic dictū fuit de gabaon/ iōsue

ix. qz p̄uersi ad iudaismū facti sūt in obse-

quiū totū mltitudinis: qz quis eēt de po-

pulis quos dñs iusserat exterminari.

* Sed erant v.

Doraliter

* riorē mistroyz & alioz fideliū. qz cult'

p̄sistit i actib' fidei: spei & charitatē: vt di-

cit Aug. i enchi. Fide spe & charitate co-

lis de'. Un dīc Hiero. Quis ei sāctior

erupio tholosano qz corp' & sāguinē dñs

in vase vitrio & capella viminea p̄seca-

uit vt aux & argētū distribueret pangis-

bus. r De filiis at is. t̄c. Isrl iterō

taf deū vidēs: & iō p̄ filios isrl itelligat

clericī & religiosi qz p̄ ceteri debēt habe-

re cognitionē dei: nec debēt p̄uilib' opib' occupari: cuiusimo-

di sūt mercatiōes & alia clericalē statū dedecentia.

* Sed erant v.

Glo.ordi. III Regum La. X

Nico.de lyra

Eta Quinq̄inta q̄ habe. pp̄lm subie. t̄c. Ra. Quinq̄ gesimo die post pascha et let in mōte sua tributa ē. et sp̄s paraclytus sup discipulos vēit. Quid ḡ significat iste p̄positoꝝ numer⁹ nisi q̄ hi q̄ sp̄ūstī grā leḡ dñi ic̄az habere merentur; ipsi et se et alios bñ regere p̄nt.

b Offerebat q̄ sa lomō tri. Ra. Offert pacific⁹ n̄ tri-

bus viciis cū in mēbris suis p̄ sancte trinitatis fidē obsequiū acceptabile exhibet deo. offert enim q̄sq̄ fidelis holocausta dñi: cū corp⁹ caligago macerat et desideria carnis igne sp̄ūstī consumere festinat. Offert victimas cū vota labiorū in laudē dñi expandit. Pacifcas cū bonoꝝ operū munus exhibet. Hoc sup altare debet offerre: q̄ in ara cordis vbi decet ignē diuinū semp ardere. i. flāmā charitatē semper feruere quicquid in abstinentia bona opatione: gratiarū actioꝝ laborat: iustū est vt totū in suauitate sp̄ūstī offerat deo: sicc adolebit thymiana cum orationem puram deo in cordis secreto p̄parat: et ea q̄ sunt deo placita postulat.

c Classem. Rab. Classem est ecclia q̄ in mari

mudi posita studiū impendit thesauros

sapie et scie opesq̄ virtutis acqrere: vbi

sunt p̄ui hirā nautici gnari marl cū suis

salomōis dñi gentiles seclari sapia erudi-

t: cū his q̄ i lege moysi p̄iti sunt i unita-

te fidei sociant. Hos salomō noster in

ophir q̄ interpretat infirmās. i. in vilita-

tē l̄e mittit: vt sumptū inde aux. i. sen-

sum p̄ciōsum non sibi sed ip̄i salomoni

ascibētes deferat. Q̄ tum centū vigi-

ti talenta. i. historiā allegoriā tropolo-

giā: anagogē: in duob⁹ testamentis.

d In ophir. Ra. Ophir nomen ē

p̄uincie in india: ab ophir uno de po-

steris heber noīata: q̄ et terra aurea ap-

pellat: eo q̄ mōtes aureos habeat q̄ a

leonib⁹ et seūissimis belth̄s incolunt.

f Ad quos nullus aliter accedere audet

nisi q̄ in nauī stantes iuxta litus terraz

quā vnguib⁹ leonū effossaz inuenient

in suā nauē recipiū: vt si bestie eos sen-

serint facile in mare recipient. La. X

g Ed et regia saba. Allego-

rice. lid. Hec regina ventu-

ra ecclesiā de gentib⁹ deside-

rante xpm figurabat: q̄ circūamicta va-

rietate et pp̄li sui et paternē domus ob-

lita currebat: (barbara gēte nō anio: s̄

in apto pegrina) in occulto sanctoz fieri cōcius optas. f Clides aut̄ re-

sa. oēm sa. Ra. Regina viso salomo-

ni. de lyra

g ne et glo

a Nō cōstituit salomon ser-

uire quenq̄. s. in opib⁹ vilib⁹ et rura-

libus: s̄ siebant talia opera p̄ alienige-

nas ad iudaismū cōuersos: occupaban-

tū in opib⁹ nobilibus. ideo ibid:

b S̄ erat viri bellatores et mi-

nistri ei⁹ t̄c. et patet. c Silia aut̄

pharaonis. Hec ē p̄a incidentialis: in

qua ponunt aliq̄ incidentia. Quorū pri-

mū ē trāslatio vrois sue ad domū quā

ei edificauerat. cui⁹ rō p̄oif. u. Paral.

vii. Videlicet q̄ arca dñi fuerat in ci-

uitate dauid: vt ex p̄cedentibus: et per

hoc erat sanctificata: ppter quod non

erat dignū q̄ mulier habaret ī ea nisi

ad t̄ps. i. q̄lq̄ dom⁹ ei⁹ esset edificata. Scdm est de edifica-

tiōe mello. Dicūt hebrei q̄ ibi erat qdā platea p̄ templum

quā dauid dimiserat aptā ad h̄ q̄ venientes de longe possent

ibi manere in solennitate pasche qñ nō habebat hospitia et vt

essent p̄ templū denotatiōis caula: quā salomō clausit: et qn/

dam voragine ibi existente terra ipluit: edificas ibi taberna-

cula pro ser-

cula p̄ seruis et ancillis filie pharaonis: cui⁹ dom⁹ erat iuxta: et in hoc peccauit. Tertiū incidēs ē de oblatiōe salomonis ibi: d Offerebat q̄ sa. t̄c. vici. p̄ an. sin. s. i festiuitatib⁹ pa-

sche: p̄tecostes: et tabnacloꝝ. e Et adolebat thy. nō q̄ se

ipm s̄ p̄ potificē ad cui⁹ spectabat officiū. Quartū ē de ei⁹ nau-

gio/ cum dicit: f Classem q̄ fecit

t̄c. et p̄t̄ l̄a vscs ibi: g Qui cu in

ueniūt in ophir. nomen est p̄uincie in india: in q̄ iūt mōtes habētes mi-

neras auris: s̄ a leonib⁹ et bestiis seūissi-

mis inhabitant: p̄p̄ qd nullus ibi au-

det accedere nisi nauī stante. p̄p̄ litus

ad refugū: et tūt naute explorātes ho-

rā q̄ dicte bestie se elongat: subito exēt

et terrā efossam vnguib⁹ leonū in nauē

p̄ciūt et recedūt: q̄ terra postea in for-

nacē p̄ficit et qd est ibi impuritatis cō-

sumicur et amouetur vītute ignis et re-

manet aurum purum.

* b Sed erat viri bella. s. cōtra

victia p̄ virtutū exercitū: et p̄tra demōes

p̄ orōnis lectionis studiū: vt p̄dicatiōis

officiū valeat excercere. b Et mini-

stri ei⁹ et p̄ncipes et duces. in dīver-

sis officiis ecclie domino seruientes.

t Et p̄fecti curruū et eq̄. i. bono

regimie pploꝝ sic d̄ Hēlia d̄. iii. Re-

u. b. Pater mi⁹: pater mi⁹ currus israel et

auriga ei⁹. f Classem q̄ fecit rex

salō. Per hāc classem intelligit ecclia

militans q̄ adhuc nauigat. In hac ante

classe fuerūt serui salomonis et serui hi-

ram: et aurū multū apporauerūt ad sa-

lomonez. vt dicit in textu. Per seruos

aūt salomōis intelligunt apli alijs di-

scipuli de iudea conuersi. Per seruos

aūt hirā gentiles intelligunt hoies lit-

terati de gentilitate p̄ueri: vt Dionysi-

us: Ambro. Aug. et plures alij. Per

vtrosq̄ vō seruos aurū multū sapiētē

acquisitum est ecclie: et p̄ p̄is ip̄i p̄o

in q̄tū est eius sponsus ver̄ salomon: et

predicti serui cui⁹ sunt in portu ecclie

sie triūphantis. La. X

R Ed et regina saba. Descri-

p̄ta glā salomonis ī familijs

et edificijs. Dic p̄sequenter describit ī

opulentis. p̄mo ex amplitudine sūptū

scđo ex multitudine p̄uentuz ibi: Erat

aūt pondus aurī. tertio ex magnitudine

effectū ibi: Fecit quoq̄ rex. Circū p̄

mū cōsiderandū et admiratio cōsurgit

ex inspectione rei magne et insolite: q̄ p̄

pot̄ esse duplicit. Anō mō p̄m qd: et hoc

modo paruis p̄sonis et simplicib⁹ q̄ nō

psueuerūt videre magna aliquid ē ma-

gnū et insolutū h̄ alij sit mediocre v̄l

puū. Alio mō simplr. s. illd qd ē magnū

et insolitū p̄sonis magnis et assuetis ad

magna videnda. Regina vō saba erat

prudētissima et potētissima et p̄ p̄is af-

sueta ad magna: et tūt vidēs sapiāz salo-

monis et potētā ī sūptib⁹ magnis huit

valde admirata. Ex q̄ p̄t̄ magnificētē

salomonis excellētia. s̄ h̄ qd d̄: S̄ et

regina saba au. fama salo. q̄ dūm

gabat vbiq̄. i. In noīe dñi vēit.

ex q̄ patet eā fuisse dei cultricē q̄uis nō

teneret moysi legē q̄ ad ea z nō teneba

tur. k Etētare eū ī enig. obscur.

et dubijs q̄stionib⁹. l Clides aut̄

regia saba t̄c. ex solutiōib⁹ dubioz.

* Et domum

Ahorat. b S̄ et regia saba au. fama sa t̄c. Per ista

reginā q̄ gētī erat significat ecclia de gētib⁹ collecta: q̄ audi-

xpi fama ex ei⁹ miracul⁹ p̄ orbē diffusa p̄ fidē vēit ad xpm et p̄

erictū duoti studiū diligēt ī q̄s iūt ver̄ salomonis sapiāz ī euā

gelio p̄tētā: int̄ q̄cqd ī doctrīa philosophicāvidit ē doctrīe

* xpi dissolutā

Aliq̄ inci-

dentia

Aliq̄ inci-

dentia

Ane et gloria ei stupore sup prudenteria eius / dicit: **V**erum sermo tuus. **S**ic scilicet ecclia auditis miraculorum pietatis / punctata est ad quenadum eum, quod per fidem inuenit: consideratis scientia scripturae testimoniis diuinitatibus eius potest agnoscere parum putat esse oem quod sibi antea narratum est de eo. **a** **B**eatissimi viri tui. **R**egis admirando in laude salomonis erupit / dicens: **B**ti viri tuus sicut regis et ipsius et quod estna eius visio pueri merentur et gloriam quam habet tuus puer et sparsum conspicere: et sapientiam quod in modis corde se ostendit perpetuallym peccantibus. **b** **L**igna tina. **R**egis editor: non ligna preciosa sed et doctores scelos quod fidei virorum non decrescit: nec foliorum proba deciditur: sed fructus bonorum operum teoribus suis reddit ad munimē domus dei: sed est ad confirmationē ecclesie sue ponit: ut eoz vnde vallata doctrina et exemplis: ruinā sceleps non sentiat. Impunitibilia et spinosa in silvitate albe spicem. **L**ina rotunda sunt et cädida: ex eis sunt fulera et fulcēdo dicta videlicet sustentacula ad fortitudinem templi: vel quod domini et oia insula musicorum. **c** **L**atōribus. **R**egis. **I**bi quocquam agitur in opere aut opere in laude dei faciūt: laudē iter aduersa et pspas: corde: ore: et ope pñūtiare non cessat. **G**loria: Super muros tuos hierusalem custodes: tota die et nocte non cessabunt laudare nomen domini. **d** **R**ex at salomon. **R**egis. Et pacificus non ecclie sue oia quod petet dabit. **vñ:** Quocquam petieritis prem in noīe meo dabo vobis. Non solū quod petimus: immo etiam quod humana fragilitas aut nescit aut non pluit petere quanto inuenire largitur. **e** **D**ucēta scuta. **R**egis. In Paral. Scutis addunt haste auree: quod laces et levi vestiebat duces excubates an ostium domini regis. **U**nus lectulus salomonis septuaginta fortes abiunt. **R**egis. Excubates ad ostium domini regie: iunt predicatorum qui custodiunt domum domini ut iustificatores intercedunt aditum. **D**ucēta hastes de summa sectorum scloz facte sunt: quod p̄fes virtus testamēti doctrina et operatione perfecti sunt: cum quocquam humore docuerint: bonis operibus p̄bauint. **D**ucēta scuta quod singula trecenti aurei vestiebat: fidem pfectam eorum significat: quā in scilicet trinitatis confessione habebat. **B**onum quod custodes domini hastas et scuta aurea portant: quod rectores ecclie claritate supne sapientia splendentes: et vobis facili inimicos proficiunt: et scuto fidei te la nequissimi ignea repellentes extingunt.

Ni. de ly. **S**altus
* a **E**t domum quam edifi. i. dominos: ut p̄t et predicit. b **C**lestes eos et hebet em̄ mistri eius vestes distinctas sicut diversa officia: ex quod statim cognoscet officium cuiuslibet. c **E**t holocausta tuus: quod sic dicit Josephus: om̄ die in templo offerebant multa sacrificia p̄ eo: et eodem modo dicitur. **P**aral. ix. a. Et victimas quod imolabant in domo domini. **R**egis. dicit quod haec est vera lira. Et ascensus per quem ascendebat in domo domini: erat enim de domo regis ad templum quodam via per quod valde sumptuose et artificiose facta. et huic dicit psonat quod habet causa p̄ce: quod salomon tribus vicibus offerebat in anno. Ex quo videtur quod non faciebat quotidie solennitatem oblationum: sic Josephus dicit. d **N**on habebat vel tuus: in quod designat ipsi admittatio. Letat patet usque ibi: e **A**ttulit et

tiā salomonis: et domum quam edifi. a **T**unius cuiusque ordinis ministri vius in coloris habuerunt vestes: ut iteratā multitudine ministratū aliqua esset cognitio officiop singulorum. **c**auerat: et cibos mēse eius: et habita seruorum: et ordines ministratiū vestes eos et pincernas: et holocausta que offerebat in domo. a **T**habita. **R**egina non habebat ultra spicem videlicet considerandū prudentiam eius. **m**odo domini: non habebat ultra spicem. **D**ixitque ad regem: Uerum est sermo quem audii in terra mea super sermonibus tuis et super sapientiam tua: et non credebam narratib⁹ mihi: dōcē ipa veni et vidi oculi meis: et pba et ui quod media p̄s mihi nūciata non fuerit. Maior est sapientia tua et opera tua: quod rumor quem audiui. **t** **B**ti viri tui et bti serui tui hi qui stat corā te semp et audiūt sapientiam tuā. **S**icut dominus deus tuus benidict⁹ cui cōplacuisti: et posuit te super thronum israel: eo quod dilexerit dominus israel in semperternū: et p̄stituit te regē ut faceres iudicium et iusticiam. **D**edit ergo regi cētū viginti talēta auri: et aromata multa nimis: et gēmas p̄ciosas. **N**on sunt allata a **T**id est tam p̄ciosa. Ultra aromata tā multā quod ea que dedit regia saba regi salomonis. **S**ed et classis hirā quod portabat auxilium de ophir: attulit ex ophir ligna tina multa nimis et gēmas p̄ciosas. **F**ecitque rex de lignis tinas fulcra domini et domus regie et scilicet citharas lyrasque cātoribus. **N**on sunt allata huiuscemodi ligna tina neque visa usque in p̄nitē diē. **R**ex atque salomon dedit reginę saba oia quod voluit et petiuit ab eo: exceptis his quod vltro obtulerat ei inuenire regio. **Q**ue reuersa est et abiit in terrā suā cum seruis suis. **E**rat atque dominus auri quod offerebat salomonis et singulos annos sexcentos seruantes sex talentos auri: excepto eo quod offerebat viri quod super vestigalia erat et negotiatorum: vniuersitas scuta vendentes: et oēs reges et arabie ducesque terre. **F**ecit quod rex salomon ducēta scuta de auro purissimo. **S**excentos auri scilos vel na. **D**edit in laminas scuti ynius: et pelte sunt scuta media sicut luna quando est semiplena.

trecentas peltas ex auro pbat. o

lit ex ophir tuus. **In libro de ap̄petatibus rex dicit quod sicut ligna valde alba et polita ita quod imagines ibi resultat. f **T**unc rex de lig. ti. ful. a fulcendo dicta ad fortificandum templum et domum regis. **R**egis. dicit quod rex fecit inde quod domus ad ascendendum de domo regia in domum domini. et p̄p̄t regina saba de illo ascensu fuit admirata. et dicuntur habere a fulcendo quod in lateribus ascensus predicti erat ista ligna ad quod ascēdētes et descendētes a p̄p̄t iuxta se ibi. g **E**t citharas lyrasque cā. i. varia inlata musica ad cantandum laudes diuinias in domo domini per levatas. h **R**ex atque sa. tuus. dicit **R**egis. q. p̄p̄t notans solutiones questionum quod ipsa proposit. Alij vero dicunt quod fuerit quodam servima et p̄silla quod non habebant in terra sua sed in terra israel abundabat: p̄p̄t quod talia pertinuit absque rubore: quod non erat magni valoris. i **E**xceptis his tuus: et ista fuerunt magna et p̄ciosa. k **E**rat atque pōdus tuus. **H**ic p̄p̄t declarat multitudo p̄tū: et p̄tū lira usque ibi: l **E**t oēs regis. tuus. quod veniebat de diuisis p̄tib⁹ orbis ad audiendum sapientiam salomonis defrētes ei invenient: vasa aurea et argentea et plura alia: ut habet. i. co. ca. m **F**ecit quod rex p̄p̄t oēs opulentia salomonis in magnitudine et pulchritudine effectuum tuus dicit. **F**ecit quod rex sa. du. scu. d. au. ro pu. s. exteri: sed interi erat de alia materia. i. **I**n laminas scuti ynius. s. ad cooptandum ipm. o **E**t trecentas peltas tuus. et dicuntur a pellendo: quod repellunt ictus: et sunt circularis figure. *** T**recētes **D**oraliter **P**hus *** xpi dissonum reputauit simpliciter esse fallsum/dicēs: t **M**aior est sapientia tua et opera tua quod ru. quem au. in ter. mea. **D**oraliter autem per reginam saba intelligit aīa humana quod regina dicit: eo quod ē ad imaginē summi regis facta. Per saba vero quod captiva interpretat: significat eius fedatio et p̄tū originale ex p̄nūtione cū corpore: p̄ quod efficit seruus et etiam ex misericordia se q̄ntibus p̄tū originale. ppter quod dicit **P**hys. i. metap. quod humana natura multipliciter est ancilla et amplius per actualia p̄tā in seruitute redigit: Ioh. viii. d. Qui facit p̄tū seruus est p̄tū. **S**lo. non ynius tū dñs sed tot dñs quod vitiorum: et sic multipliciter captiuas: audiens tū bonitatem xp̄i per p̄dicatoris vocem tandem regina saba venit ad verum Salomonem de regione longiqua. Ambrosius sup. **L**uca. Quid est longinquus et a se recede re. Venit autem per veram penitentiam sicut filius prodigus qui a patre lōge recesserat et experiens bonitatem et mansuetudinem xp̄i ipsam recipientis dicit: t **P**robaui per media pars. s. bonitatis xp̄i. t **A**ndhi nūciata non fuerat. Per p̄dicatorum. m **F**ecit quoque rex salomon ducenta scuta de auro purissimo. Per que signant orationes clericorum et religiosorum deuotorum. per centenarium enim qui consurgit ex multiplicatione denarii per se ipsum: significat impletio decem manda torum: et per binarium significatur gemina charitas dei. s. et primi. orationes autem facte ad decalogum impletibus et charitatem geminam habentibus validam sunt scuta contra demonum insulatus. o **E**t trecentas peltas tuus. Per quas significant orationes deuotorum et laicorum****

Glo.ordi.

a Saltus libani. Silua libani eccl^{ia} siā gētū significat q̄ de fastu supbie absclis. **b** in fabrica dcm^{dei} optat. Ende inuenim^e eā in cāpis silue. **c** Thronū d^e ebore. Rab. Thron^o vel soliū est imperi alis sedes q̄ in cāticis serculū appellat: eo q̄ residētes ferat: vel de loco ad locū circū ferat. Ad qd p sex ascēsionis gradus ascē debat. Sub solio erat scabellū aureū: r sā mitas throni rotūda tenta duab^m manib^m vel brachīs extrinsecus: iuxtag^s stabant duo leones adiuuātes sustētare sedile. **c** Et duodecim leun. qz sex erāt ascēsionis gradus altrinsecus: positi erāt p su stētaculo ascēdantis gradus. Rab. Soliū salomōis ecclia esse intelligit: in qua pacificus noster regnās iudicia sua facere dī noscit. Bene de ebore factū esse memoria tur: qm Elephas cui^m hec ossa sunt inter q̄ drupedia sensu plurimū valer: tēperant misceū feminine sue r cōiuge. Sc̄ba nō vīt: b pudicis optat q̄ p castratez chīstī pcepta sequunt. Hāc vestiuit auro: qz splēdozem glorie sue in ea q̄ miracula clōrefcere fecit. Sex diebus pfectit de^m mudi ornati: q̄ numerus pfectiōe sua pfectiōe operū signifcat. Septimo regeuit de^m r qz sex etatib^m mundi cōstat in qb^m licet opari quisq̄ celeste patriā desiderat bonis opibus festinet ascēdere. Rotūditas throni i posteriori: si gnificat requiē eternā: q̄ post hāc vitā sanctis futura est. Ebi quisq̄ hic bene labo rat: mercede remunerat^m phēni quiete p fruct. Dan^m tenētes sedile: significat solaria diuīs ḡe q̄ ecclesiā ad celeste regnū puehūnt. Ideo due: qz in vtroq̄ testamēto b̄ dīdicat: qz nō nisi diuino adiutorio ad bonuz pfici pōt. Per leones duos: p̄es vtriusq̄ testamēti figurat: q̄ fortitudine ani mi sibi r alijs dñari didicerunt. Hi iuxta man^m stābūt: qz sancti p̄es quicq̄d boni se cerūt: nō sibi s̄ deo depūtauerūt. vñ: Nō nobis dñe nō nobis: sed nō tuo da gloriū. **t2.pa.9.e** am. Per duodecim leūculos p̄dicatoroꝝ ordo apostolica doctrinā sequēs significat: hi supra sex gradus hinc atq̄ idē stant: qz bonoz opeꝝ gressus hinc r idē doctrinis et exemplis munire certat. **d** Non est factū tale opus r̄. Apte ecclie puenit istud cui d̄: Hulte filie cōgregauerūt diuitias tu supgressa es vniuersas. **e** Sed r oia vasa de qbūs r̄. Omnia vasa q̄ pacifici nostri ministerio lungū tur aurea sunt: qz oēs anime sanctoz que sunt vasa dei: r diuine voluntati seruiant splēdoze sapientie r dilectionis nitentes cō finēt pōtā vite r fit in eis sons aque salētis in vita eternā. **f** Nec alicui^m p̄cū putabat i dieb^m salo. r̄. Rab. Quia p̄m aplin nō est in sermone verbū dei: sed in virtute r p̄dicatione euangelij. Non in p̄suasibili^m humane sapientie verbis cōsistit: sed in ostēsōne spiritus r virtutis vt fides nr̄a nō in sapientia homī sed in virtute dei sit. **g** Defereſens inde aurū et argen. r̄. Rab. Quid aurū argētūue si gnificet notū est. Leterū dētes elephanto rū significat doctores fortes ppter nitorē sapientie. Per simeas act^m hūancos imitan tes: h̄ belialiter viuētes significat q̄ ad fidē ex gētib^m veniūt: q̄ fidē tenere vident r operib^m negat. Per pauos quoꝝ caro si fiscata fuerit impuribilis pmanere dicit qz pennaz pulchritudine vestiūt: pfecti igne tribulatiōis decocti: adeo vt varijs virtutib^m decoren. Nec de tharsis videlz d amaris fuctib^m seculi ad salomonē nostrā defereſunt. Tharsis exploratio gaudū. dici tur: Arma

III Regū La.

Trecēteq̄ minē auri vnaꝝ peltā vestiebat. Posuitq̄ eas rex i domo salt^m libani. **b** Fecit etiā rex salomō thro nū de ebore grandē r vesti uit euz auro fuluo nimis q̄ habebat sex gradus. Et sūmitas throni erat rotūda i a T in ascēsione gradus hinc atq̄ inde appodiatio fuit ut melius valeat quis ascendere. pte posteriori: et dūe man^m e hic atq̄ idē tenētes sedile: r duo leōes stabat iuxta ma f n^m singulas: r duodecim leunculi stātes sup sex grad^m r hinc atq̄ idē. Nō ē factū ta r le op^m i vniuersis regnis. Sz t oia vasa de qb^m potabat rex salomō erāt aurea: r vniuersa suppellex dom^m salt^m libani d auro purissimo. Nō erat argētūinec alicui^m p̄cū putabat in dieb^m salomōis: qz classis regl p mare cū clas se hiraz semel p tres annos ibat i tharsis: defereſes inde aurū r argētū r dētes elephatoꝝ: r simeas r pauos. **a** T Ra. Et pacifico n̄ sup oēm celi tudinē sc̄rū q̄ vere reges sūt exaltatur: qm q̄s in nubib^m cōquabis dño. **i** M̄agnificat^m est ḡ rex salomō sup oēs reges frē diuī. **a** T et vniuersa ecclia hoc appetit ut ad cōspectū glorie nosci i regis puentat: vnde: Quesui vultū tuū: vultū tuū dñe requiram. **t2.s** r sapiā: r vniūsa fra de siderabat vultū salomōis: vt audiret sapiam ei^m: quaz dederat dñis i corde ei^m. Et a T et vnuſq̄s fm q̄ vites sibi sup petur in verbo seu facis obsequium studeſt preſtare deo. singūli deferebāt ei mūera: vasa aurea r argētea: vesteſ r arma bellica: aromata q̄z r equos r mulos p annos b singulos. Cōgregauitq̄ salomō currus r eq̄tes r facti sūt ei millē q̄dringēti curr^m r duodecim milia eq̄tuꝝ: et disposuit eos per ciuitates munatas: r cū rege in hierusalē. Fecitq̄ vt tanta esset b absidātia argēti in hierusalē: quāta r lapidum: r cedarorum p̄ebuit multiudi ne quasi sycomoros/ q̄ na-

X Glo.ordi.

tur Arma bellica p̄sequit. b Cōgre gauit sa cur. r eq̄. r fa. sunt r̄. Ra. De his Josephus p̄sequit. Exornabant ascensores eoz: primū decora iuuenient florentes habētes magnā p̄ceritatē: fundentes in equo: lessione comā: pura circūamicti: q̄ armati existentes circa regem arcusq̄ ferentes equitabant ante eū q̄ ad locū aliquē debebat exire. **NICO. de lyra** **a** T recēteq̄ mine auri r̄. fm q̄ dicit Rab. Sa. Dīna est genus nummi determinati ponderis: r est satis minus q̄ pondus talenti: vel mina vt dicit Isidorus in ponderibus centū dragmī appendit: r est nōm grecū. **b** Fecit etiam rex thronum de ebore grandem: hoc fuit aliud opus valde pulchruꝝ r sumptuosuz. **c** Qui habebat sex gradus: p̄ quos ascēdebat ad sedile. **d** Et sumptuositas throni erat rotūda: sicut fuit frequēter i cathedralis lignis. **e** Et due manus hinc atq̄ inde: sc̄z in parte anteriori. **f** Et duo leo nes. b̄ ilsculpti: r ista siebat ad decorēm r sumptuositate operis. Letera patēt vsc ibi: g Nō erat argentū r̄. b̄ est q̄ erat modici p̄cū respectuē: ppter qd va sa dom^m salomōis erāt aurea. Letera patēt vsc ibi: h Fecitq̄ vt tāta r̄. hygbole est ad denorādū excessum multuꝝ **x** te laicoꝝ q̄ sunt in triplici gradu. s. in cōpietū: p̄ficiētū r p̄sectoroz. Per cōten rū āt significat ipletio decalogi p̄ modū p̄dictū: r dicunt oīnes iste peltā a pello pellis q̄ repellit ic̄lētationū. **b** Fecit etiā rex sa. thzo. Per q̄ significatur vgo maria i cui^m gremio sediū r̄ in throno nobilitissimo recipies triū regū ho magia. **t** De ebore. **o** rōne albedinis r frigiditatis signat puritatē. **v**arie i alijs refrigeratē mot^m libidis. **t** Grādē. Immo grandissimū meritū. **t** Ve. cū auro. Feruētissime charitas. **c** Qui ha. sex gra. Et p̄tinēt Lu. s. Prim^m ē orō solitaria: r nota cū dī. Et ingressus angel^m ad eā. Beris. sup missus. **E** Quo ingressus i secreto cubiculo vbi orabat patrē i abscondito. Secōdū ē viginal verecūdia/ibi: Turbata ē i sermone ei^m. Terti^m ē discreta prudētia/ibi: Et cogita bat q̄lis eēt illa salutatio. Quart^m inqren tis diligētia/ibi: Quō fier istud qm virū nō cognoscō. Quī hūiliant^m se decētia ibi: Ecce ancilla dñi. **S**ext^m fidelis obedientia/ibi: Fiat mihi fm̄bū tuū. **e** Et due ma. r̄. Per q̄ signant opatiōes actine vite r cōspatiale: q̄ man^m ē orgānū organoz. iiii. d̄ aia. Iste ait opatiōes excellēt fuerūt i viginē. **f** Et duo leo nes sta. r̄. Per q̄s significatur duplex fortitudo. s. i aggredīdīs arduis r̄ iole radis aduersis. **t** Et duo. leo. Per q̄s significat. rū. fruct^m sp̄sūt: vt ponōt Gal. v. sic: Fruct^m ēt sp̄sūt ē charitas/ga diū/pat/patia/lōganimitas/bonitas/be nignitas/māluerudo/fides/me destia/cōtinētia castitas. **t** Stantes sup ser gra. Per q̄s signant sex bona sp̄sūtē q̄ ponōt Elsa. xi. fm hebraicā vītātē. Red̄ escer sup eū sp̄sūt sapie r itelleci^m: sp̄sūt cō filii r fortitudis: sp̄sūt sc̄ie: r ip̄lebit eum sp̄sūt timoris dñi. In nr̄aō trāslatōe ad dīt donī p̄tētis. **t** Nō ē factū ta le opus r̄. Nō in celis neq̄ in terroꝝ aliquā pura creatura sibi similiſ.

REx autem salomo regn. Ra. Salomonem auctoritate. La. XI
guit vehementer scriptura. Mihilus de pnia eius: vel
idulgenter dei comitorat: forte dicat quod mulieres alienigenas significare ecclesias de gentibus. Posset hoc fortasse intelligi: si ille propter salomonem desidereret deos suos: cum non ipse propter
eas coluerit deos eorum: non est quod quod veri
boni pietari queat. Apparet in psalmo
na salomoni mira excellitia et mira sub
versio: sedea vorago: quod in illo diuinitus
spiritus extitit plus bonum et posterius malum:
habet ecclesia sicut ostendit. Nam bona illi bona
ecclesia: mala illi mala ecclesia significat.

Al. de ly.

* tundinis argenti et lignorum cedri.
Et educebam eum secundum sa. de egypto
et de choa. quod ibi emebatur: eo quod ibi
nascuntur eum fortis et boni. et secundum istam
translationem choa est nomen proprium loci.
Videtur at Ra. Sa. quod est nomen appellati
uum et significat congregationem vel societatem.
et secundum hunc fieri potest: Et educe
bam eum secundum sa. de egypto. et sequitur talis
finita. b. Et de choa. nego. regn. et hoc
est: societas vel multitudine mercatorum re
gis accepit multitudinem in emptione: quod
exponens Ra. Sa. dicit: quod mercatores
salomoni emebatur omnes egypti: ita
quod alii reges non poterant habere nisi per eos.
vnde in fine huius capituli dicit: Atque in hunc
modum cuncti reges ethiopum et syriae
equos veniunt ad eum. In hebreo habet: Et cuncti
reges ethiopum et syriae per manus eorum: sup
pone eum emebatur. id est manus mercatorum sa
lomoni: et inde pueniebat ei magnum
lucrum. c. Egrediebat autem i. eme
bat quodriga. id est duorum equorum currualem.
d. Sexcenti siclis. et sic quilibet equus
veniebat. cl. siclis. Doraliter autem
throne salomoni est brachium regis in cuius gre
mio sed sit versus rex pacificus iesus Christus
quam in regali solio. Iste throne dicitur ebur
ne cibore ornatus vaginali: aureo ful
gore sapiente naturali. Due manus sunt im
pletio mandatorum: et supererogatio filio
rum. Sex centi sex virtutes in dignitate ex
cellentes. s. humilitatis tenor: paupertatis
amoris: honestatis decor: pietatis dulcor:
loganimitatis vigorem: charitatis fervorem.
Per leones vero designat per terrorum terror
secundum quod dicitur. Lati. vi. d. Terribilis ut castro
rum acies ordinata. s. ad debellandum aere
as prates per pulchritudinem virtutem et merita.

REx autem salomo regn. La. XI
postquam descripsit est tempore in quo
floruit regnum dauid secundum salo
mone: hoc anno descripsit tempore in quo secundum
debet icipit declinare. Et primo describitur
salomoni transgressio. Secundo pene comi
nitatio: ibi: Igne iratus est dominus. tertio adul
terio suscitatio: ibi: Suscitavit autem
adulterio salomoni et tumulatio: ibi:
Reliquum autem. Circa secundum ostendit primo
transgressio salomonis in parte luxurie.
sed in parte idolatrie: ibi: Tunc iam est
sener. Circa primum dicitur: Rex autem salomo adamauit. id est ardenter
amauit: ut postea subdit: f. Mulieres alienigenas multas.
et sic tripliciter peccauit. Primo quodordinate et nimis ardenter eas
amauit. Secundo quod uxores alienigenas sibi accepit et legem moy
sis: Ego. xxxviii. Tertio quod uxores sibi ultra modum multiplicauit
per legem: Deus. xvij. ubi prohibet regi accipere uxores plures alli
cites animi eius. g. Filiam quoque phariseum.
mit: quod sicut eius uxor principalis et magna dilecta. ceterae autem fuerunt ad
sucte. Cetera patet usque ibi: h. Fueruntque ei uxores. regn. Jose
phus autem dicit quod fuerunt. lxx. et iohannes dicendum quod lxx. erat principalis
res aliis. et illas secundum numerat Josephus. i. El alius potest dici quod
scriptura habet numerat domicellas et seruientes assistentes suis uxori
ribus: et sic de septingentis habet numeratis: septuaginta erant uxores
eius et res.

eius et regine: ceterae autem eorum domicelle. Si quis autem velit sequitur textus
put sonat: potest dicere quod salomo ad tantam carnalitatem deuenerat
quod frequentem nouissimae habet volebat. sicut habet Hester. ii. capitulo
de assuero rege quod quilibet die habebat unam: et quod igitur egrediebat vesper
egrediebat matrem: nec habebat licentiam revertendi ad regem: nisi rex
eum vocasset ex nomine: et secundum hunc modum
infra duos annos poterat multiplicari numerus uxorum ad septingentas. i. Et
autem tercium mulieres cor eius. Ab
amore dei et observatione preceptorum eius:
sicut dixerat dominus per moysen. k. LXXX
iam esset senex. Dic enim ostendit
eius transgressio in parte idolatrie: cum
dicitur: l. Ut sequeatur deos alienos.
Quod non est intelligendum. Salomonem sic
fuisse insatiatum quod in idolis crederet
aliquid esse diuinitatis: sed nolens os
tendere uxores suas ea adorabat. sicut
et ad amorem comedimus lignum veritum ad sua
fessionem uxoris ne ea contristaret: sicut
dicit Augustinus. super Genes. li. xi. et de clivitate
dei li. xiiii. ca. xii. quod vir non fuit sedu
ctus: ut dicit apostolus. i. Timoth. ii. ita quod
crederet quod per esum illius ligni haberet
scienciam boni et mali sicut suggesterat ser
pens: put diffusus declarauit Genes. iiii. ca.
m. Tunc edificauit salomo pha
num chamos idolo moab in mo
te qui est contra hierusalem et i. in mo
te olibeti: et ideo cultus idolatrie de to
ta civitate hierusalem poterat videri quod
erat magnus incitamentum ad idolatriam:
ad quam populus erat primum. n. Atque in
hunc modum fecit universis uxori
bus suis alienigenis. Quod non est in
telligentem quod cuiuslibet faceret unum tem
plum sed omnibus de uno cultu idolatrie fe
cit unum templum per idolo eorum. Dic occur
rit dubium quod salomo dicas senex qua
do depravatus fuit per mulieres: quod di
cit Ra. Sa. et alii hebrei quod erat tempore du
odecim annorum quando incepit regnare:
et in fine huius capituli dicitur quod regnauit quod
draginta annos: et sic videtur tempore anni an
nis. Ipse autem depravatus fuit per mu
lieres ante mortem suam per sex annos vel
circiter: quia edificauit templo idolo plura
per suis uxoris postquam fuerat de
pravatus: in quo edificationibus flu
erunt plures anni: et sic quando deprava
tum fuit cor eius: non videbis habuisse
ultra. xlvi. annos vel circiter: ex tali ve
ro etate nullus proprie dicitur sener. Ad hoc
autem respodet magister in historiis di
cens quod salomon regnauit. lxxx. annos.
et allegat Josephus hoc dicente scriptu
ra tamen regni sui tacet. xl. annos. sicut
supradictum. i. li. xiiii. ca. d. de saule et duobus
annis regnauit super israelites bene et inno
center: et tacens. xvi. anni in quibus
male se habet.

Doraliter. e. Rex autem salo
mon adamauit mulieres alieni
genas multas regn. In hoc autem fa
cto salomon non fuit figura Christi sicut di
ctum est supra. Nam in ipso nullus fuit defectus peccati: sed in
hoc facto salomon typum tenet sapientis hominis dei iudicio
nobis occulto a sapientia cadentis qui sicut salomon tria colit
Idola. s. asterthem deam sidoniorum: per quam delitiae carnales si
gnificantur: eo quod asterthem plasmationis superfluitas interpretatur:
semen autem coitus in cuius emissione est delectatio vehementis
de superfluo alimenti generat. f. Et chamos deum mo
bitarum. Per quem signantur diuitiae tempales eo quod chamos
congregatio interpretatur. g. Et moloch idolum amon
tarum regn. Per quod honores mundiales significantur: eo quod
moloch plague interpretatur: persone vero in magnis honori
bus posite de communis cursu semper timent sibi de plaga mortis
gladio vel veneno vel alijs modis contra eos exagitatis.

¶ q. * Suscitans

Ecclesiastes. 47. c

47. q. 3. h. si.

Ego. 34. b

Als. ingre
demini

Can. 6. c

Quomodo
de etate sa
lomonis

132. q. 4. e

salomon

Ex male se habuit: ut ibidē fuit dictū. Sed de dicto magistri partū est hic curādū: qz dicit sibūpsi t etiā scripture: dicit enī ibidē q salomō. xi. annoz genuit roboā: t q roboā mortuo p̄e fuit. xl. t vni⁹ anni: t infra. xiiii. dicit q. xl. t vni⁹ anni erat roboā cū regnare cepisset: t sic revertit p̄mū dictū. s. q salomon virit tñ. lñ. annis. Si aut̄ dicas q roboā regnauit viuēte p̄e. xl. annis: ita q p̄mū regni sui cōputat ab illo tpe q pac̄ su⁹ incepit deprauari. sequit̄ q mortuo p̄e fuit. lxxx. t vni⁹ annoz: qd est 3 dictū magistri: ut ptz ex dictis: t etiā 3 scripturā: q ca. se. d̄: q hieroboaz audita more salomōis reuersus est de egypto: t venit cū alijs in siche vbi p̄gregat̄ est pp̄ls ad p̄stituendū roboā regē. Ex quo videt̄ q nō regnauit viuēte p̄e. Et si dicat q immo: 3 mortuo p̄e fuit ei⁹ regnū renouatū cū iā esset. lxxx. t vni⁹ annoz t de hac renouatione loquit̄ caplū sequēt̄: b ptz falsū q l̄am sequent̄: qz ibidē subdit̄ q roboā derelicto cōsilio lenū: adhesit p̄silio iuuēnū qui nutriti erat c̄ eo. Ex q̄ patet q tūc erat roboam adhuc iuuēnis qd nō p̄t dici de hōi habēte. lxxx. t vnum annos. vii. S. i. lib. xix. d̄. Erat aut̄ berellai galaadites senex valde. i. octogenarius: t psalmo. lxxvij. d̄. Si aut̄ i potentatib⁹. lxxx. anni. i. in bene cōplerionatis t ampli⁹ eoz labor t dolor. Preterea illud qd dicit magister q salomon. xi. annorū genuit roboā: videt̄ esse extraneus a virtute nature: qz fm dicta magistri nō solū. xi. annorū genuit: s̄ cū haberet decē t tres mēses: qd sic ptz: qz si roboā habebat. xli. annos finito regno p̄pis. xl. annos. et erat. xii. annoz qn̄ incepit regnare. sequit̄ q vndecimo anno salomōis roboam fuit nat⁹: t cū puer sit in vtero mēris nouē mēsib⁹: sequit̄ q qn̄ fuit genit⁹: salomon erat tñ decē annoz t parū pl⁹: qd nō videb⁹ possibile nature. Ad h̄igis inconveniētē remouēdū t repugnatiā scripture tollendā: saluo meliori iudicio videt̄ cōuenienti⁹ dicere q salomō postq̄ xl. annis reguauerat mortu⁹ est: t successit ei i regnū fili⁹ ei⁹ roboā habens. xl. et vnu⁹ annū: sicut dicit scripture. Sz qn̄ salomon incepit regnare nō solum habuit duodecim annos vt ab alijs dicit: s̄ nō p̄bas: nec ex scripture sacra habet: qz ex primis annos regni sui tñ: nō aut̄ exprimit annos ei⁹ qn̄ incepit regnare nec annos toti⁹ vite sue: imo habuit. xl. vel plures annos in p̄ncipio regni sui: t sic qn̄ mortu⁹ fuit. lx. annos habuit ad min⁹: t sic dūc̄t̄ intercedit p̄ mulieres: t iā tūc poterat dici senex: qz t leuite cōpleto qnqua⁹ gesimo anno etatis sue seruire cessabat i tabernaculo tanq̄ senes: vt habet. Nu. viij. et ex h̄ dicit q salomō nō genuit roboā. xi. vel. x. annoz: s̄ multo pluri⁹: qz cōtraxit cū matre sua. t roboam post suā coronationē. Ad illud aut̄ qd obijcit̄ in p̄tū de dicto Ra. Sa. dīcēdū q de dicto ei⁹ vel alioz hebreoz nō est multū curādū: nisi qntū cōsonat sacre scripture vel rōn: sicut dixi pleni⁹ in p̄logo meo sup̄ Gen. Similiter de dicto magistri t Josephi idez ē dīcēdū: maxime vbi ē repugnatiā scripture: sicut in p̄posito videt̄: ut ptz ex p̄dictis. Ad h̄c p̄tra p̄dicta obijcit̄ de verbo salomōis in p̄ncipio regni sui: qd habet. S. iij. ca. Ego s̄ puer parvulus ignorās egressum t introituz meū. Ex h̄ dicit Ra. Sa. t alijs alijs erat tñ. xij. annoz: sed h̄ nō valet: qz ante. ii. ca. dixerat dauid salomoni recomēdās ei punitionē se mei. Vir aut̄ sapiēs es vt scias q facies ei: vir aut̄ nō dicit p̄ p̄te nisi habens. xxx. annos vel circiter. Et ideo si ex illo verbo. Ego sum puer parvulus t̄. arguaf̄ q erat tñ. xij. annoz eadē rōne: ex isto poterit argui q erat. xxx. annoz. Et ideo ilud verbū salomōis: Ego s̄ puer t̄. intelligēdū est respectu cōtrregiminis sibi impositi: sicut dictū fuit ibidem. t Erod. xxiij.

12. Re. 8. d

xxxij. d̄: q ioseue fili⁹ nun puer nō recedebat de tabernaculo: t iā tūc erat. xij. annoz fm hebreos. fm Josephum. xliij. qz fm hebreos gubernauit p̄plū. xxvij. annis. fm Josephū. xvi. t moyses ante ip̄m. xl. annis ab exiū de egypto: t sic restat q fm hebreos tūc erat. xij. annoz fm Josephū. xliij. annis: qz

vixit. cx. annis: vt habet Ioseue vlti. Ad hoc cōtra p̄dicta obijcit̄ de dictis Hieronymi: q in ep̄la ad Ep̄itale p̄sbyterū d̄ salomone t achaq̄ videt̄ dicere q salomō. xi. annoz v̄l min⁹ genuit roboā. t q. xij. anno etat̄ sue accepit regnū. Ad qd dīcēdū q Hieronymū nō loquit̄ ibi asser tive vt manifeste ptz ex fine eiusdē eple. Sed supposito q tūc regnare incepere t roboā genuerit sicut dictū ē: respōdet quā hoc sit possibile: inducēs ad h̄ exēm plū cuiusdā mulieris nutriti parvulū q in eodē lecto cū ea iacebat: t cū. i. annū etat̄ implesset: t illa fuisse calefacta vino: induxit puerū ad carnalē copulā: t sic alijs noctib⁹ sequētib⁹: q de eodem cōcepit t infra. ii. mēses vēter eius intu mūt. Hiero. aut̄ attribuit hoc maḡ vir tūti diuine q̄ nature: vt facin⁹ occulū p̄ signū euīdēs pandere: t sic argumen tū est ad oppositū. s. q virtute nature salomō. xi. annorū nō genuit roboā.

a **I**git̄ iratus t̄. Descripta salomonis trāgressione. Hic cōsequētē desribit cōminatio pene. s. scissio regni sui t̄. pore fili⁹ sui: t ptz l̄a paucis exceptis.

b **Q**ui ap. ei scđo. semel in gabaon

t sempl post edificationē tēp̄li: vt dictū fuit. S. ix. ca. c **E**t da. illi ser. tuo. s. hieroboā: q̄ fuit seru⁹ salomōis: vt habet infra. d **V**erūtū in di. iii. t̄. q̄ in vita sua instituerat regē salomonē: vt dictū ē. S. i. ca. t̄ iō si fuisse regnū scissū tpe salomōis: videret h̄ redūdere in culpas dauid t etiā in opprobriū: q̄ memoria ei⁹ adhuc erat multū recēs. e **T**ribū vna da. fi. tuo. trib⁹ em̄ iuda nō fuit si bi data: qz erat sua: nec trib⁹ leui: qz erat disp̄sa p̄ oēs tribus: t declinatē populo ad cultum vituloz: cōpulsā est venire ad sortē iude t beniamin: t sic sola tribus beniamin p̄prie loquendo fuit data ipsi roboā. f **P**rop̄t̄ da. seru⁹ meū: vt aliquis de iemine ei⁹ sedeat in regali solio. g **E**t hierōlm̄ quā ele. vt vbi vigeret cult⁹ diuin⁹: ibi remaneat honor regius. Hic aut̄ occurrit dubiū quā trā gressio salomonis dīcā causa scissionis regni. cū. S. i. lib. ca. xix. dictum fuerit q̄ sentētia dauid iniq̄ qua medietatem hereditatis isboseth dedit sebe seruo suo: causa fuerit hui⁹ scissionis. Ad qd dicēdū q nō est inconveniētē duas causas partiales ad vnu⁹ cōcurrere effectū: t sic fuit in p̄posito: qz vtrūq̄ fuit cā partialis.

h **S**uscitauit aut̄. Hic p̄r ponit triū aduersariorū: suscitatio p̄ salomonē. t fm h̄ diuidit̄ i tres p̄tes. scđa ibi: Suscitauit aut̄. tertia ibi: Hieroboā qz. Dīcē aut̄ aduersari⁹ fuit adad idumeo de semine regio: q̄ cū aliqb⁹ euās manū dauid interficiētis idumeos t crevit in egypto: t tpe salomonis redūt ad h̄ q̄ terrā idumee posset recuperare: vel salte salomonē filiū dauid inestare: t ptz l̄a paucis exceptis q̄ discurrent.

i **A**d sepe. eog. Scriptū ē em̄ Deu. xxiij. Nō abomīberis idumeū q̄ frāc tu⁹ ē. Filij em̄ isrl t idumei de duob⁹ fra

* tribus: dīcē. **S**uscitauit aut̄ dīs salomōis tres aduersarios: vt ptz in textu: p̄ q̄s significat tres de mones q̄ hoī a sapiā delectio īmittūt de p̄dictis tētatiōes: e sic eū inducit̄ ad multiplicē culpā: t post hec trahit̄ nisi penitētuerit ad gehennā. Itē p̄ salomonē sapientissimū p̄ mulieres, tā miserabiliter delectū t in senectute doceri debet q̄libet hō q̄tūcūḡ sapiens t etiā senex fugiendi familiaritates mulierē maxime suspectaz ne sibi contingat simile dispēndū.

* Dominius

A a Voragine ciuitatis. Nurus ciuitat cecidit eo q ex vno latere precipio imineret. Quā voragine cū rex vellat coe gre murū: p̄stituit ducib ut h̄plerēt opus: s̄ hieroboā q erat p̄ncips trib̄ ioseph noluit obedi regi: q̄ p̄stituerat eū prius lug edificia pugnaculoꝝ q faciebat in hierosolymis vbi laborauit: ita vt rex ei principati militie sup trib̄ ioseph p̄ferret: s̄ rebell fact̄ egredit de hierlm cui occurrit pphā defectiū eū in agrū vt nullū audiret qd ei diceret. Elatus q̄ vobis pphā suadebat pp̄lū vt se regē sacerer: qd audiē salom̄ q̄rebat eū interficere. Erat aut̄ hieroboā. Hoc mādatū restitutiōis muroꝝ recusauit. Sed vñ tāta audacia: q̄ rex p̄stituerat eū pfectū. **C**olle tibi decē scis. Rab. Decē trib̄ a domo dauid separe fūt: t̄ due relite: q̄ vt ait ap̄l̄: reliq̄e pph̄ electionē ḡre salue facte fūt. Hieroboā q decez trib̄ a tēplo dei sepans ad idola/ triā pdixit: signifcat hereticos q̄ vnicate fidei catholice heresibus scindūt. Ac si cultui malignoꝝ sp̄riatuū s̄bdūt. Hieroboā interptat dūdicās pp̄lū. Nā heretici di/ dicare pp̄lū vident cū erroris sui seq̄ce faciūt. Tollerūt decē scis/ suras cū leḡ p̄cepta violādo cor/ rūpūt: t̄ vna trib̄ cū sobole dauid remāsit: dū fors electoꝝ in regula fidei catholice pmāsit: q̄ vñ de: roboā hieroboā.

A. Dely.

Vna fides
tribus descenderūt. s. iacob & esau: pp̄p̄ qd dauid idumeos q̄ i bello ceciderant p̄cep̄t sepeliri: t̄ in h̄ fecit sibi bonū nomē: eo q̄ p̄stiterat occisis istā h̄umanitatē: sic dictū fuit. s. v. li. viii. ca. **C**ūq̄ surrexissent de madia. ter re nomē ē ad quā p̄mo p̄fugerat. **C**enerūt in pharā. loc̄ ē in terra madia. Cetera patēt vſq̄ ibi: **C**ūq̄ audisset adad in egypto dor. dauid. q̄ mortuū fuit morte naturali: ideo scriputa dicit eū dormisse. **D** Et mortuū esse ioab. q̄ fuit interfactus gladio. **E** Suscitauit ei quoq̄. Hic ponit sc̄bus aduersariūs salomonis. s. raçō q̄ fugiēs regem syrie adadecer eū p̄sequente. ppter offensam quā in eū cōmiserat: aggregavit sibi ali os viros malos: t̄ fact̄ ē p̄nceps latronū regnū adadecer infestatiū. Adad v̄o rediens de egypto idumeā obtinere nō potuit: eo q̄ salomon̄ eā bñ munierat: t̄ ideo cōlunxit se p̄dicto raçō iuuando euz vt fieret rex syrie. t̄ sic raçō iuuaret eū ad obtinendū regnum idumeē h̄ salomonē. t̄ ex dicti p̄t̄ l̄ra vſq̄ ibi: **F** Cum interficeret eos dauid. i. t̄p̄ q̄ pugnauit dauid h̄ syros: tunc iste raçō habuit t̄p̄ oportuniūt̄ infestaret dñi sui regnū: q̄ vastato regno p̄ dauid habuit liberiorē ingressū. **G** Sub dif: **H** Abierūt q̄z dama/ scum. Que erat ciuitas regia. **I** Erat q̄z aduersariūs isrl̄ cū cōtis dieb̄ salo. h̄ videt esse h̄ ilud qd dictū est. s. iiiij. ca. **J**uda et isrl̄ innūrabilis sicut arena ma/ ris come/

ris comedētes & bibētes atq̄ lecates cūctis diebus salomonis. **L** Dicendū q̄ l̄ cūctis diebus salomonis iste fuerit aduersarius eius volūtate nocēdi: t̄n in effectu nō multū nocuit ei p̄ qd im/ pediret notabiliter par pp̄lū: t̄ h̄ est malū adad: q̄ vt dictū est ille adad induxit raçō ad h̄ q̄ esset aduersarius isrl̄. **i** **R**egna/ uitq̄ in syria. s. ip̄e raçō: vt p̄ dictū est. **k** **H**ieroboā q̄z. **L**ic ponit tertius aduersarius. **T**ertiū ad/ cū d̄: Hieroboā quoq̄z filiū uersariū sa/ nabath. Dicunt aliq̄ q̄ iste na/ lowonis bath p̄ hieroboā fuit idē qd se/ mei: t̄ q̄ v̄ro ei⁹ nutrītē hiero/ boā reducebat sibi frequēter ad memorā iterfectionē p̄fis sui a salomone: vt dictum est. s. iiiij. ca. t̄ propter hoc de ea sit h̄ mētiō. **M** **E**uphrateus: Id est de tr̄l bu ephraim. Et hec est causa re/ bellionis q̄ sequit. **m** **N**uia salomō mello edificauit. de isto edificio dictū est. s. ca. ix. **D** Ic cū em̄ aliq̄ q̄ salomō vidēs idu/ striā hieroboā: p̄iō posuit eū su per tributa dom⁹ ioseph. i. duaz tribuū. s. ephraim & manasse. po/ stea v̄o posuit eū sup opus edifi/ ci mello: h̄ primo scribat officiū aliud: q̄ frequēter in sacra scri/ ptura prius facta postmodū nar/ rant: t̄ ip̄e ex hoc fuit indignat̄ eo q̄ de maiori officio erat pos/ tūt in minori: ppter qd exiuit h̄ hierusalē: cui obuiās ahias sylo/ nites ppheta dixit ei: q̄ regna/ turus erat sup decē tribus: t̄ sic animatus verbis pphete icepit **D** cōtra Salomonē murmurare & alios sollicitare ad rebellandū salomonī: qd cū audisset salomō voluit eū occidere: sed ip̄e fugit in egyptum vſq̄ ad mortem sa/ lomonis. **R**a. **S**a. vero dicit q̄ hieroboā reprehendit salomonē eo q̄ claudebat locū illum quez danid dimiserat apertūz ppter deuotionē venientiū ad festa in hierusalē: sicut dictū fuit. s. ix. ca pitulo. ppter qd salomō indigna/ tus eiecit eū: qui egressus h̄ hie/ rusalem inuenit ahias ppheta si/ cut dictū est. **J**osephus vero di/ cit q̄ salomō primo posuit hie/ roboā sup eparios in edificio mel/ lo: t̄ quia vidit eū prudentem & sollicitū in ope illo: postea posu/ it eū in maiori officio. s. sup tribu/ ta domus ioseph sicut scribitur: t̄ iūc ahias dixit sibi ea que p̄di/ cta sunt: ex qbus aiatus cepit sol/ licitare illos de tribu ephraim & manasse vt recederet a salomō: ppter qd salomō voluit eū occi/ dere: sed fugit in egyptū: vt p̄di/ cta ē. Ex dictis p̄t̄ l̄ra vſq̄ ibi: **n** **P**rehēdenſoz ahias palliū suū nouū quo co. **T**. Qd fecit duplici de causa. **U**na **Q**uare ahia/ est: quia pphete aliq̄n ppheta/ as pallium bant nō solū verbis sed etiā sen/ scideris sibilibus signis: sicut & **E**saias iuit nudus & discalciat̄: **E**sa. xx. **a** & **H**ieremias posuit catenas lignas in collo suo: **H**iere. xxxviii. d. vt moueret ad credēdū au/ ditu & visu. **B**uij vt hieroboā ad uerteret q̄ palliū suū nouū nō sci/ dissest libēter p̄ nihilō: s̄ p̄ veri/ v̄ iū & tatus iudic

Res agricultura v' alio seruili ope. **E**cce p'ncipes ex eis p'st' uit p' singulas trib' q' redde/ b'at regi p'ncipes singul'm' n' sona' r' cetera q' d' exp'esa re' & superi' reser'v': q' m' du' r'issim' iug' app'ellant.

a **A**dole'scetes. **D**e q' edur' v'n' fuit q' postea lapi' datus: iuuenes sc'tura n' semp iuxta etat' app'llat: s' l'uxta instabilitat' animi. **N**a' robo' q'dragessimo etatis sue anno regnare cepit.

b **S**corp'ios. **G**en' est flagell'is'c' de spinis vel po' marij' sol'ēt ec' v'ge nodose. **E**ccl' eti' flagell' sarac'or' cu' duab' vel trib' virg'is: q' ha'bet i' sumitate pl'ubeas glan' des alias gradines. c **A**d robo'. **R**obo' de do' mo d' fuit: i' via ei' n' am' bulavit. **F**ecit em' iuda' sc'tu' ra teste' in dieb' illis malu' co' r' d'ho' r' irritauerunt e' sup' oib' q' fecer'at p'res eoz. **F**ecer'at oes abom'ati'nes g' tui'. **R**obo' g' signat malos rectores i' ecclia q' terrenis cu' p'pit'atib' dedit: r' delectan' tes i' multitudine obsequeti' sibi: n' q'tidian' habet sollici' tudin' sibi c'omissor'. **I**nter' p' ta' les spacio' s' lat' vi' gra' diun' q' ducit ad morte' mul'tos. **R**elicto'q' sc'b' patr' c'ō' filio': q' dicta' r' ex'pla ad cel' studin' t'ed'ut. **I**llis obt'ep' r'at q' iuuenil' desideri' m' cipati' laudib' ini'q' r' adulati'ib' eos grau'at: q' c'om' has sapia dic'es: **E**t tibi ter'ra cui' rex puer' e': r' cui' p'ncipes mane comed'ut panez.

Sec'it
Nico. de lyra

Nost' lud q' s. dict' e. **D**e fili' s' aut' isrl' n' p'stituit salomo' ser'uire que'q' i' ca. **A**d q' d' dice' d' q' vez' e' i' opib' v'lib': tñ ministrab'at exp'esa salomo' singul'm' n' sona': p' r'j. p'fectos sup' p'plm' positos: r' h' reputa'bat p'pls iug' graue: q' exp' se salomo'is er'at val' magne vt h' s. i' r'j. ca. **L**etera patet' v'sq' ibi: a **S**i ho. obe. **C**o'descend'et' eo' p'petitio'ni. **I**sti eff' s' senes p' experie' tñ scieb'at modu' ten'edi p'plz in subiectio'. b **Q**ui de' reli. c'osi. reputab'at em' seya' letio': p' p're suo: r' id' d'uz' er'at ei aliqd remittere. c **E**t adhi. adole. s. magis moribus r' scia' q' estate: q' nutriti fuer'at cu' robo': q' ia' habebat pl. r' v'n' annos. d **A**di' n' d' me. gros. r'c. **I**st' d' fuit c'ossili' valde fatu' r' p'su' p'nuosu': q' salomo' fuit rex ex'cellens': vt p'ez ex' supra d' cis. Robo'

Cu'q' abi'fset p'pls inijt' p'siliu' rex robo' cu' a **T**senes isti putat' banaias: r' loiada: r' ceteri p'ncipes sa'lononis.
seniorib' q' assisteb'at cora' salomo' p'fe ei' cu' adhuc viueret: r' ait eis: Q'od mihi dat' p'siliu' vt r'ide' p'plo: Qui dixer'et ei: Si hodie obe' dier' p'plo huic r' fui'et: r' petiti'oi' eoz' cesser'et: locutusq' fuer'ad eos v'ba lenia: er'ut tibi fui' c'ici' dieb': Qui dereliq' p'siliu' sensi q' d' de' der'at ei: r' adhibuit adolescetes q' nutriti fue' r'at cu' eo r' assisteb'at illi. **D**ixitq' ad eos: Q'od mihi p'siliu' dat' vt r'ide' p'plo huic: Qui di'xer'ut mihi: leui' fac iug' q' iposuit p' tu' su' p' nos. Et dixer'ut ei iuuenes q' nutriti fuer'at cu' eo. **S**ic loq're p'plo huic: q' locuti' s'ut ad te dic'et' **P**at tu' aggrauauit iug' n'f'm: tu' re' leua' nos. **S**ic loq'ris ad eos: Q'od inim' digit' me' grossior' e' dorso p'ris mei: r' nunc p' me' posuit sup' vos graue iug': ego at' adda' sup' iug' v'rm. **P**at me' cecidit vos flagell': ego at' ced'a vos scorpi'ib'. **V**elit g' hierobo' r' ois p'pls ad robo' die tertia: sic locut' fuerat rex dic'es: **R**euertim' ad me die ftia. **R**u'ndit q' rex p'plo dura: derelicto' c'osilio senior' q' d' ei' deder'at: r' locut' e'is f'm p'siliu' iuuenu' di'ces: **P**at me' aggrauauit iug' v'rm: ego at' adda' iugo v'fo. **P**at me' cecidit vos flagell': ego at' ced'a vos scorpi'ib'. **E**t n' acq'e' uit rex p'plo q'm auersat' fuerat eum d'ns: vt suscitaret v'b'u suu' q' locutus fuerat i' manu ahie' sylonite ad hierobo' filiu' nabath. **V**el' f' dens itaq' p'pls q' noluisset eos audire rex. **R**u'ndit ei' dic'es: Que nob' p's i' dauid: vel q' g' T'inculcatio verborum.
hereditas i' filio' isai: **V**lade i' tabernacula tua isrl'. **N**unc vide domu' tuu' dauid. **E**t abi'ut isrl' i' tabernacula sua. **S**up filios aut' isrl' quicu' q' hitab'at i' ciuitatib' iuda regnauit roboaz. **M**isit g' rex robo' adur' q' erat sup' tributa k' vel israel.

r' lapidauit e'ū ois p'pls r' mortu' est. **P**orro' rex robo' festin' asc'edit curr'ū r' fugit i' hier'z recessito' isrl' ad domo dauid v'sq' i' p'nt' die. **F**actu' e' at' cu' audisset ois isrl' q' reuersus e'et' n' hierobo': miser' r' vocauer' e'ū r'gregato ce' o' tu' r'stituer' e'ū reg' sup' o'ēm isrl': nec secur' a' t'lo' sol' q' p'ncipal'is: alle due n' s. b'jamin' r' leuitica. e' q'spi'ā domu' dauid h' t'ribu' iuda' sol'ā. **T**le p' nit' at' robo' hier'z: r'gregauit vniuersa' domu' iuda: r' t'ribu' b'jamin' c'et' octogita milia electo' viro' r' bellato' vt pugnar'et h' domu' isrl': r' reducer'et regnu'z robo' filio' salomo'is. **F**act' e' at' f'mo d'ni ad semeia' vir' del' T'iste p'pheta introduc' subito sicut ali'. **D**ic'es: Loq're ad robo' filiu' salomo'is reg' iu' da: r' ad o'ēm domu' iuda r' b'jamin' r' reliq' d' p'plo dic'es: H'ec dicit d'ns: N'ō asc'edet' nec bellabit' h' fr'és v'ros filios isrl'. **R**euertat vir' i' domu' suu': a me ei' factu' e' v'b'u h'. **A**udier'ut f'mone' d'ni: r' reu'li s'ut d' itinere sic' eis' h'cep'at

etis. **R**oboam s' o' erat r'udis et corde pauido: vt h' u. **D**aral. ca. xii. e **E**go aut' ce. r'c. **E**st aut' scorpio gen' flagelli du' r'issimi habes i' fine chordularu' seu catenaz nodulos pl'ubeos: vel ferreos: et iō' vocat' scorpio q' graui' p'figit: r' q' sic' scorpio p'figit cauda e' sup' caput restet' c'redo: sic extremitas hui' flagelli i' q' p'labu' vel ferru' p'curi'edo t'16. q. i. e' reflectis ab anter' p'curi'et' sup' ecclesia corp' peussi. **L**etera patet ex d'ctis. f **V**lides itaq' posita occasio' diuissio'. hic ponit ipa diuissio' cu' d': **V**lides ita. po'pu'. q' no' eos audi' de oner' reueuati'os: s' mag' c'ominat' fuis' set d' agguatione. g **R**u'ndit ei' s. dura' p' dur' d. h **Q**ue no' p's i' da. r'c. i. n' habuit re' t'2. pa. 10. e' gn' ex hereditate parna: et ido possim' aliū eligere: r' p'sile v'bu' dixit seba fil' bochris' rebel'lione h' d'ho': vt h' s. u. lib. x. ca. i **M**unc vide do. tu. da. i. p'plm' tibi adheret' q. d. modic' e. **R**a. **S**a. exponit h' d' t'eplo de ordinatio' d' eo. k **A**disit g' rex r'c. vt pacif'aret p'plm. d. q' ill' v'b'u fuisse' leuiter dicit': r' q' p'pter h' n' deber'et a rege recede' re. l **E**t lapidauit e'ū r'c. i' c'otep' d'ni sui: r' q' habebat e'ū suspectu' ne fuisse' i' p'silio regre' sp'od'ei' eis n'ō p'dictor: q' illi q' fuit sup' tributa solet' c'osulere de augmento' ipoz. m **P**orro' rex ro' festi' asc'et' r'c. tim' es ne sit' lapidaret' e'ū. n **F**actu' e' aut' cu'z au' ois isrl' q' reuer' es'et' hiero. s. d' egypto vbi f'gerat tio' salomo'is: f'uerat em' cu' alijs vt p'dictu' e' i' sichen: r' q' d' iu'ulgat' fuit v'b'u' adu'etus ei'. o **A**diser'ut r'vo. r'c. ad institutione alteri' reg'la robo': r' p'stituer'ut e'ū reg': **T**u q' erat vir' for' r' idustri': vt h' ca. p'ce. **T**u q' f'uerat inim' salomo'is: r' sic libet' guerr' h' robo' filiu' t'2. pa. 10. d' ei' suscipet: **T**u q' erat de tribu' ephraim' q' erat bellicosior' post tribu' iuda: p' h' ei' i' p'le'ta e' p'phe' tia iacob p'farche' q' b'ndic'is f'li'is ioseph p'posuit ephra' iuni'ore' h' i' manasse vt habe' **G**en. t'7. q. i. e' xlviij. q' d' ephra' futur' erat rex denic' p'tribu'. r' ap'bia ahie' sylonitis posita ca. p'ce. p' **E**lenit at' h' p'ponit p'dict' diuissio'is c'os'firmatio' p' h' q' semeias p'pheta de t'2. pa. 11. e' m' dato dei i' h'ibuit robo' r' sibi Eccl. 47. d' adheret' ne pugnar'et h' p' tri'bus. s. ad remouenduz regnu'z quia de voluntate dei erat diu'sum: et patet littera.

Edificauit Moraliter. **T**at' me' **D**oraliter a'gg'rauauit iug' vestr'um: ego alit' addam iug' r'c. **E**t sic p'didit decem p'tes reg'ni sui: tat' ex'empli filius reg' nobiliu' r' potenti' vt n'ō de se p'sum'at: nec consilio iuuenu' qui sunt iner' p' ti credant sed magis consilio se'num' expertoz acquiescat.

v iii D'ixit p'ce

Slo.ordi. III Regum La. XIII

Nico.de lyra

Es a. Secit duos vitulos. Hieroboā q̄re vitulos fecerit v̄l quō: Josephus sufficiēter exponit.

Eccē vir tē. Cui nōmē h̄ taceat: in Paral. gaddo vocat vel nūcupat. Iōe ē gad q̄ monuit dauid īrē in terrā iuda.

Ra. Prop̄ha a deo missus vt ic̄reparet hieroboā: t̄ d̄ a falso pp̄ha seduct̄ comedit

t̄ bibit h̄ p̄ceptū dñi: t̄ pp̄terea a leōe in via occisus ē. Quid h̄ significat n̄ll cū q̄s in p̄spēris eleuaf: ita vt p̄cepta dñi p̄tenat: a leone q̄ circuit q̄rc̄s que deuoret dēte ḡsuaſiōis maligne lania tus p̄ p̄sensum p̄cti iterficit. Ac p̄ hoc necesse ē lḡ q̄rere p̄tectionē oip̄tel̄: que min⁹ necessaria credit si sp̄ habeatur: h̄ytiliter plēs subtrahit: vt sibi meti p̄ hō h̄ line illa nibil sū ostēdat.

Ni. Dely. Proph̄tes

* a. Edificauit aut̄ hieroboā. Hic h̄n̄ describit v̄triusq; regis p̄di-

Divisio
Ex.32.c
Tob.1.a
T4.re.23.d
Domino

o. t̄ p̄io ip̄sī hieroboā. scđo ip̄sī roboā. xiiii. ca. v̄ltra medium ibi: Horro

roboā. P̄ia diuidit̄ in tres: q̄ primo

desribit ip̄sī hieroboā p̄uaricatio. se-

cūdo p̄uaricatiois rep̄hensio: ca. xiiii. t̄

tertio punitio: ca. xiiii. Circa primū dī

Edificauit aut̄ hieroboā tē. vt ei

meli⁹ posset resistere regno iuda: t̄ ip̄m

festare: edificauit fornicatio. b. D

ixitq; hiero. in cor. suo. i. p̄abilit̄

cogitauit. H̄uc reuertet̄ regnū ad

domum dauid si ascēderit p̄p̄ls

iste vt faciat sacrificia in domo

dñi in hierlm̄. p̄abilit̄ ei credebat

q̄ p̄ sacerdotes p̄pls ad h̄ iducere: v̄l

si nō posset iduci p̄ roboā detinere q̄

usq; iurasset ei fidelit̄ t̄ p̄sentire in

mōrē hieroboā. Iō subdit: c. In-

ficiētq; me. Et excogitato p̄silio inīq;

ad cauēdū p̄dicta. d. Secit duos

vi. au. ad silitudinē vitul̄ que fecerat

aarō. e. Et dixit eis. i. sibi s̄iect̄.

f. Molute v̄ltra ascē. in hie. deus

em p̄ns ē vbiq;: t̄ id potest: eū h̄ ador-

rare. calib̄ em̄ v̄bis p̄suasit pp̄lo: vt di-

cit Joseph̄. t̄ id dicunt aliq; aliū p̄n̄ t̄

sai. p̄abilit̄ sim̄ ista q̄ p̄pls in ill̄ vi-

tuū adorabat deū. h̄z h̄ videſ q̄ sub-

dit: g. Ecce dū tui isrl̄ tē. de: at

que colebat filiū isrl̄ v̄n̄ ē. Dicēdū ē q̄

h̄ ponit plurale p̄ singulari. dū. i. de:

sic Exo. xxxii. a. dixerūt de vitulo aarō:

Ecce dū tui. cū t̄n̄ esset v̄n̄: c. dato q̄

vez sit q̄ in ill̄ vitul̄ adoraret deū tāq;

in imaginib̄ ip̄m rep̄ntātib̄: t̄n̄ fuit ibi

trāgressio p̄cepti: q̄d h̄ Exo. xx. vbi p̄

hibet fieri ad hoc quilibet similitudo.

b. Nosuitq; i v̄n̄ in bethel tē.

Dicit aliq; q̄ sūt duo mōtes. pp̄inq;: in

qb̄ fuerūt positi isti vituli. Ra. Sa. di-

cit q̄ sūt distātes: ita q̄ v̄n̄ ē in pte au-

strali regni decē tribuū: ali⁹ in pte aq̄

lonari: vt d̄ loc̄ medius posset p̄pls cō-

uenire ad istū locū: t̄ ad illū put̄ esset si

bi maḡ accōmodū. i. Et fecit pha-

na in ex. i. t̄p̄la in duob̄ mōtib̄ p̄dictis: cuilibet vitulo v̄n̄.

k. Et sacerdotes de extre. pp̄l. i. de q̄libet tribu idiffe-

reter: q̄ tribu leni noluit p̄sentire eit: t̄ id dixit pp̄lo q̄ nō opor-

tebat h̄r̄ sacerdotes de tribu leui: h̄ sufficiebat q̄ q̄cūq; offer-

ret hostiā solēnē: h̄ fecerat aarō in sua p̄secatiōe: vt h̄r̄ Leui

i. ix. fieret sacerdos. l. Constituitq; diē solēnē tē. s. de-

dicatiōis tēpli t̄ altar̄ sic fecerat salomō: h̄ excepto q̄ salomō

fecit mēse sepiō: vt habeat. s. viii. ca. Iste ār̄ dixit q̄ cōueniēt̄

poterat fieri mēse octauo: q̄n̄ oīa sūt collecta t̄ i horreis repre-

sita. m. Et ascēdit sup̄ altare tē. Et sic p̄z q̄ nō solū fe-

cit vitulos: h̄ etiā usurpauit sibi sacerdotiū ad insinuandū eui

dēti⁹ pp̄lo q̄ nō oportet h̄r̄ sacerdotes d̄ tribu leui.

* b. Dixitq; hieroboā in corde suo tē. Per istū hie-

roboā

roboā que dñs de humili statu eleuauerat ad regnū: t̄ t̄n̄ stati- 6
fecit vitulos aureos ad tollēdū cultū diuinū: signant illi q̄ d̄ dei
bñficijs inḡt nō solū deo gr̄as debitas nō referūt h̄z etiā ip̄m i
pugnat q̄tū p̄st. t̄ Et ascēdēs altare tē. Et sic post obtē
t̄ regnū usurpauit sibi sacerdotiū: t̄ sic p̄ ip̄m significat effrena-
tus abicioſus q̄ obtē dignitate cuius
etiā nō ē dign⁹ conat alia obtinere cū p̄
ma nō obstāte sua insufficiētia.

In ca. xij. vbi dī in postil. Iō dī,
cunt aliq; alij p̄t̄ r̄ satis p̄babilit̄: p̄
p̄pls in ill̄ vitul̄ adorabat deū.

Additio. Dicere q̄ p̄plus ille

vt vitul̄ adorabat deū
t̄ sic esset excusat̄ saltē a delicto idola-
tricē penit⁹ incōueniētē dicit. Nā sili-

mō t̄ forma p̄pls ille sub hieroboā co-
lebat vitulos suos sic in deserto p̄plus

isrl̄ coluit vitulū: v̄ba em̄ p̄ncipalia vtr̄
usq; cult̄ sūt eadē. Sic ei ibi colētes di-

cebāt de vitulo: Hi sunt dū tui isrl̄ q̄ te
eduxerūt de terra egypti: Exo. xxxii. a. sic

sub eisdē v̄bis hieroboā t̄ sui adheren-
tes de vitul̄ suis/dixerunt: Ecce dū tui

isrl̄ tē. vt p̄z in h̄ ca. Ex q̄ sequit̄: q̄ sic

ibi vitulū illū p̄ deo seu in deū recepe-
rūt p̄ illā v̄ba q̄d est. p̄p̄rie idolatria: vt

testat. Dī. dicens: Mutauit gl̄az sūa

in silitudinē vitulū: sic sub hieroboā vi-
tulos in deos receperūt. Sil̄ sic i oreb-

adorauerūt t̄ sacrificauerūt vitulū: sic i

p̄nti vitul̄ fecerūt: t̄ id nullo mō excusa-
ri p̄nt ab idolatria: q̄d etiā p̄z Amos

viii. d. vbi dī: Qui iurat i delicto sama-
rie: t̄ dicūt viuit de tuus dan. Ex q̄ p̄z

manifeste q̄ illos vitulos vt deos cole-
bāt. Illud at q̄d Josephus dicit p̄ p̄sa-
siōib̄ hieroboā ad pp̄lm̄: dicēdō q̄ de-
p̄ns est v̄biq; tē. nō facit ad oppositū.

Nā ille p̄suasioes fuerūt ad primā iro-
ductionē t̄m̄: h̄z finaliter pura idolatria

fuit iroducta: vt p̄z ex dictis.

Replīca. In eo. ca. xij. de fa-
briacatiōe vitulō p̄

hieroboā dicit Slo. ordi. Hieroboā dī-
re fecit vitulos: t̄ quō Josephus sufficiētē

exponit: q̄ nō penit⁹ incōueniētē vt
dicit Bur. in q̄ materia finalis t̄ postil.

t̄ Bur. satis p̄cordāt. La. XIII

Eccē vir dei. Iō dī de-
scribit p̄dictē trāgressiois rep̄

hieroboā v̄b̄ p̄p̄am dñi ad h̄m̄i-
suz: v̄bi primo pena futura p̄dict̄. scđo

rex rebellans p̄cutiſ ibi: Cūq; audieret

rex. tertio. p̄pheta dñi seducit ibi: Pro-

phetes aut̄. quarto hieroboā obstinaſ ibi: Post verba hec. Circa primū dicitur:

Et ecce vir dei. Iste fuisse credidt ab aliquibus abdo p̄pheta qui fuit illo

tempore: s̄m q̄d habet. ii. Paral. xii. t̄ li-

cet hoc sit p̄babilit̄ satis: tamen non est

certum: t̄ quia rex t̄ populū erant in-
creduli: ideo p̄pheta primo p̄dict̄ pe-
nam futurā/dicens: o Ecce filius

nascetur domui dauid iōsias no-
mine. Nōmē eius exprimit̄ p̄ magna

tempus aī: eo q̄ facturus erat magna: vt habeat infra lib. o. iiiij.

Ahoraliter. n. Et ecce vir dei. Per quem significatur

predicato: qui debet esse vir a constantia t̄ dei t̄ bona vita.

n. Venit de iuda in sermōne domini in bethel. Nas-

predicato a deo debet esse missus t̄ hoc immediate vel media-

te vicario eius: Roma. x. c. Quomodo predicabūt nisi mittan-
tur. t̄ Hieroboā stante super altare t̄ thus iaciens.

Per quem intelligit publice peccata t̄ inuercundē: t̄ spe-

cialiter existens in p̄t̄: sicut hieroboā q̄ publice idolatrabit

t̄ alios ad hoc inducebat. t̄ Et exclamauit h̄ altare. i. 3

idolatras t̄ idolatria ibi p̄petratā. o Ecce fili⁹ nascet tē.

Per quē significat p̄ps t̄ ei⁹ aduent⁹ ad iudiciū. Ideo subdit:

* Et imolabit

Ga Prophetae autem quod. Iste pseudo propheta princeps erat sacerdotum: et valde a rege colebat tam diuinum: timens autem ne per sermonem viri dei retinetur a cultura idolorum recederet: et se tamquam deficere intericeret: excoegerat ut virum dei deciperet: satis astutus: ut dum transgredere pceptum deum: illi intruderet: sicut postea fecit cum magis hominum deo credidit. Ac per modum strarent esse falsa quod dixit: sic regi persuadere posset si fecerit. Audiebat autem rex euentum putatum irritum quod vir dei dixerat: et non declinauit via sua mala. b Omnia opera que fecerat vir dei illa die in bethel. Et verba que locutus fuerat ad regem narrauerunt patri suo. Et dixit eis rex Greg. In gestis prophetarum mira antecepit: amilia succedit quod in regum colligimur: nisi quod apud se propter magnalia gloriarum ab interna mortis soliditate est quassata: et ide ei opera culpa surrexit: non sibi gloria in corde surrexit: ut a prophetarum falso disseret deceptus: quod neque prophetarum fuisse quod prius accidisset. c Hec dicit: Greg. Non autem ore eius iniam mortem accepit: cuius reductio a vita preceptis deuiauit: ut inde per manum veraciter sumeret non culpa negligenter admisisset.

Et leo

Nico.de lyra

* a Et imolabit super te saepe excel. in detestatione idolatrie: et hoc fuit deo acceptum tamquam sacrificium. sedo dat eis signum mirabile ut verbum eius sit credibile. b Ecce scidet alatum. subito. quod tamen erat forte et nouum. c Lungs audis. rex ser. hois dei. Hic pars ponit percussio regis rebellantis/cum dicit: d Extedit manus suam: ut cum maioris auctoritate pceptere prophetarum captionem. e Et exaruit manus eius: ut sentiret penam diuine vltios: et videret in effectu in scissione altaris. f Et ait rex. tamquam motus timore et amore. g Depcare faciem dominum dei sui et ora pro me ut restituat manus mea mihi. Drauitur vir dei faciem domini. g Quod et fecit prophetata omnes quod non querat punitionem vel vindictam: sed regis et populi correctionem. h Veni mecum domum praeceas: et da. i. qd. volebat sibi recuperare preddita sibi sanitatem. i Si dedem. qd. qd. nulla re ipsa debet quod transgredi pceptum domini. i sequitur: k Sic enim mandatum est mihi rex. non co. panem. i. quemlibet cibum. l Nec bibes aquam. i. quemlibet potum: quod enim nois panis et aqua designantur scriptura: p. 3. lib. vi. e. vbi dicitur: Donec eis panem et aquam et postea subdit: Appositaque est eis ciborum magna pcpatio. m Nec reuerteris. p. 3. futuroz enim pscipie deo: ipse designauit pcam prophetarum futurum: quod venit in bethel vere deo obediens: et rediit obediens: ut p. 3. j. n Prophetae autem.

Dic pars ponit prophetam seductio per falsum prophetam. et prior ponit dicta seductio. sedo pene denunciatio ibi: Lungs sederent: et tertio eius tumulatio ibi: Et ecce viri. Circa pm dicitur: Prophetae autem quod falsus. o Habitabit in hebreo non tam erat inde natu sed in samaria: ut p. 3. j. lib. vi. xxxviii. c. Et venerat illuc

ad manendum propter cultum vitulorum. p Ad quem rex non em fuit in iolenitate: ipedite nimia senectute: propter quam in cultu vitulorum amplius servire non poterat: vel occasio alia. Cetera patent usque ibi: q Et abiit rex. ut cum seduceret et peccare sacerdetes: et per prophetam ei irritum persuaderet: ut p. 3. ea videbatur. Et i. eum se rex. qui satigatus erat labore itineri et ieiunio. Cetera patet usque ibi: s Qui ait illi rex. mente tiebat ut eum deciperet. unde subdit: t Fefellit eum rex. non em debuit prophetam tam leuiter sibi crederet: quod per fidem. sicut p. 3. i. Job. lib. ca. fuit etiam ad eredem induit ex concupiscentia ciborum: qui erat ieiunio satigatus: ut dictum est: et ideo iuste a deo tanquam inobedientis fuit punitus. v Lungs sequitur: qd se ad hic pars ponit pene sequentis denunciatio. cum dicitur: f Factum est sermo domini rex. Ex p. 3. prophetica aliquam sit malis homibus: sicut dictum fuit plenius. Au. xxij. de balaa: et covenienter denunciata est pena seducti per eum qui ipsi seduxerat.

tr. q. i. c. s

qs inquit

D

* a Et imo. s. rex. i. p. 3. p. 3. sup te facta: et per sacerdotes istos intelliguntur mali plati clericorum et religiosi qui imolabuntur in iudicio quod per Christum iniam detrudentur in inferno. t Et ossa hominis sup te incendi. Per homines intelliguntur laici p. 3. et ossa intelliguntur peccatorum corpora. Nam illa damnatio erit simul in corpe et anima. p. 3. dicitur auctoritas futura: quod denunciat deinceps penas et punias. Lungs autem rex. Sequitur:

t7. q. i. c.

denicis

alostseduper-

rat

e Apprehendite eum rex. Per hostem obstatio peccatum quod ad ipsa predicationem non pertinet: et quod per eum eos aliquam p. 3. sequuntur et tamen isti in necessitate corporalium positum per illos regnunt quod significat per h. qd. ibidem: g Depcare res fa. i. qd. non est denegata pars p. 3. sequitur: n Prophetae at se. Per istum autem falsum prophetam et eius filios figurari fuerunt pseude apli et eorum sequentes: qui nimirum ipedire veros predicatorum. Per h. p. 3. vero prophetam per falsum prophetam fuit deceptus sic dicitur. i. Fefellit eum. Significat fuit p. 3. p. 3. dicitur. Et ex parte prophetarum qui ex parte predicatorum vi multum dicitur eis solliciti ne p. 3. bona quod faciat eleuetur: et quod p. 3. a malo habere decipiatur et vicerit punitus sic fuit iste d quo

Lic co-

Glo. ordi.

Et leo r̄c. Hic oñdis p̄ctm iobediētie in ip̄a morte fuit laratū; qz iste idē leo q̄ vi- tiz. q. 2. 5. uente p̄spūlit occidere: ausus s̄orō: p̄tigere nō ē occisū. Qui em̄ occidēdi habuit p̄tāē de occi- si cadauere comedēdi licentia nō accepit: qz is cui⁹ culpa in vita fuerat punita: erat là iu- stus ex morte. b **S**epeli- te me in sepul. r̄c. Malus p̄phā sc̄ies euēnire q̄ vir. dei p̄dixit: p̄cepit vt sepeliret iux- ta vīz dei: ne q̄n ossa illi⁹ cō- burēda effoderent s̄z p̄serua- renf p̄ sc̄im. p̄phaz: sicut inseri- us idē testat: liber impletum.

L factus

Nico. de lyra

* **E** Lūq̄ começisset et bibisset stra. r̄c. l. dei: qz di- uiñā s̄niā supra se auditā ac- ceptauit: et volūtati diuine se cōmittens/p̄ctm inobediētie morte corpali expiauit. Ex h̄ aut̄ p̄siderādū ē q̄ dure puni- turus ē de⁹ p̄ctā guia iniq̄ q̄ pena morti puniuit leue p̄ctm sancti hois. b **A**sin⁹ aut̄ stabat r̄c. instinctu diuino cu- stodiens vtrūq̄. l. cadauer ad sepeliēdū: et asinū vt cadauer portaret ad sepulture locū: et ex h̄ apparer ipm esse saluatū.

c **E**t ecceyiri. Hic p̄ñr po- nit defuncti tumulatio. et p̄t̄ l̄ra v̄sq̄ ibi: d **I**nueit ca- dauer r̄c. nō em̄ timuit leo- nē quē iā audiuerat stare iux- cadauer et asinū absq̄ lesione eoꝝ. p̄ h̄ em̄ p̄p̄edit q̄ nutu dei hoc siebat: vt vir dei sepelire- ret. e **E**t posuit cada- ei⁹ r̄c. q̄ tenebat p̄ certo q̄ d̄ bū ei⁹ ipleref. et iō cū eo volu- it sepeliri vt ossa sua p̄p̄ illā remaneret itacta: vt p̄t̄ i l̄ra.

f **E**t plārerūt eū: sicut tñ: ad h̄ decepat eū vt moreres vt p̄ h̄ ei⁹ p̄phetiavaña crederes. g **P**ost verba hec. Hic vltio ponit hieroboā obstina- tio: qz h̄ vidisset signa p̄dicta in altari et in māu p̄p̄ria: tñ nō recessit a malicia sua. Lāz aut̄ h̄r̄tagit Joseph⁹ dicēs: q̄ p̄ pheta falsus p̄suasit ei q̄ p̄di- cta nō erāt signa diuine p̄tutis ostēsua: qz ille q̄ dederat iter- fecit fuerat a leone tāq̄ falsilo quis. Dicebat etiā altare suis se sc̄issum p̄p̄ on⁹ sacrificioꝝ i positorꝝ: et manū reg⁹ aridā fa- cīa ex labore offerēdi: a q̄ cum- queuisser: rediit ad statū p̄stīnū p̄tute nature. b **Q**uicū- q̄z volebat r̄c. offerēdo ho- stia solēnē: st̄ aarō fecerat: et p̄ h̄ siebat sacerdos. Alii etiā exponit referēdo ad hieroboā q̄ vēdebat sacerdotiū: et ideo q̄ implebat manū suā dādō sibi maius p̄cium obtinebat sacer- dotium.

Josephus

14. R̄c. 8. c

al. + dissimu-
lasse

Doraliter

* iste d̄ q̄ p̄dis: t **I**nue-
nit eū r̄c. Et p̄ hāc penā oñ-
dit q̄ peccauit. s̄z p̄ h̄ q̄ leo ca-
dauer

III R̄gum La. XIII

d̄is de⁹ tu⁹: et reuersus es et comedisti panē et bibisti aquā in loco in q̄ p̄cepit tibi ne come- deres panē neq̄ biberes aquā: nō iferet ca- dauer tuū in sepulchrū patrū tuoz. Cūq̄ co- medisset et bibisst stravit asinū suū pp̄ha quē reduixerat. Qui cū abisset: iuenit eū leo i via et occidit: et erat cadauer ei⁹ p̄iectū in itinere.

b **A**sin⁹ aut̄ stabat iuxta illū: et leo stabat iuxta b̄ cadauer. Et ecce viri trāseūtes viderūt cada-

uer p̄iectū i via et leonē stātē iuxta cadauer. Et venēt et diuulgauerūt in ciuitate in q̄ p̄-

phetes ille senex hitabat. Qd̄ cū audisset p̄-
pheta ille q̄ reduixerat eū de via: ait: Vir dei

est: q̄ inobediēs fuit ori dñi: et tradidit eū dñs leoni: et p̄fregit eū et occidit iuxta v̄bū dñi qd̄ locut̄ est ei. Dixitq̄ ad filios suos: Sternite mihi asinū. Qui cū strauissent et ille abisset: iuenit cadauer ei⁹ p̄iectū in via: et asinū et leo

nē stātē iuxta cadauer. Nō comedit leo de-
cadauere: nec lesit asinuz. Tulit q̄z p̄phetes

cadauer filiū dei: et posuit illō sup asinū: et re-
uersus itulit in ciuitatē pp̄he senis ut plāge

ret eū. Et posuit cadauer ei⁹ i sepulchro suo. Et plārerūt eū: H̄eu heu mi frat̄. Cūq̄ plā-
xissent eū: dixit ad filios suos. Cū mortu⁹ fu-
ero/sepelite me i sepulchro in q̄ vir dei sepul-
tus ē: iuxta ossa ei⁹ ponite ossa mea. Profe-
cto em̄ veniet sermo quem p̄dixit in sermone

dñi/ h̄ altare qd̄ est in bethel: et h̄ omia phana
excelsorꝝ q̄ sunt in vrbib⁹ samarie. Post v̄ba s-

h̄ec nō ē reuersus hieroboā de via sua pessi-
ma: sed econtrario fecit de nouissimis popu-
li sacerdotes excelsorū. Quicunq̄ volebat

impletebat manū suam: et fiebat sacerdos ex-
celsorū. Et ppter hanc causam peccauit do-
mus hieroboam: et euersa est et deleta de su-

perficie terre. **C**a. XIII

In illo tempore egrotauit abia filius et hieroboam. Biritq̄ hieroboā vxo-
ri sue: Surge et cōmuta habitum: ne k-

cognoscaris q̄ sis vxor hieroboam: et vade et in silo vbi est abias propheta: qui locutus

est mihi: q̄ regnaturus essem super populuz hunc. **L**olle quoq̄ in manu tua decem pa-

a **C**rustulum panis crustum auri.

nes et crustulam et vas mellis et vade ad il-
lum. Ipe em̄ indicabit tibi quid euenturū sit huic puerō. Fecit vt dixerat hieroboā vxor:

et p̄surgēs abiit in silo: et venit in domū abie. At ille nō poterat videre: quia caligauerant

oculi eius p̄ senectute. Birit aut̄ domin⁹ ad m-

abiā: Ecce vxor hieroboā ingredit̄: vt cōsu-
latte sup filio suo q̄ egrotat. H̄ec et h̄ec loq̄-
ris ei. Cū ergo illa intraret et dissimularet se n-

esse q̄ erat: audiuit abias sonitū pedum eius
introeuntis p̄ ostium et ait: Ingredere vx-
or hieroboam: quare aliam te esse simulas: et

Doraliter

dauer ei⁹ nō tetigit s̄ intacū cu-
stodiuit. H̄ndis q̄ de p̄tō vere
penituit et dñi s̄niā acceptauit:
et sic p̄ mortē corpale ei⁹ p̄ctm et
piatū fuit. Circa qd̄ p̄siderādū
q̄ dñs leues culpas iustoz in p̄-
senti aliquā grauit̄ punit: vt q̄ p̄
nob̄ apparet grauitas pene q̄ p̄
graub⁹ culpis in futuro reser-
uat infligēda: **H**eb. x. f. **D**or-
rendū est icidere in manus dei
viuentis. **C**a. XIII

In illo tpe. Hic p̄ñr de-
scribit ip̄i hieroboā pu-
nitio de p̄nti q̄tū ad mor-
te filiū sui. et de futuro: qz p̄dicis
dom⁹ ei⁹ totalit̄ delenda. Circa

qd̄ sic p̄cedis: qz p̄mo p̄phā de-
statu filiū egrotatis inq̄rit. sc̄do
ab eo dure r̄ñdef̄: **H**i: Lū g illa.
tertio fili⁹ moris: ibi: Surrexit
itaq̄. Circa primū dr̄: In tepe
illo egrotauit r̄c. vt i ei⁹ mor-
te puniret et iuuenis q̄ bon⁹ erat
et innocēs vt postea dices: nō vi-
deret mala in domo hieroboaz
futura. k **C**ōmuta habitū
ne cognoscaris r̄c. Timebat
ei ne p̄phā si eā cogisceret: nega-
ret r̄ñfuz: vel veritatē celaret, p̄-
pter malitiā ip̄ius hieroboam.

Lolle quoq̄ in ma. r̄c.
Dicūt h̄ aliq̄ q̄ p̄ crustula intelli-
gis p̄ua lamina auri. s̄z h̄ videſ
falsum: qz in illo alio loco scri-
pture accipit crustula in h̄ sensu

s̄ signat panē tenuē q̄ est q̄si to-
tus crustā: sic est simenellus vel
torrellus tenuis. ista em̄ mulier
acepit decē panes cōes et vñū
tenuem mō p̄dicto. m **D**ixit

aut̄ dñs ad ahia. reuelans ei
mulierēvenitē: et qd̄ ei deberet
dicere: k m qd̄ postea subditur:

n **L**ū g. Hic p̄ñr ponit r̄ñfuz
dura facta m̄lieri. et p̄mo daf ei
signū vere responsione: cū dr̄:

O Ingredere vxor hiero-
r̄c. q. d. nihil latet p̄spectū diu-
nū q̄ mihi reuelauit adiūtū tuū.

* Ego aut̄
Doraliter. i **I**n illo tpe
r̄c. Sequit̄: t **C**lade i filo
vbi r̄c. Allegorice p̄ ahia. p̄phe-
tā xps significat: de q̄ Luce. vii.
c. dr̄: Prop̄ha magn⁹ surrexit in
nob̄. Per vxorē hieroboā q̄ si-
mulatorie venit ad ahia: signifi-
cat collegiū scribz̄ et phariseo-
rū simulatorie venientiū ad rpm
vt eū caperēt in sermō: **D**at.
xxij. Et sicut ahias simulationē
m̄lieri p̄cepit: dices: t **C**qua-
re alia te esse simulas: ego
r̄c. Sic xps simulationēs phari-
seoz et scribz̄ cognoscēs eos in
crepauit/dices: Quid me répta-
tis hypocrite: et tāq̄ nūci a deo
p̄re missus eis dānationē suā de-
nūciauit: **D**at. xxij. c. Ve-
nob̄ scribe et pharisei hypocrite
r̄c. ppter qd̄ fuit eis durus nun-
cius. **C** Doraliter aut̄ p̄ ahias
p̄phoram intelligif̄ bonus p̄la-
tus et clare vidēs in suis opib⁹:
q̄ em̄ hodie d̄: p̄phoram olim vi-
dens appellabatur. i. **R**egum
ix. b. Per mulierem simulatoriā
* significat

AEgo aut̄ missus sum ad te durus nescius: vade et dic b
hieroboaz: H̄ec dicit dñs deus israel: qz exaltaui te
de medio populi: et dedi te ducē sup populū meū is-
rael: et scidi regnū dom⁹ dauid et dedi illud tibi: et nō
fui sicut seruus meus dauid qui custodiuit māda-
ta mea: et secutus est me in toto corde suo: facies qd̄
placitum esset in cōspectu meo: sed operatus es ma-
le sup oēs qui fuerant ante te: et fecisti tibi deos alie-
nos: et cōflatiles: vt me ad iracūdiā puocares. **N**e
aut̄ piecisti post tergū tuū. Idcirco ecce ego inducā
mala sup domū hieroboā: et pcutiā de hieroboā min⁹
gentē ad parietē: et clausum et nouissimuz in israel: et
mūdabo reliquias dom⁹ hieroboā: sicut mūdari so-
let simus vsc̄ ad purū. Qui mortui fuerint de hiero-
boam in ciuitate comedent eos canes. Qui autem
mortui fuerint in agro vorabūt eos aues celi: qz dō
minus locutus est. Tu igit surge: et vade in domum
tuam: et in ipso introitu pedum tuorū in urbem mo-
rietur puer: et plāget eū omnis israel et sepeliet. **I**ste
enim solus inferet de hieroboam in sepulchrū: qz
inuentus est sup eo sermo bonus a dño deo israel in k
domo hieroboam. Constituet aut̄ sibi dñs regem su-
per israel: qui pcutiet domū hieroboam in hac die et m
in hoc tēpore. Et pcutiet dñs deus israel sicut moue-
n̄ solet arundo in aqua. Et euellat israel de terra bo-
na hac: quā dedit patrib⁹ eoz: et ventilabit eos trans
flumen: qz fecerūt sibi lucos ut irritaret dominū. Et
tradet domin⁹ deus israel: ppter peccata hieroboā:
qui peccauit et peccare fecit israel. Surrexit itaqz vx
or hieroboā et abiit et venit in thersa. Cūq illa ingre-
deretur limen domus: puer mortuus est: et sepelierūt
eum. Et planxit eum omnis israel iuxta sermonem
domini quē locutus est in manu serui sui abie pphē-
te. Reliqua autem verborum hieroboam: quomo-
do pugnauerit et quō regnauerit: ecce scripta sunt in
a Tnō in paral. sed in alio libro quē nō habemus.

libro vrborum dierū regū israel. **B**ies aut̄ quibus
regnauit hieroboā viginti duo anni sunt. Et dormi-
uit hieroboā cū patribus suis: regnauitqz nadab fi-
lius eius pro eo. **D**orro roboā fil⁹ salomōis regna-
uit in iuda. **Q**uadraginta et vni⁹ anni erat roboā cū
regnare cepisset: et decem et septem annis regnauit in
hierlm ciuitate quā elegit dñs vt poneret nomē suū
ibi ex oib⁹ tribub⁹ isrl. Nomē aut̄ matris eius na-
ma amanites. Et fecit iudas malū corā dñs: et irrita
uerunt eū sup oib⁹ qz fecerāt patres eoz in peccati
suis qz peccauerūt. Edificauerūt em̄ et ipsi sibi aras
et statuas et lucos sup omnē collez excelsum: et subter
a Tactu vel natura.

oēm arbore frondosam: sed et effeminati fuerūt i ter-
ra. Fecerūtqz oēs abominationes gentiū: quas attri-
uit dñs ante faciē filioz isrl. In quinto aut̄ anno re-
gnū roboam ascendit sesac rex egypti in hierlm: et tu-
lit thesauros domus dñi: et thesauros regios et vni-
uersa diripuit. Scuta quoqz aurea qz fecerat salomō t

a Ego aut̄ mis. r̄. i. nūciās dura. b Dic hie
roboā r̄. et p̄z l̄. avl̄. ibi: c Sed opatus es ma-
le sup oēs qz sue. ante te. in regimine p̄p̄l̄: qz nō solū
trāgressus es p̄ceptū dñi: et etiā pp̄lm iūl̄ trāgressi fedi-
stī: vt p̄z ex p̄dictis ca. xii. d Percutiāz de hiero-
min. ad pa. qd̄ intelligit dupl̄icer. Uno nō qz mingēs
ad parietem dicat canis: qui eleuato crure solitus est ad
parietē mingere. Alio modo qz intelligat infirmus et de-
bilis qz iuxta lectū nō pot̄ mingere nisi appodier se ad parie-
te: vt sit sensus: si pcutiās canis qz ppter vilitatē nō de-
bet tangi vel debilis cui deberet parci: multomagis alij
de domo hieroboā exterminabunt: et eodez mō exponit
qd̄ subdit: e Et clau. i. incaceratū. f Et nō. quē
bus esset miserandū. g Et mūda. re. dom⁹ hiero.
.i. quoqz de domo sua. h Sicut mūdari solet ss-
nō em̄ mūdat simus in se: sed locus in quo est qn̄ ejus et
p̄b̄ intelligit qz illi de domo hieroboā nō debeat mūda-
ri in se: sed regnū isrl p̄ ipoz electionē et exterminationē.
Letera patēt in littera vsc̄ ibi: i Iste em̄ solus r̄.
.i. honorifice sepeliet: et plāges sicut fili⁹ regis.
k Quia inuictus ē sup eo ser. bo. Dicit em̄ Ra.
Sa. qz hieroboā volēs impēdere illos d̄ regno suo ne ad
festa irent in hierlm: vt p̄z ex p̄dictis ca. xii. posuit hoīes
armatos in vijs ne aliqz possent trāsire si vellent illuc ire.
et iste fil⁹ hieroboā ignorante patre amouit illud impe-
dimentū: vt illi qui erant deuoti possent ire in hierusalēz
ad orandū dñm. l Lōstituet aut̄ sibi r̄. s. baasa: vt
habet. j. ca. sequēti. m Qui pcutiat do. hiro. in
hac die. i. de p̄pinquo. n Et pcutiet do. de⁹ isrl
sicut mo. r̄. qd̄ impletū est qn̄ captiuatus ē popul⁹ isrl
in assyrios tge osee: vt habet. j. xvij. c. quarti libri.
o Surrexit itaqz. Hic p̄r describit mōs pueri. cū
dicit: Et venit i thersa: nomē est ciuitatis i qua facebat si-
lius eius infirm⁹. Letera patent. p Dorro roboā.
Descripta cōditione hieroboā: reuertit scriptura ad nar-
randū facta roboā. Et primo describit ei⁹ p̄uaricatio. se-
cūdo ei⁹ punitio ibi: In quinto aut̄ anno. Circa primuz
scidū qz put. d. ii. Paral. xi. separatis dece tribub⁹ a re-
gno roboā sacerdotes et leuite qz erāt dis̄p̄si p̄ dece trib⁹
venerunt in hierusalē vbi erat cultus dei: et similiter alij
qz habebāt celū legis dei: et roboauerunt regnū roboā p̄
tres annos i qb⁹ rep̄ et ppls deo fideli servierūt: postea
dō rex declinavit ad idolatriā: et p̄s ppls exēplo ei⁹. Ig-
tur h̄ p̄mo describit etas ei⁹ i principio regni sui et qd̄iu
regnauit. cū d: Dorro ro. r̄. et p̄z l̄. Et subdit p̄ua-
ricatio cū d: qz Et fe. iii. r̄. exēplo roboā ipm i h̄ se-
quedo. vt h̄. ii. Paral. xii. r̄. Edificauerūt em̄ r̄.
p̄ idolatria exercēda. s Et statuas. i. idola.
t Et lucos. i. nōmō dēla circa loca idolatrie ad exer-
cēdu ibi luxuriā: d: em̄ lucus a luceo ces: p̄ antiphrasim.
v Sz et effe. su. in ter. i. hoīes castrati natura vel ar-
te qz staruebāt i cultu cuiusdā dee: vt dicāt allqz dictio ve-
ro hebraica qz hic ponit significat meretricium: in sexu tñ
masculino: et sic p̄ effeminatos vident hic intelligi iuue-
nes pulchri iu lupanarib⁹ positi ad vitia sodomitici exer-
cēdu p̄m qz d. ii. Dach. iiii. de lasone qz ausus est sub ip-
sa arce gymnasii p̄stituere et optimos quolqz epheborū
in lupanarib⁹ ponere: et dicāt ephebi iuuenes imberbes
valde lucidi et pulchri. r̄ In qnto r̄. Dic ponit se-
quēs punitio: qz p̄ p̄ctis hieroboā et ppls factū ē a deo p̄
roboā et ppls nō possēt resistere regi egypti venientē h̄ eos
verūtē qz afflictio dat intellectū: h̄iliauerūt se corā deo.
vt h̄. ii. Paral. xii. ppter qd̄ nō fuit destructa ciuitas nec
populus: tñ sub certa forma reddiderūt seip̄i sesac qz spo-
liata ciuitate rediit in terra suā: et hoc est qd̄ d: y As-
cedit sesac rex egypti in hierlm r̄. et p̄z l̄. **Moraliter**
* significat persona ficta volens ascendere per suam fi-
ctionem: sed bonus placus et sensatio debet talēm repel-
lere nō solū ab optato: sed etiā ab obīto: quādo potest fi-
eri bono modo. r̄ In quinto anno regni roboā
ascēdit sesac rex egypti in hierlm. Allegorice p̄ hie-
rusalē intelligit ecclesia militās: p̄ regem egypti que inter-
p̄tātē tenebria: diabolus in tenebris peccatorū: et inferni
regnās intelligit: i p̄ vero ascēdit h̄ eccliam militātē et in-
magna pte abstulit thesauros dom⁹ dñi: id est merita p̄
latoz clericorū et religiosoz p̄ malā eōz vitā: et thesauros
regios. i. merita p̄ncipū p̄ tyrānidē iporū. t̄ Scuta
qz aurea qz fe. sa. i. christus: p̄ que signant veritates sa-
* cre scripture

III Regum La. XV Moraliter

Ep̄ibus fecit rex roboā scuta crea: r tradi t̄ dit ea in manu ducū scutarioꝝ: r eoz q̄ ex cubabat an̄ ostiū dom⁹ regis. Cūq̄ ingredereſ rex in domū dñi portabat ea q̄ h̄en di h̄ebat officiū: r postea reportabant ad a vbi reponunt arma. armarium vbi q̄cūq̄ aliaꝝ ar- tium arma.

armāmētariū scutarioꝝ. Reliq̄ āt h̄monū

Tid est paral.

roboā/ r oīa q̄ fecit: ecce scripta sūt in libro sermonū diez regū iuda. Fuitq̄ bellū int̄ roboā r hieroboā cūcl dieb⁹. Dormiuit q̄ roboā cū p̄rib⁹ suis: r sepult⁹ ē cū eis in ciuitate dauid. Nomē aut̄ m̄ris ei⁹ naama amanites. Et regnauit abia filius eius p̄ eo.

Tid est paral. **I**git in decimoctavo āno regni hieroboā filij nabath regnauit abia sup iudā. Trib⁹ annis regnauit in hierlm: nomen m̄ris ei⁹ maacha filia abessalon.

abessalon. Ambulauitq̄ in oīb⁹ p̄ctis p̄sui q̄ fecerat aīi euz: nec erat cor ei⁹ p̄fectū

Tid est paral. cū dño deo suo sic cor dauid p̄sui. S̄ ppter dauid dedit ei dñs deus suus lucernam in hierlm: vt suscitaret filiū eius post eū: r staret in hierlm: eo q̄ fecisset dauid rectū in oculis dñi: r nō decliasset ab omni-

Fbus que h̄coperat ei cunctis diebus vite sue: excepto sermone vrię etheti. Attī bel lū sūt inter abiaꝝ r hieroboā/ omni tempe vite eius. Reliqua autē sermonū abię/ et omnia que fecit: nōne h̄ec scripta sunt in libro verboꝝ dierū regū iuda? Fuitq̄ h̄liū īter abiā r īter hieroboā: r dormiuit abia cū p̄rib⁹ suis: r sepelieſt eū in ciuitate dauid p̄sui. Regnauitq̄ abia fili⁹ ei⁹ p̄ eo. In anno ergo vicesimo hieroboam regis isrl̄ regnauit abia rex iuda: r quadragintar vno anno regnauit in hierlm. Nomē matris eius maacha filia abessalon. Et fecit abia rectū ante aspectū dñi sicut dauid pater eius. Et abstulit effeminateſ de terra: r purgauitq̄ vniuersas fordes idoloꝝ que fecerat p̄es eius. Insup r maachā matrē k suā amouit ne esſet p̄nceps in sacris p̄ripi r ī luco eius quē p̄secrauerat. Subueritq̄ specū eius: r p̄fregit simulacrum turpis

Tid est paral. q̄ forſitā p̄ eū nō stetit.

simū: r cōbussit in torrēte cedrō. Excēla aut̄ non abstulit. Ueruntamē cor abia p̄fēctū erat cū dño deo suo: cūctis diebus suis. Et intulit ea que sacrificauerat pater suus: r voverat in domum dñi argentū et aurum r vasa. Bellum aut̄ erat inter abia p̄ r baasa regem israel/ cunctis diebus eoꝝ. Ascendit quoq̄ baasa rex israel in iudaꝝ r edificauit rama: vt nō posset quispiam

* cre scripture: de q̄bus d̄: Drouer. xx. a. **O**is sermo dñi ignitus clypeō ē speratib⁹ in se. Ista vō scuta abstulit diabol⁹. Nā p̄ el⁹ instin- ctū mlti plati clerici r religiosi circa studiū sacre scripture iā nō sūt int̄- titi: s̄ maḡ circ̄ terrena negocia q̄ implicat ad pctā. **T** Pro qui- bus fecit rex roboā t̄c. Per roboā q̄ latitudo ppl̄ interpretat: theo- logi ostētatores sui signant: q̄ maḡ famā suā q̄ utilitatē doctrine di latare nitunt: r isti p̄ scutū aureis faciūt erēa. Nā dimissis veritib⁹ theologis docēt r student philosophica r logicalia: r sic p̄nt dicere: factus sum velut es sonas aut cymbalu tinniens. **L**a. XV

Tid in decimoctavo āno. **D**ic p̄n agit de t̄pib⁹ abia r asa: r q̄ t̄p̄ abia nō sūt facta innovatio regi in regno isrl̄: idō breuitē trālit d̄ eo scripture. r scdō agit de abia ibi: In āno g. xx. Circa p̄mū p̄mittit p̄ncipiu regni abia cū d̄: Igit in decimoctauo āno regni hie. r t̄p̄ q̄ regnauit cū d̄: v. **T**rib⁹ annis. incomplete t̄n. c **N**omē m̄ris ei⁹ ma. fi. abes. In hebreo b̄ abessalon p̄p̄ qd̄ videt esse aliis ab absalō filio dauid. Letera patet v̄lq̄ ibi: d Excepto sermōe t̄c. v̄lq̄ videſ falsū: q̄ dauid alias legis peccal se. l. in nūeratiōe ppl̄: r in sūa h̄ miphiboseth: vt dictū sūt. s. v. lib. S̄ dicendū q̄ ista pctā sūt minima respectu pctā in facto vīle: r p̄p̄ hoc h̄ nō reputant: p̄m q̄ d̄: q̄ physicoꝝ: q̄ illō qd̄ modicū ē q̄lī nihil reputat. e **F**uitq̄ p̄liū t̄c. Stud bellū diffuse tractat. v. **P**ara- riū, in q̄ abia victoriā solēne habuit. f **I**n āno g. **D**ic p̄n agit de regno abia cū q̄ plures successiue regnauerūt in isrl̄: r idō p̄mo agit de ip̄o abia. scdō de his q̄ ei p̄regnauet in isrl̄: ibi: **N**adab vō. **P**ria in duas: q̄ p̄mo describit t̄p̄ in q̄ abia b̄ se habuit. scdō t̄p̄ in q̄ ab ip̄a bonitate declinare cepit: ibi: **A**scēdit q̄z baasa. Circa p̄mū dicit: **I**n āno ḡ vicesimo hie. t̄c. v̄lq̄ videſ esse falsū: q̄ abia p̄ ei⁹ cepit regnare āno hieroboā. xviii. r regnauit trib⁹ annis. ex q̄ videſ q̄ abia cepit regnare āno. xxi. hieroboā. Ad qd̄ dicendū q̄ abia nō regnauit annis trib⁹ complete: vt p̄dictū ē: r idō tertī annū p̄m diūlas sui p̄tes cōputat in regno p̄sui r in regno filiū p̄ synecdochē: s̄cēt p̄p̄ d̄: lacuisse in sepulchro trib⁹ dieb⁹. p̄p̄ qd̄ scīdū q̄ ista appārēs dissontia r p̄siles soluunt q̄nq̄ mōis. **A**no mō p̄ synecdochē: vt dictū est. Scdō mō q̄ aliquī fili⁹ regnauit cū p̄fe: sic dictū sūt. s. de salomōe. r sic aliquī in ei⁹ regno cōputat t̄p̄ q̄ regnauit cū p̄fe. aliquī vō cōputat t̄m t̄p̄ q̄ sol⁹ regnauit p̄fe defuncto. Tertio mō q̄ aliquī vacavit regnū: r t̄p̄ vacatiōis q̄nq̄ cōputat in t̄p̄ regi seq̄nē. q̄nq̄ vō nō cōputat: vt dictū sūt in li. **J**udicū de t̄p̄ ip̄oꝝ. Quarto mō q̄ q̄nq̄ p̄t̄ git q̄ aliquī rex b̄ regnauit in p̄ncipio: r postea male: r sic scripture aliquī solū ex̄mīt t̄p̄ in q̄ b̄ regnauit: r tacet residuū. sic dictū sūt de saule. s. li. i. c. xiiii. Quito mō p̄ virtū sc̄toꝝ q̄ de facilī errāt r errā uēt nūeros scribēdo. g **N**omē matris eius. i. anie vēcōdē d̄. h **C**ilia abessalon. sic p̄dictū ē de vroze p̄sui. Aliē etiā solūt aliquī q̄ iste abessalon duas filias habuit: r q̄libet sūt vocata maacha r vna habuit abia vroze r alterā abia fili⁹ ei⁹. i **E**t abstulit esse. exponat sic ca. p̄cedēti. k **I**nsup r maachā t̄c. **P**riapus vō sūt qd̄ iuuensis d̄ hellespōto: q̄ p̄p̄ magnitudinē mēbri virilē insolitā sūt reputat inē deos: p̄p̄ qd̄ vocat deus hortoz. p̄pter secunditatē q̄ est in hortis r mēbri virile ē p̄ncipū generatiōis: h̄c āt colebat mulieres q̄bus ferat ista maacha. l **E**t in luco ei⁹ t̄c. vbi exercebat luxuria. m **S**ubuertitq̄ spe. ibi em̄ erat h̄tacnū s̄terraneū ē q̄ stuprabant mulieres ī venerationē idoli. n **E**t p̄fregit si. tur. s. priapi qd̄ erat factū cū mēbri virili excessivo. r p̄p̄ h̄ d̄ turpissimū: q̄ illa mēbri vocans pudēda. o **E**xcelsa t̄c. illa loca erāt in q̄b̄ filiū isrl̄ sacrificabant deo anq̄ t̄plū ēt edificatū: r p̄tū erat licitū. n t̄m postea sic dictū sūt **D**eū. xvi. r. s. i. li. nō t̄m erat idolatria: q̄ sacrificabat dño. p̄ **B**ellū at erat t̄c. de p̄motiōe istius baasa ad regnū isrl̄ h̄r postea: h̄ de ip̄o sit h̄ metio an̄: occassiōe ip̄l̄ abia cui conregnauit. p̄ alīq̄ p̄te. q **A**scēdit q̄z. h̄ p̄n agit de t̄p̄ abia ī q̄ cepit declinare a bonitate: q̄ cū ex̄p̄t̄ sūtſet diuina v̄tūtē sibi assistere p̄ rege ethiopū. put h̄r diffuse. v. **P**aral. xiiii. h̄ t̄aceſ veniēt h̄ se baasa: q̄ nō erat rāte p̄tātis. de diuino auxilio diffidit: r refugit ad auriliū h̄banū. r h̄ est qd̄ d̄: **A**scēdit q̄z baasa rex isrl̄ in iudaꝝ. ad inuadēdū regnū abia. r **E**t edificauit rama. h̄ ē fortaliciū magnū. s **T**ut nō pos. t̄c. absq̄ piculo r vt d̄ illo loco regnū abia s̄tſet.

* **T**ollēs itaq̄ t̄c. **M**oraliter. a **I**git decimoctavo āno regni hiero. t̄c. In hoc caplo scribis historia regū abie r abia īcomplete t̄m: cōplete d̄ po- nif. v. **P**aral. xiiii. ca. r. xiiii. r. xv. r. xvi. p̄p̄ qd̄ ibi p̄neſ expōſitio mystica dño p̄cedēti. q **A**scēdit quoq̄ baasa rex isrl̄ in iu. r edi. rama. i. fortaliciū magnū r excelsum ad impugnandū regnū in da r ad p̄hibendū suos subditos ne transirēt in hierlm ad adorandum dñm: p̄pter qd̄ signat diabolū q̄ h̄tū p̄t̄ impugnat eos qui nu- merō r merito sunt de regno christi vt sub suo dominio p̄tahant: r similiter peccatores qui iam sunt de suo regno p̄hibet h̄tū potest ne ad gratiam reuertant: r similiter faciūt sacerdotes r clericī impu- gnantes religiosos paupes r suos subditos impediūtne p̄ p̄fessio- nibus recurrat ad eos ad habeandū sanius p̄silū.

EAct^o L. XVI
est aut. Petio
hui pphē in nul
lo alio loco sit sed subito in
troducit sic ali. vñ. Abd
as dī pauisse i spelūc. lxx.
pphas. et Elias ait: Pro
phās tuos occiderūt. Et si
li pphāz legūt occurrisse
heliseo: q̄z alia nulla sit mē
tio / nulla special' noīatio.
Ecce ego. Dystice.
Ra. Demerit dñs hūl vñ
cuiuscunq; iniq; posteriora
cū pctā post finē vite vcl;
scit. Demerit et posteriora
dom' ei' cū imitatorē eter
nis cruciatib; dānat. Qui
cūq; ḡ vsg; i finē vite i pra
uis ogib; pseuerat: posteri
ora illi' demetāt. c. Qui
mor. Rab. de baasa. i. de
pphe diaboli p̄fusioe ple
nissimo. Ille in ciuitate est
mortu' q̄ in ecclia fideten'
pseueras: crimib; capitali
bus obnor' est. Is ore ca
nū lacerat: cū sentētiis do
ctor icrepak: arguit et dā
nat. De qb; in ps. At ca
nes circūbūt ciuitates. Ca
nes enī a canēdo dicti sūt.
Canū enī p̄suerudo est illa
loca defendere i qb; se no
rūt alimonīa repire. O ca
nes brōs q̄ psequūt inside
les: fures abigunt: ouilia
sc̄a custodiūt. Illi ex baasa
in regiōe moriunt: q̄ extra
eccliam idolatrie: aut here
si ore atq; opere nephario
deseruent. hos volucres
celi come

Nico.de ly.

* a. **T**ollēs ita q̄ t̄c.
Recurrēs ad auxiliū hūa
nū magis q̄ diuinū. et p̄t
la vsg; ibi: b. Nemo
sit t̄c. Etī illi q̄ p̄m legez
erāt excusat de pcedendo
ad bellū: q̄ illud edificiuz
erat regno suo p̄iculosū: et
iō volebat illō cito destrue
re et ex materia fortalicia si
bi p̄struere. c. Uerūtñ
in t̄c. Cui' cā racef hic: l̄
expm. ii. Paral. xvi. l. q̄
anani ppham eū arguēte
eo q̄ magis cōfusus fuerat
in hoib; q̄ in deo: irat' ius
mitti in nerūt: et iō fuit
peccusus podagra i pedib.
Madab x̄o. Hic agi
tur de regib; isrl' q̄ regna
uerūt tpe asa: et p̄mo de na
dab. scd de baasa ibi: In
sidiat' est aut. tertio de he
la: ibi: Tu aut. xvi. ca. q̄to
de c̄b̄i: ibi: Anno. xvi.
q̄to de amri: ibi: Cūq; au
disser. sexto de achab q̄ p̄
te tps regnauit cū eo: ibi:
Achab x̄o. p̄ma ps p̄t in
la. e. **I**n sidiat'. Hic
agis de regno baasa q̄ p̄ in
sidiatis interfecit dñm suu.
Et pcussit eū in ge
bethon

egredi vel ingredi de pte asa regis iude. Tollēs ita
q̄ asa oē argētū et aurū qd remāserat i thesauris do
mus dñi: et in thesauris domus regis: dedit illud in
man' seruoq; suoq; et misit ad benadab filiū thabré
mon/ filij ecion regē syrie: q̄ habitabat in damasco/
dices: Fēd' est inter me et te: et iter patrē meū et p̄ez
tuū: iō misi tibi munera aux et argētū: et peto ut ve
niās et irritū facias fēdus qd habes cū baasa rege
isrl' et recedat a me. Acqēscēs benadab regi asa: mi
sit p̄ncipes exercit' sui i ciuitates isrl': et pcussit abi
on et dā et abel domū maacha: et vniuersā cēneroth:
oēm sc̄z frā neptalin. Qd cū audisset baasa int̄mi
sit edificare rama: et reuersus ē i thersa. Rex at asa
nūciū misit i oēz iudā/ dices: Nemo sit excūsat'. Et
tulerūt lapides de rama/ et ligna ei' qb; edificauerat
baasa: et extruxit de eisdē rex asa/ gabaa beniamin et
maspha. Reliq; at oīz f̄monū asa: et vniuersē fortitu
dies ei' et cūcta q̄ feci et ciuitates q̄s extruxit: nōne hec
sc̄pta sūt i libro vboz diez regū iuda. Uerūtñ i tpe
senectutis sue doluit pedes: et dormiuit cū p̄rib' su
is: et sepult' est cū eis i ciuitate dō p̄ris sui. Regna
uitq; iosaphat fili' ei' p̄ eo. Madab v̄o fili' hieroboā
regnauit sup isrl' anno scdō asa regi iuda: regnauit
q̄ sup isrl' duob; ānis. Et fecit qd malū ē in p̄spectu
dñi: et ambulauit i v̄js p̄ris sui: et in pctis ei' qb; pec
care fecit isrl'. Insidiatus est autē ei baasa fili' ahie
de domo isachar: et pcussit eū i gebbethō/ q̄ est v̄rb̄s f
philistinoz. Siqdē nadab et oīs isrl' obsidebat geb
bethō. Interfecit igit illū baasa i anno ftio asa regi
iuda: et regnauit p̄ eo. Cūq; regnass̄ p̄cussit oēz do
mū hieroboā: nō dimisit nec vñā qdē aiaz de semie
ei' donec deleret eū: iuxta v̄bū dñi qd locut' fuerat
in manu sui ahie silonitis: p̄p̄t pctā hieroboā q̄
peccauerat et qb; peccare fecerat isrl': et p̄p̄t delictū
q̄ irritauerat dñm deū isrl'. Reliq; aut sermonū na
dab/ et oīa q̄ opat' est: nōne hec sc̄pta sūt i libro vbo
rū dierū regū isrl': Fuitq; bellū inf asa et baasa regē
isrl' cūcti dieb; eoz. Anno ftio asa regi iuda regna
uit baasa fili' ahia sup oēm isrl' thersa vigintiqt̄ tuor
ānis: et fecit malū corā dño: ambulauitq; i vias hie
roboā: et in pctis ei' qb; peccare fecit isrl'. C. XVI

a. **T**itū librū nō habemus in bibliotheca nostra.
EActus ē aut fmo dñi ad iehu filiū ana s
ni q̄ baasa dices: Pro eo q̄ exaltaui te b
de puluere: et posui te ducē sup populū
meū isrl': tu aut abulasti i via hieroboā:

b. peccare fecisti pplz meū isrl': vt me irritares i pcis eoz. Ecce ego demetā po
steriora baasa: et posteriora dom' ei': et faciā domū tuā sic domū hieroboā fi
c. lij nabath. Qui mortu' fuerit de baasa in ciuitate comedēt eū canes: et qui
mortuus fuerit ex eo in regiōe comedēt eū volucres celi. Reliqua aut ser
monū baasa et quecūq; fecit et p̄lia ei': nōne hec scripta sūt in libro verboz

a. **T**in illa ciuitate.
diez regū isrl': Borniuit ḡ baasa cū p̄rib' suis: sepultusq; ē i thersa: et regna t
uit hela fili' ei' p̄ eo. Cū aut in manu iehu filiū anani pphetē v̄bū dñi factū
esset p̄tra baasa p̄tra domū eius: et cōtra oīe malū quod fecerat corā dño/
ad irritandū eū in opibus manū suarū: vt fieret sicut domus hieroboam:

bethon/ q̄ est yr. t̄c. Ita
tū ciuitas describit in tribu
dan: s̄ philistei occupauerūt
eā: s̄ q̄s iuit baasa vt recupa
ret eā. Letera patēt in l̄fa ex
p̄dictis. La. XVI

EActus est aut. Hic p̄n ponit ip̄s
us baasa punitio
denunciata p̄ iehu filiū ana
ni. Ex q̄ p̄t q̄ iste fuit fili' p
phete quez asa poni iussit in
nerū: eo q̄ sibi dicebat ve
ritatē. b. Pro eo q̄ ex
te de puluere: et posui te
ducez t̄c. i. de infimo statu
deduces ad regnū. i. Ec
ce ego demetā. i. detruca
bo. k. Postiora do
mus eius: et faciā domū
tuāz sicut domū hiero
boam. Ita q̄ nihil remaneat: sicut
fecisti de domo hieroboam.
Letera patēt in l̄fa. l. Et
regnauit hela. Hic descri
bit tēpus ip̄s hela fili' ba
asa: qui fuit malus: sicut et p̄
decessores sui: et p̄t l̄fa vsg;

t̄. pa. 16. d

* ibi: Ob hāc
Moraliter. s. Fact'
est autē sermo dñi ad ie
hu filiū anani p̄tra ba
sa t̄c. Sequit' poltea: ob
hanc causam occidit eū
t̄c. hela nāq; fili' baasa oc
cidit iehu pphetā: eo q̄ dire
rat ex p̄sona dñi. t. De
metā posteriora baasa.
Et sic nō soluz ppherauerat
cōtra baasa sed etiā p̄tra he
la filiū eius: et p̄ istos allego
rice significati fuerūt p̄nci
pes iudeoz q̄ machinati sūt
in mortem christi: eo q̄ dire
rat ciuitatē et templū destru
enda. Luc. xix. g. Videntis ie
sus ciuitatē fleuit sup illā di
cens: q̄ si cognouisset et tu.
Sequit': Quia veniet dies
in te et circūdabunt te inimi
ci tui vallo et coangustabūt
te vndiq; / et ad terrā p̄ster
nent te: et filios tuos qui in
te sunt t̄c. Moraliter aut p̄
baasa et ei' filiū signant pec
catores obstinati qui ad ver
ba predicatorū a malis suis
non reuertuntur: et q̄ pei
us est prout possunt eos ne
quiter perseguuntur.

* Regnauit

t̄. 14. c. et
1. 21. f

Glo.ordi.

Le cell comedat ille q̄ secus vias
semē sparsū comedat q̄ onu-
stos p̄cis secū ad eternū ra-
piat interitū. a **T** In ther-
sa regna sex. **Rab.** Sex an-
no se fecit in thersa: reliq̄s aut̄
in ciuitate q̄ marcheronta ap-
pellat: a grec samaria. **Hic**
Samaria noī aut̄ eaz somareō a somar
priorē dñō: t̄ est metropolis
regni: et postea oīs regio ab
eo samaria appellat: q̄ nunc
sebaste vocat: ybi ossa beati
iōannis baptiste quiescent.

Nico.de lyra

* ibi. a **O**b hanc cau-
sa zoc. eū t̄c. In hebreo ha-
bet sic: Et q̄ occidū eum: qd̄
aut̄ subdit: Hoc est iehu filiū
anani p̄pheta: nō est in heb.
sed appositiū fuit a trālatorē
vel ab aliq̄ expositorē p̄ mo-
dū glose alicui: q̄ postea iſser
ta fuit textuivito scriptoz: vt
hic notaref occisio p̄phete.

Rab. Sa. Alter exponit
cū dicit: Et q̄ occidit eum di-
cens: q̄ referit ad nadab quē
occidit baasa: vt dictū est ca-
p̄ce. ppter qd̄ iste baasa cum
sua posteritate mernit deleri:
nō solū q̄ ambulanit in vīs
hieroboā: sed etiā q̄ occidit
nadab dñm suū t̄ pditiose: t̄
maxime q̄ fuit ita malus vel
peior: sicut nadab: ppter qd̄
nō habuit titulū occidēdi euz
pter mala sua. Si aut̄ dicat
q̄ nō peccauit occidendo na-
dab: q̄ illud p̄pheta fuit
futurū a dñō per p̄pheta Se-
meiā: vt habeat. s. xiiii. nō va-
let: q̄ deus adeo omnipotēs
est t̄ bonus: q̄ frequēter vītē
malis voluntatib̄ t̄ actib̄ ho-
minū in executiōe ordinatio-
nis sue: sicut passio xpi a deo
ordinata ad salutē electorū:
fuit facta executiue p̄ homines
malos. b **A**nno vicesi.

Hic p̄nter describit regnum
cambrī q̄ interfecit hela t̄ to-
tā domū baasa sic fuerat p̄di-
ctū p̄ iehu filiū anani p̄pheta
t̄ ptz l̄fa. c **L**ūq̄ audis.
Hic p̄n̄ agit de ipso amri q̄
debellavit ipm cambrī: t̄ hoc
est qd̄ dicit: Lūq̄ audisset
rebel. zam. t̄c. i. exercit̄ re-
gis isrl̄ q̄ obsidebat vrbē geb-
bethon existēs i p̄culo belli.
cambrī yō remāserat cū rege
in thersa in q̄te: ppter qd̄ ex-
ercitus hoc audieb̄ q̄ regē in-
terfecisset fuit indignatus de
occisione regis pditoria: t̄ cō-
stituerūt sibi regē amri ad ex-
pugnādum cambrī in thersa:
qd̄ et factū est vt patet in l̄fa.
d **E**lidens aut̄ zam. q̄
expug. esset cī. ita q̄ nō po-
terat effugere: ingressus est
palatiū t̄ succēdit se cū domo
regia ne viuus capere: t̄ vili-
ac crudeli morte punireb̄: et
vt inferret dānuz amri electo
in regem

III Regum La. XVI

ob hāc causaz occidit eū: hoc est iehu filiū ana-
ni p̄pheta. Anno vicesimo sexto asa regis iu-
da regnauit hela filiū baasa sup isrl̄ in thersa du-
bus annis: t̄ rebellauit cōtra eū seru⁹ suus cam-
bri dux medię partis equitū. Erat autē hela in
thersa bibens et temulētus in domo arsa p̄fecti
thersa. Irruēs ḡ cambrī pcussit t̄ occidit eū an-
no vicesimo septimo asa regi iuda: t̄ regnauit p̄
eo. Cīq̄ regnasset t̄ sedisset sup soliū eius: per
cussit oēm domū baasa: t̄ nō dereliqt ex ea mun-
gentē ad parietē: t̄ ppinquos t̄ amicos ei⁹. Be-
leuitq̄ cambrī onmē domū baasa iuxta verbū
dñi qd̄ locutus fuerat ad baasa in manu iehu p̄
phete ppter vniuersa pctā baasa: et pctā hela fi-
lij eius: q̄ peccauerūt t̄ peccare fecerūt isrl̄: puo-
cantes dñm deuz isrl̄ in vanitatib̄ suis. Reliq̄
aut̄ sermonū hela t̄ oīa q̄ fecit: nōne hēc scripta
sunt in libro verboz dierū regū isrl̄? Annovice
simoseptimo asa regis iuda regnauit cambrī se-
ptē diebus in thersa. Dorro exercit̄ obsidebat
gebbethon vrbē philistinoz. Cīq̄ audisset re-
bellasse cambrī et occidisse regē. Fecit sibi regē
ois israel amri: q̄ erat p̄nceps militię sup isrl̄ in
die illa in castris. Ascēdit ḡ amri t̄ oīs israel cū
eo de gebbethon t̄ obsidebat thersa. Videlis au-
tem cambrī q̄ expugnāda esset ciuitas: ingressus
est palatiū t̄ succēdit se cū domo regia: t̄ mortu-
us est in pctis suis: q̄ peccauerat faciēs malum
corā dñio t̄ ambulās in via hieroboā: t̄ in pctō
eius quo fecit peccare isrl̄. Reliq̄ aut̄ sermonū
cambrī t̄ insidiari ei⁹ t̄ tyrānidis: nōne hēc scri-
pta sunt in libro vboz dierū regū isrl̄? Tūc diui-
sus est ppls isrl̄ duas ptes. Media pars pph̄
seqbaſ thebni filiū gineth: vt p̄stitueret eū regē:
t̄ media pars amri. Duxiuit autē ppls q̄ erat
cum amri pplo q̄ sequebaſ thebni filiū gineth.
Mortuusq̄ est thebni: et regnauit amri Anno f
tricesimo pmo asa regis iuda regnauit amri sup t̄
isrl̄ duodecim annis. In thersa regnauit sex an-
nis. Emitq̄ montē samarie a somar duob̄ talē t̄
tis argēti: t̄ edificauit eū: t̄ vocauit nomē ciuita-
b̄tis quā extruxerat noīe somar dñi montis sama-
rie. Fecit autē amri malū in cōspectu dñi: t̄ ope-
ratus est neq̄ter sup oēs q̄ fuerunt ante eū. Am-
bulauitq̄ in oīni via hieroboā filiū nabath: t̄ in
pctis eius q̄bus peccare fecerat isrl̄ vt irritaret
dñm deū isrl̄ in vanitatib̄ suis. Reliq̄ autē ser-
monū amri t̄ h̄lia eius q̄ gessit: nōne hēc scripta
sunt in libro vboz dierū regū isrl̄? Duxiuitq̄
amri cū prib̄ suis: t̄ sepul̄ est in samaria. Re-
gnauitq̄ achab filiū ei⁹ p̄ eo. Achab yō filiū am-
ri regnauit sup isrl̄ anno tricesimo octavo asa re-
gis iuda. Et regnauit achab filiū amri sup isrl̄ in
samaria vigintiduob̄ annis. Et fecit achab filiū t̄
amri malū in cōspectu dñi: sup oēs q̄ fuerunt ante
eū. Nec suffecit ei vt ambularet in pctis hiero-
boām filiū nabath: insup duxit vxore iecabel fi-
lī

Nico.de lyra

in regē p̄ successionē dom⁹ re-
gie. e **T**ūc diui. est po-
is. q̄ bellatores q̄ erāt cū am-
ri in obsidiōe gebbethon vo-
lebat eū regnare. Alij yō qui
nō fuerūt ibi volebant aliū eō
q̄ amri nō fuerat institut⁹ de
eo ⁊ p̄silio. Et durauit ista cō-
tentio trib⁹ annis. ps tñ amri
p̄ualuit: q̄ erat exercitatio in
bellis. **Rab.** Sa. aut̄ dīc p̄
p̄ualuit eo q̄ fili⁹ suus accepit
filiā iōsaphat filiū regi iude. t̄
sic fuit pars eius fortificata.
f **A**nno. xxii. asa re. iu-
re. am. in q̄ nūero accipis re-
gnū amri qñ incepit regnare
pacifice mortuo thebni. Alij
enī incepisset regnare. xviii.
anno regi asa. g **D**uode-
cim an. in h̄ numero cōputa-
tur t̄p̄s a q̄ fuit elect⁹: q̄ l̄z cō-
tēto p̄ tres annos durauerit
vt dictū est: tñ pars ei⁹ a p̄nci-
pio fortior apparuit. h **E**t
vocauit no. ciui. t̄c. samari-
a. i. denoiauit eā ex noīe il-
lius q̄ fuerat dñs loci: q̄ vo-
ca bā ſomar: t̄ ideo falsa eſt l̄fa
quā aliq̄ libri habēt: ſomar. i.
montē dñi: q̄ nec ſomar nec
samaria ſic interptāt: t̄ ex tūc
samaria fuit metropolis in re-
gno decem tribū. Letera pa-
tēt in l̄fa. i **A**chab vero.
Hic p̄n̄ agit d̄ regno achab.
t̄ diuidit in partē p̄ncipalē t̄
icidētalē. ſcda ibi: In dieb⁹.
Achab aut̄ cepit regnare t̄p̄s
ala. ſic d̄ i l̄fa Anno. xxviii.
ala regi iuda t̄c. k **E**t ſe-
cit achab ſi. am. ma. t̄c. q̄
l̄z an̄ colerēt vitulos aureos:
tñ in illis videbant adorare
deuz: p̄t dictū fuit. s. xii. ca.
iſte aut̄ induxit idolatriā ma-
nifestā: cui⁹ cā motiu ſbdit:
l **D**uxit vxo. ieza. q̄ erat
nutrita i idolatria ad quā in-
duxit virū ſuum. ideo ſubdit:
* **E**t abit
* + **R**egnauit amri.
ſeq̄: + **E**mitq̄ mō. ſa.
a ſo. duo. tale. ar. ſomar
interptāt custodiēs: q̄ ideo ſi-
gnat ſlatū ad quē ſpectat bo-
na ecclāſtīca custodire. Per
mōtē yō ecclāſtīca dignitas
designat. Igit p̄ amri q̄ mon-
tem emit a ſomar ſignificat ſi
moniac⁹ q̄ ſbendā vel gradū
ecclāſtīci emit a ſupiore: t̄ ſic
vterq̄ crīmē incurrit ſimonia
t̄ ad h̄ ſonat interptātio no-
minis vtriusq̄. De ſomar yō
ptz p̄ ſdicta. Amri yō amri
cā ſimoniaco. t̄ hec interptā-
tio p̄uenit ſimoniaco. nā ſi-
moni a q̄ dicta fuit ſimonia:
dit ſimoniaco. **P**etr⁹. Acc. vii. d.
In felle amaritudinis t̄ obli-
gatiōe iniqtas video te esse.
Colebat enī ſpūalem emere
ptatē. vt ptz ibidē. Et regna-
uit achab. ſeq̄: l **I**n ſup-
du. vxo. ie. q̄ interptāt ſluſ
ſanguinis: t̄ ſignat quācū
q̄ ſlōna ſitibūdā ſanguinis
* **I**nnoctētis.

a Edificauit abiel. Ra. Abiel viuēs deo. Bethel dom⁹ dei iterat⁹: destructa a Josue atq; anathematisata hiericho menia restauravit. Cū quis eoz q̄ in ecclia habitū religiōis al sumpserāt ad agēda scelera q̄ ei dñs iesus in die baptismatis donauerat/ redit q̄sq; ipse anathematisauerat diaboli p̄pas luxuriose viuēdo repetit. Cūq; errorū dogmata vel gentiliū fabulas veritati ecclastice q̄ imbutus est p̄fert: q̄ si bethel egredies ruinas hiericho resuscitat. Is ⁊ fūdamēta fidei a q̄bus bona edifica inchoaret: ⁊ claustra bone acti onis q̄bus p̄fici debuerat/ perdit.

b In abirā vri. t̄c. Ra. Cū cōdi tor: hiericho fundamēta poneret. Dri mogenit⁹ ei⁹ noīe abirā mortuus est. Cū portas muniret segub filiū suū no uissimū amisit iuxta ip̄ecationē iosue.

Et dixit he. La. XVII Rab. Helias interptat⁹ deus me⁹ dñs: vel deus meus siue de⁹ fortis: ⁊ significat christū thesbites captiuās siue puertens interptat⁹ ⁊ de dño est scriptū: Cōuertere dñe captiuatē nrām. Sicut melchisedech: ita he lie origo rase: cū subito ei⁹ nomen intrudicit: ⁊ hoc in saluatoris p̄figura tione. d In cui⁹ cō. sto. Rab. In p̄spectu dñi stat iust⁹ modo: stabit ⁊ in futuro. Hodo vt p̄ditoris potētiā ad sensum reducat: ⁊ sic fideliterviuat. In futuro vt veraciē coronā vite accipiat. e Abscōdere t̄c. Abscōdit⁹ est helias nr̄ in torrēte carith: q̄ interptatur calvus. Et de torrēte bibit: cū in calua rie loco vbi abscondita est fortitudo ei⁹: de torrente mortalitatis nr̄e gustauit. Corui pascebāt heliā deferentes ei panes ⁊ carnes: cū gētilitas de nigredie p̄tōz veniēs christō salutē nr̄am esuri enti panē fidei: ⁊ carnes. i. spēm resurrectionis p̄ grāz illi⁹ illumīata offert. Van. s. initio euāgelice p̄dicationis. Itē vesperi cū eandē fidē v̄sq; ad finē mūdi seruās incōtaminatā cū carnis resurrectiōe eveniēti iudici⁹ p̄sentat. Post dies aliquantos siccatus est torrens: q̄ p̄summatō cursu p̄sentis vite absorpta erit mors in victoria: ⁊ iā v̄lra nō erit mors neq; luct⁹/neq; clamor: q̄ pri ma abierūt. Vanes ⁊ carnes ex q̄bus helias coruis ministrātibus past⁹ est: sūt oga pietatis ⁊ obsequiū q̄d dño a fi delib⁹ ex iudeis exhibitū est. f In tor. carith. Torrēs cyson q̄ et carith interpretat⁹ cognitio siue cōcīsio vel di nis iudaico populo conuenit.

NICO. DE LYRA

* a Et abijt ⁊ ser. baal t̄c. Qd nullus de regib⁹ an eū fecerat. b In dieb⁹. Nec est ps incidentalis: q̄ in illo tpe abiel cepit reedificare hiericho quā Josue dstruxerat ⁊ posuit sub anathemate: ita q̄ de cetero nō reedificaret: vt habeat Josue. vi. c In abirā vri. suo fundauit eā. i. q̄n posuit fundamēta incipiēs reedificare mortu⁹ sūt abirā p̄mogenit⁹ sius: ⁊ cū pcederet in edificādo: moriebāt successiue filiū sui v̄sq; ad ultimū: q̄ in cōpletōe opis mortu⁹ est. ⁊ hoc est qd dr. d Et i segub. i. vltio nato posuit portas ei⁹ q̄ ponunt in cōpletōe opis. e Juxta ver. d. t̄c. i. p̄ ipm Josue. sicut h̄r. v. vbi imp̄cat⁹ iuit hoc malū reedificāti hiericho.

* innocētis: vnde ⁊ ista iecabel occidi fecit naboth īnocētē. b In diebus aut̄ ei⁹ edi. abiel t̄c. Per abiel q̄viuens deo interptat⁹: p̄fitēs in religiōe significat: q̄ si p̄fiteat debi te morit mūdo ⁊ incipit deo viuere: ppter qd dr de bethel q̄ dom⁹ dei interptat⁹. nā religio dom⁹ dei noīat. hiericho v̄o in terptat⁹ luna q̄ ppter sui variationē mūdū signat q̄ est in mūtabilitate p̄tinua: igit abiel hiericho reedificat q̄n p̄fessus in religiōe in actib⁹ mūdanis ⁊ seculariib⁹ se occupat: ⁊ in hac re edificatiōe tota ples ei⁹ morit⁹: q̄ bona oga sua mortificans: ppter

ppter qd dr. ii. Timo. ii. a. Nemo militas deo: p̄ficit se secu larib⁹ negocib⁹ vt ei placeat q̄ se p̄baute.

In ca. xvii. vbi dr in postil. Et fecit achab fili⁹ amri malū in cōspectu dñi sup oēs ante eū.

Additio. Cult⁹ vitulor⁹ etiā an achab fuit idolatric⁹ vt dictū est. s. in addi. sup ca. xii. Illd aut̄ qd hic dr de achab q̄ fecit malū in cōspectu dñi sup oēs an enz: posset intelligi ex hoc q̄ magis adh̄erebat cultui idoloꝝ: et etiā q̄ tyrannica opa magis exercevit: vt patz de vinea naboth: sūt q̄ magis deo fuit rebellis ⁊ p̄tumaxeo q̄ tpe suo floruit helias q̄ plurimis signis et pdigūs ipm exhortabat: ⁊ tñ semp remāsit in obstinatiōe sua: ⁊ iō licet reges isrl̄ p̄decessores achab fuissent sūt idolatre: non tñ in p̄spectu dñi tāta mala fecerūt.

Et dixit helias La. XVII Diuissio

Hic p̄fir agit de his q̄ acciderūt tpe Josopha regis Iude sub q̄ p̄tinatu fuit regnū achab l̄z incepit sub asa p̄re suo: ⁊ q̄r achab sup oēs reges q̄ eū p̄cesserāt malus fuit: vt dictū est ca. p̄. iō scriptura diligēter p̄seqꝝ circa eū diuinā p̄uidētiā eū a malis reuocādo: l̄z abus fuit: vt sic iustior appareat ei⁹ p̄dēnatio. Agit p̄mo reuocat a malis signis celestib⁹. scđo victorijs mirabilib⁹. ca. xx. tertio diuinis cōminatiōib⁹ ibi: Tūc vir qdā. Prima in duas scđm duo signa celi tūs data. scđo ponit ca. xvii. Circa p̄mū p̄mo sterilitas indicit. scđo helias a cor. uis pascit ibi: Et factū est. tertio a mulie re vidua suscipit ibi: Surgez vade. Circa p̄mū dr: Et dixit he. thesbites. i. a cīnitate thesba orūd⁹. sicut dictū fuit ple nius. Judi. ix. g Si erit an. his t̄c. d Et accipit̄ h̄c si p̄nō. i. nō erit. Copulat aut̄. Ra. Sa. hāc sūnam cū fine p̄cedētis ca. dicēs: q̄ occasiōe mortis filiorū abiel dixit achab helie arguenti ipm de idola tria. Pōt esse q̄ v̄bū discipuli ipleaf: ⁊ tñ v̄bū magri nō iplet. Josue v̄o fuit discipulus moysi: vt h̄r Ero. xliii. ⁊ vidēmus maledictiōez ei⁹ ipleta sūg abiel q̄ reedificauit hiericho: vt dictū est. moyses aut̄ im p̄cat⁹ est maledictiōez sup filios isrl̄ trans gredientes legē et serviētes diuīs alienis: sic q̄ clauderet celū et phibereſ pluia. vt h̄r in Deu. ⁊ tñ isrl̄ iā a plib⁹ annis re cessit a lege ⁊ fuiuit diuīs alienis: ⁊ tñ nō vidēm̄ pluias eē phibitas: ⁊ qm̄ helias p̄cepit q̄ achab h̄ dicebat q̄si paruipēdēs cōniatiōes moysi ⁊ indicia dei: iō orant dñm vt clauderet celū ⁊ phibereſ plu niae. vt h̄r Jaco. i. ⁊ cū intellexit se exaudi

† 41. dist. c.

delicie

tū a dñlo: tūc dixit ista v̄ba: Uliuit d. de. t̄c. Si erit an. t̄c. i. nō erit vt dictū est. h̄c iisi iu. o. mei. Quia siml̄ fuit sibi reuelatū q̄ ad ei⁹ dep̄catōez celū daret pluia. i. Et factū ē. Hic p̄fir oñdit quō de⁹ p̄ coruōs pavit suū suū heliā cū dr. k Recede h̄inc. A facie achab ⁊ iecabel. Ex q̄ patz q̄ lici tū est sc̄tis viris fugere p̄secutōez p̄sonalē. l Coruīs p̄. vt pascat̄ t̄c. M̄isterio āglico ad h̄ eos īducēte. m̄ Cor ui q̄ de. ei panē ⁊ carnes. Ex q̄ oñdit mirabilis diuīa p̄ uidētia ⁊

Moraliter. f Et di. helias t̄c. Per galAAD q̄ interpretat⁹ aceru⁹ testimoniū sacra scripture significat: in q̄ dei testimonia coa ceruāt. In h̄ aut̄ aceruo doctor ⁊ p̄dicator tebēt habitare p̄ diligēs studiū sacre scripture: q̄ signant p̄ helias p̄phetā ⁊ p̄dicatorē. Et sicut helias cessare fecit pluia et rore ppter achab et ppl̄i ei⁹ neq; tā, sic aliqñ p̄dicator cessare debet a pluia p̄dicatiōis. pp̄e ppl̄i maliciā. Sic aut̄ fecit Paul⁹. Act. xii. b. Cū aut̄ qdā indurarent ⁊ nō crederēt maledicētes viā dñi corā multe tudine: discedens ab eis Paulus segregauit discipulos. Et Ezech. iij. g. dixit dñs ei: Lingua tuā adhēre faciam palato tuo ⁊ eris mut⁹ nec q̄si vir obiurgās: q̄ dom⁹ exasperās ē. Et sic helias recessit ab achab ⁊ ei⁹ pplo dicēte sibi dñō: k Recede h̄ic t̄c. Corui q̄ de. ei pa. ⁊ car. t̄c. Ex h̄ p̄t̄ dei circa xij. *

* seruos suos

Vulier vi

Slo.ordi.

Ea **M**ulieryi. **I**is. vidua quā dñs
nō frumentū sibi verbi pane pascit: ea est
q̄ mortuo viro cuivult nubat. i. excusso
seruitutis iugo subixpi iugū suave et
Pl. 14. d onus leue. **R**aba. **H**ec vidua gen
i. **C**oz. 7. g tū significat ecclesia: q̄ a suo diuti⁹ sue
Dat. 11. d rat p̄ditore deserta pp̄lm fidei vere et
recte veritatis nesciuit: q̄ si pauperē si
liū egena stirpe nutriebat. i. verbi fru
ctu ex pte docebat: donec veniens ser
mo p̄pheticus q̄ exicato vellere isrl:
vpote clausa celi ianua fame perclita
bat in iudea: pascereb ibi simul et pa
sceret: recept⁹ videlz a credētibus: et re
ficiēt ipse credētes. hec vidua in sare
pta sidonie dicit esse morata. **S**idonia
q̄ppe inutilis venatio. **S**arepta vō in
cendiū vel augustia panis iterptat: q̄
vbi abūdauit p̄ctm supabundauit grā
Tibi sanguacuis acqrēdis cura impēde
bat: vbi dire sitis incendiū: panisq̄ spi
ritualis ass̄ siebat angustia: ibi farina
oleūq̄ ore p̄phete bñdicif. hec est grā
dñci cor: p̄is: et charismatis vncio siue
fructus et hilaritas charitatis. **T**idue
oleū gr̄e et bñdictionis farina nō defi
cit: in oībus fere gentib⁹ fame manen
te quarū sibi cibi vite esuriē et fidei tri
nitatis inediā cōgrue p̄figurauit: illa
quondā triennio famē: quā secuta est
spūalis abundātia: que cum impendit
nō defecisse dicit: b **E**grotauit fi
lius mu. **R**ab. **T**idua apud quā ho
spitabat helias: et cuius bñdixit farine
et oleo: synagoga est iudeoz: q̄ moysi
morte viduata: filii nutriebat p̄ulū.
hoc est carnalē pp̄lm iudeoz: hic ad in
gressum helie. i. saluatoris nr̄i febre in
fidelitatis infirmabat: q̄ in eū nō cre
dit sed spreuit. **T**ā mater synagoga
de adūtu saluatoris cōquerit: q̄i ip̄e
eset causa interfectiōis populi dices:
Quid mihi et tibi tc. **H**inc est q̄ cay
phas air: **E**xpedit vobis vt vnus mo
riat pro pp̄io: et nō tota gens pereat.
Rab. **S**icut p̄pheta verbis vidue
nō erasperat: quin potius misereat. **I**ta
redēptor noster non erasperat malicia
iudeorū: sed misertus sui populi: tulit
eum de sinu matris cū tulit eum de car
nali obseruātia legis: et posuit super le
ctulū suū: hoc est: demonstrauit ei vi
tam habere in morte sua. **E**xpanditos
se tribus vicibus dum trinitatis fidem
Vi. De ly.

Rom. 5. d

Joh. 11. f

Re. 4. f
Ac. 20. c

* uidentia et q̄ nō est diffidendū de
ea: q̄ magis splendide p̄uidit helie q̄
aues q̄ p̄hoes. a **S**urge et ya
de. **H**ic p̄n helias a vidua recipit: et
p̄mo describit ipsius helie denota rece
ptio. scđo filii vidue suscitatō ibi: fa
ctū est aut̄. **C**irca pm̄ dicit: **S**urge et
vade in sarepta. nomē est equiuocū
ad siluā et ad villā iuxta eaz existente q̄
a silua denomiāt. b **P**recepit enī
ibi mulie. vi. vt pa. te. istud p̄ceptū
nō fuit per verbū expressum sed q̄ dñi
nā ordinationē: q̄ sic ordinauerat de⁹
q̄ mulier illa viduaventē helia reci
peret et eum pascere. c **B**a mihi
pau. a que tc. **D**icit Rab. **B**a. q̄ q̄
uis deus renelasset helie q̄ pascēdus
ibi esset per mulierē viduā: nō tamē fu
it sibi renelatū in particulari q̄ esset il
la: et ideo exemplo eliecer rogauit do
minū vt ostēderet sibi que posset esse il
la per hoc signū q̄ sibi p̄cēti aquā libe
raliter

III Regum La. XVII

a **C**iuītas.
eū dices. **S**urge et vade in sare⁹. a
a **T** idem dedit ei vnde pascat te.
pta sidoniorū et manebis ibi p̄cē b
pi enī mulier vidue ibi vt pascat
te. **S**urrexit et abiit in sarepta si
doniorū. Cūq̄ venisset ad portā
ciuitati apparuit ei mulier vidua
colligēt ligna et vocauit eā: dixit
q̄ ei: **B**a mihi paululū aq̄ in ya
se: vt bibā. Cūq̄ illa p̄geretyt af
ferret clamauit post tergū ei⁹ di
cēs: **A**ffer mihi obsecro et buccel
lā panis in manu tua. **Q**ue rñdit
Vluit dñs deus tu⁹ q̄ nō habeo
a **R**ab. Angustia panis est vite spūalis es
ties: et fidei sc̄tē trinitatis inedia.
pānē nisi quātū pugillus capere
pōt farinę in hydria: et paululum
a **T**. i. in vase. b **I**is. Et ligni nomine et li
gnorū numero signum crucis exprimit: quo
nobis panis vite eterne est p̄paratus.
Olei in lechito. **E**n colligo duo li
gna: vt igrediar: et faciā illō mihi
et filio meo: vt comedam⁹ et moria
mur. **A**d quā helias ait: Noli ti
mere: sed vade et fac sicut dixisti.
Verūtamē mihi pm̄ fac de ipa
farinula subcinericū panem par
uulū: et affer ad me. **L**ibi aut̄ et fi
lio tuo facies postea. **H**ec aut̄ di
a **V**as in quo ponebat oleum.
cit dñs deus isrl. **H**ydrā farinę
nō deficiet: nec lechit⁹ olei minue
tur usq̄ ad diē i qua dñs datur⁹
est pluuiā super faciē terrę. **Q**ue
abiit: et fecit iuxta verbū helie. **E**t
comedit ip̄e et illa et domus eius.
Et ex illa die hydrā farinę nō de
fecit: et lechit⁹ olei nō est iminut⁹: iu
xta verbū dñi qđ locut⁹ fuerat in
manu helie. **F**actum est aut̄ post
vba hēc: egrotauit fili⁹ mulieris
matris familiās: et erat lāguor for
tissimus: ita vt nō remaneret i eo s
halitus. **B**ixit ḡ ad heliā: Quid
mihi et tibi vir dei? **I**ngressus es b
ad me vt rememorarēt iniqtates
meę: et interficeres filiū meū? **E**t
ait helias ad eā: Ba mihi filiū tu
um. **T**ulitq̄ eū de sinu ei⁹ et porta
uit eū in cenaculū: vbi ip̄e mane
bat et posuit sup lectulū suū: et cla
mauit ad dñm et dixit: Bñe deus
me⁹ etiā ne viduā apud quā ego
vtcūq̄ sustētor afflixisti: vt iterfi
ceres filiū ei⁹? **E**t expādit se atq̄
mēsus est sup puerū tribus vicib⁹ k
et clamauit ad dñm: et ait: Bñe

Nico. de lyra

raliter offerret: sicut eliecer cognouit
rebeccam: vt habetur Ben. xiiii.
Lūq̄ illa p̄geret vt afferret.
per hoc cognouit q̄ illa erat de q̄ do
minus sibi dixerat: et cum hoc fuit si
bi renelatū q̄ oleum et farina nō de
siceret in domo eius: quovs̄q; daret
dominus pluuiā super terrā: et ideo
dixit ei: Noli timere sed vade et fac
sicut dixisti. e **V**erūtamē mihi
pm̄ fac de ipa farinula sub
cinericū panem et erat enim fati
gatus itinere et ieiunio: et ideo acce
rari debebat refectio ei⁹. **C**etera pa
tent in littera. f **T**actū est aut̄.
Hic cōsequēter ponitur fili⁹ vidue su
scitatio: cuius infirmitas preponit:
cum dicit: Egrotauit filius muli
eris: et mōs sequens cum dicitur:
g **I**ta vt nō remaneret in eo
halitus. deficiente enim respiratio
ne deficit vita in animalibus respira
tibus: cuiusmodi est homo. b **I**n
gressus es ad me vt rememora
rent iniqtates mee. pallidū enim
iuxta album intensum videſ declina
re ad nigredinē: et eodē modo l̄ ista
mulier esset deuota et sancta: tamen
sanctitas eius erat modica: respectu
sanctitatis helie. et hoc modo locutus
est Loh Ben. xir. d. dices: Nō pos
sum in monte saluari: id est iuxta ab
raam: cuius sanctitas tanta est q̄ in
sticja mea delictū est iuxta eum: sicut
ibidem fuit expositū s̄m opinionē be
breoz. **C**etera patēt usq̄ ibi. i **E**t
expandit se atq̄ mēsus est sup
pu. b ei fecit ex magno affectu ad su
scitationē pueri: per hoc ostēdens q̄
vellet sibi dare partem vite sue si pos
set fieri. k **T**ribus vicibus: q̄
perfectio cuiuslibet negotiū consistit
in tribus: sc̄z in principio medio et si
ne. Ratio aut̄ figuralis est: quia per
istā extensionē
* seruos suos p̄uidentia q̄ lauti⁹
panit heliā: per aues q̄ per homines:
nam postea panit eum per viduā pa
ne et aqua. Sed q̄m humana p̄uisio
nō est cōtemnēda: ideo dñs fecit eum
petere buccellā panis a vidua mulie
re. Per hoc aut̄ q̄ farina vidue non
defecit et lechitus olei nō fuit iminu
tus: significatū fuit q̄ sustentātibus
del seruos nō deficiūt bona tempora
lia ad cōuenientiā victus. h **C**oz. x.
c. Qui aut̄ administrat temē seminā
ti: et panē ad manducandū p̄stabat: et
augebit incremēta frugū iusticie: et
vt in oībus locupletati abundantis in
oīm simplicitatē. **I**o sequit. t **E**t
comedit ip̄e et illa et dom⁹ eius.
Factū est aut̄ tc. subdit: b **I**n
gressus es ad me vt rememore
tur iniqta. mee. Per hoc ostendit
q̄ p̄dicator euāgelij qui per heliam si
gnificat vt p̄dictū est: in domibus ho
spitū debet esse tam exemplaris vite
q̄ filij hospitū. i. opera eorū mortua
videant in cōparatiō ad opera p̄di
catorū. Per hoc aut̄ q̄ mulieris fi
lius per p̄ces helie fuit a mortuis
suscitatus: significat q̄ opera recipiē
tū predicatorēs per bonas exhorta
tiones et p̄ces eorū videant resusci
tata per emendationē vite ipsorū ve
sic hospes possit dicere quod sequit:
Nunc in isto cognoui q̄m vir dei es.

A insinuabat. a T

ilit helias. **R**aba. T

ilit helias pue
rū sūt & redidit matri sue: cū dñs noster pp̄lm saluans credē
te signat & miracula ostēdebat incredulis: vt cognoscerēt ve
raciter illū vivere: q̄ credit in noī eius: & sic euenerit: vt plebs
iudaica veritate sugata clamet ad xpm: Hūc in isto cognō
ui qm̄ vir dei es tu. **L**a. XVIII.

Dost multos dies ver. &c.
Abdias aut̄ &c. Abdi
as princeps exercit̄ isrl. cui
nomen interpt̄ta seruus dñi: illos p̄si
gurabat qui ex pr̄incipib⁹ iudeorum
crediderunt: & erāt occulti discipuli ut
Nicodemus & Joseph.

Curavit
Nico. de lyra

A istā extensiōne pp̄bete sup pueruz
mortuū figurabat: q̄ gen̄ humānā a
morte culpe esset suscitandū & incarna
tiōne mysterium. **T**ribus v̄scibus
et clamauit ad dominū. **H**oc se
cū helias, factio, p̄fiteſ ſidem trinita
tis: q̄ ſides maxime opač in opib⁹ mi
raculosa: fm̄ q̄ dicit ſaluator. **L**uc. x
vii. b. Si hoüberit fidē ſicut granū ſi
napis diceris arboři huic moro eradi
care &c. & fieri. **C**etera patētib⁹ ibi:
a **H**ūc in iſto cognoui: quoniam
vir dei es tu & verbū dñi &c. **P**er
ſili ſuſtitionē de p̄ſenti: fuit certi
ficata de dic̄ helie p̄ futuro. l. de mul
tiplicatione olei & farine: & de datione
pluie ſup terrā.

In ca. xvij. vbi dicitur in poſtil. In
gressus es ad me vt rememorarent ini
quitates mee.

Additio. Opinio hebreor̄ in
rationabilis: nāl̄ sanctitas mulieris
eſſet modica respectu ſanctitatis helie:
ſicut & iufticia ipius. **L**oth erat modica
reſpectu ſacritatis Abrae: nāl̄ ex hoc
debet dici iniqtatē eſſe in muliere: nec
Loth nō poſſe ſaluari iuxta Abraā. illi
aut̄ q̄ ſunt min⁹ v̄tuos ſeu pfecti poti⁹
ſuwan̄ cū ſint in ſocietate pfectoř ſi vi
cian⁹. Bonū enī fm̄ Diony. de diu
no. eſſt ſuypius diſſiſiuſ ſeu cōmūni
ca ſiu. & ido in ſcriptura ſocietas virtuo
ſor cōmēdat: vt Drou. viij. d. Qui cū
ſapiētib⁹ gradit ſapiēs erit: Exēplū
qđ etiā inducit de pallido & albo nō va
let. Nāl̄ iudiciū ſenſuale ſim opatio
nes & reſpec̄ decipiat: nō tñ iudiciuz
rōnis: vt ptz de ſole: q̄ ad ſenſum iudi
cere bipedaliſ. & tñ rō iudicat ipm
eſſe in magna p̄portione maioris qua
titatis & tota terra: q̄to iḡe incōpabi
liter lōgius estimādū eſt de iudicio di
uino: qđ nō iudicat aliquē eſſe iuſtū p
pter hoc q̄ non ſit eq̄lis alicui: maſime
iūſto redit enī vnicuiq̄ iurta ope ſua
vt in p̄. vñ & talis reſpectus n̄ihil hic
opak: ſed ad intellectū ſr̄e dicēdū vide
tur: q̄ hec mulier l̄ bona & deuota: tñ
reputabat ſe peccatricē p̄t decet cōmūniter iuſtos. Et q̄ ſci
ebat heliaſ eſſe maximū celatoře legis & iuſticie: int̄m q̄ p̄cū
rabat ardēter punitionē & necē idolatrārū: vt ptz in ſuo p̄ces
ſu: idcirco p̄ſumebat q̄ aduētus heliaſ in domo ſua, p̄curau
rat moñe filiū ſu ex iniqtatē ſua. ſ. matris: & q̄ heliaſ recor
dareſ iniqtatē illā corā deo ad ſinē: vt ſ. p̄ mortē filiū tpalez
mater quereret ad deū: ſicut ſepe cōtingit vt hoies p̄ penas
tpales a deo caſtigati corrigan̄: qđ qđ nō p̄tingeret ſi apud
eā nō māiſſet: q̄ ſic eā nō cognosceret. & ideo pp̄ie dicit: In
gressus es ad me vt rememorarent iniqtatē ſue: et interficeſ
res filiū meū &c.

Repliſa. In ca. xvij. vbi poſtil. verbū mulieris fare
planeſ. Ingressus es ad me vt rememorarent iniqtatē ſue:
exponit

exponit ad modū hebreor̄: q̄ hec mulier cū eſſet iuſta & ſancta
ex humilitate: tñ respectū habendo ad excellentē ſanctitatem he
lie ſe dicit peccatricē p̄t ſancti p̄ſueuerūt. et p̄t puriſiſimus
Johānes euāgelista in ep̄la ſua p̄ma. i.ca. docet. d. Si dixeris
mus q̄ p̄ctū nō habem⁹ ip̄i nos ſedcuſimus: & veritas in no
bis nō eſt. hūc modū loq̄ndi hebreor̄

Bur. dicit penit̄ irronabilē. ſz. p̄batio
ei⁹ vt ptz nihil eſt ad p̄poſitū: q̄ nō d̄r
in illo modo loquendi qđ in muliere fue
rit p̄ctū: ſed ip̄a de ſe hūlitter loquit̄.
Et Bur. poſt inutile digreſſionē coinci
dit q̄li cū eodē mō loq̄ndi. **L**. XVIII.

Dost dies mul. **H**ic ponit
ſedm signū ad reuocationem
achab de malis ſuī. l. de dat
ione ignis de celo. & primo ponit signi
datio. ſcđo helie p̄ſecutio. ca. xix. Circa
fm̄ p̄mo ponit hoc signū qđ erat p̄n
cipale. & ſcđo addit̄ aliud ex p̄ſequenti
de datōe pluie ibi: Et ait helias. Cir
ca fm̄ p̄mo ponit ip̄i helie ad terraz
iſrl̄ reuertio. ſcđo ignis descensio ibi:
Verūt̄ nūc mitte. tertio p̄pharū baal
occifio ibi: **D**ixit̄ helias. Circa fm̄
helias de precepto dñi reuertitur. ſcđo
veniēt agnoscit̄ ibi: Erat aut̄ fames.
Circa primū d̄r: Post dies mul. &c.
Cōtra hoc videt eſſe Jac. v. d. Helias
hō erat &c. Et subdit: Et orauit vt non
pluereſ ſup terrā: & nō pluuit annos tres
& mēſes ſer. ex q̄videt q̄ reuertio helie
ad terrā iſrl̄ vt pluuiā bareſ fuit anno
q̄rto. **D**icēdū q̄ t̄p̄ ſic cōputat ab exi
tu helie de terra iſrl̄ & nō a p̄hibitione
pluuiie ſicut Jaco. apls cōputat: q̄ a p
bibitōe pluuiie vſq̄ ad exitū ei⁹ fluuerūt
ſer mēſes & plus: q̄ diu latuit in torre
te cari: ita q̄ ex ſiccitate t̄p̄ ſiccat ſu
it torrēs anq̄ recederet vt dictū eſt ca
p̄ce. c **V**ade & o. te achab &c. licet
enī abſq̄ p̄ntia helie poſſet dare: tñ vo
luit ſic facere: q̄ p̄phā p̄ reuelationē
el̄ dixerat q̄ pluuiā nō dareſ ſup terrā
niſi iuxta ſbū oris ſui. l. p̄ oſonē ei⁹ et
denūciatōne. & ſic dñs adipleuit vt. j.
patebit. d **E**rat autē ſa. **H**ic p̄n
aduetus helie cognoscit̄: & p̄mo ab ab
dia: cui⁹ modus describit̄: cū dicit:
e **V**ocauit̄ ach. ab. Ut ipſe ex
vna pte: & abdias ex altera diſcurreret
p̄ loca humida regni ſui: ad videntū ſi
poſſet herba inueniri ad ſuſtentationē
eq̄ ſregis: nō tñ illā faciebat niſi aucto
ritatiue & p̄cipiēdo. Erat enī mīſtri q̄ ſ
faciebat ere q̄ndo: hoies enī terre q̄tū
poṭerāt talia abſcōdebat ad nutritionē
ſuoy aīallū vt poſſent aliq̄ modo de la
cte ſuſtētari: q̄ fructus terre defecerat
pre nimia ſiccitatē. & ideo rex & abdias
iuerūt ad hoc negocīuſ melius poſſet
ſieri. f **A**bdias aut̄ &c. **H**oc d̄r
ad oſtēdēdū q̄ nō erat p̄ſentane ſño
ſuo in malis ſuis: ad cui⁹ p̄batōeſ ſub
dit: g **H**ā cū inter. &c. Propheſe
vo hic dicunt̄ viri religioſi int̄tē diui
no cultui q̄ ſo p̄mo ſgregauit ad hoc ſamuel: & aliq̄ etiā habebat
ſp̄m. p̄phle: ſicut dictū ſuit. ſ. i. li. c. x. Jeçabel vo volēs deſtru
ere cultū dei q̄tū poṭerāt & cultū baal extollere: interfecit eos
put potuit: & tūc abdias cētū illoř ſaluauit: abſcōdēs. l. invna
ſpelūca: & l. in vna alia. & p̄uidit eis de vītu & vēſtītu. & ex ſ
p̄ſecut̄ eſt a deo p̄phetie donū fm̄ ſaluatoris dictū: **D**at. x. d

* Qui reci
Moraliter. b **P**oſt multos dies factū eſt &c. **V**a
de onde te achab &c. **H**er hoc aut̄ q̄ helias p̄pter obſtina
tionē achab & p̄p̄li ei⁹ a rephēſione ceſſauit: & de terra recessit.
poſtea vo p̄ afflictionē ſamis intellectu dato ip̄i achab & eius
pp̄lo helias rediſ & increpationē resuſcipiſt vt ptz in ſeq̄ntib⁹:
& tūc eius verbū effectū habuit q̄ tunct populus dicit:

f ij * Dñs ip̄e

III Regnum La.

E de dic domino tuo. Adest helias. Et ille: Quid pec-^a
caui inquit: qm̄ trades me seruum tuum in manus
achab ut interficiat me? Cuius dominus deus tu-
us: non est gens aut regnum in quo non miserit
domini mens te requiret: et respodentibus cun-
ctis nō est hic. Adiuravit regna singula et getes/
eo q̄ minime repieris. Et nūc tu dicas mihi: vade
et dic domino tuo: adest helias? Cūq; recessero a te
spiritus domini asportabit te in locum quē ego igno-
ro: et ingressus nunciabo achab: et nō inuenies te
interficiet me. Seruus aut̄ tuus timet dominum
ab infantia sua. Nunq; nō indicatū est tibi domi-
no meo quid fecerim cum interficeret iecabel pro-
phetas domini: q̄ absconderim de prophetis domini cen-
tum viros quinogenos et quinquagenos in spe-
luncis: et pauerim eos pane et aqua? Et nūc tu di-
cis: vade et dic domino tuo: adest helias ut interfici-
at me? Et dixit helias: Cuius dñs exercituū ante
cuiusvultū sto: q̄r hodie apparebo ei. Abiit ergo
a Iste fuit vir illius mulieris que oleū in lechito habebat: vñ mi-
raculū factū est. ppter debitū vñ pauit centū prophetas: v̄gebat
vendere filiū: mortuus enī erat pater eius.
abdiās in occurſu achab / et indicauit ei. Cenitq; f
achab in occurſu helie et cum vidisset eū ait: Tu s
ne es ille qui turbas israel? Et ille ait: Non ego b
turbavi israel: sed tu et domus patris tui: qui dere
liquistis mādata domini: et secuti estis baalim. Ceterū i
tamē nūc mitte et cōgrega ad me vniuersum isra- k
el in monte carmeli: et prophetas baal q̄dringentos
quinq;inta: prophetasq; lucor̄ quadringētos: qui i
comedūt de mēsa iecabel. Misit achab ad oēs fi-
lios israel et cōgregauit prophetas in monte carmeli.
Accedēs aut̄ helias ad oēm popl̄m israel ait: Us
q̄quo claudicatis in duas partes? Si dñs est de-
us: seq̄mini eū. Si aut̄ baal: seq̄mini illū. Et nō re-
spōdit popl̄s ei verbū. Et ait rursus helias ad po-
pulū: Ego remansi prophetā domini solus. Prophete r
aut̄ baal q̄drigēti et quinq;inta: prophetasq; lucor̄ s
quadringenti viri sunt. Ben̄ nobis duo boues et
illi eligāt sibi bouē vñū et in frusta cedētes ponāt
super ligna: ignē autē nō supponāt. Et ego faciā
bouem alterū: et imponā super ligna: ignē autē nō
supponā. Inuocate nomia deorū vestrorū: et ego
inuocabo nomē dei mei: et de⁹ qui exaudiēt per
ignē ipse sit deus. Respōdēs omnis populus ait:
Optima ppositio quā locutus est helias. Dixit
ergo helias prophetis baal: Eligite vobis bouem
vñū: et facite primi: q̄r vos plures estis: et inuocate
noia deorū vestrorū: ignēq; nō supponatis. Qui r
cum tulissent bouē quē dederat eis: fecerunt: et in-
uocabant nomē baal/ de mane v̄sq; ad meridiē di-
cētes: Baal exaudi nos. Et nō erat vox: nec q̄ re-
spōderet. Transiliebatq; altare qd̄ fecerat. Cūq; b
esset iā meridies: illudebat eis helias/ dicēs: Cla-
mate voce maiore. Be⁹ enī vñ est: et forsitan loquit:
aut̄ in diuersorio est: aut̄ in itinere: aut̄ certe dor-
mit ut excite. Clamabat ḡ voce magna: et incide-
bat se iuxta ritū susi cultris et lāceolis/ donec p̄fun

13. q. 7. §. ff.

749. dlc. si.

Als habet
et ignēq; nō
supponā

XVIII Nicodelyra

* Qui recipit prophetam in nomine prophetae mercede pro-
phete accipiet. vnde inter. xii. prophetas quartus computat.
Letera patent ex dictis v̄sq; ibi: a Dic domino tuo rē. q̄r
dñs ei precepere ut ostēderet se achab. b Quid pec-
caui inquit. tūnūt enī ne helias subito ad alium locū por-
taret: sicut s̄requēter acciderat quādō dñs ip̄m ad aliquē lo-
cum mittēbat: ppter qd̄ filij prophetarū qñ fuit ratp̄tus: cre-
diderūt ip̄m sic fuisse translatū: ut habeat. J. iiiij. li. ca. ii. et sic
achab interficeret abdiā credēs q̄ illūs̄set sibi dicēs venisse
helia. c Adiuravit reg. sin. q̄ si helias inueniret in eo
rum terra capereb̄t: et sibi mittereb̄t. loquī tamē hic scriptura
de regnis p̄pinquis tm̄: et reges p̄pinqui faciliter assense-
runt: Tūnūt rex tyri erat sofer eius: et fili⁹ regis iuda ha-
bebat vxorē athalā filiā achab. similē rex moab erat sibi tri-
butarius. et rex edom regis iude. Item quia in terris q̄ erat
p̄pe regnū israel: erat etiam famē ppter siccitatē quā scie-
bant per verbū helie enenisse. d Nunq; nō indica-
est tibi dñs meo qd̄ fe. rē. hoc dixit nō ad iactantiā: sed
ne hellas ip̄m exponeret periculo mō p̄dicto. e Et di-
xit helias: vi. dñs rē. assecurauit eum per iuramentū: et
tunc iuit ad nunciandū ipsi achab helie aduentū: et sic secun-
do fuit cognit⁹ eius adūctus ipsi achab: qd̄ notat cū dicit:
f Cenitq; achab in occur. q̄r desiderab̄t remediuū fa-
mis habere. g Tu ne es ille q̄ cōtur. isrl. q. d. sic. et q̄r
superbe loquebat: ideo ad repellendā eius superbiā respon-
dit helias: h Nō ego turbauit isrl sed tu et dō. pa-
tui rē. q̄r ppter malitia tua dñs misit plagā illā. i Cē-
rūtame nūne rē. Hic p̄sequēter describit̄ descelus ignis
de celo ad declarationē diuine veritatis et falsitatis idolatrie
ut sic ppls isrl ad deū cōuertere et bñficiū pluvie metereb̄t.
et hoc est qd̄ dicit: k Aditte et cōgrega ad me vni-
uersum isrl. i. maiores et p̄incipales ppl̄i ad visionē miracu-
li in monte carmeli. Iste nō est carmel⁹ in quo manebat na-
bal: ut dictū fuit. S. J. li. ca. xv. q̄r ille est in sorte iude: iste au-
tem in sorte eph̄ram. l Qui comedūt de mēsa jeza-
bel. p̄bebat enī eis victū et vestitū: ut exaltarēt idolatrie cul-
tum. m Usq; quo claudicatis in du. par. q̄r aliqui
eoz̄ colebat dominū: et cūz̄ hoc baal sicut et de samaritanis
dicit. J. iiiij. li. ca. xvij. n Si dñs est deus. i. si per signū
visibile probet vobis q̄ deus israel ipse sit deus verus et
nō baal. o Seq̄mini eum. ipsum colendo et nō aliū.
p Et nō respōdit ei popu. ver. quia ignorabat huius
probations modū. q Et ait rursus hellas. ostendens
modū hui⁹ p̄batiōis. r Ego remāsi prophetā dñs so-
scz qui auderet apparere et idolatriis resistere: quia viuebat
illi centū absconditi ab abdia ut dictum est. s Prophe-
te autē baal quadrū. et quinq;gin. rē. q. d. i. haberet
veritatē pro se deberent preualere. Letera patent v̄sq; ibi:
t Et deus qui exaudiē. per ignē. celitus datum ad
plūmēdu sacrificiū. v Ipse sit deus. i. vere credas et co-
lat. r Optima p̄positio. quia ignis descēderet super
sacrificiū abel: ut dictū fuit. Gen. iiiij. et super sacrificiū aaron
in sua cōsecratione: ut habeat Leuit. ix. in signū acceptati-
onis diuine. y Qui cum tulissent bouē. Queritur
hic quomodo acceptauerāt helie propositionē. Ad quod di-
cendum q̄ compulsi fuerunt hoc facere a populo: qui appro-
bauerat p̄positionem helie: et quia cōfidebant de demonis
potestate: qui permisus talia potest facere. vnde et tempore
antichristi faciet ignem descendere de celo. ut habeat Apo-
xiiij. c. et forsitan ad eoz̄ inuocationem alias fecerat simile.
z Que dederat eis. Dicit Ra. Sa. q̄ bos electus pro
sacerdotibus baal declinabat ab eis abscondēs se sub pallio
helie et hoc mutu diuino quasi abhorēt idolatrie cultum: ut
sic etiā homines assistentes docerent per animal brūtū: et tūc
helias tradidit enī eis/ dicēs q̄ per eius immolationē sancti-
ficaret locus sicut et per imolationē bouis alterius: q̄ p̄ im-
molationē istius fuit detecta falsitas idolatrie: eo q̄ baal nō
potuit imolantes exaudiēre. per alterum vñ fuit manifestata
veritas latrie. a Et nō erat vox rē. scz facto ignē dan-
do: q̄ potestas demonis erat p̄bida. b Trāsiliebat
q̄ alta. s̄m modū idolatrie. c Lūq; estet iam me. Di-
es enī fuit diuisa: ita q̄ p̄ma medietas diei fuit cōcessa sacer-
dotibus baal: in qua debebat cōplere suū sacrificiū: nisi enī
fuisset eis tps̄ prefixū: q̄lūs̄tent dilationē. d De⁹ enī vñ
est. scz s̄m errore vestrū: et forsitan loq.. Irrōre loq̄bas
sciens demonē nihil posse nisi q̄tuz deus p̄mitit. e In-
cidebat se rē. q̄r demones delectant̄ in sacrificiū de san-
guine hominis qui est nobilissima creatura ad imaginē del-
* facta: et ideo

Lurauit alta. **Rab.** Et redēptor noster p̄tra mūdi p̄ncipē ac satellites ei⁹ decertās ac superās; altare dñi qđ destru-
cū fuerat. i. fideliū corda a labe iniqtatis purgās arā deo de-
dicat: qđ ex. xii. lapidib⁹ cōstructa memorat: qđ ex his qđ p̄pheti-
cā r̄ apl̄cam fidē seu doctrinā sequunt̄: gratissima arā deo co-
struit: in qua sacrificiū laudis ī odo-
rem suavitati⁹ offerit. b **Fecitq**

aq̄ cir. al. ex redūdātia. g **E**t fossa aq̄du. re. est. ex hoc
videref alicui⁹ dictū helie esset fassū: qđ. xii. hydrie aque nō
sufficeret ad replendū fassatum tante longitudinis. lex ducen-
torum cubitorū in circūitu: quia qđlibet latus habebat quin-
quaginta cubitos fīm ipm. Ad qđ respōderet. dicēs qđ vnuis de
effundētib⁹ illas hydrias fuit helise⁹ q̄

venerat illuc cū alio pplo: q̄uis nōdum
esser helie discipul⁹. r̄ effundēdo hydria
suā effudit aliquā p̄te ei⁹ a casu sup ma-
nus helie: r̄ tūc aq̄ fluere ceperūt de di-
gitis ei⁹ miraculose: sicut de fontib⁹ ab-
undātib⁹ et p̄ h̄ fassato fuit repletū. Ad

cordiā aūt hui⁹ adducit illud qđ h̄. i.
iii. li. ca. iii. de trib⁹ regib⁹ aquā q̄renti
bus p̄ intercessionē p̄phere: r̄ r̄nditv⁹
de seruis regi⁹ isrl. Est hic helise⁹ fili⁹ sa-
phat q̄ fudit aquā sup man⁹ helie. q. d.

iste est aptissim⁹ ad q̄rēdū signū aq̄: qđ p̄
effusionē aq̄ d̄ manū sua faciū fuit mira-
culū in multiplicatiōe aque mō p̄dicto.

b **D**ñe de⁹ abraā r̄ isa. r̄c. hāc ořo-
nē credit̄ sefisse alte vt posset audiri ad
dei honore⁹: r̄ pp̄li cōversionē. i **E**t

iuxta p̄ce. tuū fe. r̄c. l. imolādo ī excel-
sis ēf̄ bierlm post tēpli edificationē qđ
erat illicitū nīl ex spāli disp̄latiōe diu-
na qđ fecerat helias in p̄posito. r̄ deus
hoc ondit p̄ ignē descēdētē sup holocau-
stū ei⁹. Letera patet ī lra. k **Dixitq**

he. Hic describit̄ p̄phaz baal occisio/cū
dr: l **A**p̄phē. p. ba. videbat eī heli-
as pp̄l̄ seruētē ad honore⁹ dī. p̄p̄ recētiā
miraculi visi. r̄ id voluit accelerare mor-
tē sacerdotū q̄ deceperāt pp̄l̄: ne iecabel
iduceret regē maritū suū: r̄ rex pp̄lm ad

huādūvitā ipoz. m **Duxit e. he. r̄c.**
vt eoz cadauera ī torrētē p̄cere⁹. In-
fecit aūt eos helias p̄ pp̄l̄ sibi ī h̄ assi-
tē: r̄ aliq̄ forte occidit manu. p̄p̄ia celo-
divine iusticie: sicut r̄ samuel legiē regē
amelech occidisse. s. li. i. ca. xv. n **E**t

ait he. ad a. Hic ponit signū d̄ datiōe
pluiae ad tollendā siccitatē r̄ famē cū dr:

o **Quia so. mul. r̄c. i. iminet d̄ xp̄in**

q̄: qđ pluiae facit sonitū in cadēdo: r̄ q̄to
grossior ē r̄ dētior: tāto sit sonit⁹ maior.

* Et pronus

* + **D**nis ipē est de⁹ r̄c. ondis q̄ p̄
dicator vītar⁹ p̄siderare d̄z oportunitatē
tp̄is ad p̄dicādū: qđ scriptū est Eccl. iiij. b
Tēp̄ tacēdī r̄ t̄hs loq̄ndi. Propter qđ
sug illud Dat. xiiij. d. Ecce ego mit. ad

vos sa. et scri. dicit Diero. Sapiētes q̄
nouerint qđ debeant p̄ferre sermonē.

+ **L**ūq̄ iā r̄c. p̄ sacrificiū helie signi-
ficat sacrificiū p̄dicatoris de p̄p̄ia carne

vñ Paul⁹ p̄dicator vītar⁹ dī. i. Cor. ix.

d. Castigo corpus meū r̄ in ser. redī. r̄c.

Et ad h̄ sacrificiū offerendū inducit nos

apl̄s Ro. xiiij. a. Obscero vos frēs per

mīse. dei vt exhi. cor. vñha ho. viuētē: san-
ctā: deo pla. r̄onabile obse. vñm. sed qm̄

nō solū caro: s̄ eris spūs hois ē offerēd̄

h̄ ad h̄ significādū facta fuit trīna effu-
sio aq̄ sup helie sacrificiū: p̄ quā signifi-
cat triplex effusio lachrymarū. l. lachry-
mar̄ p̄tridis ex recordatiōe p̄tō. p̄p̄io

r̄. Esa. xxvij. c. dicit ezechias dñs: Re-
cogitabo tibi oēs an. me. ī amā. aī meē

Et ibide sibi dī a dñs: Audiuī ořonē tu-

am r̄vidi lachrymā tuā. Effusio sc̄da ē lachrymarū cōpassiōis

ex cōpassiōe ad xpm̄ p̄ nob̄ passū. Joh. xij. c. Maria st̄abat ad

mo. fo. plo. Tertia: dō effusio ē lachrymar̄ duotōis ex dilatōe

xpm̄. Ps. xlj. a. Fuerūt mihi la. mee pa. die ac noc. Seq̄t:

Trāsibō ī lo. taber. admi. vñgh ad do. dei. k **Dixitq** he.

ap. r̄c. q̄ interpt̄af deuorator. id p̄ p̄phetas baal intelligunt̄

doctores r̄ p̄dicatores falsitatis. p̄p̄ questū tpale. p̄ h̄ ḡ p̄ he-

lias p̄phas baal occidit vbi dī ī ter. significat p̄ p̄dicator vīta-

f liij * tis debet

Doraliter

t i. q. i. c.
scriptura

+ i. q. 4. 6.
pctō plebis
alst cōpre-
hendisset

NICO. DE LYRA
facta: r̄ iō in talib⁹ soleū dare r̄fa-
la. a **P**ostq̄ aūt trās. me. i. t̄s
ei⁹ p̄sru. b **Dixit he. om̄i po-**
yeni. ad me: qđ residū diei erat si-
bi datum. c **L**urauit alta. di-
cit Rab. Sa. q̄ istud fuit altare qđ
edificauerat Saul dño. vt habef. i.
li. ca. iiiij. sed fuerat destrictū p̄ lega-
bel: eo q̄ fuerat cōstructū in honore
dei. d **Fecitq** aq̄. In heb. h̄
sic: Et fecit sulci duoy sator se mēt̄
in circūitu altar⁹ qđ exponēs **Rab.**
Sa. dicit q̄ fecit fassatu. q̄ ad mo-
dū sulci qđrilaterū: ī ita q̄ spacium
terre inclusū ita poterat semīari se-
mente duoy lator̄. Est aūt satū genus mēsure. r̄ illud spaciu-
erat. l. cubitoz in qđrū: ad silitudinē atrij qđ erat aī taberna-
culum federis qđ fecerat moyses qđ fuit. l. cubitoz in qđrū. si-
cut dictū fuit Ero. xxvij. r̄ intra illud spaciu erat altare p̄dictū
qđ reparauit helias: sicut r̄ altare holocausto erat in atrio
aī tabernaculū. e **I**mplete q̄t. hy. r̄c. hoc fecit ad tolle-
dū oēm calūnia q̄ posset dici ignē p̄us ibi fuisse latēter. r̄ vt
miraculū eēt euīdēt̄ qđ in aq̄ ignis valeret. f **E**t curre-
aque circū

am r̄vidi lachrymā tuā. Effusio sc̄da ē lachrymarū cōpassiōis
ex cōpassiōe ad xpm̄ p̄ nob̄ passū. Joh. xij. c. Maria st̄abat ad

mo. fo. plo. Tertia: dō effusio ē lachrymar̄ duotōis ex dilatōe

xpm̄. Ps. xlj. a. Fuerūt mihi la. mee pa. die ac noc. Seq̄t:

Trāsibō ī lo. taber. admi. vñgh ad do. dei. k **Dixitq** he.

ap. r̄c. q̄ interpt̄af deuorator. id p̄ p̄phetas baal intelligunt̄

doctores r̄ p̄dicatores falsitatis. p̄p̄ questū tpale. p̄ h̄ ḡ p̄ he-

lias p̄phas baal occidit vbi dī ī ter. significat p̄ p̄dicator vīta-

f liij * tis debet

Ex a Et pñ in ter.po.fa.suā in. ge. sua. Ut deuoti oraret ad diuinū bñficiū impetrādū p cōi pplo:z enī deus ve lit aliqñ aliquid facere vel fieri: tñ cū hoc vult h facere p orōnes sanctoz. b Ascēde z p.cō.mare. Ad vīdēdū si ascēderet aliq nubes q̄ esset signū iminētis pluiae. c Reuerte se yptē vicib. per hoc designabat vniuersitas vitioz q̄ achab z pplus uslērāt irretiti: pp̄ q̄ p̄hibite fuerāt pluiae. Qd autē vniuersitas vitioz p septenariū designet. d Grego. omel. xxv. Septē ḡ demonia maria habuit: q̄ vniuersis vitiis plena fuit. Rō dōfiguralis accipit respectu noui test. cuius vel testamētū figura fuit. Sm q̄ dō. i. Cor. x. c. Oia n̄ figura ptingebat illis: q̄ post septē n̄ mysteria. s. cōce ptiōis/natiuitatis/baptismi/p̄dicatio nis/passiōis/resurrectiōis/ascēsiōis: descēdit abūdāter pluiae grē sup apostolos i die pentecostes: vt h̄t Acl. ii. d Lūc̄ sever.huc atq̄ illuc. Jū gēdo regis currū z p̄parādo se ad recessum. e Et manus dñi facta est super heliā: accinctiq̄ lūbis cur. t̄. Dās ei fortitudinē z agilitatē ad currēdum velocius ad ciuitatem q̄ equi regis.

alstobene
brati
Doraliter

* tis debet tales falsos p̄dicatores z doctores p̄cutere gladio vbi diuinī et denūciare eos occidēdos p sniam dei. f Ascēdit autē helias in vertice carmeli: z pñ in ter. Per hoc autē q̄ helias suis p̄cib pluiae ipetra uit: significat q̄ p̄ orōnes deuoti pasto risol p̄dicatorū ipetra ḡr saluator. In ca. xviii. vbi dō in postil. Usq̄ claudicatis i duas ptes: q̄ aliq eo z colebat dēū. z cū hoc baal: sicut de lama ritaniis dicit.

Additio. Samaritani nō colebāt dēū: s̄ deos suos: vt. i. iii. li. de eis diceat nisi q̄ timebāt dēū. aliud enī est timere dēū z aliud colere. Timor enī seruillis p̄t esse sine charitate. non tñ cult̄ dei q̄ in fide spe z charitate cōsistit sm Aug.

14.re.6.g

In eo. ca. xviii. vbi dicitur in postil. Querit hic quumodo acceptauerunt helie ppositionē. **Additio.** d. Pōt dici q̄ pp̄hetas baal tāq̄ penit̄ infideles sicut nō h̄fidebat de suis demōibus q̄ facerēt ignē descendere: ita nec credebāt q̄ hoc faceret helias. et sic nō timebāt cū eo utrare ad examē: q̄ si per orōne helie ignis nō descedisser: pp̄hetas baal eēt securi.

Donec. 4.a

Replica. te baal eēt securi. In ca. xviii. vbi post. exponēdo claudicationē in duas ptes de samaritanis ponit exēplū q̄ colebat dñm z cū hoc baal p̄tradicit Bur. assērs q̄ samaritani nō colebāt dēū: sed solū timebant dñm: addens q̄ multū refert inter colere et timere: sed hoc factū Burgen. nō est pertractione dignum: quia est cōtra rotundū tertū. iii. Reg. xvii. vbi bis dicit q̄ colebant. z semel tñ q̄ timebant. sed pluasio Burgen. ad hoc q̄ samaritani non colebāt dēū pugnans includit pericolosum erro: si enī v̄t̄pe putat z dicit: nullus est cultus dei nisi fiat in fide spe z charitate. Sequit̄ sacerdotem in peccato mortali missam celebāt̄ non colere nec sacrificare nec confidere: q̄ illa sunt veri cultus misse. esto ergo cultū extra charitatem sal uia fide z forma ecclie fore verum cultū: sed non placidū deo: neq̄ perfectū sm omnes conditiones theosebie. Sicut enim Sm doctores cōcedit fidem informē esse veram fidē: z sm eā quis dicitur fidelis numero z forma q̄bts non in merito: ita oportet concedi cultum informē qui hic dicitur claudicatio. et per hoc ad beatum Aug. dicit q̄ loquitur de cultu dei forma to charitate.

Nunciauit autē achab iezrahel La. XIX oia q̄ fecerat helias t̄. a Limuit ergo he lias z surgens abiit t̄. Raba. Sancti viri suble uante spiritu ad summa rapiunt: q̄dū vero in hac vita sunt tot virtutibus p̄fecisset iezabel post modū q̄uis reginam tamē mulierculam fugit z qui mortuos suscitabat ventura preuidebat. alia quoq̄ preclarā faciebat: timore percussus de manu mulieris mortem fugit. de manu dei mortem petit nec accipit.

* Et ecce ange

Dunciauit au La. XIX te achab iezabel omia q̄ fecerat helias. Post delcripta est prophetarū baal occisiō. hic consequēter occasione huius ponitur helie persecutio. Circa quod primo describit̄ humana trepidatio. secūdo angelica prouisio ibi: Et ecce angelus domini. tertio diuina consolatio ibi: Et ecce sermo dñi. Circa p̄mū dicitur: Nūciauit autē achab ie. omia que fecerat helias. quā s̄cōpatiens prophetis baal occisis. et ex hoc patet eius malicia obstinata: postq̄ viderat tot signa mirabilia. z ex hoc v̄xor eius audaciam accepit occidendi heliā. vnde subditur: s̄ Iisi hac hora cras posuero animā tuā sicut animā vnius ex illis. Eam a corpore separando. credebat enim ista mulier q̄ propter istud verbū nō fugeret: eo q̄ constanter se ostenderat achab querēti ipm ad mortē: sed deus eū permisit timerē ex humana fragilitate: ne nimis eleuaret ex constantia precedenti. id sequit: b Limuit ergo helias z surgens abiit quo eū ferebat voluntas. Herba mulieris qui nō si muerat offensam regis. i Et dimisit ibi puerum suū t̄. Sm filiuīz mulieris vidue q̄e sulcitauerat: z quē mulier ex deuotione ei tradiderat vt erudiret: z puer helie ministra ret. z hic dicitur fuisse Jonas pp̄heta: veruntamē quia helias volebat in gredi desertū z absq̄ villa p̄uissone: quod videbatur durū p puer. ideo dimisit eum. k Petuit anime sue vt moreretur: Id est petuit a deo q̄ animā suā de corpore accepit. Optabat enī magis mori q̄ viderē per idolatras contemptū dei. l Et obdormiuit in umbra illni. Fatigatus ex labore z leiuio.

* In umbra

Doraliter. f Nunciauit au te achab iezbael oia que fecerat helias. Sequitur: t̄. Amissos ie. nūciū ad heliā. Sicut in expositione sacre scripture fit aliqñ transitus a capite christo ad eius mēbris ppter mutuā cōnectionē: sic etiā fit transitus ab uno christi mēbro ad aliud. ppter eadē rationē: ergo sicut q̄ helias p̄r̄ significatus est bon̄ doctor vel p̄dicator ita hic p̄ eū significatus bon̄ discipulus doctoris vel p̄dicatoris aut imitator. Per hoc ergo q̄ helias fugit a facie iezabel: significat q̄ bonis discipulis fugere debet cōcupiscentiā carnis/ que significat per iezabel: eo q̄ interpretat̄ fluxus sanguinis: ex cuius abundantia executiō carnis cōcupiscentia. t̄. Et pererrit in desertū viā vnius diei: cūq̄ venisset z ledet̄ subterz. Per quod significatur religionis ingressus vel austeras virtus: sed q̄ post ingressum religionis vel inchoationem in vite posterioris aliqui tepescunt. ideo subdit: l Et obdormiuit. Tepor enim aliquādo nominat̄ in scriptura sopor.

* Et ecce eū s̄nge

A Et ecce ange. Rab. Angelus qd helia paut. magni pti
lii angelū signat: cuius opa tam in corpali qd in spūli natura
subsistit. Et ecce ad caput suum subcinericius panis et vas
aque. **Rab.** Helias bis pastus exp̄mit nre nature infirmi
tatem; qbus nō sufficit simplex pastus sed duplex: q̄tinus ad
supna valeamus ascendere. Sicut enī
corpus sine alimēto corpali subsistere
neqt̄: ita nec aia vivere pōt sine verbo
dei. **Qui cū sur.** **Rab.** Sic
et nos dum inertie somnū a nobis ex
cutim⁹: necesse est ut diuino solatio cō
fortati: gressu bonoꝝ operū p om̄e tps
vite plenit̄ sumopere festinem⁹ ascen
dere in monte dei et in locū sc̄m el⁹: vt
ibi requie inueniam⁹ eternā. **C** Et
spūs grādis et for. **Rab.** Spūs an
te dñm euerit mōtes et petras pterit:
qz paucor q ex adūctu eius irruit: et alti
tudine cordis nri deic̄it: et duric̄ia liq
facit. Sed spiritui cōmotiois et ignis
nō inesse dñs dicit: esse vō in sibilo au
re tenuis nō negat: qz cū mens cōtem
platione susp̄dit: qz qd pfecte cōspicit
de⁹ nō est: cū subtile aliqd cōspicit. hoc
est qd de incōprehēsibili substātia au
dit. Quasi enī sibilo tenuis aure p̄cipi
mus cū sapoz̄ incircūscripte veritatis
contemplatione subita subtiliter degu
stamus. Post aure tenuis sibilo vultū
suū ppheta pallio operuit: qz in ip̄a cō
réplatione veritatis q̄ta ignorātia hō
tegas agnoscit. Vultui nāqz palliu sup
ducere est mentē cōsideratione p̄prie
infirmitatis velare: ne alteriora se q̄re
re audeat. Spelūca est nre corruptio
nis habitatio: sed cū aliqd p̄cipere de
diuinitate incipim⁹: iam q̄si in spelūce
nre ostio stamus. Quia enī p̄gredi p
fecte nō possum⁹: ad cognitionē tamē
veritatis inhātates: iā aliqd de liberta
tis aura captam⁹. In ingressu q̄ spelū
ce stare est represso nre corruptiois ob
staculo ad cognitionē veritatis incipe
re. **N**ō in spū. i. nō arbitre
ris q̄ cū ventoveniat dñs: sed post spi
ritu cōmotiois. i. turbinē et impetū ven
ti transibit ignis deinde sibilus au. te.
post hoc trāsbit dñs vt loquā tecum.
Ego solus. **Rab.** Tanto pphē
te qd difficile fuit cognoscere i hoc mū
do famulos remansisse deo. Sed qui
humilis etiam occulta dei nouerat.
Al. de ly. Celatus et agta

*** a** In vmbra iuniperi. arbor
est crescēs in desertis cuius vmbra ser
pentes fugiūt. vt dicit Plinius: eriō
in vmbra eius hoies securē dormiunt
b Et ecce angelus dñi tetigit
eum. Hic cōsequēter circa heliam po
nitur angelica pūsio: videlz de ciboz
quia famelicus erat et lassatus: et patet
littera vſqz ibi: **c** Et ambulauit
in fortitudie cibi illius **r̄c.** ex hoc
vide scriptura attribuere iter helie ie
iunanti. cl. diebus: et **r̄l.** noctibus virtu
te cibi illius: ppter qd dicit Aug⁹ lib. de mirabilib⁹ sacre scri
pture: q̄ ille cibus angelicis manibus pparatus habuit talē
dtutē q̄ potuit dinseruare naturā corporis a p̄sūp̄de calidi na
turalis ppter quā requiriſ sumptuſ cibi ad reficiendū id qd
cōsumptū est: vt habeſ pmo de generatione. **d** Usqz ad
monte dei oreb. vbi deus dedit legē. et ideo ibi voluit ap
parere helie q̄ fuit maximus celator legis diuine. **e** Ad
lit in spelūca. dicit Ra. Sa. q̄ ista fuit spelūca in qua stetit
moyses qn̄ gloria dei trāsliuit ante eū. vt habeſ Exo. xxxiiij. in
fine. **f** Et ecce sermo dñi. Dic pñr circa helia ponis di
uina p̄solatio: q̄ reuelauit sibi plures bonos. s. septē milia re
mansiſe in pplo: als in terra israel. et tres in breui suscitandos
ad punitioſe

ad punitioſe maloz. igis circa hoc ponis pmo diuina reuelatio
nio. scđo helie executio ibi: Profectus g. Circa primū dicit:
g Quid hic agis helia? Hoc nō q̄sluit deus ex ignorā
tia: sed vt ex respōtione helie eius cōuenientius nūciaret volū
tate suam. **h** Zelo zelatus sum p dño deo. i. ex toto
corde celau p lege di. **i** Altaria

tua de. non loquiſ hic de altariib⁹ q̄
erāt in hierlm. s. altare incēſi: et altare
holocaustoz: qz illa manebāt: sed de
altariib⁹ q̄ fuerūt facta in excelsis tpe
quo licitu erat ibi imolare deo aī edi
ficationē tēpli: et licz post tēpli edifica
tionē nō esset licitu ibi deo imolare:
vt dictū est ca. pcedēti: nisi ex speciali
dispensatioē dei: tñ minus malū erat
ibi deo imolare q̄ idolis. Itē destru
cta fuerāt in pteptū dei et ad idolatrie
exaltationē: et ppter hoc plāgebat he
lias eoꝝ destructionē. **k** Et dere
lictus sum ego so. q̄ pauci remā
serāt a psecutioē iecabel: sicut dr: rex
est sol⁹ i domo sua: q̄uis sint ibi mul
ti: sed sunt pauci cōparatiue ad multi
tudine q̄ solet cū eo esse. **l** Egre
dere. s. de spelunca. **m** Et sta in
mō. co. do. paratus ad audiendū ei⁹
verbū. **n** Et spūs. i. ventus grā
dis. subuertes mon. **r̄c.** o **N**ō
in spū do. i. tūc nō audies v̄bū dei
loquet̄z postea. p **Et post spi**
cōmo. i. terremotus. q **Et post**
cōmotio. ig. visibiliē aī helia trāſi
ens. Ita aut̄ trāſibant aī spm suauē
designatē dei p̄sentiā. ad designāduz **t Ro. II. a**
terrore p̄tatis diuine. sicut Exo. xix.
qñ dñs descēdit sup monte sinai ante
enī ceperūt audiri tonitrua: ac micare
fulgura: et nubes dēſiſſima opuit mō
ter̄sta tñ facta fuerāt misterio āgelico. **D**
o Qd cū au. he. ope. vul. suū.
q̄li aliqd mō territ⁹ v̄l ex reuerētia diu
ni trāſit. Ceta patet ex p̄di. vſqz ibi:

* Enges

b Et ecce an. **r̄c.** nā angel⁹ cu
stos hois enī exitat ad bonū exercitiū
di. surge. p mētis vigilatiā. **t** Et
come. sacrā eucharistiā. **Et** come. sacrā eucharistiā. **t** Gran
dis enī ti. re. via. q. d. ipsa est tibi
viaticum ducēs ad patriā. iō sequit:
c Et ambulabit **r̄c.** dei oreb.
per bāc ambulationē helie significat
pcessus de bono in meli⁹ vſqz ad pfe
ctionē vite q̄ est p̄uetio vſqz ad patriā
in spe tñ q̄ est certa expectatio future
bātudinis ex grā et meriti pueniēs.
Per. xl. vō dies naturales qui p̄sur
gunt ex ductu denarij p q̄ternariū si
gnificat obseruatio decalogi in fide
xpi descripta in libris. iii. euāgelioꝝ.
t Lūqz venit. il. man. in spe. i.
in obscuritate fidei q̄ est in enigmaz
q̄ q̄tūcung⁹ p̄ficiat hō in vita p̄senti
tñ adhuc manet sub fidei cognitioē q̄
multū distat a patrie claritate. iō sub
dit: **g** Quid hic agis he. q. d.
nō est adhuc tps pfecte q̄tis z labo
ris. p salutē p̄mōz cū necessitas h̄ regrit et in h̄ arguit illos
q̄ p̄ sua q̄ete mag⁹ volūt p̄tēplari dimissia. p̄mōz necessitate.

Greg. Qui solitudis loca q̄rūt h̄ sc̄re debet q̄ tot aīaz rel
sūt q̄t in publicū p̄dētēs pdesse potiēt. iō seq̄t: **l** Egre
dere **r̄c.** pat⁹ voce ei⁹ audire et ope adimplere: tñ dicū h̄ tria
trāſire anq̄ dñi vor audiat. Primū ē spūa fort p̄ que suybia
vite significat. Scđz ē cōmotio. p̄ quā p̄cupiscētia mūdi d̄ ē sp
in cōmotōe. Tertiū ē ignis. p̄ quē p̄cupiscētia carnis intelligit
Dec enī tria opter trāſire et totali auſſri ab eo q̄ aure mētis
audire desiderat v̄bū dei. **t** Et post ig. si. au. te. q̄ post
trāſitū p̄dictoz adest suauitas ip̄uſcti p̄ sibilū tenuē v̄l dulce
significata. ideo subdit: Ibi dñs. qd āt audiat a dño. s̄dīt:
* Enges asabel

Doraliter

Glo.ordi.

III Regum

La. XX

Nico.de lyra

Eclatus et aperta nesciebat. **V**n certus est: quod humilitatis radio se illuminat: qui alioz bona subtiliter penitit: quod dū ea que ipē fecerit facta foris et ab alijs cōspicit: eū qui de singularitate in tūs erūpere nitit/ superbie tumorē pmit. **H**inc est quod voce dei ad helia solū se estimantē dicit. Reliqui mihi septē.m. v. vt dum

De sacra
vncit.c.
vnico
Eccl.48.a

Ro.ii.a

Bal.3.d.

Luc.14.8

f86.di.c.no
satis est. v.
ite dñs

Est aliter nisi quod eum regē futurū predixit. **H**eliseū nō aliter qd pallium suū iactās super eū. **I**llos duos reges nec ipē per se nec discipulus eius heliseus vnxit. sed quidā pphetaꝝ missus est ut vngeret iehu. **b** Quicūꝝ fugarit. **R**ab. Nocētes iusticia diuina alios p reges plecti facit mucrone: alios p pphetas et sacerdotes trāsuer berat gladio lingue. **c** Profectus ergo inde helias tē. **C**ū redemptor noster descendens de celo diuino iudicio acquisivit populū adhuc terrenis operibus inhiantē: in quo salutē fecit: cū eū ad fidē conuertit. **H**elias enī interpres dñs deus: saphat iudicans: heliseus dei mel salus. **S**up quem ppheta palliū suū misit: cū dñs pphetaꝝ fit de catholica induit. **V**nde apls: Qui in christo baptiſati estis: chri.in. Relictis bobus currit post he. qd electorum chorus auditio nisi quis renunciauerit oībus nō po.m.e.d. statim cessauit terrenis lucris inhiare: secularibus desiderijs deseruire: et sic alijs verbū vite predicauit. hoc est enī osculari patrē et matrē: quoscunq; pōt siue de iudeis siue de gētibus sermone velle corrigere. **d** Et mactauit illud. **R**aba.

E Populus quoꝝ christianus carnalia desideria mactans totū exercitiū suum in opus euāgeliandi cōuertit: vñ suscienē pastū auditoribus suis prebere possit. **e** Secutus est helia. **R**a. Nostrū helia sequit̄ et ministrat ei qui vestigia eius sequēs hoc est mandata illius obseruans: ministeriū et bonoꝝ p̄digne satagit exhibere.

D Oro bena/ La. XX
dab. **R**ab. Benadab significat diabolū qui diuersos exercitus malignorū spiritū ad subuertendū pphla dei cōtrahit: sed per pueros principū israel vincitur. i. per bonus auditores doctorū: qd auribus audiunt factis implent. antiquus hostis in fugā vertitur: omīsꝝ suus exercitus a militibus christi perturbatur qui bene ducenta milia et trigintaduo esse dicunt: qd qui vtriusq; testamenti scientiā perfecte tenēt: et trinitatis fidē cū gemina charitate cōseruant: hi apti militie summi regis esse comprobant.

Nec faciat

Nico.de lyra

a **T**inges aza. regē super syriā. Ad sui p̄solutionē nominat sibi tres psonas p̄mouendas ad idolatrarum destructionē: et p̄t līa vñq ibi: **b** Interficiet eū heliseus. **O**r autē ačabel et iehu multos idolatras de israel interficerint: satis habet expressum infra. libro. sed qd heliseus aliquos interficerit nō legitur nisi de quadragintaduo bus quib; maledixit: ppter quod vñ lacerauerūt eos: vt habetur infra. lib. li. ca. ii. erant enī illi filij idolatrarū. et idolatriā iam addiscentes. erat enim de bethel ubi colebat vñus vitulus aureus: vt dictum est supra. p. ca. sed credēdum qd verbum dñi in eo fuerit adiūpletū. **c** Et derelinquā mihi in israel septē milia viroꝝ. Hoc etiam dicit ad helie consolationē: qd cum eo adhuc essent in israel multi ab idolatriā mūdi. **d** Osculans manū. s. idoli ad eius reuerentiam: vel osculans manū propriā:

num propriā: sūm qd dicit Job. xxxi.c. Si vidi sole cū fulgeret: sū lunam incidentē clare: et osculatus sum manū meā. in signū reuerentie. vnde sibi subdit: Qd est iniqitas maxima. i. idō tria. e **P**rofectus ergo inde helias repperit heliseum/filiū saphat tē. **D**ic consequenter ponit mandati dñs executio per helia: vngendo heliseū in pphetam: quem primo repperit de tribus predictis/ cum dicit:

f **A**hisit palliū suum super illum. **H**ec enim palliū impositio vocat vncitio: vel etiam cum hoc vnxit eū: licet nō sit scriptum: quia nō omnia scribunt: qd autē vnerit ačabel: non habet nisi qd infra. iii. li. ca. viii dicit qd heliseus ei discipulus dirit ipi ačabel ipm fore regē syrie: et forte tūc vnxit eū licet nō sit scriptū: de iehu vero scribit̄ infra. iii. lib. ca. ix. Qd heliseus misit vñū de filiis ppheterum ad vngendū eū regem super israel. **g** **Q**ui statim relictis bobus cucurrit post he. **T**olles omnino adherere ei: motus insti-ctu spūssanti. **h** **T**ulit par bo-um tē. **P**re gaudio enī sue vncitio-nis fecit pñiū loci suis vñciniis.

*** a** **T**inges aza hel regē tē. **D**icit enim ei qd vngat duos reges ad puniendum idolatras gladio: et vñū pphetam verbo. per quod si-gnificat qd in ecclesia aliqui dimittunt puniendi gladio materiali. alio-vo puniunt tñm gladio spūali. **T**in ca. xix. vbi dicit in postil. Altaria tua dñe destruerūt: nō loquit hic de altaribus que erat in hierlm.

Additio. Rationabilē pōt dici qd hic loquit he-lias de ipis altaribus hierlm. Iz enī ipa altaria nō essent destructa reali-ter: tñ erant destructa sūm opinione et affectionē idolatrarū. idolatrei enī ipa destruerent si possent. et in qua-tū in ipis erat illa destruebant: qui enī vitulos colebat publice in conte-pñ dei quātū in se erat destruebant altaria dei. i. totū cultū diuinū fate-bant esse inanē. Et iste mod̄ intelligi-gēdi patz ex eo qd seq̄t. s. Et pphas tuos occiderūt gladio. nō ei legi qd tpe helie seu an ipius tps aliq. pphē dei fuissent occisi gladio: sed hoc est intelligentium modo predicto seq̄t qd achab et ięçabel quantum in se erat occidebant pphetas dñi: **T**um re-pūtādo eos vanos: **T**um etiā quia apetebant eoꝝ intersectionē.

Replica correctorū cōtra Burgen.
Replica. In ca. autē. cir-

tarium dei de quibus cōquestus fu-it helias. postillator exponit de re-

ali destructione. **B**urgen. autem de intentionali. **D**oro benadab rex syrie. Postq; La. XX diuina puid entia cōtum in se fuit achab a sua mali-cia reuocauit ce leſtibus signis: hic consequenter eū reuocat in mirabilibus victorijs licet abusus fuerit vtrisq; be-neſicijs. et diuiditur pars ista in duas sūm duplexes victorias. secūda ponit ibi: Accedens autē ppheta. Circa primū achab primo de obſidione anxiāt. secūdo per prophetā de victorie p-missionē consolatur ibi: **E**t ecce propheta vñus. anxiab au-tē achab. **T**ū qd nō habebat populu vt posset resistere: **T**ū qd nō poterat pacē nō valde graue habere. et hoc est qd s. hic:

A moraliter. i **D**oro benadab rex sy. tē. Syria sub-lumis iterpetaſ. ideo qd regē syrie diabolus significat. de quo dicit Job. xli. d. Omne sublime videt. **N**ā superbissim⁹ est. iō de ipo diei ibidem qd ipē est rex super omnes filios superbie.

* **I**pē vero

A Hec sa. mi. dī. tē. Sa-
maria more ciuitati habebat
terrā interius ipsa pene mu-
ris eglem: quo subsidio ictib⁹
srietis resisteret. Extra muro
rū altitudo longe sufficiē ter-
re transcederat. Ait ḡ rex sup-
bus obcessos terrēs: q̄ tanta
haberet multitudinē vt si q̄s
militū vñ lapidē vel stipitē:
vel cespitē ad p̄strūdū cōtra
vibē aggerē apportasset: ag-
ger exurget q̄ sufficiē que-
rat intra muros esse videre
ēq̄līs: ita vt ex quo pugnātes
ora ciuitatē tela v̄l faces mit-
teret. b **H**e glo.ac. Ra.
Accinct⁹ est q̄ cingulo circū-
dās. Discinct⁹ q̄ cingulū de-
posuit. Ait ḡ rex isrl regi sy-
rie glorianti q̄si iā cepisset sa-
maria quā obsidere ceperat.
Ne glorieſ accinct⁹ eque vt
discinctus. Ac si dicat: Noli
gloriarī q̄si victor q̄ adhuc in
acie positus: quē victoria seq-
tur ignoras. quippe qui vin-
cere creditit vicitus est.

Fugit q̄z

Nico.de lyra

* a **H**ec dicit be. tē.
Achab enī fimo miserat nun-
cios ad benadab p̄ pace req/
renda: t̄ ipē r̄ndit ista q̄ dicta
sunt. b **R**espōgit⁹ rex
isrl iuxta ver. tuū. nō dicit
p̄m verbū tuū totaliter q̄ bñ
cōcedebat ei aurū et argentū
t̄ bona mobilia: nō autē vro-
res et pueros ideo subditur:
c **T**uū sum ego et oia
mea. nō autē dixit devorib⁹
t̄ liberis: s̄ benadab huic ob-
lationi nō assensit: imo totū
habere voluit t̄ absq̄ dilatio-
ne: iō subdit: **C**ras igit. t̄
pr̄ l̄ra. d **E**locavit autē
tē. vt haberet cōsiliū cū eis:
q̄ erat in arto positus: ppter
multitudinē exercit⁹ regis sy-
rie quē formidabat: t̄ ppter
pacē durā quā rex syrie vole-
bat. e **A**iaduertite t̄ vi-
dete qm̄ insi. nō. volēs au-
ferre vpores t̄ filios. vt sic nō
remaneat in terra qui possint
ē defendere in futuro. et sic
obtinebit eam pro sua volun-
tate. f **A**lō audias nec
acquie. illi. magis enī vole-
bat le exponere piculo bellī:
q̄ sicut vulgariter dī: melior
est bona guerra q̄ mola par.
iō r̄ndit achab. g **H**anc
autē rem face. nō possum.
pter q̄d rex syrie indignat⁹:
t̄ de sua multitudinē nimis co-
fidens dixit: h **S**i suffe-
cerit. t̄ accipit hic si. p̄ nō. i **P**uluis sa. tē. vocat autē
hic puluis samarie terra quē ciues portauerunt iuxta muros
in magna quantitate ad hoc q̄ muri essent fortiores ad sus-
tendū iecūs machinarū. t̄ ad hoc q̄ illi de ciuitate per illam
terrā apposita possent faciliter ire v̄lq̄ prope pugnacula mu-
ros ad defensionē ciuitatis. Dixit igit benadab se iactando
q̄ tanta multitudino erat in suo exercitu. q̄ si quilibet acciperet
pugilluz de terra implerent fossata t̄ fierent aggeres ita ma-
gni exterioris sicut fecerant ciues interius per hoc innuens q̄

statim caperet et

uitatē ait. **H**ec dicit benadab: Argētū tuū a
t̄ aurū tuū meū est: vpores tuę t̄ filij tui opti-
mi mei sūt. R̄nditq̄ rex isrl: Iurta v̄bū tuū b
dñe mi rex tuus sū ego t̄ oia mea. Reuertē c
tesq̄ nūcij dixerūt: **H**ec dicit benadab q̄ mi-
sit nos ad te: Argentū tuū t̄ aurū tuū t̄ vpo-
res tuas t̄ filios tuos dabis mibi. Cras igit
hac eadē hora multā fuos meos ad te t̄ scru-
tabunt̄ domū tuā t̄ domū seruoz tuoz: t̄ oē
qd̄ eis placuerit ponēt in manib⁹ suis t̄ aufe-
rēt. Elocavit autē rex isrl oēs seniores terre: t̄ ait:
Aiaduertite t̄ videte: qm̄ isidiat nobis. e
Misit enī ad me p̄ vrorib⁹ meis t̄ filijs: t̄ p̄
argento t̄ auro: t̄ nō abnui. Dixerūtq̄ oēs
maiores natu t̄ vniuersus ppl̄s ad eū: Non
audias neq̄ acq̄escas illi. R̄ndit itaq̄ nun-
cijs banadab: Bicite dño meo regi: Oia p̄
pter q̄ misisti ad me seruū tuū i initio / faciā:
hāc autē rē facere nō possum. Reuersiq̄ nū s
cij retulerūt oia ei. Qui remisit t̄ ait: **H**ec fa-
ciant mibi dī: et hec addāt: si suffecerit pul-
uis samarie pugilluz ois pp̄li q̄ sequit me. Et
a Temeritatē arrogātie modesto sermōe cōp̄scēs ait.
b respondēs rex israel ait: Bicite ei: Ne glorieſ
a **T**armis adbuc indut⁹. b **T** depositis armis victor.
tur accinct⁹ eque vt discinctus. Factū ē autē
cū audisset benadab verbū istud: bibebat ip-
se t̄ reges i vmbra culis: t̄ ait seruū suis: Cir-
cūdate ciuitatē. Et circūdederūt eā. Et ec-
ce p̄pheta vnuis accedēs ad achab regē isrl
ait ei: **H**ec dicit domin⁹. Certevidisti omnē
multitudinē hāc nūmī. Ecce ego tradā eā i
manu tua hodie vt scias q̄ ego sum dñs. Et
ait achab: Per quē? **D**ixit ei: **H**ec dicit p̄
dñs: Per pedisseq̄s p̄ncipū p̄uinciarū. Et q̄
ait: Quis incipiet p̄liari? Et ille dixit: Tu. s
Recēsuit ḡ pueros p̄ncipū p̄uinciarū: t̄ re-
perit numer⁹ ducētor⁹ trigintaduoꝝ. Et post
eos recēsuit pp̄lin: oēs filios isrl septē milia:
t̄ egressi sūt meridie. Benadab autē bibebat
temulent⁹ i vmbraculo suo: t̄ reges trigita
duo cū eo: q̄ ad auxiliū ei⁹ venerāt. Egressi
sunt autē pueri p̄ncipū p̄uinciarū i p̄ma frō
te. Misit itaq̄ benadab: q̄ nūciauerūt ei di-
cētes: Cliri egressi sūt d̄ samaria. At ille ait.
Siue p̄ paceveniūt: apprehēdite eos viuos t̄
siue vt p̄lient: viuos eos capite. Egressi sunt
ergo pueri p̄ncipū p̄uinciarū: ac reliquus
exercitus sequebat. Et pcussit vnuisq̄s vi-
ru q̄ p̄tra se veniebat. Fugerūtq̄ syri: t̄ p̄se-

minus facit eum superari cū suo exercitu. q̄ **H**er pedisse
quos p̄ncipū p̄uinciarū. per quos couenienter intel-
ligi possunt pauperes predicatorēs qui discurrunt ad predi-
candum contra vicia ex auctoritate prelatorū: qui bene di-
cuntur principes eo q̄ sunt successores apostolorū: de quis
bus dicitur Ps. cliii. d. Constitutes eos principes super om-
nem terrā tē. Per predicationem vero pauperem religio-
sorum multi peccatores conuertuntur ad bonum: et sic in eis
diabolus cum suo exercitu superatur.

* Serui vero regis

Doraliter

* Ipse vero congregat exerci-
tum suū cōtra homines ad subi-
ciendum sibi per peccatū t̄ mar-
me contra illos qui a sua serui-
tute recesserāt per penitentie sa-
cramentū. t̄ isti bene significan-
tur p̄ filios israel: qui recesserāt
a cultu baal t̄ adheserāt deo di-
centes: Dominus ipse est deus
vt habet supra. xvii. ca. sed do-

minus facit eum superari cū suo exercitu. q̄ **H**er pedisse
quos p̄ncipū p̄uinciarū. per quos couenienter intel-
ligi possunt pauperes predicatorēs qui discurrunt ad predi-
candum contra vicia ex auctoritate prelatorū: qui bene di-
cuntur principes eo q̄ sunt successores apostolorū: de quis
bus dicitur Ps. cliii. d. Constitutes eos principes super om-
nem terrā tē. Per predicationem vero pauperem religio-
sorum multi peccatores conuertuntur ad bonum: et sic in eis
diabolus cum suo exercitu superatur.

Glo.ordi.

Ea **F**ugit **az** be. rex syrie. **R**ab. **I**d est diabolus p̄nceps iniquor. q̄ oculi sublimes sunt. **S**yria enī sublimis in equo sue supbie p̄fidēs cū equitib. s. oībus supbis: q̄ ip̄e est caput sup oēs filios supbie. ab exercitu christi superat in fugā vertitur: et rex isrl̄ p̄cūt equos & currus &c. q̄ rex regū nequitias spūales obruit humani generis delēdo p̄ctā.

Ra. **D**iabolus l̄z sanctis lepius vincat: tñ iterū instaurat p̄liū cōtra eos. et dñ vno mō vincitur: alio statim vincere conat. **R**a. **M**aligni spiritus si in spūalibus vincunt in corporalibus belluz parat: satagētes vt aīas de superbris ad ima p̄cipitēt q̄ facili vincat. **S**i viderint celestia desiderare: terrena ad amāduz ingerūt. **S**i p̄speritate p̄cessā deo gratie agant: student vt p̄ aduersa franganatur. **S**ed sicut syri ita demo nes vbi se superare confide bant ibi superati sunt.

Nico.de ly.

Accedens aut̄ p. &c. **D**ic p̄sequēter describit se cūda victoria ip̄i achab concessa: vbi achab p̄mo de bello futuro premoneſ. scđo vitoria ei p̄dict̄t ibi: **E**t accedens vnus vir dei. tertio ob tenta vitoria achab abutit ibi: **D**ixeruntq̄ ei serui sui.

Circa p̄mū dicit: **b** **V**ale dez cofortare. Accipiendo cōstātia te defendēdi in bello futuro. **c** **E**t scitote. i. nō sis negligēs in p̄uidēdo tibi ppter vitoria quam habuisti. **d** **D**ū mōtiū sunt &c. **H**oc dicebat: q̄ iē plū vbi colebat deus in hie rusalem erat in mōte moria & altare q̄d reparauit helias in mōte carmeli. **e** **I**do superauerūt nos. **C**redēbat enī tanq̄ gētiles & erro nel q̄ potestas dei isrl̄ se extenderet tm̄ in montibus.

f **A**moue re. singu. ab exer. tuo & po. pn. p̄ eis i. p̄ncipes bellatorū q̄ nō sunt ita delicati sicut reges: nec in statu tā alto positi: et sic erūt fortiores ad pugnādū & magis voluntarij: vt p̄ hoc possint ascēdere ad altiorē gradū. **g** **E**t ascēdit in ap̄hēc. Que est ciuitas fortis in tribu aser: quā abstulerāt syri ab hebreis & est sita in mōte: sed an̄ ēa est planicies magna: & vbi de scēderūt syri vt pugnarent cū hebreis in cāpestribus.

h **Q**uasi duo pui gre ges. Quia hebrei erāt valde pauci respectu syriū vt sic vitoria magis appareret ex virtute diuina. **i** **E**t accedens vnus vir. **H**ic cōsequēter vitoria ip̄i achab p̄mittitur/ cū dicit: **E**t accedens vnus vir dei. **L**ic̄ nō noīek: dicit tamē a doctorib. cōmuniter q̄ fuit micheas filius iemla: & hoc etiā dicit hebrei. **k** **Q**uia dixerūt syri de mōtiū &c. i. q̄ blasphemauerūt deuī isrl̄ attribuētes ei potentia limitata: de bellabunt ppter istā blasphemia: dicūt etiā q̄ cū hoc dicit eis p̄pheta

III Regum Ea. XX Nico.de lyra

ppheta q̄ nō parceret ip̄i benadab & pplo eius: sed magis in terficeret ppter blasphemia dei p̄dictā: & ppter h̄ in hebreo ponib. **E**t dicit: **U**n in hebreo sic h̄r: **E**t accedens vir dei dicit ad regē isrl̄. & dicit: **H**oc dicit dñs de &c. q̄ de mādato dei dicit ei q̄ victoriā illi daret & q̄ syris denictis nō pceret. **C**etera patet usq̄ ibi: **l** **E**t ceci. mur &c. **T**olebant enī fortificare muruz ad se defedēdū ita citate. **S**z q̄ edificiū erat antiquū ex p̄cūsioē & dei voluntate cecidit super blasphemos. **m** **I**ntra cubiculū &c. i. in loco valde secreto. **S**o leph̄ aut̄ dicit q̄ cū paucis sibi si delissimis itrauit locū subterra neuū secretū: cui ingressus erat ita cubiculū. **n** **D**ixerūtq̄ ei serui sui. **H**ic p̄vir achab vitoria sibi data abutit in dimissione blasphemii quē occidere tenebat de mādato dei. **o** **A**duim⁹ & re. do. isrl̄ cle. sūt. **D**icit enī **S**eneca in li. de clemētia: q̄ nullū ex oībus magi decet p̄ncipē q̄ clemētia: tñ sp̄ cū ea debet esse iustitia aliter nō esset vir tuosa: & iō in p̄posito magis fuit demētia p̄cēdo blasphemis p̄tra deū & iusticiā q̄n dicit achab: **p** **S**i ad. vi. fra. me⁹ est. i. volo facere pacē cū eo & p̄fedērationē. **q** **O**d ac. viri. i. serui benadab. **r** **P**ro omne est aut̄ omē s̄m q̄ dicit Galeri⁹ magnum & vbi ex iſperato. platū: ex q̄ seq̄t bonū alicui⁹ v̄l aliq̄z: & tuc dicit omē illi⁹ vel illorū: & ponit exēplū de Romanis q̄rēt⁹ lo cū aptū vt ibi manerēt: & ciuitatē edificarēt. & cū venissent ad lo cū vbi nū est romā: vēillari⁹ q̄ p̄cedebat sicut verillū in terra/olcēs: **S**tem⁹ q̄ hic optime manebim⁹: & hoc & vbi fuit acceptuz p̄ omne. **s** **E**t fe. ra. & vbi ex ore ei⁹. **T**āch firmiter dicitur ne posset retractare. **t** **A**toz dixerūt: frater tuus benadab viuit. **A**ci si di. sicut dixisti. ep̄nū est fedus inter te & ip̄m. **v** **E**t leuauit &c. **P**acifice & honorifice

* **d** **S**erui vero re. &c. ido supauerūt nos in montib. **P**er seruos regis syrie itelligunt de mōes q̄ sūt sub suo p̄ncipe. ip̄i ido aliquāt pugnat cū viris letis i mōtib. s. q̄n nitūt eos i p̄dipre a de uotis oronib. q̄ mōtes dicunt: q̄ s̄m **D**amascenū: **O**ro est ascesus mēt̄ i deū. **S**ibi debellat: q̄ p̄tute oronis pleueratis fugāt. **Q**d fuit figuratum Ego. xvii. c. vbi d̄r p̄ amalech cū suo exercitu fugat fuit & deuict⁹ p̄ moylen in mōte oratē. **S**ed demōes sic deuicti a viris deuotis aliquāt reuerunt ad pugnādū cū eis in cāpestrib. **W**ā aliquāt viri deuoti occupant circa administratiōes: tpalearū curā reqrētes: ppter q̄d cāpestria designāt: & demones sperāt eos in suis tētatiōib. deuincere. sed freq̄nter ptingit q̄ sicut vici fuerūt in montib: sic in cāpe strib⁹ debellan̄t: & hoc est q̄n viri deuoti in administratiōib. sibi cōmissis bñ se hñt ad honore dei & bonū. primi: s̄z aliquāt cōtinūgit deo p̄mittēter diabolo. p̄curāte q̄ ex tali vitoria vitor: i sūpbiā erigit: & sic cū diabolo q̄ rex est sup filios supbie p̄fedētur. & hoc p̄ fedus achab cū rege syrie significat. **P**er hoc aut̄ * **Q** p̄pheta in

Abiit ḡ pp̄he. Micheas gab̄ la v̄sus est. ppter sermones quos regi erat dicturis ut ostenderet hoc ad illū magis q̄ ad se pertinere. **E**rit anima tua. Pr̄oudendum est seruus dei ne s̄m exemplū achab p̄niciose securitate sibi blandiant. q̄dū hostis viuit nedū se quasi v̄ctores arbitrētur per fraudē diaboli pacē p̄mittētis citius elidant; q̄ sicut tūc p̄pha regi p̄ in considerata pietate p̄niciat affore v̄litione: ita nūc p̄phetic̄ sermo p̄niciat: si pacificamur cū diabolo: eternā nobis p̄ hoc imminere penam. **E**t furibundus r̄c. Iraq̄ achab p̄pheta clausum seruari iussit. r̄cōfusus verbis mīchee domū remeauit. **Ca. XXI**

Dost v̄ba āt r̄c. **T**ha both. interpt̄at p̄spicuus si ue possessio. iegrael honestas dei hinc semen dei. hoc totum conuenit filio dei: qui est splendor eius glorie: que p̄stituit deus heredē vniuersorū. Hic naboth habuit vineā de q̄. Gineam d̄ egypto tra. Hāc occupavit achab q̄ interpt̄at frater p̄ris. i. ppls iudaic̄ de q̄ r̄ps s̄m carnē vt faceret hortū olei. Hoc est vt vbi vinū spūiale germia re debuit ibi fragilia phariseorū dogmata trāsplātaret. Naboth vineā dare nolenti. i. xpo phariseorū supstitutionibus nō p̄sentienti impia iezabel. i. synagoga machinata ē mortē. Interpt̄atu em iezabel cohabitatrix siue fluxus van⁹ vel inanis: q̄ synagoga habita re videbatur in domo domini: sed per vana desideria desuebat.

In vineaz.

Nico.de lyra

Honorifice recipiens ip̄m. **E**t plateas fac tibi i damasco. i. in ciuitate mea regia fac forū rez venalium: vt inde recipias tributū tanq̄ habēs i regno meo p̄ncipale dominium. Dicit aut̄ Ra. Sa. h̄: q̄ i habebat i aīo h̄fa cere: sed intendebat achab decipere. **L**ūc vir quidā. Postq̄ diuina p̄uidētia reuocauit achab q̄tuz in se fuit signis r̄ victorijs mirabilibus. hic p̄sequenter eum reuocat cōminationibus: r̄ p̄mo cōminat ei mortē in psona p̄pria. scđo cū h̄ in vrore r̄ ple sua. ca. sequēti. Circa p̄mū sciendū q̄ p̄pheta de mandato dñi voluit proponere ipsi achab parabolam p̄ quā ignorās p̄tra seipsum daret sententia: sicut nathan p̄ posuit ipsi dauid: vt habef. s. ii. xij. ca. Et ideo ad p̄ponendū p̄mo disponitur p̄ plagā susceptā cū d̄r: **D**ixit ad lociū suū in ser. dñi: persecute me. At ille noluit. ex qdā horrore. **L**ui ait: q̄r noluit r̄c. r̄ persecut̄ te leo: p̄p̄ peccatū inobedientie: q̄r eu cognoscebat r̄ sciebat esse p̄pheta dñi: cui est in omnib⁹ obediendū cum sit domin⁹ vite r̄ mortis: sanitat⁹ r̄ infirmitatis. Letera patet v̄sq̄ ibi: **E**t mutauit aspersio r̄c. In hebreo habet: Et mutauit panno. i. in uolutioē panni. q̄ ligauit caput suum vulneratuz: sicut solet fieri: ita tñ q̄ ex illis ligaminibus facies p̄ magna pte erat operta: ne achab eu cognosceret: r̄ sic ad parabolā p̄pos̄ta responderet sicut vñ de pplo qui p̄pha non esset. **L**ūc fugisset r̄c. adduxit eum. i. captiū. **G**ustodi virum istum. sub pacto quod sequit̄ in littera. Et subinteligitur: Et sic recepi eum. **P**Et ait rex israel ad eum.

Ignorans

tulit pater me⁹ a p̄re tuo reddā: r̄ plateas fac tibi i damasco sic fec p̄r me⁹ in samaria: r̄ ego fēderat⁹ recedā a te. Depigit ḡ fed⁹: r̄ di misit eū. Tūc vir qdā de filijs p̄ p̄hetaz dixit ad sociū suū i fmo c

In capite.

ne dñi: Percute me. At ille noluit p̄cutere. Cui ait: Quia noluit audire vocē dñi ecce rece

In capite.

das a me et p̄cutiet te leo. Cūq paululū recessisset ab eo: inuenit eū leo atq̄ p̄cussit. Sz r̄ alterz inueniēs virū dixit ad eū: Percute me. Qui p̄cussit eū r̄ vulnera

In capite.

uit. Abiit ḡ pp̄ha r̄ occurrit regi i via: r̄ mutauit asp̄siōe pulueris os r̄ oculos suos. Cūq rex trāsisset clamauit ad regez r̄ ait: Seruus tu⁹ ē egressus ad p̄eliandū comin⁹. Cūq fugisset vir fvn⁹ adduxit eū qdā ad me r̄ ait: Custodi virz istū. Qui si lapsus s

In capite.

b fuerit erit aia tua p̄ aia eius: aut talentū argēti appendes. Num aūt ego turbatus huc illucq̄ me verterē: subito n̄ cōparuit. Et ait b rex isrl ad eū: Hoc est iudicū tuū qd̄ ipse decreuisti. At ille sta

In capite.

tim abstersit puluerē d̄ faciē sua: r̄ cognouit euz rex isrl q̄ esset de p̄phetis. Qui ait ad eum: Hec a benadab blasphemū. dicit dñs: Quia dumisisti virūm k dignum morte de manu tua: erit t̄ quia ipse te perimet. aia tua p̄ aia ei⁹: r̄ ppls tu⁹ p̄ populo ei⁹. Reuersus ē igit̄ rex isrl in domū suā audire p̄temnes et furibundus venit in samariā.

In capite.

Dost v̄ba Ca. XXI. **O**antez hec tpe illo yi nea erat naboth iezraelite: q̄ erat i iezraeliū palatiū achab regis samarie. Locut⁹ ē ḡ achab ad naboth dices: Ba mihi vineā tuā vt facia mihi hortū olei: q̄r vicia ē et p̄pe domū meā. Baboz tibi p̄ ea vineā meliore: aut si tibi convi

vineam cupientē: homo quicunq̄ r̄ maxime potens q̄ cupidus est boni alieni. Per vrore autē achab que viā pessimam inuenit habendi vineam predictam. s. p̄ innocentis mortē significatur homines mali qui sunt potentibus coniucti r̄ dant eis consilia pessima rapiendi simplicium r̄ innocentium bona.

Factus est ḡ

Ignorās q̄ p̄ ip̄o dicere. Ubi etiā p̄si derandū q̄ ista parabola vera est i sensu p̄ quo p̄oī. s. p̄ achab r̄ benadab: si cut r̄ parabola ioathā filii hieroboal q̄ h̄ Judi. ix. b. Dixitq̄ oīa ligna ad rhā nū: v̄ci r̄ ip̄a sup nos. de sichimil⁹ r̄ abimelech: put ibidē pleni⁹ fuit dcm̄. In h̄ em̄ p̄sistit veritas pabole q̄ sit vera i sensu p̄ q̄ p̄oī. i. **A**t ille statī ab. In hebreo h̄: Et amouit p̄ānū seu ligamētū de faciē sua: vt cognit⁹ a rege p̄abolā ad p̄positum applicaret dicenst k. Quia dimi. vi. di. mor. ppter dei blasphemā r̄ ei⁹ sententia p̄tra be nadap tibi denūclata vt ea exēqreris. **E**rit ania tua i. morieris iste em̄ fuit idē p̄pha q̄ denūclauerat sibi victoriā r̄ dei in iām de benadab. **m** Reuersus est r̄c. Audire p̄tēnes tanq̄ obsinatus in malicia sua. **n** Furibundus venit. dicit iosephus q̄ in carcerauit prophetam.

Moraliter

* q̄ p̄pha t̄repauit achab d̄ federe di. k. Quia dimisisti yi. dignū mor. d̄ ma. t̄. r̄c. significat q̄ ex iāli fede cū demone icurrit mors gehēne.

o In ca. xx. vbi d̄r in postil. Postq̄ di

uina p̄uidētia q̄tū i se fuit achab a sua

malicia reuocauit celestib⁹ signis r̄c.

Additio. Si diuina p̄uidētia q̄tū i se fuit reuocas set achab a sua malicia: vt d̄r in postilla indubie fuisse reuocatus. Nā vt ecclia cantat diuīa p̄uidētia i sua dispositiōe nō fallit. Un̄ meli⁹ dicere ē p̄ diuina p̄uidētia fecit supernaturalia signa suffici entia ad reuocationē achab si ipse non

fuisse obstinatus.

Replica. In ca. xx. vbi postilator p̄tinuādo dicit q̄ p̄uidētia diuina q̄tū in se fuit achab a sua malicia reuocauit celestib⁹ signis. Burgen. nitit̄ eū cape i sermone: q̄r dirit q̄tū in se su it volēs q̄ p̄ h̄ circuloq̄ voluntatē dī bñ placita: r̄ ita achab fuisse ūlūs: q̄r illa voluntas sp̄ efficac̄ ē. sed Burgē. noluit aduertere naturā termior̄ theologica liū: q̄ voluntas signi p̄cipiēdo: cōsulēdo r̄c. p̄t̄ facē qd̄ i se ē: sic voluntas bñplacita. Et ita v̄e d̄r: de q̄tū in se ē vult̄ oēs hoies saluos fieri: sz defect⁹ ē ex p̄te hoīm: nō dei q̄ nō oēs hoies salui fi ant. Hec igit̄ Burg. obiectio pot̄ est puerilis tētatiua: q̄ v̄t̄ inquisitina: q̄r modū valde reprehēdit bñlūs die ro. r̄ beatus Aqu. de doctrīa xp̄iana.

Dost v̄ba. Hic Ca. XXI. **P**ñr addit̄ scđa cōminatio facta ip̄si achab d̄ morte ei⁹ vro ris r̄ plis. circa quā sic p̄cedis: q̄r p̄mo ponit ip̄sius achab noua p̄uaricatio. se cūdō ponit pene cōminatio ibi: Factus est igit̄ tertio executio seu inflictio. ca. xxij. Noua p̄uaricatio ip̄si⁹ achab fuit: q̄r postq̄ m̄upliciter deū offendērat p̄ idolatriā: īnocētē occidit xp̄e hereditat̄ sue p̄cupiscētā. r̄ ptz l̄fa v̄sq̄ ibi:

Divisio

* Propitius **A** Moraliter. o Post verba au tem hec tempore illo vinea erat naboth iezraelite. Per vineam na both potest intelligi possessio vel aliud bonū viri iusti. Per achab regem hāc

Moraliter

Glo.ordi.

E a **T**in vineā na
both. vinea naborū
ecclesia de gentibus.
Hanc occiso rō mali
coloni p̄ipere molie
banū: cū fidē q̄ per eū
est extingue: r suaz
que ex lege est iusticiā
p̄ferre: ac gentib⁹ im
buendis conabantur
serere.

t 23.q. f.c.
cōuenior

Ni. Dely.

A a **P**ropiti⁹
sit dñs. p̄ p̄cio v̄ her
editate alia. **T**erra
rēm israel proprie erat
ip̄ius dei: ppter qd̄ n̄
poterat simpliciter v̄
di: sed solū v̄sq ad iu
bileū: sicut habet Le
uitici. xxv. t iō nec illō
pcedebat in lege nisi
in necessitate. naboth
aut̄ erat diues: ppter
qd̄ non erat cōpulsus
hereditate suā vendere.
Rex etiaz volebat
eā ad ppetuū habere.

B a **E**t p̄jciēs se
in lectulū suū r̄c.
ex indignatiōe r ipa
tiētia. Ex h̄ p̄z q̄ rex
n̄ poterat accipe agros
subditos suorū p vo
lūtate sua. c **G**ra
dis auctoritat̄ es.
ironice loq̄bas. q.d.
ex regia ptate posses
eam de facili habere.

D a **S**c̄psit ita
q̄ l̄ras r̄c. r signa
uit eas anulo ei⁹.
q̄ antiq̄tus in anulis
p̄ncipum erat imp̄ssio
ad l̄ras signādū. et ex
hoc patet q̄ iste l̄re de
morte naboth fuerūt
facte r misse d̄ eī sc̄tu
r volūtate. e **D**re
dicte ieuniu. hoc
em faciebat iudei q̄n
iudiciū d̄ aliq̄ magno
scelere debebat fieri.

F a **E**t sedere faci
te na. r̄c. Tū q̄ erat
de maiorib⁹ ciuitatis.

Tū vt n̄ viderēt q̄
rere ei⁹ mortē: sed ho
norē. g **B**ndixit:
id ē maledictit: sic Job
ij.c. Bndic dō r more
re. Prop̄ honorē ei⁹
maledictiōis eā signa
bant iudei noī p̄rio.

H a **E**n r̄c. et
sic accusabatur d̄ dei
blasphemia r d̄ crimi
ne lese maiestatis: et
vtriq̄ debebat pena
mortis. Cetera patet
v̄sq ibi: i **R**ob
rē eduxerūt eū ex
ciuita. r̄c. indignū
mori in ciuitate. Cete
ra patent v̄sq ibi: k

Surrexit r̄c. in vi. na
both r̄c. hic est duplex opinio hebreorū. Aliq̄ dicūt q̄
pro criminib⁹ impositis ip̄i naboth: bona eius om̄ia
erat cōfiscata

t Depe. dis.
3.c. achab

t 3.14. c. et.
1.22. f.

4. Re. 9. b

t Ma. 1. b

III Regum Ca. XXI

modi⁹ putas argēti p̄ciū q̄ntū digna ē dabo. Cui r̄ndit na
both: **P**ropiti⁹ sit mihi dñs: ne dem hereditatē patr⁹ me⁹
oꝝ tibi. **V**enit ḡ achab i domū suā idignās r̄ frēdēs sup
verbo qd̄ locut⁹ fuerat ad eū naboth iegraelites dicens:
Nō dabo tibi hereditatē patr⁹ meoꝝ. Et p̄jciēs se in le
ctulū suū: auertit faciē suā ad pietē: r nō comedit panē.
Ingressa ē āt ad eū iegabel vxor sua dixitq̄ ei: **Q**uid ē
h̄: vñ aīa tua cōtristata ē: r q̄re nō comedis paneꝝ. Qui
r̄ndit ei: **L**ocut⁹ sū naboth iegraelite. Et dixi ei: **D**a mi
bi vineā tuā accepta pecūia: aut si tibi placet dabo tibi
meliorē vineā p ea. Et ille ait: **N**ō dabo tibi vineā meā.
Vixit ḡ ad eū iegabel vxor ei⁹. Grādis auctoritat̄ es: r c
bñ regl regnū isrl. **S**urge r comedē panē r eq̄ esto aio:
ego dabo tibi vineā naboth iegraelite. Sc̄psit itaq̄ l̄ras
ex noīe achab: r signauit eas anulo ei⁹: r misit ad maior
es natu r ad optiates q̄ erāt i ciuitate ei⁹: r habitabāt cū
naboth. L̄ras aut̄ erat ista snia: **R**edicate ieuniu et se
dere facite naboth inf p̄mos pplos: r submitte duos vi
ros filios belial ḥ eū: r falsū testimoniu dicit: **B**ndixit s
naboth deū r regē. Et educite eū r lapidate: sicq̄ moria
tur. Fecerūt ḡ ciues ei⁹ maiores natu r optimates q̄ ha
bitabāt cū eo i vrbe sic p̄cepit eis iegabel: r sic sc̄ptū erat
il̄ris q̄s miserat ad eos: **R**edicauerūt ieuniu et sedere
fecerūt naboth inf p̄mos ppli. Et adduct⁹ duob⁹ viri fi
lijs diaboli fecerūt eos sedere ḥ eū: At illi sc̄z viri diabo
lici dixerūt ḥ eū testimoniu corā mltitudine: **B**ndixit na

Et christus salis testibus passus est extra portā.
both deū r regē. Obre eduxerūt eū extra ciuitatē: r la
pidib⁹ iterfecerūt. Misericordia ad iegabel dicētes: **L**api
dī: t̄ est naboth r mortu⁹ ē. Factū ē aut̄ cū audissi iegabel
lapidatū naboth r mortuū: locuta est ad achab: **S**urge
posside vineā naboth iegraelite q̄ noluit tibi acq̄escere et
dare eā accepta pecūia. **N**ō em viuit naboth: h̄ mortu⁹
ē. Qd̄ cū audisset achab mortuū videlicet naboth surre
xit: r descēdebat in vineā naboth iegraelite vt possideret
eā. Fact̄ ē iḡl fmo dñi ad heliā thesbite dicēs: **S**urge
r descēde i occursu achab regl isrl q̄ ē i samaria. Ecce ad
vineā naboth descēditvt possideat eā: Et loqr̄ ad eū di
cēs: **H**ec dicit dñs. **O**ccidisti isup r possedisti. Et post
m̄ hec addes: **H**ec dicit dñs: In loco h̄ in q̄ linxerūt canes o
sanguinē naboth: labēt q̄s sanguinē tuū. Et ait achab ad
heliā: **N**ū iuenisti me inimicū tibi: Qui dixit: iueni: eo q̄
q̄ venūdatus sis vt faceres malū in conspectu domini.
Hec dicit dñs: Ecce ego iduaz sup te malū: r demetā
posteriora tua: r iterficiā de achab mingentē ad parietē:
r clausum r vltimū in israel. Et dabo domū tuam sicut
domū hieroboā filij naboth: r sic domū baasa filij ahia:
quia egisti vt me ad iracūdā, puocares: r peccare fecisti r
israel. Sed r de iegabel locutus est dñs dicēs: **C**anēs
comedēt iegabel in agro iegrael. Si mortu⁹ fuerit achab
in ciuitate: comedēt eū canēs. Si autē mortuū fuerit
in agro: comedēt eū volucres celi. Iḡl nō fuit alt̄ tal̄ sic
achab: q̄ venūdat̄ ēt faceret malū i aspectu dñi. Cōcita
uit ei⁹ eū iegabel vxor sua: r abominabil̄ effect̄ ē: intātū vt

Surrexit r̄c. in vi. na
both r̄c. hic est duplex opinio hebreorū. Aliq̄ dicūt q̄
pro criminib⁹ impositis ip̄i naboth: bona eius om̄ia
erat cōfiscata

dictam: denūcianit ex parte dñi terrible sententiā contra se r vxores
suā: per qd̄ designat q̄ predictor veritati p̄tra malos hoīes r ei⁹ p̄li
liarios debet p̄dicare cōstater r denūciare n̄ penitētē penā eternā.

Glo.ordi.

erant p̄fiscata humano iudi
cio: r ideo rex descēdebat ad
possidēdū tāq̄ sibi acquisita.
Alij dicūt q̄ naboth fuit frat
p̄ris achab: r p̄ criminib⁹ si
bi impositis nō solū fuit ipse
lapidat⁹: h̄z r filii eius cū eor
sicut r de achab dñs **Judic**
vij. Et iō achab ei⁹ nepos de
scēdit ad possidēdū tāq̄ he
res: q̄ nō remāserat alī p̄p̄
quior. Et huic dicto cōcordat
qd̄ d̄ isra. iii. lib. ca. ix. f. Si
nō p̄ sanguine naboth: r p̄
sanguine filiorū ei⁹ quē videt
h̄bi ait dñs: reddam tibi in
agro isto. **I**Fact̄ ē iḡl.
Hec post p̄uaricatiōe achab
describit pene p̄se q̄nē cōm
natio cū dicit: m **O**ccidi
disti: q̄ sicut dictuz est: r p̄z
ex hoc loco l̄re mori naboth
de sc̄tu r voluntate achab fa
cte fuerūt r misse. n **I**l
sup r posse valde inique
o **H**ec dicit dñs in lo
hoc z̄c. **V**icunt aliq̄ q̄ si acci
piat sanguis achab in p̄p̄ia
psona: tū li in h̄ loco nō des
gnat locū signatum: h̄z regio
nē: q̄ sicut d̄: ca. se q̄nti: curr
vbi fluxerat sanguis achab lo
tus fuit in piscina samarie: et
ibi linxerūt canes sanguines
sic ablūtū. Si aut̄ accipiāt sa
guis achab in psona filij sui:
cui sanguis erat qdāmō san
guis p̄ris: sic li in loco sit lo
ci determinatū vbi lapidans
fuit naboth: put p̄z infra li
iii. ca. ix. **R**ab. sa. dī q̄ d̄ sa
guine naboth in psona p̄p̄ia
intelligit q̄ in eodem loco ca
nes linxerūt sanguinē achab
vbi fuis labuerat sanguinez
naboth: q̄liter aut̄ istud possit
intelligi v̄ debit ca. sequenti.
p **N**ū iue. me ini. tibi
ita est in hebreo r in libr̄ cor
reci. r ē sensus: nūq̄ iueni
sti me talē q̄ deberes mihi ini
micari. q **Q**ui dixit iue
ni: eo q̄ es inimic⁹ dī cui⁹ sū
bū. vñ b̄dif: r **E**o q̄ve
sis r̄c. sic est res vēdita trā
sit i dñz r possēdib⁹ emēt: sic
achab videbat totalē sūdī
idol r fuiēs eis. s **E**t de
metā. exponat sic. s. de hie
roboā r baasa. t **E**t pec
se. isrl. nō solū i cultu viuilo
rū sic alij reges p̄cedētes: sed
etiam i cultu baal. v **C**anēs
comedēt iegaz. hoc fu
it impletū tpe iehu: vt habeat
isra. iii. lib. ix. ca. r **I**gi
tur nō fuit z̄c. s. in regibus
ip̄m p̄cedēt: q̄ introdūt
cultū baal in regnū suū ad in
citamentū v̄p̄is sue: sic. s. dī
ctū est ca. xv. r hic repetit:
* **I**Fact̄ ēt fmo dñi ad he. r̄c. Quia achab
descēdēt ad possidēdū vineā
III Reg

sequeretur idola que fecerat amorrei quos co-
sumpsit dominus a facie filiorum israel. ¶ Itaqz cū au-
diisset achab fmitos istos: scidit vestimenta sua: b
z opuit cilicio carnem suam: ieunauitque et dormi-
uit in sacco: et ambulauit demissio capite. Fa-
ctus est sermo domini ad heliam thesbitem dicentes: No-
ne vidisti humiliatum achab coram me? Quia igitur
humiliatus est mei causa: non inducam malum i diebus eius.
¶ Ransierunt igitur tres Ca. XXII.

Ganni absqz bello inter syriam et israel.
In anno autem tertio descendit iosa et iophat rex iuda ad regem israel. Bixitz rex israel ad seruos suos: Ignoratque non o-
stra sit ramoth galaad: et negligimus tollere eam
de manu regis syrie. Et ait ad iosaphat: Veni
es ne mecum ad haliandum in ramoth galaad. Bi-
xitz iosaphat ad regem israel: Sic ego sum ita et tu.
Populus meus et populus tuus vnum sunt: et equi-
tes mei equites tui. Bixitz iosaphat ad reges s-
israel. Quere oro te hodie simonem dñi. Cogre-
gauit ergo rex israel prophetas quadrigatos circu-
ter viros: et ait ad eos: Ire debeo in ramoth ga-
laad ad bellandum: an quiescere? Qui responderunt
Ascende et dabit eam dominus in manu regis. Bixit i
autem iosaphat: Non est hic propheta dñi quispiam
ut interrogem per eum. Et ait rex israel ad iosa-
phat: Remansit vir unus per quem possumus in-
terrogare dñm: sed ego odi eum: quod non propheta-
t mihi bonum sed malum: micheas filius iemla. Cui
iosaphat ait: Ne loquaris ita rex. Vocabuit ergo
rex israel eunuchum quandam et dixit ei: Festia
adducere micheam filium iemla. Rex autem israel et io-
saphat rex iuda sedebant vnu squalus in solio suo:
vestiti cultu regio in area iuxta ostium porte sa-
mariae: et vniuersitate prophetarum prophetabant i conspe-
ctu eorum. Fecitque sibi sedechias filius chanaan
cornua ferrea: et ait: Hec dicit dominus: His ve-
tilabis syriaz donec deleas eam. Omnesque p-
rophetarum similiter prophetabant dicentes: Ascen-
de in ramoth galaad: et vade prospere: et tra-
det eam dominus in manu regis. Nuncius ve-
ro qui ierat ut vocaret micheam locutus est ad
eum dicens: Ecce sermones prophetarum ore
vno bono regi predicant. Sit ergo et sermo tuus
similis eorum: et loquere bona. Cui micheas ait:
Vnus dñs: quod quodcumque dixerit mihi dñs hoc
loquar. Venerit itaque ad regem et ait illi rex: Mi-
cheas ire debemus in ramoth galaad ad prelium
an cessare. Cui ille respondit: Ascende et va-
de prospere: et tradet dñs in manu regis. Bixit
autem rex ad eum: Iterum atque iterum adiuro te: ut
non loquaris mihi nisi quod verum est in nomine do-
mini. Et ille ait: Vidi cunctum israel dispersum in
motibus quasi oues non habentes pastorem. Et p-
at dominus: Non habet isti dominum: reuerta-
tur unusquisque in domum suam in pace. Bixit ergo

* a Itaqz cū audis. T. s. Relie de morte sua et posterita-
tis sue. b Scidit vesti sua. in signum penitentie et humiliatio-
nis coram deo: ista tamen penitentia fuit timor pene ut contiteret: nec ob-
stat quod subditus propter ea dilata est deletio domus sue: quod talis pe-
nitentia non sit meritoria gratie et euangelio pene eterne: tamen bene
est meritoria aliquam dilatationis pene temporalis. Alij autem dicunt quod fuit ve-
ra penitentia: sed ad horam: quod non permanebat in ea: sed magis reuersus fu-
it ad mala posterita. c Non inducam malum. s. deletio domus
sue in diebus suis: sed in diebus filii sui: ut h. l. iii. li. ca. p.

* a Itaqz cū audisset achab sermones istos sci. ve-
stimenta sua. in signum penitentie: propter quod pena comminata fuit
ad tempus dilata: et per hoc significatur quod quoniam peccator vere penitet
eterna pena quam meruerat in temporaliter commutat. La. XXII.

Ransierunt igitur tres annos. a tempore quod achab dimisit abire bona
dabat: ut dictum est. s. xx. ca. ita quod lapidatio naboth fuit media inter
illam dimissionem et iustitiam bellum. in anno autem tertio descendit iosaphat
rex iuda ad regem israel ad videndum eum: quod erat confederatus ad ini-
tium et filius iosaphat habebat filiam achab vero. e Ignora-
tis quod nostra sit rosa. galaad. quod non debet ignorare. erat enim ciuitas
sacerdotalis et refugii: ut h. l. xxii. et h. l. xxiii. sed regis sy-
rie abstulerat eam a filio israel. et iohannes achab volebat eam recuperare
et ait iosaphat regrendo ei auxiliu quod ei dcessit. d. f Sic ego
sum ita et tu. i. vnum sumus ad hoc quod vnde pseuadet negotia alterius et ecouerso. g Duxitque iosaphat ad regem israel: quod
oro te hodie et ceterum. Hic propter quod iohannes iosaphat enim quod erat fidelis
considerans picula bellum volebat super hoc audire verbum domini: sed achab
infidelis vocauit prophetas baal quod prophetabat spiritu maligno.

b Qui responderunt: ascende. Ista ppositio erat dubia habens
duplicem intellectum: sicut et iusta. Quo te eacida romanos vincere
posse: que fuit responsio demonis in idolo. quod quoniam poterat intelligi
quod iste vinceret romanos: vel ecouerso quod romani vincerat ea
cidam. Ille igitur accipiens in sensu qui videbat pro se: pugna-
uit contra romanos et fuit deuictus secundum intellectum demonis: et
sic fuit in pposito. i. h. Dabit eam dominus in manu regis.
Poterat intelligi de rege syrie vel rege israel. prophete autem
baal et achab accepserunt eam in sensu falso. k Non est hic
propheta domini. quod iosaphat abhorrebat prophetas baal.

l Remansit vir unus per quem possumus interrogare
domini. eo quod sibi dicerat: Erit anima tua per animam eius. ut h. l. xx.
ca. Cetera patet versus ibi: m Fecit quoque sibi sedechias
filius chanaan cornua ferrea et ait: Hec dicit dominus. Sic enim
prophetate domini aliquam prophetabat non solum verbis sed etiam sensibili-
bus signis. et sic Hieremias posuit catenas in collo suo ut habeat
Hieremias. xxvii. d. sic etiam falsi propheti ut magis eis credere. Cetera
patent versus ibi: n Ascende et ceterum. et vade. Hoc non di-
xit assertio: sed magis negatio: ut optatio: ut sit sensus: ut in
sic posses ire: et hoc per signa perceperit achab propter quod adiu-
ravit prophetam ut diceret clare veritatem. et tunc dixit:

o Vidi cunctum israel dispersum. i. fugientem de pre-
lio: quod sicut venuerunt ad plenum vnitatem: ita fugiunt disperse. p Qua-
si oues tamen i. ducem: et per hoc designat ipsius regem achab mortem.
q Reuertantur unusquisque tamen. Per hoc ostendit prophetam quod achab erat
in hoc prolio moritur. Sed protra videtur esse prophetia micheam: quia
dixit. s. xx. g. Quia dimisisti virum dignum morte de manu tua
erit anima tua per animam eius: et populus tuus per populum eius. Ad hoc potest dici
q ibi designa

Moraliter.

r Trasieruntque tres anni absque bello. t. Sequitur: t. u. Delcedid iosaphat rex iuda ad regem israel.
Per affinitatem iosaphat iusti cum achab pessimo significat so-
cetas iusti cuiuslibet cum iniquo: de qua iustus est arguendus.
propter quod. t. dicitur ipsi iosaphat per prophetam. Impio homi-
bus auxilium: et his qui oderunt dominum amicitia inungit: et iohannes
iram domini merebaris: sed bona opera inuenta sunt in te. Et
non solum malum spirituale prouenit iusto ex impiis societate: sed etiam aliquando malum corporale: sicut fuit in pposito. nam iohannes
prophetat ex societate cum achab in prelio fuit in mortis periculo.
Nam achab iniquus sub specie honorandi iosaphat. fecit eum in-
gredi bellum in apparatu regio: ut sic totum pondus belli super eum
verteretur: sed dei prouidentia iosaphat clamauit ad dominum
et sic fuit liberatus: et achab deceptor fuit letalem vulneratum quod
scribit Proverbi. xxvij. d. Qui fodit foueam incidet in eam.

y u. * Et luxerunt

E **G** **C** Uidi dñm se. **La. XXII**
Soliū dñi angelice p̄tates: q̄z meti
bus de p̄sidēs in ferius cūcta dispo
nit. Exercitū celi ministratū angelo
rū mltitudo: dextera ps angeloz ele
cta: sinistra ps reproba. Nec enim
dextera excludit de neq̄ sinistra: q̄
ita est intra omnia: vt sit et extra. Sed
quō mali d exercitu celi: q̄z q̄zis ab
etereo celo pulsi: adhuc tñ in aero
de morans celo. Unde Paul. Con
tra spiritualia nequit in celestib:
Eph. 6,c Omnis exercitus assistit deo: quia et
voluntas electoruz spirituū diuine
deseruit potestati: et reproboruz sen
sus sue seruiens malicie iudicio om
nipotentis obtemperat.

Nico. de lyra

* q̄ ibi designuit tñ mortē achab:
et ppter hoc dixit: Erit aia tua, p ani
ma eius: nō aut̄ dixit hoc de populo:
erūt aie populi tui r̄c. et sic designa
uit tñ populi fugā. **T** aliter soluit
Rab. sa. dices q̄ sanguis michee lu
sti extens de capite ei q̄n vulnerar
fuit a socio suo in sermōe dñi: vt ha
bēt supra. xx.ca. expiauit mortē cōni
natā populo: nō autem id achab.
A **H** uqđ nō dixi tibi q̄z nō
pro.mi.bo. q.d. iste falso p̄phetat
michi maluz ex odio. et iō p̄pheta de
clarauit modū deceptiōis achab/di
ces: **b** **C** Uidi dñm se. sup so
in similitudine ipm representate: et h̄ ex
teri formata vel interi in imagina
tiōe pphete: intellexit tñ qd talis si
militudo signaret: et alie q̄ psequen
ter ponūt. **c** **E**t omne exerci
celi. mltitudinē angeloz. **d** **A**
dextris. q̄tū ad bonos angelos.
e **E**t a sinistris. q̄tū ad malos
q̄ dicūt deo assisterē: eo q̄ in plurib
sunt executores diuine iusticie. Unde
Job. ii. a. d. Lū vēissēt filij di et sta
ret corā dño: affuit iter eos et sathā.
f **E**t ait dñs: quis decipiet
achab regē israel. Per h̄ et p̄ illō
qd d̄ infra. Et dixit dñs: decipies et
p̄ualebis r̄c. Nō ē intelligēdū q̄ fal
sitas siue falsū reuelet a deo: vel de
ei mādato cū sit v̄itas p̄ cēntiā: s̄z p̄
h̄ intelligif p̄missio diuina: q̄ iusto iu
dicio de p̄mittit malos hoies decipi
a demōib̄ q̄ nō habēt p̄tāte aliqd fa
ctēdi/nīl quantū ip̄e permittit.
g **E**gressus est autem spiri
tus. scilicet malus. ideo subditur:
h **E**ro spi. mē. r̄c. et ex h̄ p̄tū fal
sitas dicti. **Rab. sa.** Qui dixit hunc
fuisse spiritu naboth defuncti: q̄ na
both fuit iust: et p̄ se q̄n sp̄ns eius
erat in pte iustoz. Preterea aie p̄se
ctoz nō loquunt̄ i p̄phēt falsis: s̄z an
geli mali: q̄n a do p̄mittūt i **P**er
cussit mi. volēs ondere q̄ eēt fals
p̄pha: tū q̄ man̄ sua nō aruit sic ma
nus hieroboā extēsa p̄ p̄phaz dñi: vt
h̄. s. xiiii. c. tū q̄ s̄m appentia miche
as videbat loq̄ d̄ dictuz helie q̄ erat
maior p̄pha: q̄ dixerat: In h̄ loco i q̄
linxerū canes sanguinē naboth lā
bēt sanguinē achab q̄ loc̄ ē iuē iēcra
el. Dicheas aut̄ dicebat eū iterfici
endū in ramoth galaad. et iō ex h̄ cō
sequēter arguebat sedechias q̄ nec
helie nec michee erat credēdū: eo q̄
dica eoz discrepabat. **k** **E**lisu
rus es in

rex israel ad iosaphat: **A** uqđ nō di
xi tibi q̄z nō p̄phetat mīhi bonū: sed
sp̄ malū. Ille vō addens ait: Pro
pterea audi sermonē dñi. Uidi do
mīnū sedētē sup solū suū: et oēm ex
ercitū celi assistētē ei a dext̄ et a sini
et q̄d exigebat merita eius.
f **s** tris. Et ait domin⁹ **N**ūis decipiet
achab regē israel: vt ascēdat et cadat
in ramoth galaad: **E**t dixit vn⁹ ver
ba huiuscmodi: et ali⁹ aliter. Egres
sus est aut̄ spiritus: et stetit corā dño/
et ait: Ego decipiā illum. Cui locut⁹
est dñs. In quo: Et ille ait: Egre
diar et ero spirit⁹ mendax in ore omniū
prophetarū eius. Et dixit dominus:
Decipies et p̄ualebis. Egrederē et
fac ita. **N**ūc igī ecce dedit dñs spiri
tu mendaciā in ore omniū prophetarū
tuorū qui hic sunt: et dñs locutus
est contra te malū. Accessit autē se
dechias filius chanaan: et pcussit mi
cheā in maxillā et dixit: **N**ō de ne ergo
dimisit spiritus dñi: et locutus est ti
bi: Et ait micheas: **E**lisur⁹ es in die
illa quādo egredierūt cubiculū intra
cubiculū ut abscondaris. Et ait rex
israel: **L**ollite micheam: et maneat
apud ammon principē ciuitatis et
apud ioas filiū amalech: et dicite eis.
Hec dicit rex: **M**ittite virum istū in
carcerē: et sustentate eū pane tribula
tionis et aqua angustiē: donec reuer
tar in pace. **B**ixitq̄ micheas: Si re
uersus fueris in pace: nō est locutus
in me domin⁹. Et ait: **A**udite popu
li omnes. Ascēdit itaq̄ rex israel et iō
saphat rex iuda in ramoth galaad.
Bixit itaq̄ rex israel ad iosaphat. **p**
Sume arma et ingredere p̄liū: et in
duere vestib⁹ tuis. **D**orro rex israel q̄
mutauit habitū suum: et igerus est
bellum. Rex autem syri⁹ p̄cepērat
principibus curruū trintaduobus/
dicens: Non pugnabitis cōtra mi
norē et maiorez quēpiam nisi contra
regem israel solum. Cum ergo vidis
sent principes curruū iosaphat: suspi
cati sunt q̄ ip̄e esset rex israel. Et im
petu facto pugnabant contra eum.
Et exclamauit iosaphat: Intellexe
rūtq̄ principes curruū q̄ non ess̄
rex israel: et cessauerunt ab eo. **V**ir
autem quidā tetendit arcū in incer
tum sagittam dirigens: et casu per
cussit regem israel inter pulmonem et
stomachū. At ille dixit aurige suo:

r uis es in dñe illa r̄c. **V**ictū oīq̄
h̄ oc fuit q̄n iehu iterfecit pphas ba
al: vt h̄. i. iii. li. ca. x. **A**li⁹ ait dicime
z meli vt videt q̄ h̄ fuit in regressu
de ramoth galaad: q̄ sic fili⁹ achab
z p̄ncipes q̄rebāt sedechias ad inter
ficiēdū: eo q̄ iuerāt de ei cōsilio ira
moth galaad ad plādū. **l** **T**ollit
micheā et maneat apud am
mon dn̄. ciuitat̄. i. p̄positū regis.
m **A**mittite virū istū in car
Ex h̄ p̄t̄ obstinatio achab in malo.
n **E**t ait: audite pphā oēs. **B**a
huc ei volebat loq̄. pphā: s̄z fuit amo
tus et duci ad carcerē. **o** **A**scen
dit itaq̄ rex isrl et iō. **D**ic p̄sequē
ter describit belli p̄gressus: cō dicit:
p **S**ume arma tua et ingre
dere plū et induere ve. tuis. sic
ē in libris correct: et p̄cordat līa he
braica: q̄ talis ē. **I**mmuteris et vade
ad plū et tu indue vestimenta tua: q̄
sic exponit: **I**mmuteris. s. amouēdo
vestē cōmūnē et accipiēdo arma bel
lica: et tu induere vestimenta tua. i. in
signia regalia: q̄ soles portare ad p̄
lia. **q** **D**orro rex isrl mu. hg.
id ē nō accepit insignia regalia. **D**i
cūt aliq̄ h̄ fecit ad honorandū iosa
phat q̄ venerat cū eo ē ei adiutoriū:
et idē volebat sibi attribuere p̄ncipa
litatē belli. **A**li⁹ aut̄ dicit q̄ licet h̄y
deat s̄m apparentia līe: tñ intēdebat
altū. s. q̄ p̄ d̄ belli verteret sup lo
saphat. Rex aut̄ syrie. Sequituri
r **N**ō pugnabitis cōtra mi
norē. que. nū i r̄ regē isrl. solū.
Nō aut̄ h̄ p̄cepti fuit: vt dīc Rab
bi sa. q̄ exploratores regē syrie erāt
p̄sentes: licet occulte: q̄n micheas dī
xit solū achab moritur in illo p̄lio: et
cū retulissent h̄ regi syrie dedit h̄ p̄
cepti: q̄ als pbauerat veritatem dō
rū pphē: ppter q̄d volebat se eis co
formare. **s** **E**t exclamauit io
saphat: inuocādo diuinū auxiliū et
eleuādo suū vexilluz: sicut solet fieri
in talib⁹: et p̄ h̄ intellexerūt p̄ncipes
regē syrie q̄ esset rex iuda. **t** **In**
icertū sagittā dirigēs. q̄ miche
bat sagittā cōtra multiūdīnē: nō con
tra aliquā determinatā personam.
v **E**t casu pcussit regē israel.
Ista pcussio licet fuerit calualis ex p̄
te sagittatis: q̄ nō dirigebat sagittaz
ex intētō ad regē israel: nō tñ fuit
casualis ex pte dī q̄ h̄ p̄ordinauerat.
x **I**nter pulmonē et stoma
ū. **P**aral. xvii. dicit: **I**nter cervicē
et scapulas: et vtrūq̄ fuit verā: q̄ sa
gitta a pte anteriori intravit: pte pul
monē: et in pte opposita exīt superi
us versus scapulas: q̄ illa sagitta p̄
tēdebat se inaltando: q̄ iste sagitta
erat de peditib⁹: et rex israel pu
gnabat in alto/stās in curru suo. **In**
hebreo habet: **I**nter squamas et lo
rica. Habebat em̄ sup loricas armā
squamarū factis: et vna fuit eleuata
seu amota a loco suo: et sic sagitta in
uenit ibi loca itutata et armis nuda
et sic facilē intravit: pte perforauit re
gem modo p̄dicto. et sic trāslatio no
stra nō discordat ab hebreo in sentē
cia: sed nostra designat percussionēz
i corpe: littera vō hebraica i armia.
o **E**lige me

A* a **E**lige me d' exercitu
qz grauiē vulnerat' sū. **N**ō
simpliciter sed de pma acie in q
erat vt esset in alia posteriore: i
q nō sic ipugnare' z posset ma
gis occultare se esse taliter vul
neratum. ideo sequit: b **E**t
rer israel stabat in currū cō
tra syrios. ne lui aduerteret il
lā letaliter vulnerat' z fugeret
de prelio. Cetera patet vsc ibi:
c **E**t lixerūt canes sagui
ne ei'. in eadē regione in q in
fectus fuit naboth. put expositū
fuit ca. pce. fm vñ modū: qz sa
maria vbi lotus fuit curr' a san
guine achab: z leqrael vbi lapi
datus fuit naboth: distat qsi per
ry. miliaria q faciūt septem leu
cas. d **E**t habenas laue
rūt. In hebreo habet: Et arma
turas lauerūt. s. a sanguine achab.
e **I**uxta vñ dñi z̄. i. pro
pe locuz i lapidat' fuit naboth
fm q dixerat dñs p helia. qliter
aut h fuerit. Scienduz q achab
habebat domū regiā i samaria
z leqrael: et vinea naboth ieqra
elite erat ppe domū illā q erat i
leqrael: z ibi erat armamentari
um regis pp̄ qd ibi portata fue
rūt arma in qd vulneratus fue
rat et ibi lora a sanguine achab
quē linxerūt canes in loco deter
minato vbi fuerat interfect' na
both, z iō scriptura fecit distin
ctionē inter locurā curr' z armo
rū: dices q arma fuerūt lota in
pta verbū dñi: et fm h verificat
dictū Ra. Sa. dicēt q sanguis
achab i psona pria itelligit: cū
dr. s. ca. pcedēti: In loco h iō lin
xerūt canes sanguinē naboth z̄.
sic ibidē dictū fuit. f **E**t do
mus eburnea. Qualis autē
fuerit dom' ista nō h̄ ex scriptu
ra: s. de ipsa sit hic mētio notan
do achab d curiositate excessiu
m q nō modicū est peccatum.
g **R**ōne h scripta sūt i li
bro. ex h p̄t q liber hic allega
tus nō ē idē q paralipomenon
i q nullā sit mētio de ista domo
eburnea: s. est ali' liber a nabu
cardan cōbustus: vñ a syris: nec
postea fuit repatus. h **I**osa
phat h̄. Hic p̄t̄ ponit ipsi
iosaphat regis iude cōditio cui
vita cōmēdat excepta familiari
tate quā habuit cū achab idola
tra: z excelsor pmissio. iō s. dīc
i **F**ecitos qd rectū ē in cō
spectu dñi. sicut et fecerat asa
pater su'. k **E**terūt̄ excel
la nō abstulit. In quib' pp̄s
sacrificabat deo: tñ vñ p̄dictū est
q iō nō erat licitū: qz phibitū. s.
post tēpli edificationē: vt frequē
ter. s. dīcēt ē. z qz pp̄lus erat ad
h assuet'. iō difficile erat amoue
re ppter p̄fuetudinē: verūtāmē
Ezechias tpe suo abstulit. vt h̄
i. iiii. lib. ea. viii. l **D**acēqz habuit io. Istud recolit: qz
inter asa patrē suū z baala regē isrl fuerat bellū: tñ de hac fa
miliaritate reprehensus fuit q ppheta tanqz in h̄ reprehēsibilis.
ii. Paral. xix. Impio prebes auxiliū: z his qui oderūt domi
num amicitia

num amicitia iungentur. z idcirco
iram domini merebaris z̄.
m **S**ed z reliquias effemi
natorum. Qui autem dicantur
effemini expositum fuit supra
. xv. z licet asa eos abstulisset: non
tñ totaliter sed iste p̄fecit.
n **N**ec erat tūc rex cōsti. in
edom: a tpe dauid q subiungavit
sibi illud regnū z posuit ibi vnuz
pfectū q respōdebat de terra regi
iuda: z h̄ durauit vsc post tps io
saphat: s. tpe iorā filii sui rebella
uit edom z cōstituit sibi regez: vt
h̄. j. iiii. li. ca. viii. z pp̄t h̄ de illo
fit h̄ mētio. Rex vñ iosaphat fece
rat classes i mari s. pfracte fuit
diuino iudicio: eo q habebat fa
miliaritatē z societatē cū ochoqia
rege israel. fm q habetur. i. **P**a
ral. xx. et propter hoc noluit secun
do associari cum eo in nauigio: vt
habet hic in littera. o **O**cho
qias autē filius achab. Hic
ultimo agitur d regno ochoqie re
gis israel: vt continuaē finis isti
libri ad principium quarti: z pa
tet littera ex predicto hoc excepto.
p **A**nno septimodecimo
iosaphat regis iuda. quia sic
dictum est in hoc capitulo: achab
regnauit. xxi. annis: et hic dictu
est q iosaphat cepit regnare an
no quarto ipsius achab: et sic vi
de q achab regnauerit vsc ad
completionem anni. xvii. ipsi to
saphat. et per consequens filius
achab cepit regnare. xix. anno io
saphat. Hoc potest solui p regu
las superius datae: scilicet ca. xv.
q primus annus et ultimus in q
achab regnauit cum iosaphat fue
runt imperfecti: z ideo hic non cō
putantur. et si aliqua similia oc
currant decetero soluantur p re
gulas superius datae.

* c **E**t linxerūt canes san
guinem el'. scilicet achab. Per
itos canes signantur demones
peccatorum animas cruciantes.
Cetera que de iosaphat hic scri
buntur completius ponuntur. ii.
Paral. ca. xvii. et. xviij. et. xix. et
xx. et ibi ponetur expositio mysti
ca domino concedente.

Con capitulo. xxi. vbi dicitur i
postilla: Audite populi omnes.
Adhuc enim volebat loqui pro
pheta: sed fuit amotus.

Additio. Hec verba mi
te populi omnes magis proprie
possunt referri ad preterita. hoc ē
dicere illō quod dico regi. Si re
uersus fueris in pace: non est do
minus locutus in me. Audite po
puli oēs. quasi diceret: sitis oēs
testes: quod ego dico de rege: qz
non reuertetur in pace. et istū mo
dum tenent pphete prouocando
testes ad sua dicta: sicut **Ela. i. a.**
Audite celi z auribus p̄cipite z̄.

et sic nō est necessariū dicere q ppheta volebat alia loqui.

Postilla venerabilis mḡri Nicolai
de lyra super Regum tertium finit.

¶ E

Deuaricatus est autem moab et. **La. I** **L**eocidit ochozias. **D**om ochozie est synagoga quod legalibus preceptis quasi cancellis encirculi vnde circuata erat. **S**icut ochozias per cancellos quibus tueri debuit ruens egreditur nimirum incurrit: ita et indeus legis custodia excedens in languore desperabile peccato et cecidit. **Ubi** quod dei presidii dereliquit: salutis remedium non inuenit. **C**onsiguit enim sic rex impi ad falsos deos: et iustus prophetico ore corripit: et de eius morte vicina predictum. **O**chozias iudeorum maxime princeps significat: quod virtus dedit veritate persequitur. **Vn:** Misericordia principes et pharisaei ministros ut apprehenderet Iesum et. **Job. 7. e** **b** **M**isit ad eum quinquagenarium principem. **Quinque/** **nari** tres. **Quinquegenarii** festo penitentie est: quod declarat remissio peccatorum. **Judei** non nolentes Christum deum esse: nec principem penitentie dicunt ei: **Quinquaginta** annos nondum habes et abraam vidisti: et in futuro signe cedunt. **Terti** quinquagenarii: quia conversus ad fidem trinitatis: penitentia sacramenta cognovit: indulgentia meruit.

Job. 8. g

Nico. de lyra

Postilla venerabilis magistri Nicolai de Lyra super quartum librum Regum incipit. **La. I**

Diuilio

Deuaricatus est autem moab et. **P**ostquam actum est tertio libro de regno bipertito tunc quod floruit: hic consequenter agitur de ipso tunc quo cadere ceperit. **E**t quod regnum Israel non fuit in factu idolatria sed regnum iuda: ideo citius fecit et captiuatum fuit: et quod regnum Israhel describitur sub regno iuda: sic dictum fuit supra. **iii. li. ca. vii. lo** sub regibus iuda primo describitur delectio regni Israel simul usque ad regnum Israel captiuationem. secundo delectio regni iuda per se usque ad transmigrationem. **xvii. ca.** Circa primi sciendum quod licet regnum iuda usque ad captiuationem regni Israel cucurrit sub. **vii. regibus** et una regina: quod tamen sub aliis nihil fuit innouatum: id est quod liber usque ad. **xvii. ca.** exclusum diuidit in sex partes: quod primo agit quod factum sit sub ioram. secundo quod sub athalia ca. **xi. tertio** quod sub ionas. **ca. vii. q**uarto quod sub amasia. **ca. xiiii. quinto** quod sub ochia vel acaria: et additum: quod sub loathan ca. **xx. sexto** quod sub achaz. **ca. xvii.** Circa primi describitur mors ochozie et ioram frater eius substitutio. secundo regni ioram persecutio. **iii. ca. tertio** totius domini achab exterminatio. **ca. viii.** Circa primi sciendum: quod in delectione utriusque regni. **i. Israhel** et iuda simul cucurrit puericatio regnum: et contra eos exclamatio prophetarum suis existentium. et id est primo describitur hic descendens ochozie ad inferos propter suam maliciam. secundo ascensus helie ad celos propter virtutem sanctitatem. **ca. vii. ca.** Circa primi similiter malitia ochozie: et sanctitas helie: et id est primo describitur pueritas ochozie idola perulestis. secundo virtus helie ex hoc mortez eius predicatione. **Ibi**: Angelus autem domini. tertio indignatio ochozie per tres principes eum capi cipientes ibi: Qui dixit eis. **q**uarto sanctitas helie virtute sibi in facie dicentis ibi: Locutus est autem quanto mors ochozie et creatio ioram sibi succedentis ibi: Mortuus est ergo. **Circa** primi dicitur: **a** **N**icouaricatus est autem moab in Israel. Quia rex moab per iuramentum se obligauerat et regnum suum ad seruendum regi Israel sub tributo: sed rebellauit et iuramentum fregit: quod fractio dicitur puericatio. **b** **P**ostquam mortuus est achab. Achab enim fuit bellicosus: ut patet ex supradicta. **iii. li.** et habuit plures victorias notabiles: et id est non rebellauit

rebellauit: sed tunc filii sui qui erat pusillanimus. **c** **L**ecidit ochozias per cancellos. **i. deambulatoria.** **d** **E**t egrotavit. **q** uod ex calu coquassatus fuit. **e** **M**isitque nuncios. **d** **c** o filio matris sue iezabel qui erat idolatria pessima: et ideo fecit eum recurrere ad idolum et non ad deum. Aliquando enim in idolis demones dabat responsa deo propter malicie recurrentius ad idola: per quas demerebantur in suo errore detinerentur. **f** **A**ngelus autem domini locutus est ad heliam thesbitem dicens. **H**ic consequenter describitur helie constantia morem eius predicationis: cum dicit: **g** **M**u quid non est deus in Israel ut ea tis ad consilendum beelzebub deum accaron. quasi diceret: vos ostenditis factum quod credatis ibi non esse deum: qui possit respondere vobis. **h** **O**brum: id est propter infidelitatem.

i **A**horto morieris. per diuinam sententiam. **k** **R**eversus sunt nunc ad ochoziam. propter verbum helie eis dictum ex parte domini. **l** **Q**ui dixit eis: quare reversi estis? **H**ic consequenter describitur obstinatio regis volens punire prophetam propter dei sententiam. Primo tam inquirit de persona dicens: **C**uius figure et habitus est? **E**t sequitur: in **U**ir pilosus: id est habens habitus hirsutum: sicut de sancto iohanne baptista dicitur. **D**icitur. **iiij. q** uod habebat vestimentum de pilis camelorum: et in hoc commendat eum scriptura de vitalitate et asperitate habitus. Ex quo etiam sequitur quod nimia mollicies et curiositas est vitiosa. **E**nde **D**icitur. **iiij. q** uod dicit salvator ad laudem iohannis baptiste: **Q**uid existis in deserto videre hominem mollibus vestitu? quod negatius dicitur. **i**ohanne dicit. ideo subdit: **E**cce quod molibus vestiuntur in domibus regum sunt. **n** **E**t zona pellicea accinctus renibus. In hebreo habef: zona de corio. utrum aut illud corium esset pilosum vel non: de scriptura non habetur.

o **M**isitque ad eum quinquagenarium principem: et quinquaginta qui erant sub eo. Colebat enim quod violenter adducere si recusaret venire et puniretur. per **p**ropter **Q**ui ascendit ad eum et. Erat enim in monte vacans videtur contemplative. **q** **H**omo deus rex precepit ut descendat. Cognovit autem helias per revelationem quod irruerit soror voca.

Amorality. **a** **N**icouaricatus est autem moab in Israel et. **S**equitur: **c** **L**eciditque ochozias per cancellos encirculi et. **C**enaculum est per dominum superiorum. **N**on id est quod solarium: et id est altitudinem superbie. **P**er ochoziam autem idola significatur superbia: quod deo repugnat et auferendo culturam. **I**git ochozias cedit de cenaculo quod iudicio dei superbus deinceps a statu suo: per illud Proverbi. **xxvii. c.** **Q**ui altaria facit domum suam: querit ruinam. **d** **E**t egrotavit. Tunc enim superbis ex suo casu egrotat quod propter hec contra deum murmurat. **e** **M**isitque nuncios dicit ad eos. **I**te coram. **iiij. q** uod em ad consulendum beelzebub mittit quod per modos illicitos: et marime per sortilegia et similia in quibus sit quodam pacta cum demonibus intenta et sua infirmitatem remedium querit. **f** **A**ngelus autem domini loest ad hec. **s. ad indicandum** ochozies mortem suam propria. **P**er quod significatur obstinatio superbi daniatio: quod debet denunciare postquam predicatorum virtutem superbos in sua malitia obstinatos. **P**er hoc autem quod mors ochozie sibi fuit duplicitate nunciata. **s. per nuncios proprios et per heliam**: significatur duplex superbi daniatio. **s. q**uod ad corpus et animam. **t** **M**isit ad eum quinquagenarium perduos per nos prius